

İSLÂM'I İYİ ANLAYABİLDİK Mİ

İsmail Dinçer

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	5
İSLÂM NEDİR, NE ZAMAN BAŞLADI.....	13
ALLAH HAKİKATİ	31
BESMELE	53
İSLÂMİN VE İMANIN ŞARTLARI KONUSU.....	62
DİN VE İSLÂM İNCELİĞİ.....	109
İSLÂM MAKAMI.....	121
MÜSLÜMANIN VASIFLARI	133
- Allah'a Teslimiyet İçinde Olması	
- Varoluşu Okuması	
- İlâhi Aşk Üzere Olması	
- İlimden Ve Edebden Ayrılmaması	
- Rahmet Ehli Olması	
- Râbıta, Sabır Ve Tevekkül Ehli Olması	
- Hikmetleri Araması	
- Ahlâklı, Güvenilir, Dürüst Olması	
- Vefâlı Olması	
- Kul Hakkına Girmemesi	
- Yalan, İftira Ve İhtilâk İçinde Olmaması	
- Mücadeleci, Çalışkan Ve Üretken Olması	
- İyiliği Tavsiye Etmesi, Kötülüğü Men Etmesi	
- Sevgi Ve Saygı Üzere Olması	
- Tevâzû Ve Tenezzüllü Olması	
- Hamd Ve Şükür Üzere Olması	
- Yargılamaması, Hor Bakmaması, Abes Görmemesi	
- Anlamak Üzere Dinleyici Olması	
- İyilik Ve Yardım Üzere Olması	
- Nazik, Tatlı Dilli, Güler Yüzlü Olması	
- Gıybet, Haset, Fesat, Alay Etme İçinde Olmaması	
- Kan Dökmemesi, Kötülük Yapmaması	

MÜSLÜMAN BÖLMEZ	301
MÜSLÜMAN ZALİM OLMAZ.....	313
İSLÂM RAHMETTİR, ŞEFKATTİR, SAMİMİYETTİR.....	326
HALK'TA HAKK'A NAZAR ETMEK	336
KUR'ÂN'DA İSLÂM ÂYETLERİ.....	342
MÜSLÜMAN MIYIM.....	351
SON DEĞERLENDİRME.....	387

GİRİŞ

İnsan makamına eren, zalimlik edebilir mi?
İnsan olan yakıp yıkabilir mi?
İnsan olan hiç kul hakkına girebilir mi?
Fitnelik, fesatlık içinde olabilir mi?
İnsan olan, başkalarının hakkını gasp edebilir mi?
İnsan olan kendini yüce, başkasını hor görebilir mi?
Hiç bölücülük yapabilir mi, arabozuculuk yapabilir mi?
İnsan olan, yargılayabilir mi, dışlayabilir mi, yok sayabilir mi?
İnsan, rahmet makamında doğmuştur.
İnsan, İslâm makamı ile şeref bulmuştur.
İnsan makamı, İslâm makamıdır.
İslâm makamı, Müslümanlığa erişme makamıdır.
İslâm'ın mânâsıyla tanışabildik mi?
İslâm'ın hakikati neydi?
Toplumda hep kendimizi Müslüman saydık.
Müslüman dediğimiz bir anne babadan doğmakla, biz de kendimizi Müslüman zannettik.
İslâm'ın hakikatini iyi anlayabildik mi?
İslâm'ın hakikatini yaşantımıza geçirebildik mi?
Yaşantımızda bunu gösterebiliyor muyuz?

“Elhamdülillah Müslümanım” dedik diye, Müslüman olduk mu?

“Elhamdülillah Doktorum” desek, Tıp Fakültesini bitirmeden doktor olabilir miyiz?

Manevi bir eğitimden geçmeden İslâm makamına erebilir miyiz?

Müslüman bir anne baba dediğimiz bir anne babadan doğmakla, Müslüman olabilir miyiz?

Müslüman denilen bir ülkede doğmakla Müslüman olabilir miyiz?

Nedir İslâm?

Kimdir Müslüman?

Müslüman, toplumda nasıl yaşar?

Müslüman, İslâm kelimesinden gelir.

İslâm, teslim kelimesi ile bağlantılıdır.

Müslüman, Halk’ta Hakk’a teslim olan kimsedir.

Müslüman, her varlığa Hakk nazarıyla bakandır.

Müslüman, güvenilir olandır.

Emanete ihanet etmez.

Müslüman kimseyi aldatmaz.

Kimseye zerre kadar zulüm etmez.

Kimsenin inancına, ibadetine karışmaz.

Kimseyi yargılamaz.

Bölücülük yapmaz.

Senlik benlik kavgasında olmaz.

Kibir içinde olmaz.

Kimseye hor bakmaz.

Dürüsttür, erdemlidir.

Alay etmez, gıybet etmez.
Dedikodu yapıp ekiřtirmez.
Kimsenin eksikliğini gediğini aramaz.
İlim ve irfan üzeredir.
Barış ve huzur üzeredir.
Hiç bir varlığa kötölük yapmaz.
Fitnelik, fesatlık yapmaz.
Tatlı dilli, güler yüzlüdür.
Karamsarlık vermez.
Umut verir.
Mesleğinde insanlara hizmet düsturu içinde çalışır.
Hakk’a teslimiyet şuuru içinde yaşar.
İslâm makamının erdemi içinde yaşar.
İşte herkes kendine sormalı, “Müslüman mıyım?”
Yaşıantım İslâm şuuru üzere mi?
Hakikatte İslâm makamı nedir?
Kur’ân’da tarif edilen İslâm nedir?
İslâm’ın mânâsına erebildik mi?
Müslümanlık nedir, layıkıyla bilebildik mi?
Yaşıantımızda Müslümanlığı gösterebildik mi?
Yaşıantımız gerçekten Müslümanlığa uyuyor mu?
İnancımız İslâm’ın mânâsıyla örtüşüyor mu?
İnancımız ilim, irfan, edeb taşıyor mu?
İnancımız şefkat, merhamet, sevgi, saygı içeriyor mu?
İnancımızı analiz edebildik mi?
İnancımız bizi Allah’a şâhit eyledi mi?
Allah’a tam olarak teslim ettirebildi mi?

İslâm ile teslimiyet kelimesinin bağıny anlayabildik mi?
İslâm kelimesinin gerçek anlamını hiç düşündük mü?
Müslüman ne demektir bilebildik mi?
İnsanlık olarak İslâm'ın hakikatine erebildik mi?
İslâm'ın hakikati ile yaşayabildik mi?
İslâm şuurunu hayatımıza geçirebildik mi?
Dil ile "Elhamdüllillah Müslümanım" demekle Müslü-
man olabildik mi?
Dil ile ikrar kâlb ile tastik ne demektir?
Mü'minlik nedir?
Allah'a inanmak mü'min olmaya yeterli midir?
Şâhitlik ve mü'minlik birbirine nasıl bağılıdır?
Neydi gerçekte İslâm?
Neydi Müslüman olarak yaşamak?
İslâm Hazreti Muhammed ile mi başladı?
Hazreti Muhammed öncesi İslâm yok muydu?
Kur'ân'ın tarif ettiğı İslâm'ı iyi anlayabildik mi?
Diyanet İşleri tarafından "İslâm, Yüce Allah tarafından, Son
Peygamber Hazreti Muhammed (s.a.s.) aracılığıyla gönderi-
len son dindir" diye yapılan bu tanımlama doğru olabilir mi?
İslâm din midir?
İslâm ve din inceliğı nedir?
Dinin hakikati nedir?
Neden toplumda, İslâm Hazreti Muhammed'le başladı
diye inanılır.
İslâm'ın, toplumda bilinen ile hakikatte anlamı aynı mıdır?
Buradaki hakikati nasıl anlamalıyız?
İslâm ve teslimiyet kelimesi birbirine bağılı mıdır?

Teslimiyet ne demektir.
Neye teslim olunmalıdır.
İslâm Allah’a teslimiyet sırrıdır.
İnsan neye teslim oluyor?
Biz gerçekten Allah’a şâhit olup, varlığımızdan geçerek
O’na teslim olabildik mi?
Cân kulağıyla Hakk’ı duyabildik mi?
Kur’ân’da “bölünmeyin” diye bildirildi!
Cân kulağıyla duymadık, bölündük, ayrıştık.
Kur’ân’da “öldürmeyin” diye bildirildi!
Din adına saldırdık, öldürdük.
Kur’ân’da “dedikodu yapıp çekiştirmeyin” diye bildirildi!
Birbirimizin ardından çekiştirdik durduk.
Birbirimizi kötüledik durduk.
Bir de “Müslümanız” dedik!
Yakıştı mı peki?
Kur’ân’da “gıybet etmeyin” diye bildirildi!
Gıybet nedir bilebildik mi, gıybeti terk edebildik mi?
Peki, Müslüman gıybet edebilir miydi?
Edemezdi elbette!
Hem gıybet ettik, hem de Müslümanız dedik!
Yakıştı mı peki?
Kur’ân’da “fâsıklık yapmayın” diye bildirildi!
Can kulağıyla duyamadık.
Fesatlık, hasetlik, fâsıklık yaptık.
Müslüman, haset, fesat, fâsık olabilir miydi?
Olamazdı elbette.

Ama biz olduk.

Bir de Müslümanız dedik!

Yakıştı mı peki?

Kur'ân'da "kimsenin eksliğini, hatasını aramayın" diye bildirildi!

Buna uyduk mu?

İnsanların eksliğini, hatasını aradık.

Orada burada anlattık.

Bir de Müslümanız dedik!

Yakıştı mı peki?

Yapıcı olmadık.

Yıkıcı olduk.

Onarıcı olmadık.

Bozguncu olduk.

Umut vermedik.

Karamsarlık verdik.

Allah'a teslimiyeti öğretmedik.

Çıkarlarımız için Allah'a yönelmeyi öğrettik.

Namazı bile cehenneme gitmemek için, cennette gitmek için kıldık.

İbadetlerin mânâsını eremedik.

İbadetleri kendi çıkarımız için yaptık.

Din adına yakıp yıktık.

Kendimiz gibi inanmayı kâfir ilan ettik.

Din adına cihat ilan ettik.

Kâfirlere saldırın dedik.

Dinsizler, kâfirler, zındıklar dedik, birbirimize saldırdık.

Kâfir diyerek öldürmeyi dinin emri sandık.

Müslümanlık, Hristiyanlık, Yahudilik, Hindiuçim, Budizm diye bölündük.

Birbirimize öteki diye baktık.

Kendi inancımızı yüce, başka inançları batıl gördük.

Bu görüş bizi böldü.

Oysa Allah "bölünmeyin" diye bildirdi.

Cân kulağıyla duymadık.

Bölündük, birbirimize saldırdık.

Din adına savaşlar çıkardık.

Allah dedik saldırdık.

Karşımızdaki de Allah diye saldırdı.

Oysa Allah inancında bunlar yoktu.

Yakıp, yıkmak, öldürmek yoktu.

Yaşatmak vardı.

Kur'ân'da "bir kişiyi öldüren herkesi öldürmüş gibidir, bir kişiyi yaşatan herkesi yaşatmış gibidir" diye bildirildi.

Mâide Sûresi 31: "Ennehu men katele nefsen bi gayri nefsin ev fesâdin fîl ardı fe ke ennemâ katelen nâse cemâ ve men ahyâhâ fe ke ennemâ ahyen nâse cemâ."

Meâli: "Kim, kendi çıkarı için bir kimseyi öldürürse ya da veryüzünde bozgunculuk içinde olursa, sanki bütün insanları öldürmüş gibi olur ve kim, birinin yaşaması için gayret gösterirse, sanki tüm insanların yaşaması için gayret göstermiş olur."

Oysa Kur'ân'da ne kadar açık bildiriliyordu.

Ama duymadık, duymazdan geldik.

Görmedik, görmezden geldik.

Bir de "Müslümanız" dedik.

Oysa Kur'ân'ı anlamak için okumadık.
Bize sunulan ilâhi mesajları yok saydık.
Kur'ân'da, insanlık için sunulan öğütleri can kulağıyla duymadık.
Kur'ân'ı sevap için okuduk.
Arapça okuduk, anlamadan okuduk.
Mânâsına erişilmeyen bir bilginin sevabı olur mu hiç?
Bu kitabımızda İslâm'ın Kur'ân'a göre tanımlamasını araştıracağız.
İslâm'ın hakikatini araştıracağız.
İslâm üzere yaşamanın ne olduğunu anlamaya çalışacağız.
Toplumda İslâm nasıl biliniyor, nasıl inanılıyor inceleyeceğiz.
Müslümanın yaşantısı nasıl olmalı anlamaya gayret göstereceğiz.
Tüm bunları Kur'ân'ın sunduğu anlamlara göre yapmaya gayret göstereceğiz.
Hatamız eksiğimiz olursa affola.

İsmail Dinçer
Ocak 2026

İSLÂM NEDİR, NE ZAMAN BAŞLADI

İslâm hakikatini ne kadar anlayabildik?
İslâm hakikatini bir din haline getirdik.
“Senin dinin benim dinim” kavgası içinde yaşadık.
Bizim gibi inanmayanı kâfir ilan ettik, cehennemlik ilan ettik.

Dinin hakikati nedir hiç düşünmedik.
Kur’ân’a göre “İslâm, Din, Allah” açılımı nasıldı araştırmadık.
Kur’ân’ı anlamak için okumadık, sadece sevap için okuduk.
Sevabın da hakikatini layıkıyla anlayamadık.
Mânâya erişmek için gayret göstermedik.
Daha çok kavgalar içinde kaldık.
Kelimelerin gerçek anlamlarını araştırmadık.
İnançlar kavgasında kaldık, senlik benlik içinde birbirimize saldırdık.

Toplumlar inançlarını din haline getirdi.
Ve maalesef birbirine kâfir diyerek saldırdı.
Oysa Kur’ân’a göre, dinin tarifi, İslâm’ın tarifi başkaydı göremedik.

Kur’ân’a göre din Allah’a aittir.
İslâm ise, Allah’a şâhit olmakla gelen, Allah’a olan teslimiyettir.

O teslimiyetin getirdiği, gönüllerdeki huzurdur, selamettir, barışdır, Tevhîd şuurudur.

İslâm, toplumda Hazreti Muhammed ile başladı diye bilinir.

Diyanet işleri yayınlarında, İslâm için geçen tanımlama şöyledir; “İslâm, Yüce Allah tarafından, Son Peygamber Hazreti Muhammed (s.a.s.) aracılığıyla gönderilen son dindir.”

Oysa bu görüşün böyle olmadığı Kur’ân tarafından bildirilir.

Kur’ân’ı incelediğimizde görüyoruz ki Hazreti İbrâhîm’in ve Hazreti İsmâîl’in Müslüman olma duası vardır.

Bakara Sûresi 127: “Ve iz yerfeu ibrâhîmul kavâide minel beyti ve ismâîl rabbenâ tekabbel minnâ inneke entes semîul alîm.”

Meâli 1: “İbrâhîm, gönlünü hakikatlerin esaslarına göre yüceltti ve İsmâîl: Rabbimiz! Senin yolunda gayretlerimizi kabul et, muhakkak ki sen işittirensin, ilmiyle varedensin, dedi.”

Meâli 2: “İbrâhîm, İsmâîl ile birlikte o evi kurdular ve ‘Rabbimiz bizim gayretlerimiz kabul et, muhakkak ki sen ilmin sahibisin, işittirensin’ dediler.”

Bakara Sûresi 128: “Rabbenâ vecalnâ muslimeyni leke ve min zurriyyetinâ ummeten muslimeten leke.”

Rabbe nâ	: Rabbimiz,
Ve ical na	: Kılmak, yapmak, eylemek, biz,
Muslimeyni leke	: Teslim olan, Müslüman, barış huzur üzere olan, sana,
Ve min zurriyyeti nâ	: Soyumuzdan, neslimiz, biz,
Ummeten	: Ümmet, topluluk, kimse, aynı anadan olan,
Muslimet leke	: Teslim olan, Müslüman, barış huzur, sana,

Meâli 1: “Rabbimiz! Bizi Müslüman olarak yaşayanlardan eyle ve bizim neslimizi ve toplulukları da Müslüman olanlardan eyle.”

Meâli 2: “Rabbimiz! Bizi sana teslim olanlardan eyle ve bizim neslimizi ve toplulukları da sana teslim olanlardan eyle.”

Görüldüğü gibi buradaki âyette “Müslüman” kelimesi iki kez geçer.

Ve Hazreti İbrâhîm ve Hazreti İsmâîl’in, Müslüman olabilmek ve onlardan gelen nesillerin de Müslüman olabilmesi için duası vardır.

Hazreti İbrâhîm’in Allah’a teslim olabilmek için duası, İslâm’ın gerçeğini ortaya koyar.

İslâm, Allah’a olan teslimiyetin makamıdır.

Allah’a teslimiyet içinde yaşayanı Müslüman denilir.

Dünyanın neresinde bir insan Allah’a teslimiyet içinde yaşıyorsa, o kimse Müslümandır.

Toplumda İslâm bir din olarak yorumlanır.

İslâm nedir ve tarihte bu kelime ne zaman ortaya çıkmıştır?

İslâm bir din midir?

Din, İslâm inceliği nasıldır?

İslâm kelimesi iyi anlaşılmalıdır.

İslâm kelimesi Arapça “سَلَام”: Slam, Seleme” kökünden geldiği söylenirse de İslâm kelimesinin Hazreti Âdem’e kadar gittiği de söylenir.

Slam “سَلَام”, İslâm “إِسْلَام”

Slam; Sin, Lamelif, Mim harfleriyle yazılır.

İslâm “إِسْلَام” kelimesinin ise başında “Elif” harfi vardır.

Bu harf ve diğer her bir harf neyi sembolize eder, ne anlamlarda ifade edilmiştir, çok iyi araştırmak gerekir.

İslâm-slam-selamet-teslimiyet-Süleyman-sulh birbirine bağlı kelimelerdir.

Tüm araştırmalar şunu gösteriyor ki İslâm kelimesi, “selâmet, teslimiyet” anlamına gelen bir kelimedir.

İslâm kelimesin anlamı; Allah’a şâhitlikle oluşan Allah’a olan teslimiyeti, barışı, huzuru, selameti içerir.

Toplumda bilinen İslâm inancı ile Kur’ân’da tanımlanan İslâm inancı aynı değildir.

Toplumda İslâm inancı Hazreti Muhammed ile başladı diye inanılır.

İslâm Dünyası; İslâm, Hazreti Muhammed’le başlamıştır iddiasını, En’âm Sûresi 163. âyete dayandırmaktadır.

En’âm Sûresi 163: “Lâ şerîke lehu ve bi zâlike umirtu ve ene evvelul muslimîn.”

Lâ şerîke lehu	: Ortağı yoktur, onun,
Ve bi zâlike emr tu	: Bununla, işte böylece, işleyiş,
Ve enne evvel el muslimîn	: Ben, ilk, önce, öncelikle, teslim, barış huzur üzereyim,

Diyanet İşleri: “O’nun hiçbir ortağı yoktur. İşte ben bununla emrolundum. Ben Müslümanların ilkiyim.”

Tevhîd-i Kur’ân Meâli: “O’nun ortağı yoktur ve varlıktaki bütün işleyiş O’nundur ve ben öncelikle Allah’a teslimiyet içindeyim, barıştan ve huzurdan yana olanım.”

Burada geçen “evvel” kelimesinin anlamı; öncelik, ilk evvel, ilk baştan, birincisi, ilk, başlangıç gibi anlamlara gelir.

Araştırmamıza ve gönlümüze göre, bu âyette “Ben Müslümanların ilkiyim” yerine “Ben öncelikle Allah’a teslimiyet

içinde olanım-barıştan ve huzurdan yana olanım” diye meâl edilmesi, belirtilmek istenen anlama daha uygun geliyor.

Çünkü Kur’ân ölçüsüne göre, Hazreti Muhammed’den önce gelen resûl ve nebî dediğimiz kâmil insanların Müslüman olduğu âyetlerde belirtiliyor.

Kur’ân’da tutarsızlık olmayacağına göre, âyet iyi anlaşılmalı ve dikkatli meâl edilmelidir.

Belirtilen âyette bizlere sunulan mesaj, Hazreti Muhammed’in nerede, nasıl, hangi halde olursa olsun, öncelikle İslâm, barış ve huzur üzere hareket ettiğidir.

Ve bizlere de, “siz de her zaman barış ve huzur üzere olun, sakın barıştan şaşmayın, sakın kavgaya düşmanlığa meyletmeyin” diye bildiriliyor.

Yâni bizlere; ister alış verişte, ister komşulukta, ister yolculukta, ister eğitimde, ister sohbetlerde, ister ikili ilişkilerde, ister toplumun içinde hep İslâm üzere yâni barış ve huzur üzere hareket etmemiz ihtar ediliyor.

Ve anlıyoruz ki Hazreti Âdem’den Hazreti Muhammed’e kadar gelen o gönül insanları hep İslâm üzere oldular.

Yâni hepsi Müslümandılar.

Müslüman; teslim olan, İslâm üzere olan, yâni barış ve huzur üzere olan demektir.

Her an Allah’a teslimiyet içinde olan demektir.

O teslimiyet İslâm hakikatidir.

Toplumda inanç gruplarında İslâm’ın Hazreti Muhammed’den sonra ortaya çıktığına inanılır.

İslâm Hazreti Muhammed ile mi başlamıştır?

Daha önce yok mudur?

Namaz, oruç, hacc, zekât gibi ibadetler Hazreti Muhammed ile mi başladı?

Daha önce yok muydu?

Eğer varsa o zaman Hazreti Muhammed'in insanlığa sunduğu nedir?

İslâmın hakikati nedir?

Müslümanlığın hakikati nedir?

İnsan, nasıl İslâm makamına erişir?

İnsan, hakikatte nasıl Müslüman olarak yaşar?

İslâm, Allah'a olan teslimiyetin duygusudur.

Kendi benliğinde kalan, kibir içinde olan İslâm makamına erişebilir mi?

İslâm selametin boyutu ise içinde kavga, savaş olan Müslüman olabilir mi?

Selametin zıddı olan savaş, kavga, düşmanlık nedir?

İslâm'a ulaşmak için, kavga, düşmanlık savaş nasıl önlenir?

İçimizdeki kin, nefret, ayrımcılık halleri olan düşmanlık ve savaş hallerini ıslah etmeden İslâm olabilir miyiz?

İslâm-selamete; barış, barışa gelmek, selamete ulaşmak, barış ve huzuru sağlamak, karşılıklı olarak barışı oluşturmak, güven ortamı oluşturmak, güvenilir olmak gibi anlamlara gelir.

Yâni öz olarak;

Yaratıcısına teslimiyet içinde olmak,

İçsel olarak barışa ve huzura ulaşmak,

Hâl ve davranışlarıyla çevresine barış ve huzur sunmak,

Her haliyle çevresine güven verebilmektir.

İslâm'a ulaşan kişiye de "Müslüman" denir.

Müslüman; barış ve huzur içinde olan, selâmete çıkmış olan, her haliyle barış ve huzuru sergileyen kişi demektir.

İslâm'a ulaşmak için Allah'a şâhit olmak gerekir.

Allah'a şâhitlik yolunda öncelikle, içsel kavgaları, kin, nefret, düşmanlık gibi halleri ıslah etmek gerekir.

Sonra da Allah'a ait tecellileri, varlığın kendinde görebilmek gerekir.

Peki, İslâm Hazreti Muhammed'le mi başladı, o günün toplumu İslâm'ı bilmiyor muydu?

Tarihsel olarak incelediğimizde Mekke'de Hazreti Muhammed'e karşı gelenlerin de kendilerini Müslüman olarak gördüklerini anlıyoruz.

Hazreti Muhammed zamanında ve öncesinde yazılan şiirlerde, İslâm ve Müslüman kelimelerine rastlanılır.

Hazreti Muhammed öncesi, müşrik diye adlandırılan birçok kişinin şiirlerinde İslâm kelimesine rastlanılır.

Bu kelimeyi hangi anlamda anlıyoruz bu çok önemlidir.

İncelendiğinde görülecektir ki Hazreti Muhammed öncesi, İslâm ve Müslümanlık kelimesi bilinen bir kelimedir.

Kur'ân'ı incelediğimizde de Hazreti Âdem'den beri İslâm'ın olduğunu anlıyoruz.

Mesela, Âl-i İmrân Sûresi 67. âyetini de incelediğimizde Hazreti İbrâhîm'in Müslüman olduğunu görüyoruz.

Âl-i İmrân Sûresi 67 : “Mâ kâne ibrahîmu yahûdiyyen ve lâ nasrâniyyen ve lâkin kâne hanîfen muslimâ ve mâ kâne minel müşrikîn.”

Mâ kâne İbrâhîm	: Olmadı, değildi, İbrâhîm,
Ya hadûyyen	: Yalnız biz yol gösteririz diyen,
Ve lâ nasrâniyyen	: Yok, yardımcı olan,
Ve lâkin kâne hanif	: Lâkin, oldu, hanif, tevhit üzere, varlığın birliğine inanan,
Muslimen	: Teslim olan, barış huzur üzere olan,

Ve mâ kâne : Olmadı, etmedi,
Min el muşrikîne : Ortak koşan, Allah'ın niteliklerini kendine
isnat eden,

Meâli: “İbrâhîm; yalnız biz yol gösteririz diyenlerden de, bizden başka yardımcı olacak yoktur diyenlerden de olmadı. Fakat o; Tevhîd üzere oldu, Müslümandı, tüm varlığıyla teslim olup barış ve huzur üzereydi ve o, Allah'ın niteliklerini kendine isnat eden olmadı.”

Burada da görüldüğü gibi, Hazreti İbrâhîm de Müslümandı yâni bir olan Allah'a teslimiyet içindeydi.

Demek ki İslâm Hazreti Muhammed ile başlamadı.

Tüm resûl ve nebîlerin teslimiyet hakikati İslâm hakikati idi.

Bakara Sûresi 128. âyette İbrâhîm ve İsmâîl'in dualarının Müslüman olmak üzere olduğunu yukarıda incelemiştik.

Bakara Sûresi 128: “Rabbenâ vecalnâ muslimeyni leke.”
“Rabbimiz bizi Müslümanlardan eyle.”

Burada da görüldüğü gibi Hazreti İbrâhîm öncesi de İslâm var ki, İbrâhîm ve İsmâîl böyle dua ediyorlar.

Bakara Sûresi 132. âyette de Hazreti Yâkûb'un evlatlarına “Müslüman olun” dediğini görüyoruz.

Bakara Sûresi 132: “Ve yakûb yâ beniyye innallâhes-tafâ lekumud dîne fe lâ temûtunne illâ ve entum muslimûn.”

Meâli: “Yakub da: Ey evlatlarım! Muhakkak ki Allah size, varlığın yaratılış yasalarını anlamanız için fark etme yeteneği verdi. Artık siz ölmeden önce, varlığınızın sahibini bilip teslim olun, İslâm-barış ve huzur üzere olanlardan olun, dedi.”

Bakara Sûresi 136. âyette, İbrâhîm'in, İsmâîl'in, İshâk'ın, Mûsâ'nın, İsâ'nın ve diğer nebîlerin Müslüman olduğunu görüyoruz.

Âl-i İmrân Sûresi 52. âyeti incelediğimizde Hazreti İsâ ve Havarilerinin Müslüman olduğunu görüyoruz.

Âl-i İmrân Sûresi 52: “Fe lemmâ ehassa îsâ min humul kufre kâle men ensârî ilâllâh kâlel havâriyyûne nahnu ensâ-rullâh âmennâ billâh veşhed bi ennâ muslimûn.”

Meâli: “Sonra da İsâ, onlarda hakikatleri reddetme hallerini hissettiğinde dedi ki: Kim Allah’ın hakikatleri için bana yardımcı olacak? Havariler dedi ki: Biz, Allah’ın hakikatleri için sana yardımcıyız, Allah’a iman ettik, bizim İslâm-barış ve huzur üzere olduğumuzu bil.”

Meryem Sûresi 15. âyette de Hazreti Meryem’in Müslüman olduğunu görüyoruz.

Meryem Sûresi 15: “Ve selâmun aleyhi yevme vulide ve yevme yemûtu ve yevme yubasu hayâ.”

Meâli: “Zamanını İslâm şuuru üzere, tertemiz bir halde geçirdi ve her an ortaya çıkan her şeyin Hayy olandan geldiğini anladı.”

Saffat Sûresi 79: “Selâmun alâ nûhın fîl âlemîn.”

Selâmun ala Nûh : İslâm, barış, huzur, selamet, üzere, Nûh,
Fî el âlemin : Âlemler içinde, topluluklar,

Meâli: “Nuh, topluluklar içinde İslâm üzereydi.”

Burada da görüyoruz ki Hazreti Nûh zamanında da bu kelime vardı.

A'râf Sûresi 126. âyette Firavunun sarayında Firavunun din adamları denilen kesimin nasıl Müslüman olduğu açıklanır.

A'râf Sûresi 125:

قَالُوا إِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ

Kâlû innâ ilâ rabbînâ munkalibûn

Kâlû ila rabb na : Dediler, ancak, bizi vücûdlandırıran, rabbimiz,
Munkalibun : Dönmek, bağlanmak,

Meâli: “Dediler ki: Biz ancak bizi vücûdlandırana döndük bağlandık.”

A'râf Sûresi 126:

وَمَا تَنْقِمُ مِنَّا إِلَّا أَنْ آمَنَّا بِآيَاتِ رَبِّنَا لَمَّا جَاءَنَا رَبَّنَا
أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَتَوَفَّنَا مُسْلِمِينَ

Ve mâ tenkımu minnâ illâ en âmennâ bi âyâtî rabbînâ
lemmâ câetnâ rabbenâ efrıg aleynâ sabren ve teveffenâ
muslimîn

Ve ma tenkımu minna : Yok, şey, değil, ne, kızma, hınç,
intikam, bizden,
İlla en amen na bi âyati : Ancak, bizim inanmamız, âyetlerine,
delil, işaret,
Rabbi nâ : Rabbimiz, bizi vücûdlandırıran,
Lemma câet nâ : Olduğunda, bize geldi, biz geldik,
bizde olduğunu,
Rabbe nâ efrıg : Rabbimiz, bizi vücûdlandırıran, rahmet,
yağır, mağfiret,
Aleyna sabr : Bize, sabırlı olma, sabretmek,
Ve teveffe nâ : Sevgi bağlılığı, sevgiyle olma,
Müslimin : Teslim olan, barış ehli, huzur veren,

Meâli: “Senin bize kızmaya hakkın yok, çağırdın biz geldik. Ancak bizi vücûdlandırıranın işaretlerinin bizde olduğunu anladık, iman ettik. Rabbimiz! Bize rahmet ver, sabır ver ve bizi sevgi içinde barıştan yana olanlardan eyle.”

İşte burada görüldüğü gibi, “teveffenâ muslimîn” Firavunun din adamları denilen kesimin de hatalarını anlayıp, bir vefa içinde İslâm’a döndükleri anlaşılacaktır.

Buradan anlıyoruz ki Firavunun sarayında, Hazreti Mûsâ ve Hârûn'un daveti İslâm'a idi.

Yâni Allah'a teslimiyete idi.

Hazreti Mûsâ ve Hârûn, Firavunun sarayında, Firavunun din adamları denilen kesimle, Allah hakikati hakkında konuştular.

Bu konuşma sonrası din adamları denilen kesim, Hazreti Mûsâ'nın ilmî delillere dayanarak anlattıkları karşısında Allah'a iman ettiler ve Allah'a teslimiyet içinde oldular.

Yâni İslâm'a biât ettiler.

İşte İslâm, Allah'a iman edip O'na teslimiyet içinde olmanın adıdır.

Evet, Kur'ân'ı baştan sona incelediğimizde tüm resûl ve nebîlerin İslâm üzere olduklarını anlıyoruz.

Peki, nasıl İslâm makamına erişiriz?

Allah'a nasıl teslimiyet içinde oluruz?

Tüm bunlar ancak varlığın yaratılışını anladığımızda ve yaratıcının nasıl bir ulvî kudret olduğunu idrak ettiğimizde mümkündür.

Varlıkta, varlığın yaratıcısına şâhit olduğumuzda teslimiyet kapısı açılacaktır.

Yâni İslâm kapısı açılacaktır.

İslâm kapısının açılabilmesi için öncelikle akıl ve gönül temizliği gerekir.

Bir kişi içsel kavgalarını, yâni kin-nefret, düşmanlık, zarar vermek, dedikodu yapıp çekiştirmek, ayrımcılık, çalmak-çırmak gibi hallerini terk etmeden İslâm olmaya adım atamaz.

Bunun için Kur'ân, "Tevbe" etmeyi yâni hatalarımızdan vazgeçmeyi bir emir gibi bildirir.

İslâm olmanın yolu öncelikle içsel kavgalarımızı bitirmekten geçer.

Nisâ Sûresinde nasıl Müslüman olacağımız, Hazreti İbrâhîm örnek gösterilerek, çok muhteşem bir şekilde açıklanıyor.

Nisâ Sûresi 125: “Ve men ahsenu dînen mimmen esleme vechehu lillâhi ve huve muhsinun vettebea millete ibrahîme hanîfâ ve ittehzallâhu ibrahîme halîlâ.”

Ve men ahsenu	: Kim, güzel, iyi olan,
Dînen	: Din, varlığın yaratılış hükümleri, yasalar,
Minmen esleme	: O kimse, teslim, doğru, sağlam, olan, barış huzur üzere,
Veche hu li allâh	: Yüz, yön, gerçekler, Allah’a
Ve huve muhsinin	: O, iyiliklerde olan, ihsan sahibi,
Ve ittebea	: Tâbi oldu, uydu,
Milleti	: İmla, düzenlenen ilkeler, belge, düzenleyip yazdırılan,
İbrâhîme	: İbrâhîm, öze uygun yaşayan, rahim üzere olan,
Hanifen	: Hanif, Tevhîd üzere, tek Allah’a inanan,
Ve ittehaza Allah	: Edindi, sarıldı, aldı, götürdü, Allah
İbrâhîme Halil	: İbrâhîm, samimi içten dost olan,

Meâli: “Varlığın yaratılış yasalarını anlamaya çalışan, yüzünü Allah’a döndüren ve iyiliklerde olup, İslâm-barış ve huzur üzere olan ve İbrâhîm’in düzenlediği ilkelere tâbi olan, onun hakikati aradığı gibi arayan, Tevhîd üzere olan ve İbrâhîm gibi içten samimi olarak tüm her şeyiyle Allah’a sarılan o kimseden daha güzel olan kimdir.”

Evet, bir kişinin İslâm olabilmesi için:

Şâhitlik makamına erişmesi gerekir.

Varlığın varoluşunu ilmî olarak tefekkür etmesi gerekir.

İkra-Oku âyetini gönlüyle duyması gerekir.

Onun için ilk âyet “Oku”dur.

Okumaktan maksat, varlığın varoluşunu anlamaya çalışmak, varlığı incelemek, düşünmek, tefekkür içinde olmaktır.

Kur’ân “ikrâ-oku” ile başlar.

Varlık nereden gelmiştir, nasıl var olmuştur, her an nasıl bir işleyiş içindedir ve nereye gitmektedir.

Alâk Sûresi 1: “Ikra bismi rabbikellezî halaka.”

Meâli: “Seni vücûdlandırmanın delilleriyle, yaratılışı araştır anla.”

İnsan, kendi vücûdunu okunacak Kur’ân bilmelidir.

Her varlığı okunacak Kur’ân bilmelidir.

Kur’ân diye okuduğun Mushâf-ı Şerîf’i de Kur’ân bilmelidir.

Ve üçünü birbirinden ayırmadan okumalıdır.

Birinde olan hakikatin diğerinde de olduğunu idrak etmelidir.

Varlığı ve kendi vücûdunu canlı Kur’ân olarak bilmeli ve ona göre okumalıdır.

Şâhitlik âlemi bu görünen âlemdir.

İslâm makamına erişmenin yolu Allah’a şâhitliktir.

Allah’a şâhit olmadan İslâm’a yâni Allah’a teslimiyet içinde olamayız.

Her bir varlıkta tecelli eden Allah’tır.

Allah bizden biz Allah’tan ayrı değiliz.

Her bir varlık Allah’ın kendini gösterdiği yerdir.

Her bir varlık O’nun işaretleri-âyetleri ile sarılıdır.

Allah’a şâhit olmanın yolu da varlıktaki âyetlerdir, yâni O’na ait olan işaretlerdir.

Onun için Yûsuf Sûresi 105. âyette: “Göklerde ve yerde nice âyetler vardır ki yanından gelip geçerler ve onlar onun farkına varmazlar ” diye bildirilir.

İnsan âyet denilince hemen, Mushâf-ı Şerîf’deki yazıları düşünmemelidir.

Âyet denilince, Yûsuf Sûresi 105. âyette belirtildiği gibi, her varlıktaki işaretleri, delilleri, hakikati gösteren izleri düşünmelidir.

İnsan, kâinatı okuyabilecek bir yetenekte yaratılmıştır.

Varoluşu ve var edeni idrak edebilecek bir kâbiliyette yaratılmıştır.

İnsan kendine verilen, akı, tefekkürü, tercihi, şuuru, muhâkemeyi, görmemezlikten gelmemelidir.

Mushâf-ı Şerîf’de yaklaşık iki bine yakın âyet, akıl etmek ve düşünmek, araştırmak üzerinedir.

İnsan, varoluşu ve var edeni anlamak için, varlığa bakarak “Nereden var oldu, nasıl var oldu, niçin var oldu?” soruların cevabını aramalıdır.

Nereden var oldu? Sorusu bizi, varoluşun kaynağına...

Nasıl var oldu? Sorusu bizi varlığın yaratılış inceliklerine...

Niçin var oldu? Sorusu bizi, varlığın görev ve amaçlarına götürecektir...

İşte İslâm makamı, varlığı yaratana, varlıkta şâhit olduğumuzda açılacak bir makamdır.

Tarihte tüm kâmil insanlar Allah’a şâhit olmayı öğütlemişlerdir.

Öncelikle şunu anlamalıyız ki Allah’a olan şâhitlik boyutu, görünen varlığın hakikatine eriştiğimizde mümkün olacaktır.

Hazreti Muhammed’in; “Allahümme erinâ hakâik el eşyâ kemâ hiye-Allah’ım eşyanın hakikatini onun oluşumunu bana

göster” duasından anlıyoruz ki Allah’a şâhitlik, apaçık görünen eşyanın hakikatine ermekle mümkündür.

Allah’a şâhitlik, öncelikle kendi bedenimizdeki sonra da varlığın bedenindeki niteliklere şâhit olmakla mümkün olacaktır.

Allah hakikatine, varlıkta O’nun kendi zâtının tecellilerine şâhit olmakla erişebiliriz.

Allah’ın vechî boyutuna ve O’nun zâhir boyutuna, ancak görünen varlıkta erişmemiz mümkündür.

Görünen varlığın görünmeyen boyutları da vardır.

Varlığı gördüğümüz zaman onu her şeyiyle tastamam göremeyiz.

Gördüğümüz, varlığın sadece bir yüzüdür.

Nasıl ki bir Okyanus kenarına gelsek, gördüğümüz Okyanusun çok küçük bir kısmıdır.

Okyanusu içiyle dışıyla tastamam görmemiz mümkün değildir.

Gördüğümüz Okyanustan ayrı değildir, ama Okyanusun tamamı da değildir.

Görünen varlıkta, Allah’ın hangi vechîni-yüzünü görmek mümkündür?

Varlığın özünde, Allah’a ait olan sonsuz yüzü-gerçeği vardır.

Varlıkta öncelikle “fâil-mevsûf-mevcûd” yüzü vardır.

Toprak boyutu, bedenler boyutu, Allah’ın, nefis, beşer, tecelliler yüzüdür.

Varlığın toprak boyutu olduğu gibi, varlığın geldiği “rûh, nûr, ulûhiyet” boyutu da vardır.

Sonuçta şunu anlıyoruz ki, varlığın iç yüzüyle dış yüzüyle sonsuz yüzü vardır.

İşte bu sonsuz yüz, Allah'ın vechî boyutlarıdır.

Allah'ın cemâl yüzü, celâl yüzü, her bir esmasının yüzü vardır.

Vech, "yüz" anlamına geldiği gibi, "gerçeği" anlamına da gelir.

Varlık, Allah'ın gerçeğidir.

Varlıktaki tüm nitelikler Allah'ın kendine ait olan, O'nu gösteren gerçeğidir.

Anlıyoruz ki zâhir demek sadece dış yüz demek değildir.

Varlığın zahire çıkması, Allah'ın tezahür boyutudur.

Varlığın tezahürü, işleyişi, varlıktaki tecelliler boyutudur.

Allah'ın kendini zâhir etmesi, "Hû El Zâhir" boyutudur.

Görünen varlık Allah'tır diyemeyiz.

Allah kendini varlıktan gösterir.

Allah hakikati, her yönüyle iyi anlaşılmalıdır.

"Allah insana şah damarından yakındır" âyeti iyi anlaşılmalıdır.

İnsan Allah'ı kendinde bulmalı, kendinden tecelli eden sıfatlarda, O'nun vechîni görmeye çalışmalıdır.

Allah insanı ve tüm varlığı, esmalarıyla ihâta eder.

"Ve kânallâhu bi kulli şeyin muhîtâ-ve Allah bütün her şeyi ihâta edendir." (Nisâ Sûresi 126)

Allah, insana insandan yakındır, tüm tecellileri ile onu ihâta etmiştir.

İnsan, Allah hakikatine öncelikle kendi vücûd şehrinde şahit olmalıdır.

Allah kendini insandan zâhir eyler ve insandan vechîni gösterir.

Lâkin bu sadece bir sözdür, bunu çok iyi anlamak gerekir.

İnsan kendi mânâsına eriştiği zaman bu sözleri daha iyi anlayacaktır.

Hazreti Muhammed'in; "Kendini bilen Rabbini bilir" sözü bunu anlatmak içindir.

Allah hakikati insanın kendi yaratılışını anladığında anlaşılacaktır.

Göklerde bir yerlerde oturan, bekleyen, görünmeyen bir Allah'a değil, tüm âlemi ihâta eden, her yerden zâhir olan, her yerden vechîni-yüzünü gösteren bir Kudret'e iman etmeliyiz.

İman, O'na şâhit olmakla mümkün olacaktır.

İmandan maksat mü'min olmaktır, yâni Allah'tan emin olmaktır.

Ezanda günde 20 defa okunan "Eşhedü-Şâhit ol" buna işaret eder.

İnsan kendini okumalı, kendini bilmeli, kendinde Allah'a şâhit olmalıdır.

Allah'a şâhit olan, O'na teslimiyet içinde olacaktır.

O'na teslim olan İslâm makamına erişecektir.

Allah her yerden zâhirdir, "Hû el zâhiri."

Allah her yerden "semme vechî Allah" vechîni-yüzünü göstermektedir.

İşte, "semme vechî Allah" her cihetten tecelli eder.

Allah'ın yüzü dediğimizde, bu hakikati varlığın her cihetinde görebilmeliyiz.

Allah her an tüm tecellileri ile tezahür eder, yâni kendini zâhir eyler.

Görünen varlığa Allah'ın görüntüsü diyemeyiz, ayrı da diyemeyiz.

Görünen varlığa Allah'ın vechi-yüzü diyemeyiz, ayrı da diyemeyiz.

Hiçbir şey Allah'tan ayrı değildir, ama hiçbir şey, şey cihetiyle yâni eşya cihetiyle Allah da değildir.

Allah hakikati; evveliyle, âhiriyle, zâhiriyle, bâtınıyla bir bütünlük içinde idrak edilmelidir.

Varlığın evveli, âhiri, zâhiri, bâtını, Allah hakikatine erişeceğimiz boyutlardır.

İşte, “Allah size şah damarınızdan yakındır âyeti” O’nu uzaklarda değil, kendimizde aramalıyız mesajıdır.

Tenimizle canımızla O, O’dur.

Vücûdumuzda fiiliyle fâil olan O’dur.

Vücûdumuzda sıfatlarıyla mevsûf olan O’dur.

Vücûdumuzu tutan Zât O’dur.

Biz O’yuz.

O, biziz.

İşte Hazreti Muhammed bu hakikati insanlığa sunmuştur.

İnsana şah damarından yakın olan Allah'ı, insan öncelikle kendinde aramalıdır.

Mekkeli müşrikler göklerde bir yerlerde Allah'a inanırken, O insanlığa “Allah'ı kendinizde arayın” diyerek, Allah'ın bizden ayrı olmadığını anlatmaya çalışmıştır.

İşte kişinin kendinde olan Allah'a şahit olduğunda, kendinden geçerek, teslimiyet makamına erişecektir.

İşte bu teslimiyet makamı İslâm makamıdır.

İslâm makamı, damlanın deryaya teslimiyeti gibi kişinin Allah'a olan teslimiyetidir.

ALLAH HAKİKATİ

“Allah” dedik, ama hakikati ne bilemedik.

Allah kelimesini duyduk, “Allah nedir” diye soramadık.

Sorduğumuzda da “inanmıyor musun” diye dışlandık.

Allah’ın ne olduğunu düşünmedik.

O’na olan şâhitliğin ne olduğunu araştırmadık.

Mü’min makamına yâni O’ndan emin olmak makamına ermenin ne olduğunu anlayamadık.

Ezanda okunan “Eşhedü” kelimesinin anlamını sorduk, soruşturmadık.

Allah’ın ne olduğunu bilemedik.

Sadece inandık.

Anne babamızdan bir Allah inancını duyduk ve biz de Allah’a şâhit olmadan sadece inandık.

Aslında hepimiz çocukken, çocuk saflığında “anne Allah nedir” diye sorduk.

Hangimiz, Allah’ın ne olduğu ile ilgili cevabın olduğu yere yönlendirildik.

Allah hakikatinin ne olduğunu layıkıyla bilemedik.

Bizde midir, bizden ayrı mıdır düşünmedik.

Hep gökte sandık, bize bizden yakın olduğunu idrak edemedik.

Ezanda okunan “Eşhedü” şâhit olmak, Allah’a şâhitliktir, ama şâhitlik nedir bilemedik.

Nedere nasıl şâhit olunacak bilemedik.

Allah’a sadece inanırız, şâhit olmanın ne olduğunu soramayız bile.

Müslümanlık Allah’a şâhitlikle gerçekleşir.

Bir kişinin Müslüman olabilmesi için, Allah’a şâhit olması gerekir.

Kendinde ve varlıkta ilmî olarak Allah’a şâhit olmak gerekir.

Şâhit olmak, delillerle görmek, anlamak, temas etmek, hissetmek demektir.

Kur’ân’da Hazreti İbrâhîm’in “Rabbi erinî-Rabbim seni göreyim” isteği vardır.

Hazreti İbrâhîm’in, kâlbini mutmain olması için yâni emin olması için Rabbini görme isteği vardır.

Bu istek her gün, günde 20 defa okunan “Eşhedü-şâhit olun” makamına erme isteğidir.

Bakara Sûresi 260: “Ve iz kâle ibrahîm ‘rabbî erinî’ keyfe tuhyil mevtâ kâle e ve lem tu’min kâle belâ ve lâkin li yatmainne kalbî kâle fe huz erbeaten minet tayri fe surhunne ileyke summecal alâ kulli cebelin minhunne cuzen summe eduhunne yetîneke sayyen valem ennallâhe azîzun hakîm.”

Ve iz kâle İbrâhîm	: Demişti, İbrâhîm,
Rabbî erinî	: Rabbim, göster, öğret, bildir, bana,
Keyfe tuhyi	: Nasıl, dirilik, hayat, hayat verensin,
El mevtâ	: Nutfe, öz, ölü, idraksizlik,
Kâle e ve lem tumin	: Dedi, bildirdi, inanmıyor musun?
Kâle belâ	: Dedi, hayır, bilakis, inanırım,
Ve lakin li yatmainne	: Fakat, lâkin, mutmain, içi rahat,
	şüphesi kalmamış,

Kâlbî	: Kâlbim, idrak, anlayış, ilmi olarak anlamak,
Kâle fe huz	: Dedi, bildirdi, öyleyse, tut, sarıl, edin,
Erbeaten	: Dört, dört makam, Rabbe dönmek,
Min et tayri	: Kuşlar, uçmak, yücelik, yüksek, hissiyat,
Fe sur hunne ileyke	: Analiz etmek, sır, gizli, ayır, dağıt, sen, burada,
Summe ical ala kulli	: Sonra, kıl, yap, edin, anla, hepsi için, tüm varlık,
Cebelin	: Dağ, yücelik, alîm fazıl kimse, ileri gelen, erdemlilik,
Minhunne cuzen	: Onlardan, onlardaki, cüz, parça, kısım,
Summe idu hunne	: Sonra, davet, çağır, onlar,
Yetine ke sayen	: Gelir, bulur, sen, takip, izler, peşinde, arayış,
Ve âlem	: Bil, bilim, ilmin sahibi,
Enne Allâh azîz	: Olduğu, Allah, yüce, sıfatların sahibi,
Hakîm	: Hakîm olan, tüm bedenlere hakîm olan,

Meâli: “İbrâhîm demişti ki: Rabbim! Nutfeden nasıl hayat verensin bana bildir. O’na bildirildi: Yoksa inanmadın mı? Dedi ki: Evet inandım, lâkin ilmi olarak anlayayım, kâlbim mütmain olsun, içimde şüphe kalmasın. O’na bildirildi: Rabbine dönerek onun yüceliğine sarıl, sonra da tüm varlık-taki onun tecellilerini analiz et. Sonra bütün hepsini bir erdemlilik içinde anla. Tüm varlığın O’ndan bir cüz olduğunu bil. Sonra bu hakikatleri arayanlar sana geldiklerinde, onları davet et ve tüm sıfatların sahibinin, tüm bedenlere hâkim olanın Allah olduğunu bilip anlat.”

İşte, Hazreti İbrâhîm’in isteği şâhit olma isteğidir.

Şâhitlik de ancak ve ancak varlıktaki tecellileri anlamakla mümkündür.

Hazreti İbrâhîm kanalıyla hepimize bildirilir.

- Rabbine dönmek, yâni kendini vücûdlandırana dönmek.
- Her varlıkta O'nun yüceliğini görmek.
- Tüm varlığın O'nun tecellileri olduğunu anlamak.
- Her bir varlığın O'na ait cüz, O'ndan ayrı olmadığını anlamak.

- Tüm bunları bir erdemlilik içinde, yâni ilim, edeb, dürüstlük, dosdoğru bir şekilde, alçak gönüllü olarak anlamaya çalışmak.

İşte maksat Allah hakikatine erebilmektir.

Allah'ı layığıyla tanımak, Allah'ın ne olduğunu hissetmektir.

Ahzâb Sûresi 41-42: "Ey iman edenler! Allah'ı anlayın, O'nu çok anın ve O'na ait olan fiil, sıfat, Zâtının tecellilerini sabah akşam idrak edin."

Ahzâb Sûresi 41:

Ya eyyuha ellezi amenu : Ey iman edenler,
Uzkuru Allah : Zikredin, anlayın, anın, Allah,
Zikren kesir : Anın, anlatın, çok çok, bol, devamlı, hep

Meâli: "Ey iman edenler! Allah'ı anlayın, O'nu çok anın."

Ahzâb Sûresi 42: "Ve sebbihûhu bukreten ve asîlâ."

Ve sebbihhu : Tesbih, fiil, sıfat, zâtın tecelli idraki, yüzmek,
her şey onunla,
Bukreten ve asile : Sabah ve akşam, hiç durmadan, her zaman,

Meâli: "Ve O'na ait olan fiil, sıfat, zâtının tecellilerini sabah akşam idrak edin."

Allah hakikatine erişmek isteyen kimse, kendinin ve varlığın yaratılışını anlamalıdır.

“Uzkuru Allah” âyetinde belirtildiği gibi, Allah’ı anlama yolunda olan bir insan mutlaka O’nun hakikatine erişecektir.

Bakara Sûresi 21: “Ey insanlar! Sizi vücûdlandırmanın kulu olduğunuzu anlayın. Sizleri ve sizlerden öncekileri de halkeden O’dur. Umulur ki siz fenalardan sakınır, ortak koşmazsınız.”

Bakara Sûresi 22: “Ki O’dur; sizi sıfatlarıyla düzenleyen, yeryüzünü yayıp döşeyen ve gökyüzünü kuran ve gökten suyu indiren, sonra da onunla ürünler çıkartan. Sizler onlardan faydalanırsınız. Artık Allah’a eş koşmayın ve siz bilenlerden olun.”

İşte Allah’ı layıkıyla tanımak, kendi varoluşumuzu anladığımızda mümkün olacaktır.

“Bizler nasıl yaratıldık, varlık nasıl yaratıldı, yeryüzü nasıl oluştu, gökler nasıl düzenlendi” gibi soruların cevabını aramak, kişiyi Allah hakikatine eriştirecektir.

İnsan, her zaman kendinin nasıl bedenlendiğini düşünmelidir.

İnsan, kendi varoluşunu, kendi bedenindeki tecellileri anladığında hakikate erişecektir.

Tüm varlığın nereden geldiğini anlayan insan, rahîm hakikatine erişecektir.

Tüm varlığın râhimde olan niteliklerle sarıldığını anlayan insan, rahmân hakikatine erişecektir.

Ve açığa çıkan hiçbir varlığın O’ndan ayrı olmadığına şahit olacaktır.

Âl-i İmrân Sûresi 5: “Yerde ve gökte bir şey yoktur ki Allah’tan ayrı olsun.”

Âl-i İmrân Sûresi 6: “Ki O’dur rahîmlerde sizi şekillen-
dirip vücûdlandırıran. Nasıl irade ederse öyle şekil verir. İlah
yoktur, O vardır. Tüm varlıktaki niteliklerin yüce sahibidir,
tüm varlığa hâkim olandır.”

Kendi yaratılışını anlayan bir kimse, yaratıcısını da an-
layacaktır.

Ve yaratıcısına teslim olacaktır.

İşte böylece İslâm’ın hakikatine erişecektir.

Müslüman Allah hakikatine erişmiş kimsedir.

Müslüman varlıktaki işaretlerle Allah’a şâhit olmuş kişidir.

Müslüman Allah’tan emin olmuş kişidir.

Müslüman her varlıkta Allah’a şâhit olma duygusuyla yaşar.

Allah kelimesi tarihte ilk defa “El” kelimesi ile belirtilmiştir.

“El” kelimesi, İbrani, Akad, Süryânî, Fenike, Ugarit di-
linde “Tanrı, Allah” anlamında ifade edilmiştir.

“El”; güç, kuvvet, kudret, hareketlilik anlamındadır.

Bu kelime, varlığın kendindeki olan güce, kudrete işa-
ret eder.

El-Hû El-Hâ-El- Eloha, İbrânice.

Bu kelime Arapçaya El Hû-”ﷲ” Allah olarak geçmiştir.

“El” kelimesi, birçok dilde Allah anlamında ifade edilmiştir.

Fenike dilinde El-Îl

İbranice: ﷲ -’ël

Süryânice il-el-yl

Arapça; el-’îl

Akadca; el-il

Akadcada, İbranicede, Aramicede; İl-El kelimesi Tanrı
anlamında kullanılmıştır.

Anlıyoruz ki, o günün kâmil insanları, varlığı saran muhteşem kudreti anlamışlar ve o kudrete “El; güç, kuvvet, kudret” demişlerdir.

Kâmil insanların; “her varlıkta Allah’ın eli vardır” diye söyledikleri, “her varlığı idare eden güç, kudret Allah’tır” anlamındadır.

İbraniceden gelen “Hû-Hâ” kelimesi de “O” demektir.

Hû El; güç, kudret, kudret O’dur, anlamındadır.

Yâni, Allah denilen, tüm varlığı, tüm âlemi saran, kudrettir.

El Hû-Allah-Tanrı-God-Deus-Dieu; güç, kuvvet, kudret O’dur.

Hangi dilde anarsak analım, varlığın özündeki kudret Allah’ın kendisidir.

İşte insan, kendinde ve varlığın özünde olan, hareketliliği meydana getiren o muhteşem kudreti inkâr edebilir mi?

Edemez elbette.

İşte, “Allah nedir, Allah var mı?” sorusunun cevabının olduğu yer; kişinin kendi bedenindeki ve varlığın özündeki o muhteşem kudrettir.

İnsan, Allah’ın ne olduğunun hakikatine, varlığın canlılığını, işleyişini, hareketliliğini tefekkür ettiğinde erişecektir.

Tüm kâinatı hareket ettiren, tüm kâinatı işleten bir kudret vardır.

Kuantum fiziği dediğimiz; molekül, atom ve atom altı parçacıkları ve daha ötesini hareket ettiren bir kudret vardır.

İşte asıl olan bu kudreti anlamaya çalışmaktır.

Bu kudretin meydana getirdiği canlılık, hareketlilik, işleyiş, hakikatin idrâk edileceği yerdir.

Tüm kâinatta Matematik, Fizik, Kimya, Biyolojik sisteminin bir işleyişi vardır.

Bu işleyişi yapan bir kudret vardır.

Allah nedir, sorusunun cevabı, varlıktaki bu kudreti anlamakta gizlidir.

Bunu anlamanın kapısı da insanın kendi vücûdudur.

Aradığı tüm soruların cevabı da insanın kendinde gizlidir.

Onun için Hazreti Muhammed: “Kendini bilen Rabbini bilir”

Hazreti İsâ: “Ben O’yum.”

Hazreti Mûsâ: “Ben O’nu kendimde gördüm” demiştir.

Kişi, kendi vücûdunu inkâr edemez, ona yok diyemez.

Kişi, görünen varlığı inkâr edemez.

Ben yokum, bu görünen varlık yok diyemez.

Görünen bir şey inkâr edilebilir mi?

Önemli olan görüneni anlamaya çalışmaktır.

Kişi, nefes alıp verendir, duyguları olandır, acıları olandır, hep bunlar kişinin kendi vücûdunun varoluşunun ispatıdır.

Kişi, kendi vücûduna dönmeli, onun yaratılışını anlamaya çalışmalıdır.

İnsan kendi vücûdunda olan muhteşem kudrete bakmalı, muhteşem işleyişe bakmalı, bunların nasıl olduğunu anlamaya çalışmalıdır.

Cümle varlığın nereden geldiğini anlamaya çalışmalıdır.

Her şeyin kaynağı, özü, aslı Allah’tır.

Bu kaynak Ulvî sistemdir.

Ulvî sistem varlığın açığa çıkmadan önceki nûranî boyuttur.

“Kanallahu ve lem yekûn meahu şey’a!”

Kane: Kaynak, aslı, anı, menbaı, özü anlamlarına gelir.

“Allah kaynaktır, özdür, hiçbir şey ondan ayrı değildir.”

Tüm varlığın geldiği kaynak, öz, Allah’tır.

İşte, “Allah nedir, Allah nerededir, neye Allah denir?” sorularının cevabı, insanın kendi vücûdunda ve varlığın vücûdunda gizlidir.

İnsan, kendi vücûdundaki işlevselliği, hareketliliği düşünmelidir.

İnsan, her varlığı saran ilâhi kudreti anlamaya çalışmalıdır.

İnsan, geldiği özü, kaynağı düşünmeli, anlamaya çalışmalıdır.

Hûd Sûresi 4:

إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

İlâllâhi merciu kum ve huve alâ kulli şeyin kadîr

İlâ Allah merciu kum : Allah’tır, dönülecek yer, merkez,
kaynak, siz,

Ve huve alâ kulli şeyin : O, bütün her şeydeki,

Kadîr : Kudret, güç, her şeye muktedir olan,

Meâli: “Kaynağınız ancak Allah’tır ve O bütün her şeydeki kudrettir.”

Âyette muhteşem bir şekilde belirtildiği gibi, hepimizin geldiği kaynak Allah’tır.

Allah hakikatinin cevabını arayacağımız yer, âyette belirtildiği gibi “alâ kulli şeyin kadîr” varlığın kendinde olan kudret boyutudur.

Anlıyoruz ki “Allah” denilen, bütün her şeydeki kudrettir.

Bakara Sûresi 20-106-109-148: “İnne Allah alâ kulli şeyin kadîr.”

İnne Allah : Muhakkak, Allah,

Alâ kullu şeyin kadîr : Bütün her şey, kudret, güç

Meâli: Muhakkak ki Allah, bütün her şeydeki kudrettir.

Mâide Sûresi 17-19-40: “Ve Allah alâ kulli şeyin kadir.”

Meâli: “Allah bütün her şeydeki kudrettir.”

Mâide Sûresi 120:

لِلّٰهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا فِيهِنَّ وَهُوَ
عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

Lillâhi mulkus semâvâti vel ardı ve mâ fihin ve huve alâ
kulli şeyin kadîr

Li Allah mulku	: Allah, mülkü, sahip, hükümdar, idare eden,
El semâvât ve el ardı	: Gökler, ulvî âlem, arz, yeryüzü, yer,
Ve mâ fî hinne	: Şey, değil, ne, içinde, onda, orada,
Ve huve alâ kulli şey kadîr	: O, bütün her şeydeki kudret,

Meâli: “Göklerdeki ve yerdeki her şeyin sahibi Allah’tır
ve O bütün her şeydeki kudrettir.”

İşte insan, Allah hakikatini, varlığın kendinde olan kud-
retin tecellisinde aramalıdır.

Tüm varlığın işleyişindeki kudreti anlamaya çalışmalıdır.

Varlığın varoluşunu araştıran kişi, varlıktaki muhteşem
kudreti anladığında, mutlaka hakikate erişecektir.

Varlık, belli bir kudretin tecellisi ile var olmuştur, şekil-
lenmiştir, bedenlenmiştir.

Ve o kudret, her an bedenlenen varlıkta kendini ispat eder.

Varlığın özünde olan kudreti, yâni gücü, kuvveti kimse
inkâr edemez.

Varlığın kendinde olan hareketlilik, bir kudret sayesinde
olmaktadır.

Doğada hiçbir şey, yâni hiçbir varlık, durağan değildir.

Durağan gibi görünen her bir varlık, özünde bir hareketlilik taşır.

Varlığın atomik yapısı, bir hareketlilik içindedir.

Varlığı oluşturan atomlar ve atom altı parçacıklardır.

Bu parçacıklar da parçacıklardan oluşur.

Bu alt parçacıklara şimdilik “kuarklar” denilmiştir.

Kurakların da alt parçacıkları vardır ve henüz keşfedilmemiş nice alt âlemde mikro zerreler, parçacıklar vardır.

Tüm bunların hepsi bir hareketlilik halindedir.

Bu hareketlilik, bir kudretin tecellisidir.

Evrende durağan bir şey yoktur.

Her şey ama sükûn olarak ama hareke olarak, bir kudretin tecellisidir, her şey bir hareketlilik içindedir.

Bu kudret, varlığın, Evrenin hareketliliğini oluşturur.

Hareketliliği yapan kudret, nice hareketliliğin oluşumuna kapılar açar.

Hareketliliği oluşturan kudret, kendi özünden nice varlığın açığa çıkışına kapılar açar.

Rahîmiyette ne varsa rahmâniyete o çıkar.

Aynen bir tohumdan açığa çıkan ağacın, zaman içinde adım adım şekillenmesi gibi...

İşte âyette belirtildiği gibi; “Allah alâ kulli şeyin kadir” Allah hakikatine ancak ve ancak varlığın kudretini anladığımız zaman erişebiliriz.

Her varlıkta bir kudret vardır, her şeyde bir kudretin bir akışı vardır.

Varlık bir kudret denizinin içinde akar gider.

Her varlık o kudretin şekillenmesidir.

Hiçbir şey yoktur ki, o kudret deryasının içinde olmasın.

İnsan dönüp kendi vücûduna baktığında, nefes alıp vermesi de kâlbini atması da her hücrenin çalışması da o kudretin göstergesidir.

Kişinin bu kudreti inkâr etmesi mümkün değildir.

Allah'ı layıkıyla anlamak, varlıkta olan kudreti anlamakla mümkündür.

Allah'ın sübûtî sıfatlarından biri "Kudret" sıfatıdır.

Kudret sıfatı, tüm sıfatların işleyişinde vardır.

İnsan, vücûdunda olan kudreti, yâni gücü anlamaya çalışmalı, o gücü o kudreti asla kendine nispet etmemelidir.

İnsan, kendindeki kudretin sahibini anlar, O'na teslimiyet içinde yaşarsa, mü'minlerden olur, Sâlih kimse olur.

Bütün varlık, Allah'ın rahîmiyet boyutundan açığa çıkmıştır.

Bakara Sûresi 163: "Ve ilâhukum ilâhun vâhid lâ ilâhe illâ huver rahmânûr rahîm."

Meâli: "Sizi var eden, tek var edicidir, O'ndan başka var eden yoktur. O tüm varlığı özünden var edendir, tüm varlığı rahmetiyle sarandır."

Allah, her varlıkta tekliğini gösterir.

Allah, fiiliyle tektir, O'ndan başka işleyen yoktur.

Allah, sıfatlarıyla tektir, O'ndan başka sıfat sahibi yoktur.

Allah, zâtıyla tektir, O'ndan başka vücûd sahibi yoktur.

Allah, zâtıyla ehâddır, sıfatlarıyla vâhiddir.

Allah, zâtıyla da tekliğini gösterir, sıfatlarıyla da tekliğini gösterir.

Cümle vücûdları tutan tek zât Allah'tır.

Her bir sıfatıyla varlığı ihâta eden Allah'tır.

Her varlıkta Allah'ın hayy sıfatı vardır, tüm varlıktaki hayy sıfatı tek sıfattır.

Allah, hayydır, kayyumdur.

O'ndan başka hayat sahibi yoktur, O'ndan başka kudret sahibi yoktur.

Âl-i İmrân Sûresi 2:

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ

Allahu lâ ilâhe illâ huvel hayyul kayyûm

Allah lâ ilâhe illâ huve : Allah, ilah, güç, yok, ancak, o vardır,
El hayyu : Diri olan,
El kayyûm : Diriliği ile sürüp giden, diriliğiyle tutan,

Meâli 1: “Allah’tan başka güç yoktur, O’ndan gayrısı yoktur, diri olandır, varlığı diri tutan sürüp gidendir.”

Meâli 2: “Allah, edindiğiniz ilâhları yok edin, sadece O’na yönelin, O her varlıkta diri olandır, O her varlıkta sürüp gidendir.”

Meâli 3: “Allah, O’ndan başkası yoktur, sadece O vardır, O her yerde diri olandır, O her varlığa hâkim olandır.”

Hayy; diri olan, canlı olan, ölümsüz olan demektir.

Varlığın ardında varlığı tutan, varlıkta hayy olan tüm kâinatın tek sahibi olan, tüm vücûdları tutan zât ancak Allah’tır.

Hayy, hayat, hayret, ihya, muhyi, hayal, haydi aynı kökten gelen kelimelerdir.

Bu kelimelerin aslı “Hû”dur.

Her varlık “Hayy” sıfatıyla yaşam bulur ve yaşamını devam ettirir.

Her varlıkta olan dirilik “Hayy” olan Allah’a mahsustur.

Mü'min Sûresi: 65: “Huvel hayyu lâ ilâhe illâ huve fedûhu muhlisîne lehud dîn el hamdu lillâhi Rabbil âlemîn.”

Meâli: “Diri olan O’dur, O’ndan başka diri olan yoktur. Bundan sonra tüm içtenliğinizle O’na yönelin. Din O’na aittir. Bütün tecelliler, bütün varlığı vücûdlandırıran Allah’a mahsustur.”

Kişinin vücûdundaki diriliğin sahibi, Allah’tır.

Kişi, vücûdunu kendine nispet etmemelidir.

Ve bilmelidir ki, tüm vücûdların tek sahibi vardır, O da Allah’tır.

Hayy esmâsı, Allah’ın sıfat-ı subûtiyesindendir.

Sıfat-ı Sübûtiye; hayat, ilim, irade, semi, basar, kudret, kelâm ve bunların kaynağı olan Tekvin.

Cümle varlık, hayy olandan açığa çıkar ve hayy olanla hareket eder.

Âlemde cansız diye bir şey yoktur.

Her varlık Allah’ın hayy sıfatıyla diridir, canlıdır.

Teslimiyet ve tevekkül, hayy olan Allah’adır.

Kişi, yaşamında, her varlığı hayy sıfatıyla ayakta tutanın Allah olduğunu unutmadan yaşamalıdır.

Kişi, hangi varlığa bakarsa baksın, onda hayy olanın Allah olduğunu bilmelidir.

Allah’ın varlıktaki hayy sıfatının varlığa hâkim olması, kayyum sıfatı ile alâkalıdır.

Kayyûm sıfatı “Hayy” sıfatının varlıktaki sürüp giden boyutudur.

Kıyam, kayyum, kıyame, ikame aynı kökten gelen kelimelerdir.

Allah kayyûm esmasıyla, her varlığı ayakta tutar, kontrol eder.

Allah varlığı, işleyişiyle ve nitelikleriyle ayakta tutar, kontrol eder.

İşte bu kayyûm esmasının tecellisidir.

Kayyûm esmâsı, her varlıkta ikâme boyutudur.

İkâme, her varlıkta olan işleyiş boyutudur.

Tüm varlıkta fiiliyle fâil olan Allah'tır.

İkâme kelimesi, kıyam-kayyûm kelimesinden gelir.

Kıyâm'ı incelediğimiz zaman; varlığı ayakta tutanın, varlığın vücûdunu tecellileri ile tutanın Allah olduğunu anlıyoruz.

Varlığın beşeri vücûdunun ayakta durması, Allah'ın kayyum boyutu iledir.

İnsanın namazda ayakta durması da kıyam-kayyum kelimesiyle anılır.

Namazda ayakta durma, yâni kıyam etme, Allah'ın varlığı kayyûm esmasıyla ayakta tutmasına işaret edilir.

Her varlık, kayyûm esmâsıyla ayakta durur ve sürüp gider.

Her varlığı hayy esmâsıyla ve kayyûm esmâsıyla ihâta eden Allah'tır.

Her varlığı kontrol eden Allah'tır.

Her varlıkta her an işleyen Allah'tır.

Her varlığı sıfatlarıyla kuşatan Allah'tır.

Her varlık Allah'ın hâkimiyetini gösterir.

Fiiliyle fâil olan Allah'tır.

Namazda kıyâmda durmanın hikmeti şudur:

"Allah'ım! Benim vücûdumu ve her varlığın vücûdunu her an ayakta tutan sensin."

“Allah’ım! Her varlıkta her an fiilinle fâil olan sensin” idrâkidir.

Hiçbir varlık kendi vücûdunu tutamaz, o vücûdun özünde olan kudret, vücûdu ayakta tutar.

Toplumda, bir şirket için “Kayyum atandı” sözü de “Kayyûm” kelimesinden gelir.

Kayyum atandı sözü, “Devletin kontrolüne geçti” demektir.

İşte her varlığı her an ikame eden, yâni kontrol eden Allah’ın “El Kayyûm” esmâsıdır.

Allah her varlıkta, tüm esmalarıyla yüceliğini gösterir.

Her varlıkta yüce olan Allah’tır, Allah yüceliğini varlıktaki tecellileri ile gösterir.

Açığa çıkan her varlık, içiyle dışıyla Allah’ın tezahürüdür.

Her varlığın çeşit çeşit olması, her varlığın vücûdunda bir işleyişin olması, Allah’ın kendine mahsus tecellileridir.

Hiçbir varlık kendini var edemez, kendine şekil veremez, kendi vücûdunda olan işleyişi yapamaz.

İnsan kendi vücûdunu var edemez, kendi vücûdunu şekillendiremez, kendi vücûdunda olan sıfatların sahibi değildir.

İşte insan bunları çok iyi düşünmeli ve kendi vücûdundaki bir kudretin işleyişini anlamaya çalışmalıdır.

İnsan Allah’a, öncelikle kendinde şahit olmalı ve O’nun her varlıkta olduğunu idrak edebilmelidir.

Kur’ân göklerde bir yerde Allah olduğundan bahsetmez.

Her şeyin özünde olan, her şeyi içiyle dışıyla saran bir Allah’tan bahseder.

Tüm kâmil insanlar bizlere; “O’nu göklerde bir yerde aramayın, kendinizde arayın” diye öğütler vermişlerdir.

Varlığı incelemeyi, varlığın birbiriyle bağını anlamayı tavsiye etmişlerdir.

Kur'ân'da bu çok güzel belirtilir.

Kâf Sûresi 16: "Ve nahnu akrebu ileyhi min hablil verîd."

Meâli: "Ve Biz ona şahdamarından daha yakınız."

İnsan, kendine şah damarından yakın olan Allah'ı, kendi vücûd şehrinde aramalıdır.

Kur'ân'ın tamamı, Allah hakikatine nasıl erişileceğini her âyetinde açıklar.

İsrâ Sûresi 14: "İkra kitâbek kefâ bi nefsiyel yevme aleyke hasîbâ."

Meâli: "Oku, kendini tanımak için kendi vücûd kitabın sana yeter. Her an kendindeki niteliklerin sahibini anlama içinde ol."

Hiçbir şey Allah'tan ayrı değildir.

Ama hiçbir şey, "şey" cihetiyle yâni eşya cihetiyle de Allah değildir.

Allah hakikati; evveliyle, âhiriyle, zâhiriyle, bâtınıyla bir bütünlük içinde idrak edilmelidir.

Varlığın evveli, âhiri, zâhiri, bâtını, Allah hakikatine eriştiğimiz boyutlardır.

Hadîd Sûresi 3: "Huvel evvelu vel âhiru vez zâhiru vel bâtin."

Allah, kendi evvelinden, yâni kendi özünden varlığı halk eyledi.

Allah, varlığın yüzünden zâhir yüzünü tecelli ettirdi.

Allah, görünenin görünmeyen boyutunda kendini bâtin eyledi.

Allah, halk eylediği varlığı kendine döndürdü, âhir eyledi.

Allah âhirdir, yâni sonu yoktur.

Varlık ise sonludur, varlığın sûret yönü sona erse de, özü sonsuzdur.

Çünkü her şeyin özü Allah'tır, tüm âlem o özün yansımasıdır.

Bir varlık sûreten bitse de, onun tohumundan yeni bir oluşum meydana gelir.

Mesela, bir buğday tohumu diksek, buğday meydana gelir.

Daha sonra buğday bitkisi sararır solar ve toprak olur.

Ama tohumu kalır, yeni bir buğday bitkisi meydana getirir.

İşte, bir şeyin sona ermesi, ama o şeyin tohumundan yeni bir oluşum meydana gelmesi Allah'ın âhir esmasıdır.

Allah varlığın, evvelinde, âhîrinde, zâhîrinde, bâtınında her an tecelli edendir.

Cümle evrenler, cümle varlık, O'ndan ayrı değildir.

Allah, bir yerlerde oturan bekleyen değildir.

Her an her varlıkta tecelli eden kudretin kendisidir.

Evveliyle, âhiriyle, zâhiriyle, bâtınıyla O, O'dur.

Varlığın evveli vardır, ama Allah evvelsizdir.

Varlığın sonu vardır, ama Allah sonsuzdur.

Zâhir olan, yâni görünen, açığa çıkan, tezâhür eden ancak O'dur.

Bâtın olan, yâni görünmeyen, bilinmeyen, varlığın iç âlemi olan ancak O'dur.

“Hû el zâhiri-zâhir O'dur-görünen O'dur.”

Görünen O'dur, yâni zâhir olan Allah'tır.

Allah zâhirdir, yâni görünür ne demektir?

Allah hangi boyutuyla görünür?

Allah, insanın kendinden ve her varlıktan her an apaçık görünür.

Bir tohumu düşünelim; tohumun içinde ağaç vardır, ama görünmez.

Tohum yarılıp, filizden ağaca akış başlayınca, tohumun içindeki zâhire çıkmış olur.

İşte görünen ağaç, tohumun özünden başka bir şey değildir.

İşte bu âlemin de açığa çıkması, görünmesi, Allah'ın kendinden başka bir şey değildir.

İşte, Allah, kendinden kendini zâhire çıkardı.

Bu görünen âlem, onun apaçık zâhire çıkmış boyutudur.

Fakat bu görünen Allah demek, Allah'ı görünen kayıtlı etmek demektir.

Ki bu doğru değildir, eksik kalır.

Bu görünen Allah'ın zâhir boyutu demek daha doğrudur.

Ki insanın gördüğü varlığın eşya boyutu, sonsuz evrenlerin bir noktası bile değildir.

Allah'ın, evvel yönü, âhir yönü, zâhir yönü ve bâtın yönü vardır.

Bu dört boyutu anlamak, Allah hakikatini hissetmektir.

Bu görünen âlem O'nun "El Zâhir" esmasının tecellisidir.

Bu âlem; görünen, görünmeyen, evvel, âhir yönüyle O'ndan başka bir şey değildir.

Varlığın sûret boyutu, O'nun zâhir boyutudur.

Zâhir boyutunda her an bir değişim vardır.

İşte Allah'ın zâhir boyutu; varlığın görünen boyutudur.

O'nun zâhir boyutuna; beşer denilir, sûret denilir, Dünya denilir, Evren denilir, Evrenler denilir, tecelliler boyutu denilir.

Görünen her varlık, O'ndan gelir, O'nunla kuşatılır, O'nunla işler, O'nunla O'na döner.

Zâhir boyutunun içinde, bâtın boyutu vardır.

Bu boyutlar evvelden âhire her an akar durur.
İşte özden açığa çıkmış boyuta zâhir boyutu denir.
Tohumun özünden açığa çıkana ağaç denildiği gibi...
Allah “El zâhir” esmasıyla kendini aşikâr eyler.
Allah “El zâhir” esmasıyla kendini zâhir eyler.
Allah “El zâhir” esmasıyla kendini, kendiyile her an gösterir.
O’nu gören de O’dur.
Aynada kişinin kendini gördüğü gibi...
Allah’ta varlık aynasından her an kendini görür.
“Gizli hazine idi, zâhir olmak istedi.
Allah kendi özünden, kendini halk eyledi.”
“Beşer denen âlemde, zâhir oldu göründü.
Kendinde ne var ise, onu aşikâr eyledi.”

Bakara Sûresi 255: “Allâhu lâ ilâhe illâ huvel hayyul kay-
yûm, lâ te’huzuhu sinetun ve lâ nevm lehu mâ fîs semâvâtî ve
mâ fil ard, menzellezî yeşfeu indehû illâ bi iznih ya’lemu mâ
beyne eydîhim ve mâ halfehum ve lâ yuhîtûne bi şey’in min
ilmihî illâ bi mâ şâe, vesia kursiyyuhus semâvâtî vel arda ve
lâ yeûduhu hıfzuhumâ ve huvel alıyyul azîm.”

Bismillahirrahmânirrahîm.

“Allah.”

Allah O’dur ki...

Tüm varlıktaki kudret O’dur.

Tüm varlığın tek sahibi O’dur.

Evvel olan, Âhir olan O’dur.

Zâhir olan, Bâtın olan O’dur.

“Lâ ilâhe illâ huve.”

Edindiğiniz ilâhları yok edin.

Kendinizi ilâh edinmeyin.
Eşyayı ilâh edinmeyin.
Eşyanın hakikatini görün.
O'ndan gayrı bir şey bilmeyin.
“El hayyul kayyûm.”
Her varlıkta hayy olan-diri olan O'dur.
Sizde diri olan O'dur.
Sizin bedeninizi işleten O'dur.
Her varlığı tutan, işleten O'dur.
Sizin bedeninizin sahibi O'dur.
Her varlığın sahibi O'dur.
“Lâ te'huzuhu sinetun ve lâ nevm.”
O'nun yaşı olmaz, uyuması olmaz.
O her an kudretiyle uyanık olandır.
O dâim diri olandır.
“Lehu mâ fîs semâvâti ve mâ fil ard, menza.”
Yerde, gökte ne varsa her şeyi Zâtı ile kuşatmıştır.
Görünen her şey O'nun tezâhürüdür.
“Ellezî yeşfeu.”
Ki O'dur şefaât eden, şifa veren.
Ki O'dur her yerden birliğini gösteren.
Ki O'dur her yerden Şefliğini-Sultanlığını gösteren.
“İnde hû illâ bi iznih ya'lemu.”
Açığa çıkan her şey O'nun kendindendir.
O'nun yetkisindedir.
O'nun ilmiyledir.
“Mâ beyne eydîhim ve mâ halfehum.”

Geçmişte de böyledir.

Şimdi de böyledir.

Gelecekte de böyledir.

“Ve lâ yuhîtûne bi şey’in min ilmi hî.”

Hiçbir şey yoktur ki O’nun ilmiyle kuşatılmamış olsun.

Bütün her şeyi ihâta eden O’dur.

Bütün her şeydeki ilmin sahibi O’dur.

“İllâ bi mâ şâe.”

Tüm varlık sadece O’nun isteğiyle var olmuştur.

Varlığın var oluşu ancak O’nun iradesiyledir.

“Vesia kursiyyuhus semâvâtî vel arda.”

Yerler gökler O’nun makamıdır.

Her şey O’nun Zâtı ile kuşatılmıştır.

Her varlık O’nun kürsüsüdür.

Her varlıkta saltanatını gösteren O’dur.

“Ve lâ yeûduhu hıfzuhumâ.”

Var ettiği her şeyi sıfatları ile muhafaza edendir.

Tüm sıfatlar O’nun Zâtına bağlıdır.

O’nun Zâtı ile korunur.

“Ve huvel aliyyul azîm”

Ve O’dur Ulvî olan.

Ve O’dur Azametli olan.

Ve O’dur var oluşta ilmin sahibi, karar sahibi.

Evet, Allah hakikati âlemin hakikatidir.

İnsanın kendisi, varlığın hakikatidir.

Varlığın kendisi, Allah’ın hakikatidir.

Evet, Allah hakikati, insanın kendi yaratılışını anlamakla anlaşılacaktır.

BESMELE

Her zaman besmele çekeriz.

Bir şeye başlarken besmele çekmemiz öğütlenir.

Sofraya otururken, yemeğe başlamadan önce besmele çekmemiz öğütlenir.

Bir yere girerken, bir yerden çıkarken, bir yere otururken, oturduğumuz yerden kalkarken hep besmele çekmemiz öğütlenir.

Besmele, her an Allah'ı unutmadan yaşamamanın duygusudur.

İnsan Allah'ın yarattığı bir varlıktır.

O'ndan gelir, O'nun tecellileri ile yaşar, O'na döner.

Kâinatın sırrı Bismillahirrahmanirrahim'de gizlidir.

İnsan'ın sırrı Bismillahirrahmanirrahim'de gizlidir.

Kur'ân'ın sırrı Bismillahirrahmanirrahim'de gizlidir.

Bism-Allah-el rahmân-el rahîm.

Rahîm ve rahmân olan Allah, işaretleri ile kişinin kendinde ve her varlıktadır.

Besmeledeki 4 kapı nedir?

4 kapı, kendi içinde nice mesajlar, nice âlemler saklar.

Bismillahirrahmanirrahim.

Neml Sûresi 30: "İnnehu bismillâhir rahmânir rahîm."

Nedir, "El Rahîm, El Rahmân, Allah, Bism" sırrı.

Rahmân ve rahîm olan Allah'ın adıyla diye çeviririz.

Hep, Allah'ın adıyla diye başlarız.

Peki, Allah'ın adı olur mu?

Bismillah, Allah'ın adı mı, yoksa Allah'ın işaretleri mi demektir?

Varlığın adı olur, Allah'ın adı olmaz.

Ad varlığa konulur.

Allah varlık değildir, onun için O'nun adı olmaz.

Bism, Allah'ın adı değil, Allah'ın işaretleri demektir.

Ortaya çıkan varlıkların adı olur.

Allah ortaya çıkmış bir varlık değildir.

Varlık bugün vardır, yarın yoktur.

Varlık Allah'tan gelir O'na döner.

Allah, her dâim her varlıkta her an tecelli edendir ve ebedidir.

Allah, her dâim her varlıkta işaretleriyle kendini gösterir.

Rahîm sırrı: Özdür, kaynaktır, asıldır, rûh boyutudur, Hakk boyutudur.

Rahîm, nûrdan akıp gelen rûhun boyutudur.

Rahmân sırrı: Halk boyutu, sıfâtullah boyutu, Nûr yâni Muhammed boyutudur.

Bism: Tecelliler, işaretler, âyetler, deliller, varlıktaki sonsuz işaretler boyutudur.

Cümle varlıktaki işaretler, varlığın açığa çıktığı tecelliler boyutu "Bism" boyutudur.

Hû, yâni Allah boyutu; "Rahîm, Rahmân, Bism" boyutlarını ihâta eder.

Allah kelimesinin aslı "El Hû" dur.

Hû kelimesi, zamanla Allah kelimesine dönüşmüştür.

Bir tohumun özünde ağacın saklı olduğu gibi, bu âlem de rahîm boyutunda saklıdır.

Rûhumdan üfledim sırrı, râhim sırrıdır.

Rahîmden olan üflenış, âlemin zâhire çıkışıdır.

Her insan nasıl ki annenin rahmînden gelmiştir, bu âlem de, rahîm boyutundan süzölüp gelmiştir, bu geliş anbean olmaktadır.

Rahmân; rahîm boyutunda olanın halkiyete çıkışıdır, vücûd boyutudur, tecelliler boyutudur, halk boyutudur.

Rahmân sırrı; rahîmde ne varsa, süzölüp açığa çıkan varlık boyutunun tecelli sistemine o akar, işte o halk sırrıdır.

Yâni tohum rahîm ise, tohumdan açığa çıkan ağaç boyutu rahmân boyutudur.

Rahmân boyutunda, tohumun özünde ne varsa ağaçta tüm işaretleri ile o vardır.

Rahîm boyutunda açığa çıkanlar rahmân boyutunu gösterir.

Bism sırrı; rahmân boyutunun sonsuz işaretleriyle kendini gösterdiği boyuttur.

İsm, ad diye çevrilse de, aslında işaretler, işaretlerin sesi diye çevrilmesi, kelimenin anlamına daha uygun düşer.

Varlığın sahibi, varlıktan; “sm-ism” işaretleriyle her an seslenir ve kendini ispat eder.

O’nun kendinden kendine seslenişi “sm-ism-bism” boyutudur.

Bism boyutunda “B” ve “Sm” birliği vardır.

Sudaki Hidrojen ve Oksijen birliği gibi.

Deniz kendisi rahîm boyutu ise, denizin dalgaları rahmân boyutudur.

Dalgalar ile denizin tüm işaretleri ile kendini ispat etmesi “Bism” boyutudur.

Allah yâni “Hû” hepsidir.

Hadid Sûresi 3: “Huvel evvelu vel âhiru vez zâhiru vel bâtin”

Rahîm boyutundan gelen bu âlem Rahmân boyutunu gösterir.

Rahmân boyutundaki tüm işaretler Bism boyutudur, tecelliler boyutudur.

Bism boyutunda, Rahîm boyutunda ne varsa, zamanı geldiğinde o açığa çıkar.

Levh-i mahfûzda ne yazılı ise, zamanı gelince o tecelli eder.

Bismillahirrahmanirrahim: “Allah; tüm işaretleri ile her yerdedir, varlığı özünden varedendir, varlığı nuruyla sarandır.”

Besmelede ki; B sırrı, İsm sırrı, Rahmân sırrı, Râhim sırrı, Hû sırrı, insan vücûdunda gizlidir.

Bunu idrâk eden insan olur.

İnsan olan İslâm olur.

İslâm olan Müslüman olur.

Müslüman olan cennet olur.

İşte kâmil insanlar her şeye “Bismillahirrahmanirrahim” diyerek başla demişlerdir.

“Allah’ı sakın unutma, yapacağın her şeyi iyilik için, rahmet için yap” demişlerdir.

İnsan, Allah’ı unuttuğu an, benlik senlik içine düşer.

Kişi, bir şeye besmele ile başlamayı unuttuğu an; egosuna esir düşer, malın, mülkün, rızık, nimetlerin sahibini unuttur.

İblis alanına, şeytan alanına kapılır gider.

İblis alanı; sûretlerde kalma, varlığın iç yüzünü görememe, kendini üstün başkasını hor görme alanıdır.

“Ene hayrun minhu-ben ondan hayırlıyım” (Sâd Sûresi 76)

Şeytan alanı; Hakk'tan uzaklaşma, zalimleşme, çevresine kötülük yapma alanıdır.

İşte insan gaflete düştüğü an besmeleyi unuttur.

Bismillah ile başlanan her şeyden bereket gelir.

Besmele, Allah'a olan teslimiyet sırrıdır.

Bismillah, Allah'a olan teslimiyetin, tevekkülün işaretidir.

Kâlbî olarak bismillah diyebilen, her varlıktaki Allah'ın esmalarıyla râbîta hâlindeydir.

Besmele, kul olmanın idrakidir.

Besmele, her varlıkta Allah'ın tecellilerine nazar etme sırrıdır.

Besmele, her şeyin sahibinin Allah olduğunun itirafıdır.

Besmele ile başlayan bir kimse, kimseye zerre kadar zarar veremez.

Bismillah şuurunda olan, kendinin fânî, Allah'ın bâkî olduğunu bilir.

Bismillah diyebilen kişi, tevâzû makâmına ulaşmıştır.

Tevâzû kulluk makâmıdır.

Kulluk makâmında olan, her şeye bismillah diyerek başlar.

Tevâzû kelime olarak, Arapça "تواضع" "tawâdu" kelimesinden gelir.

"Waḍ' وضع" koyma, aşağı indirme, bırakma, teslim olma, anlamlarına gelir.

Aşağı indirmekten maksat, kulluk boyutuna erişmektir.

Tenezzül ve tevâzû, besmele sırrıdır.

Tevâzû; alçak gönüllü olmak yâni saygılı davranmak, gururlanmamak, kibirlenmemek, kul şuuruyla yaşamak gibi anlamlara gelir.

Tevâzû içinde olan, her varlıkta Hakk’a nazar eder ve bir saygı içinde olur.

Fâtır Sûresi 28: “İnnemâ yahşâllâhe min ibâdihil ulemâu innallâhe azîzun gafûr.”

Meâli: “Muhakkak ki hakikatlerin bilgisine ulaşp, kulluğunu bilen o kimseler, Allah’a karşı tevâzû içindedirler. Muhakkak ki Allah tüm değerlerin yüce sahibidir, bağışlayandır.”

Furkân Sûresi 63: “Ve ibâdur rahmânillezîne yemşûne alev ardı hevnen.”

Meâli: “Tüm varlıktan Hakk’tır yansıyan şuurunda olup kulluğunu anlayanlar, yeryüzünde tevâzûlu bir hâlde yürürler.”

İşte, bismillah tevâzû içinde olmaktır.

Kulluğunu bilip, kendini ve varlığı halk edene karşı saygı içinde olmaktır.

Her varlıkta Hakk’ı görebilmektir.

Hakk’a eğilmektir, secde şuuruyla yaşamaktır.

Tevâzû makâmına ulaşan kişi, her zaman bismillah içindedir.

İşte, kişi Allah’ı layıkıyla idrak ettiğinde, O’na karşı tevâzû içinde olur.

Ve o kişi dilinden besmeleyi eksik etmez.

Besmele, huzurun kapısıdır.

Besmele, kul olduğunu bilmenin kapısıdır.

Besmele, rahîm olan, rahmân olan Allah’tır, şuuruyla yaşamamanın teslimiyetidir.

Besmele, tevekkül, teslimiyet içinde yaşamamanın itirafıdır.

Besmele, ölümlü olduğunu unutmamaktır.

Allah’ı layıkıyla idrak eden kişinin bedeninde, huzur kanalları açılır ve tüm bedenini bir huzur hissiyatı sarar.

Tevâzûya ulaşan kişiye Allah'ın lûtfu, o kişinin her an huzur içinde olmasıdır.

İşte kişi, besmele makâmına eriştiğinde:

Allah'ın varlığının yanında kendine varlık isnat etmez.

Allah'a ait olan sıfatları kendine isnat etmez.

Rabbi olan yâni onu vücûdlandıran yâni yaratıcısı olan Allah'a karşı hiç bir zaman isyan içinde olamaz.

Allah'ın yarattığı varlığı tanımaya gayret eder.

Ve her varlığa hakk ölçüsüyle davranır.

Her zaman tevâzû ve tenezzül içindedir.

Allah'ın "Oku" âyetini; kendini okumak, varlığı okumak, kâinatı okumak olarak anlar ve son nefesine kadar bunu yerine getirmeye çalışır.

Allah'ın ekberiyetine teslim olmuştur.

Kendini asla büyük görmez.

Hiçbir kimseyi ve hiçbir varlığı asla küçük görmez.

Her varlığa saygı içinde davranır.

Kimsenin hakkını yemez, malını çalmaz.

Kimsenin ardından çekiştirmez, onu küçük görmez, toplumda kötülemez.

Gece gündüz çalışır, üretken olur, verimli olur.

Az ile yetinir, elindekilerle mutlu olur.

Kendini ve ailesini övmez, başkasını ve ailesini kötülemez.

Kişilerin inançlarına, ibadetlerine saygı gösterir, kendi inancını ve ibadetini diğerlerinden büyük görmez.

Geldiği makâmda adalet üzere davranır, kimsenin hakkını yemez, kurumunu da gözetir ve onu yaşatmaya, geliştirmeye gayret eder.

Besmele ile tanışmayan, gizli bir kibir içine düşebilir.

Kibir, dalalette olmanın durumudur.

İçinde gizli kibir olan kişi:

Allah'ın ekberiyetinin ne olduğunu bilemez.

Her zaman kendini büyük görür, farklı görür, seçilmiş görür, hidâyet verilmiş görür, günahsız görür.

Başkalarını küçük görür, kötüler.

Başkalarının inançlarını, ibadetlerini kâfirlik olarak görür.

Asla kendi inancına uymayan düşüncelere katılmaz ve kişileri kâfir ilan etme peşindedir.

Sinsi planlar peşindedir.

O planlarını gerçekleştirmek için; Allah'ı, dini, ibadeti, Kur'ân'ı, insanların inançlarını alet eder.

İkiyüzlü davranır, planlarını gerçekleştirinceye kadar, her türlü duygusallık içinde, sevgi içinde görünür.

Kişileri gözyaşlarıyla, Allah, din, Kur'ân, peygamber diyerek kandırmaya çalışır.

Tevâzû içindeymiş gibi görünür.

Ama sinsi hedefi başkadır.

Besmele gönlünde tecelli etmeyen kişi dalaletin, kibrin tuzağına düşmüştür.

Besmele gönlünde tecelli eden kişi, mü'min kişidir, Salih kişidir.

O artık hem diliyle hem gönlüyle besmele çeker.

Besmelenin hakikatine eren kişi, her yerde rahîm olan rahmân olan Allah'a nazar eder.

O nazardan ayrılmaz.

Ne yaparsa yapsın besmele ile başlar.

Besmele; her varlıkta, varlığın sahibini görerek hareket etmenin ilâhî yaklaşımıdır.

Besmele, Allah'a olan teslimiyettir.

Besmele; şükürdür, tevekküldür.

Besmele, kul olmanın itirafıdır.

Besmele, bir şeye başlarken Allah'ı hatırlamaktır.

O'na bağlılık içinde hareket etmektir.

Besmele ile açılan her kapı, nice ulvî sırlara kapılar açar.

Müslümanın şîârıdır besmele.

Besmele Müslümanın Allah'a teslimiyetidir.

İSLÂMİN VE İMANIN ŞARTLARI KONUSU

Toplumda hep, İslâm'ın ve imanın şartlarından bahsedilir. Müslüman olabilmek için, İslâm'ın şartlarını yerine getirmek gerektiğine inanılır.

İslâm'ın şartı beştir, bunları yapan Müslüman olur diye bilinir.

İslâm dini beş esas üzerine kurulmuştur diye anlatılır.

Ve bunlar şöyle sayılır.

“Savm, salât, hac, zekât, şehâdet.”

Ve bunları şöyle çeviririz.

- 1- Kelime-i şehâdet getirmek.
- 2- Namaz kılmak.
- 3- Zekât vermek.
- 4- Ramazan orucunu tutmak.
- 5- Haccetmek.

Müslüman bu şartları yerine getirmesi gerekir diye anlatılır.

Eğer kişi bu şartlardan herhangi birini inkâr eder ise dinden çıkmış olur diye bildirilir.

İmanın şartları da şöyle sıralanır.

- 1- Allah'a iman.
- 2- Meleklerle iman.
- 3- Kitâblara iman.

4- Peygamberlere iman.

5- Âhirete iman.

6- Kadere iman. (Yâni hayrın ve şerrin Allah'tan gelmesi diye bilinen)

Bunların hakikatte ne olduğunun iyi bilinmesi gerekir.

Yoksa taklitten öte gidilemez.

Bunlara ilme uymak, edeb üzere yaşamak, varoluşu anlamaya çalışmak, tefekkür üzere olmak, adaletli olmak, merhametli olmak, kimseye zerre kadar zulüm etmemek, tevâzû ve tenezzül içinde yaşamak, ihtiyacı olana yardım etmek, had-dini bilmek gibi nice Kur'ân'î değerler ilave edilse ve bunları çocuklarımıza öğretsek doğru olmaz mı?

Ama toplumda sadece İslâm'ın şartları, imanın şartları diye öğretilen bilgiler vardır.

Bu bilgilerin de mânâsına ne kadar erişiyoruz düşünülmelidir.

İslâm makamına giden yol, ibadet diye yaptığımız uygulamaların mânâsına ermekten geçer.

İbadetin şeklinde kalınmamalıdır.

Her birinin mânâsına erilmelidir.

Şimdi kendimize soralım.

İslâm'ın 5 şartı diye bilinen ibadetlerde şekil üzere mi kalıyoruz, yoksa hakikat cihetlerine ulaşıyor muyuz?

Allah'a şekil üzere mi, yoksa mânâ üzere mi kulluk ediyoruz?

İbadetlerimizi kendi çıkarımız üzere mi yapıyoruz, yoksa mânâlarını hissedip kemâlat üzere mi yapıyoruz?

Kulluğumuzu kâlbîmi yapıyoruz, yoksa şekil üzere mi yapıyoruz?

İbadetlerimizi daha çok aileden gelen âdetlere göre mi yapıyoruz?

Yoksa mânâsına ulaşarak mı yapıyoruz?

İbadetlerimizi aileden öğrendiğimiz şekliyle mi yapıyoruz, yoksa gerçek anlamlarına ulaşp öyle mi uyguluyoruz?

Kur’ân’da şekilde kalmayın, taklitte kalmayın diye bildirilir.

Enbiyâ Sûresi 53: “Kâlû vecednâ âbâenâ lehâ âbidîn.”

Meâli: “Atalarımız nasıl yapıyorsa biz de öyle yapıyoruz dediler.”

Mâide Sûresi 104: “Kâlû hasbunâ mâ vecednâ aleyhi âbâenâ.”

Meâli: “Atalarımızdan bulduğumuz gibi yaparız dediler.”

Hacc Sûresi 11: “Ala harf-ın” “عَلَى حَرْفٍ”

Ala harf-ın; karakter, şekil, şekil üzere, yan, ucu, kenarı, üslup demektir.

Hacc Sûresi 11: “Ve minen nâsi men yabudullâhe alâ harf fe in asâbehe hayrunıtmeen ne bih ve in asâbethu fitnetu-ninkalebe alâ vechihî hasired dunyâ vel âhireh zâlike hu-vel husrânul mubîn.”

Meâli: “İnsanlardan bazı kimseler Allah’a şekil üzere kulluk ederler. Kendine bir hayr isabet etse onunla memnun olur ve bir müşkil isabet etse yüzü başka bir hâle dönüştürür. O, dünyada hüsrandadır ve böylece o sonunda da apaçık hüsrandadır.”

Âyetleri incelediğimizde şu hakikati açıkça anlıyoruz ki:

Şekil üzere ibadet edenler, kendi nefsi çıkarları için ibadete yöneliyorlar.

Başlarına iyi bir şey geldiklerinde memnun oluyorlar.

Bir sıkıntıya maruz kaldıklarında:

İsyân ediyorlar...

Moralleri bozuluyor, yüzleri asılıyor...

Hüsrana düşüyorlar, ümitsizlik, karamsarlık içinde kalıyorlar.

İbadetlerin mânâlarına ulaşan kişiler ise, bir sıkıntıya maruz kalsalar bile, onlar bir teslimiyet içinde oluyorlar.

Bir sabır içinde oluyorlar.

Gönüllerinde isyan değil, tevekkül oluyor.

Gönüllerinde Allah aşkı olduğundan dolayı, başlarına gelenlerden gerekli dersi çıkarıyorlar.

Asla ümitsizlik içinde olmuyorlar.

Allah'a güveniyorlar.

Ölümünden korkmuyorlar.

Kimseye zerre kadar zarar vermiyorlar.

Onlar biliyorlar ki, bir varlığa zarar vermek Hakk'a zarar vermektir.

Onlar ibadetlerini kendi çıkarları için değil, ibadetlerin mânâsına ulaşmak ve bunu yaşamına geçirmek için yapıyorlar.

İbadetlerin şekilsel ve mânâsal yönlerini incelersek:

Abdestin şekli ve mânâ boyutu:

Şekil boyutu:

Suyla vücûdun dışını yıkamak.

Suyla vücûdun bazı organların dışını yıkamak.

Mânâ boyutu:

Allah'ın ilmiyle, gönlü tüm kirli haller meydana getiren bâtıl bilgilerden, kötülük düşüncelerinden temizlemek.

Bu bâtil bilgiler; aslı olmayan bilgiler, duyduğumuz ama şâhit olmadığımız bilgiler. Allah adına, din adına, resûl nebî adına anlatılan aslı olmayan uydurmalar.

Kötülük düşünceleri ise; fesatlık, hasetlik, gurur, kibir, benlik, hâkir görmek, kendini yüce görmek, dedikodu, iftira atmak, yalan söylemek, zarar vermek, hakk yemek gibi, aklımızda olan tüm bu kötü düşünceleri temizlemek.

Yâni asıl olan vücûdun dışını yıkamak değil, içindeki tüm kötü düşünceleri ve halleri yıkamaktır.

Vücûdun içi yıkanmadığı müddetçe, hâl ve davranışlar edep üzere adalet üzere olmaz.

İşte abdest; vücûdun içini de dışını da yıkadığımız zaman abdest olur.

Su ile dışımızı yıkadık, abdest dedik.

Peki ya içimiz nasıl yıkanacak?

Aklımızda olan;

Gurur, kibir, benlik nasıl yıkanacak?

Hasetlik, fesatlık, fâsıklık nasıl yıkanacak?

Dedikodu, çekiştirme, iftira, yalan nasıl yıkanacak?

Aldatmak, hak yemek, çalıp çırpma nasıl yıkanacak?

Kötülük yapma duyguları nasıl yıkanacak?

Fena hallerimiz nasıl temizlenecek?

Öyle bir abdest alalım ki;

Aklımız, gönlümüz, hallerimiz tertemiz olsun.

Hakikatin kapıları bir bir açılsın.

Bizi Hakk'la buluştursun.

Bizi Sâlih kişi yapsın.

Bizi İslâm'la şereflendirsın.

Nedir abdestten gelen derin mesajlar?
Nedir her bir organın yıkanmasının sırrı?
Eller neden 3 kez yıkanır?
Neden burnumuza 3 kez su çeker yıkıyoruz?
Neden yüzümüzü 3 kez yıkıyoruz?
Neden kollarımızı dirseklere kadar 3 kez yıkıyoruz?
Başımızı 1 kez neden mesh ederiz?
Boynumuzu 1 kez neden mesh ederiz?
Ayaklarımızı bileklere kadar 3 kez neden yıkıyoruz?
Nedir bunların derin sırları.
Suyla alınan abdest insanı temizler mi?
Akıl ve gönül temizlenir mi?
Suyla nasıl kapılar açılır?
Asıl temizliğe nasıl erişilir?
Abdestin sunduğu derin sırlar nedir?
Önce niyet edilmesinin sırrı nedir?
“Niyet ettim Allah rızası için abdest almaya.”
Niyetteki derin mesajlar nedir?
Niyet; aramaktır, istemektir, yönelmektir, bir yola girmektir, söz vermektir.
“Temizlenmeye söz veriyorum.”
“Aklımı gönlümü tertemiz yapmaya söz veriyorum.”
“Hakk yolunda olmaya söz veriyorum.”
Besmele çekilir.
Sonra eller yıkanır.
Eller bileklere kadar...
Eller parmak araları üç defa yıkanır.

Nedir ellerin üç defa yıkanmasındaki derin mesaj?
El; tutmaktır, tutunmaktır...
Teslim olmaktır, el vermektir, ilme talip olmaktır.
Hakk yoluna tutunmaktır.
İlim ve edebe tutunmaktır.
“Yubâyiûnallâh yedullâhi” âyetinin sırrıdır.
Esir olduğun üç şeytanı bırakmak, Rahmâna tutunmaktır.
Üç makamın tecellisine tutunmaktır.
Kişiyi esir alan, Hakk’tan uzaklaştıran her şeyi bırakmak, gerçeğe tutunmaktır.
Dünyaya tutunmayı bırakmak, Hakk yoluna tutunmaktır.
Aklındaki bâtil bilgileri bırakmak, ilme tutunmaktır.
Abdest olmadan namaza durulmaz.
Allah’a gönül vermeden O’na şâhit olunmaz.
Abdest arınmaktır, tertemiz olmaktır.
Aklını gönlünü tertemiz etmektir.
Varlığından geçmektir.
Allah’ta fâni olmaktır.
Fetih Sûresi 6: “Yedullâhi fevka eydîhim.”
Meâli: “Onlar ellerini, Allah’ın eline versinler.”
“Ve men evfâ bi mâ âhede.”
“Niyetlerine uysunlar, vefâlı olsunlar.”
Sonra ağız yıkanır.
Ağzımızı temizlemek nedir?
Ağzımıza girenin ve ağzımızdan çıkanın temiz olması ne demektir?
Ağzımız neden üç defa yıkanır, nedir bunun hikmeti?
Nedir ağzın yıkanmasındaki derin mesaj?

Ağzımızdan çıkan sözlerin temiz olmasına dikkat etmek.
Ağzımızdan artık dedikodu çıkarmamak, birini çekiştirmeyi bırakmak.

Yalan söylemeyi, asılsız sözler söylemeyi terk etmek.
Ağzımızdan öfke, hiddet, kavga içeren sözler çıkarmamak.
Yol aldığımız üç makamda, tertemiz lütuflarla hareket etmek.

Gönlümüzü üç makamın hakikatlerine açmak.
Ağzımıza girenin temiz olması gerekir, haram yememeliyiz, haram içmemeliyiz.

Ağzımıza giren yiyeceğin ve içeceğin emeklerimizin karşılığı olmasına dikkat etmeleyiz.

Asla kul hakkı yememeliyiz.

Sonra burun yıkanır.

Burnumuza üç defa su çekeriz ve burnumuzu üç defa temizleriz.

Nedir burnun yıkanmasındaki derin mesaj?

Nefesin sahibini bilmek.

Aldığımız verdiğimiz nefesin kıymetini bilmek.

Öfke dolu, kibir dolu nefesimizin olmaması.

Nefesimizi temizlemek.

Nefesini temizleyen kimsenin yolu açılır.

Üç makamın tecellisine ulaşmak, temiz nefesle mümkündür.

Üç makamın zikri, nefeste gizlidir.

Mâide Sûresi 3: "Aldığınız nefesin farkında olmamak."

Kehf Sûresi 96: "Dedi ki: O'nun size nefes alıp verdirdiğini anlayın."

Zuhurf Sûresi 5: “Sizin her an nefes alıp vermeniz bizim zikrimiz değil midir?”

Zâriyât Sûresi 41: “O nefes alıp vermenin hikmetini.”

Kalem Sûresi 16: “Onlar, burunlarından nasıl nefes alıp verdirdiğimizi hiç düşünmezler mi?”

Sonra yüz yıkanır.

Yüzümüzü üç defa yıkarız.

Nedir yüzümüzü üç defa yıkamaktaki derin mesaj?

Eski bakışımızı olan eşya bakışını terk etmek, üç makamın irfâniyetiyle eşyanın hakikatine bakabilmektir.

Sûret bakışını terk etmek, sîret yönüyle bakmaktır.

Üç makamın mânâsına ulaşmaktır.

Her yere “Vechullah” idrakiyle bakmaktır.

Allah’ın fiil yüzüne, sıfat yüzüne, Zât yüzüne ulaşmaktır.

Sonra kollar yıkanır.

Sağ kol dirseğe kadar üç kez, sonra sol kol aynı şekilde üç kez yıkanır.

Nedir kolları yıkamaktaki derin mesaj?

Kol tutmaktır, tutunmaktır, bağlanmaktır.

Hakikatin yoluna tutunmaktır, hakikat yoluna bağlanmaktır.

Kirli kollarla hakikat yoluna tutunamayız.

Kol kendini adamaktır, tevekkül etmektir, teslim olmaktır.

Üç defa kollarımızı yıkamak, tutunduğumuz üç şeytani hâlin terk edilmesidir.

Kolları temiz olan, üç makamın tecellisine tutunur, ona göre hareket eder.

Hakikat yoluna tutunabilmek için, bâtil alanı terk etmek gerekir.

Eski bâtil alana olan tutunmamızı terk etmek, kollarımızı yıkamanın sırrıdır.

Yâni eski tutunduğumuz, yalan, hûrafe, zulüm getiren alanı bırakmaktır.

Minâ'da taşladığımız üç şeytan, tutunduğumuz üç şeytani hâli terk etmenin sırrıdır.

Sağ kolumuz, mânevi boyuta olan bağlılığımızdır.

Sol kolumuz, beşeri yaşantımıza olan sorumluluk bağlılığımızdır.

Hem dünyasal boyutumuzu, hem de mânevi boyutumuzu dengede tutmalıyız.

Her iki cihette de samimi olmalıyız.

Sonra baş mesh edilir.

Nedir mesh etmedeki derin mesaj?

Mesh etmek, akıldaki tüm bâtil alanı silmektir.

Aklımızda, Allah'ın ilminden gayri bir şey bırakmamaktır.

Öfkesel, hiddetsel, kibirsel duygular getiren, zalimlik oluşturan tüm bilgileri silmektir.

Aklımızdaki asılsız bilgileri silmektir, yalan şeyleri, hurafereleri silmektir.

Aklı temiz olmayanın, hakikatleri idrak etmesi mümkün değildir.

Sonra kulaklar yıkanır.

Her iki el ıslatılıp, kulakların içi ve dışı temizlenir.

Nedir kulakları yıkamaktaki derin mesaj?

Bâtil bilgiler duymamaktır.

Dedikodu, yalan dinlememektir.

Dünyaya esir olunacak olan şeyleri dinlememektir.

Hep ilme dayalı bilgiler dinlemektir.
Can kulağıyla dinlemektir.
Varlıktaki Allah'ın seslenişini dinlemektir.
Sonra boyun mesh edilir.
Nedir boynun mesh edilmesindeki mesaj?
Boyun, yöneldiğimiz yoldur.
Döndüğümüz makamdır.
Hiç bâtil alana dönmeden, hakikat yönünde dosdoğru ilerlemektir.
Sonra ayaklar yıkanır
Ayaklar üç kez yıkanır.
Sağ ayağımız da, sol ayağımız da 3 kez yıkanır.
Sağ ayağımız, mânevi yolun yürüyüşüdür.
Sol ayağımız, dünya sorumluluğu, varlığa ve çevremize yardım, hizmet yolculuğudur.
Nedir ayakların yıkamasındaki derin mesaj?
Ayaklar yürüyüştür, ilerlemektir.
Hakikat yolunda yol almaktır.
Dünya boyutunda, adalet ve hukuk ölçüsüyle hareket etmektir.
Ayaklar, makamlardaki irfan yolculuğudur.
Nereye gittiğini bilmektir.
Üç makam üzere yol almaktır.
Sağlam basmak, sağlam hareket etmektir.
Şâhitlikle, delillerle yürümektir.
Ayakları kirli olanın, hakikat yolunda ilerlemesi mümkün değildir.

Yâni bâtil yolda, yalan yolunda, zalimlik yolunda, ay-
rımcılık yolunda gidenin, hakikatler yolunda gitmesi müm-
kün değildir.

İşte abdest:

Temizlenmektir, arınmaktır.

Tüm fenâ hallerden temizlenmektir.

Varlığından geçmektir.

Sâlih kimse olmaya erişmektir.

Kişi; dedikodu yapıyorsa, hor bakıyorsa, hasetlik, fesat-
lık içindeyse, gurur, kibir içindeyse, çalıyor çırpıyorsa, dünya
malına mülküne esir ise, işte o kişi abdestsizdir.

Kişi; bir kimseye zarar veriyorsa, zerre kadar haksızlık
yapıyorsa, işte o kişi abdestsizdir.

Kişi; Allah'ın ûlvîyetinin yanında kendine varlık isnat
ediyorsa, işte o kişi abdestsizdir.

Gönlü abdestli olana, hakikat kapıları açılır.

Abdest hakikati; suyla vücûdun dışını yıkamak değil,
ilim, irfan, edep, Allah aşkıyla vücûdun içini yıkamaktır.

Aklın ve gönlün temizliği abdestin mânâ boyutudur.

Suyla bin kez vücûdumuzun dışını yıkasak, aklımızı,
gönlümüzü, halimizi temizlemediğimiz müddetçe abdest al-
mış sayılmayız.

Abdest, temiz olmak için söz vermektir.

Abdest, hakikat yolunda olmaya söz vermektir.

Abdest, iyi biri olmak için söz vermektir.

Müslüman, hem içi hem de dışı abdestli olandır.

Namazın şekli ve mânâ boyutu:

Şekli boyutu:

Bildiğimiz namazı beden ile yapmaktır.

Şekil üzere yapmaktır.

Ayakta durmayı kıyam, eğilmeyi rükû, başımızı yere koymayı secde diye bilmektir.

Mânâ boyutu:

Farsca'da "Namaz" kelimesinin, Kur'ân'da Arapça karşılığı olan, "Sâlat" kelimesinin mânâsına ulaşmaktır.

Sâlat'ın her an Allah'a bağlılık içinde olduğunu anlamak ve ona göre yaşamaktır.

Yerlerde göklerde tüm varlıkta; kıyam, rükû, secde boyutunun mânâsına ulaşmaktır.

Kıyâmın şekli boyutu ayakta durmak, ama mânâ boyutu cümle varlığı ayakta tutanın Allah olduğunu anlamak, her varlıkta hay olanın Allah olduğunu anlamaktır.

Rükûnün şekil boyutu eğilmek, ama mânâ boyutu cümle varlıktaki niteliklerin Allah'a ait olduğuna şahit olmaktır.

Secdenin şekli boyutu başını yere koymak, ama mânâ boyutu cümle varlığın Allah secde halinde olduğuna şahit olmaktır.

R'ad Sûresi 15: "Ve lillâhi yescudu men fis semâvâti vel ardı tavan ve kerhen ve zilâluhum bil guduvvi vel âsâl."

Meâli: "Göklerde ve yerde olan ne varsa, istese de ve istemese de ve onların gölgeleri dâhil, sabah, akşam hiç durmadan Allah'a secde ederler."

Evet, anlıyoruz ki namaz bir beden hareketi değil, gönünde her an Allah'a bağlılık içinde yaşamaktır.

Yaşamında her dâim Allah'a teslimiyet içinde yaşamaktır.

Müslümanın namazı her an Allah’a teslimiyet içinde yaşamaktır.

Kur’ân’da kelime olarak namaz kelimesi geçmez.

Kur’ân’da “Salât” kelimesi vardır.

Salât’ı yalnızca bedensel namaz olarak düşünürsek, kelimenin Kur’ân’i anlamını örtmüş oluruz.

Salât, Allah’a bağlılık şuuruyla hareket etmek demektir.

Eğer kişi salât’ın mânâsını hayatına geçirirse, her an Allah’a bağlılık şuuru ile yaşar, bu şuur ile de kimseye zerre kadar zarar veremez.

Kur’ân’da geçen “Salât” kelimesinin birçok mânâ içeren boyutları vardır.

Salât (Bakara Sûresi 43 ve birçok sûrede)

Salâtı ikâme (Nisâ Sûresi 103, Bakara Sûresi 110)

Salâtı vustâ (Bakara Sûresi 238)

Salâtı dâimûn (Meâric Sûresi 23)

Salâtı sâhûn (Mâûn Sûresi)

Salâtı Fecr (Nûr Sûresi 58)

Salâtı Aşae (Nûr Sûresi 58)

Kâda salât (Nisâ Sûresi 103)

Salâtı Hâfizûn (Meâric Sûresi 34)

Tayr Salât (Nûr Sûresi 41)

Musallî (Bakara Sûresi 25, Mâûn Sûresi)

Sallî (Âl-i İmrân Sûresi 39)

Salâh (Nahl Sûresi 119)

Salavât (Bakara Sûresi 238)

Salât kelimesi birçok anlamda ifade edilmiştir.

Salât; bağlılık, yönelme, iletişim, dua, tebrik, tezkiye, istiğfar, namaz, rahmet, ûlvî münasebet, ûlvî bağlılık, ûlvî irtibat, hareket, tahrik, bağlılık, yöneliş, Hakk'ı tefekkür etmek, okumak, buluşmak, ulaşmak, vâsıl olmak, birleşmek gibi anlamlarda ifade edilmiştir.

Salât kelimesini Kur'ân'î mânâda incelediğimizde, anlamını Hûd Sûresi 87. âyette buluyoruz ve Türkçedeki karşılığının ne olduğunu anlıyoruz.

Hûd Sûresi 87: “Kâlû yâ şuybu e salâtuke temuruke en netruke mâ ya'budu âbâunâ ev en nefale fî emvâlinâ mâ neşâu inneke le entel halîmur reşîd.”

Kâlû yâ Şuayb	: Dediler, ey Şuayb,
E salâtı ke	: Salât, bağlılık, senin bağlı olduğun mu?
Te emr ke	: İş, işleyiş, hüküm, sen,
En netruke	: Bırakmak, terk etmemiz,
Mâ yâbudu âbâunâ	: Kulluk ettiğimiz şey, atalarımız,
Ev en nefale	: Ya da, veya, yapmamız,
Fî emvâlinâ	: Mallarımız için, değerler, kutsal değerler,
Mâ neşâu	: Şey, ne, değil, istediğimiz,
İnne ke le ente el halîm	: Muhakkak ki sen, yumuşak huylu, iyi huylu,
El reşîd	: İrşad eden, hakikatleri açıklayan, aydınlat,

Meâli 1: “Dediler ki: Ey Şuayb! Atalarımızın kulluk ettiği şeyleri bırakmamızı, senin bağlı olduğun mu sana hükmediyor? Ya da kutsal diye bildiğimiz değerlerimiz için, istediğimiz şeyleri yapmamamızı mı söylüyor? Muhakkak ki sen iyi huylusun, bizi aydınlat.”

Meâli 2: “Dediler ki: Ey Şuayb! Atalarımızdan öğrendiğimiz şekliyle ettiğimiz kulluğu terk etmemizi, senin iletişim içinde olduğun mu sana bildiriyor? Ya da kutsal diye bildiğimiz değerlerimiz için, istediğimiz şeyleri yapmamamızı mı söylüyor? Muhakkak ki sen iyi huylusun, bizi aydınlat.”

Bu âyetin diğer bazı müellifler tarafından meâli şöyledir.

Diyanet İşleri Meâli: Dediler ki: “Ey Şu’ayb! Babalarımızın taptığını, yahut mallarımız hakkında dilediğimizi yapmayı terk etmemizi sana namazın mı emrediyor. Oysa sen gerçekten yumuşak huylu ve aklı başında bir adamsın.”

Kur’ân Yolu (Diyanet İşleri): Kavmi ise, “Ey Şuayb! Atalarımızın taptığı şeylerden yahut mallarımız hususunda dilediğimizi yapmaktan vazgeçmemizi sana ibadetin (dinin) mi emrediyor? Oysa sen uyumlu ve akıllı birisin!” dediler.

Süleyman Ateş Meâli: Ey Şu’ayb, dediler, senin namazın mı sana, babalarımızın taptığı şeylerden, yahut mallarımız üzerinde dilediğimizi yapmaktan vazgeçmemizi emrediyor? Oysa sen, yumuşak huylu, akıllı(bir insan)sın!

Kur’ân’da incelediğiniz zaman anlıyoruz ki salât; bağlılık, iletişim, birlik, irtibat içinde olmaktır.

Kelime kelime incelediğimizde anlıyoruz ki “Salât”; birinin bir şeye bağlanması, birinin biriyle iletişim içinde olması, birlik içinde olması anlamındadır.

“Kâlû yâ Şuayb, e salâtu ke te emru ke en netruke mâ ya’budu âbâunâ.”

Kavmi Şuayb’e sesleniyor: “Ey Şuayb! Atalarımızın kulluk ettiği şeyleri bırakmamızı, senin bağlı olduğun mu sana hükmediyor?

Hazreti Şuayb, kavmine hakikatleri gece gündüz anlatıyor.

Kavmi de Şuayb'e diyor ki: "Ya Şuayb! Sen birine bağlısın, gidiyorsun o bağlı olduğundan bir şeyler öğreniyorsun ve bizlere gelip bir şeyler anlatıyorsun."

İşte bu âyette anlıyoruz ki "Salât" kelimesinin Türkçeye uygun karşılığı; "Bağlanmak, birleşmek, bütünleşmek, iletişim içinde olmak, Ülvî bağlılık içinde olmak" anlamındadır.

Salât kelimesini Türkçeye namaz diye çeviremeyiz.

Eğer çevirirsek, Türkçe karşılığı olarak değil, Farsça karşılığı olarak çevirmiş oluruz.

Çünkü namaz kelimesi, Farsça'dır.

Farsçaya da başka bir dilden geçmiştir diye bilinir.

Eğer salâtı namaz diye çevirirsek, Kur'ânî mânâda bunu kısıtlamış oluruz.

Beden boyutuna nispet edersek, salâtı ve türevlerinin mânâsını örtmüş oluruz.

Kıyâmın, rükûnun ve secdenin hakikatine erişemeyiz.

Kur'ân'dan anlıyoruz ki salât; bağlanmak, birleşmek, bütünleşmek, iletişim içinde olmak anlamında karşımıza çıkıyor.

İşte namaz, her an Allah'a bağlılık içinde yaşamaktır.

Namazın ülvîyeti, cemin-cumanın mânâsına ermek üzere olmaktır.

O mânâ üzere olanlar, her varlıkta Hakk'a nazar ederler.

Zâhir olan Hakk'tır, bâtın olan Halk'tır zevkiyle bakarlar.

Nasıl ki Güneş çıktığında tüm yıldızlar görünmez olur.

Allah'ın zâtı gönlümüzde öyle tecelli etsin ki, O'ndan gayrı bir şey görmeyelim.

Nasıl ki denizin dalgaları denizden ayrı değildir.

Deniz sakın dururken dalgası yoktur.

Fakat deniz hareketlenip dalgalanmaya başladığı zaman büyük dalgalar, hatta gemiler kadar büyük dalgalar meydana gelir.

Dalga denizden yukarı kabarcınca, kendi aslı deniz olduğu halde dalga ismini alır.

Ama dalga denilen sadece onun suretidir, şeklidir.

O sûretin aslı sudur ki deniz denizdir.

Burada dalga ben denizim dese, denizim diyen bir dalga suretinde görünmektedir.

Dalganın kendine has bir varlığı yoktur.

Değil deniz sadece deniz suyunun az bir miktarının suretidir.

İşte sûret âlemi de aynen böyledir.

Her varlık Allah deryasının dalgasıdır ve asla Allah'tan ayrı değildir.

Kâinatta her şey yalnız bir sûretten ibarettir.

Asli varlıkları Allah'tır.

Nasılki su donduğunda buz ismini alır.

Ama eridiğinde aslı olan suya döner.

İşte her varlık da bir buz misali gibidir, aslı Allah'tır.

İşte namazın ûlvîyeti budur.

Tüm varlık Allah'ın tezâhürüdür.

Tüm âlem Allah'ın birliğini gösterir.

Tüm âlemde bir olan Allah'tır.

Her varlıkta tekliğini gösterir, yâni damla olduğunu gösterir.

Tüm varlıkta birliğini gösterir, yâni derya olduğunu gösterir.

İslâm olmanın sırrı, salâtın ülvîyetinde gizlidir.
Cumanın-cemin mânâsında gizlidir.
İnsan olmanın sırrı, her an namaz üzere olmakta gizlidir.
Müslüman her dâim Allah'ı unutmadan yaşar.
Her an namazda olmanın duygusuyla yaşar.

Orucun şekli ve mânâsı:

Şekli boyutu:

Genelde, Ramazan ayında belli bir zaman dilimi içerisindedir; yiyecek, içecek, cinsellikten sakınmaktır.

Oruç Farsça bir kelime olup, Ramazan ayında tutulan Oruç'la anılmıştır.

Mânâ boyutu:

Kur'an'da الصوم savm ve صيام siyam olarak geçer.

Savm, savmak

Siyam, savdıklarından sakınmak demektir.

Siyam savmın çoğuludur.

Bir şeyden sakınmak savmdır.

Birçok şeyden sakınmak siyamdır.

Savm; tüm kötü halleri, içindeki kötü düşünceleri içinden savmak, yâni uzaklaştırmaktır.

Siyam; uzaklaştırdığı bu hallerden sakınmak, bir daha yaklaşmamaktır.

İnsan beşeri olarak orucunu tutabilir, ama mânâsına erişmeli ve mânâsına uymalıdır.

Yemekten içmekten sakındığı gibi, tüm kötü hallerden de sakınmalıdır.

Birilerinin kâlbini kırmaktan da sakınmalıdır.

Birilerinin hakkını yemekten de sakınmalıdır.
Dedikodu yapmaktan, ekiřtirmekten de sakınmalıdır.
Birilerini hor görmekten de sakınmalıdır.
Dilini tutarak, kötü konuşmaktan da sakınmalıdır.
Makam, mevki, şan-şöhret derdinden de sakınmalıdır.
Bir canlıya zarar vermekten de sakınmalıdır.
Anne babaya, yakınlarına, çevresindeki kimselere “f”
bile demekten de sakınmalıdır.
İftira, yalan gibi kötü hasletlerden de sakınmalıdır.
Siyasal alanda rakibine hakaret etmekten, iftira etmek-
ten, onu aşağılamaktan da sakınmalıdır.
İnsanların ırzına, namusuna göz dikmekten de sakınmalıdır.
Müşriklikten kurtulmaya çalışmalı, Allah’a ait olan nite-
likleri ve vücûdunu kendine nispet etmekten de sakınmalıdır.
Kendini halk edenin Allah olduğunu anlamalı ve “ben de
varım” demekten de sakınmalıdır.
Evet, oruç sakınmaktır;
Gururdan, kibirden, benlikten.
İftiradan, yalandan, gıybetten.
Bir başkasını öteki görmekten.
Oruç sakınmaktır;
Dilini tutarak kötü söz etmekten.
Dedikodu edip, ekiřtirmekten.
İçindeki fitnelik, fesatlık, hasetlikten.
Oruç sakınmaktır;
Kâlb kırıp incitmekten.
Kıskançlık içinde olmaktan.
Bağırıp, çağırıp, azarlamaktan.

Oruç sakınmaktır;
İnsanların gizli yönlerini araştırmaktan.
Alay edip, küçük görmekten.
İnsanların inançlarını yargılamaktan.
Oruç sakınmaktır;
Yaratılan bir varlığı hor görmekten.
Kendini yüce sanmaktan.
Bir başkasını cehennemlik görmekten.
Oruç sakınmaktır;
Allah'ın ulviyetinin yanında, kendine varlık nispet etmekten.
Allah'a ortak koşmaktan.
Kulluk şuurundan kopmaktan.
Oruç sakınmaktır;
Her türlü zulümden, kötülükten.
Kötülüğe meyletmekten.
Şahsi çıkarları için başkasını aldatmaktan.
Oruç tutmayı sadece yemekten içmekten sakınmak sanmayalım.
Tüm fena hallerden de sakınalım.
Saygı sevgi tenezzül içinde olalım.
Orucu sadece yemekten içmekten sakınmak görmemeliyiz.
Orucun şeklinde kalınmamalı, orucun mânâsına erilmelidir.
Oruç ile açılan nice makama erişilmelidir.
Oruçtan içeri oruca erişilmelidir.
Orucu sadece mide orucu olarak görmemeliyiz.
Beynin orucuna erişmeliyiz.

Gözün, dilin, kulağın, elin, ayağın, cümle azanın orucuna da erişmeliyiz.

Oruç, miraç etmektir.

Oruç, uruc etmektir.

Uruc, karanlıktan aydınlığa erişmektir.

Uruc, kâlbî yükseliştir.

Uruc, gönlün aydınlığıdır.

Uruc, ilmî, irfanî yol almaktır.

Uruc, kesrette vahdete erişmektir.

Uruc, tenden câna erişmektir

Uruc, kendi beden varlığında Hakk'a yükselmektir.

Oruç, makam makam nice hakikatlere erişmektir.

Oruç, kişinin kendi hakikatine erişmesidir.

Oruç, aklını ve gönlünü tertemiz etmektir.

Oruç, kendi beden kitabına dönüp onu okumak için, aklını, gönlünü temizleyerek, okumaya hazırlanmaktır.

İşte, orucun beden boyutu, yemek yememek, su içmemektir.

Ama mânâ boyutu, Allah'ın ulviyetinin yanından ben de varım demekten sakınmaktır.

Savm, oruç kelime anlamı olarak sakınmak diye bilinir.

Fakat sakınmayı genelde yemekten içmekten sakınmak olarak biliriz.

Oysa tüm azaların da orucu vardır.

“Nice oruç tutanlar var ki, aç kalmaktan başka bir kazançları yoktur. (İbn Mace, Sıyam,21)

“Nice oruç tutanlar var ki, oruçlarından payları açlık ve susuzluktur. (İbn Hanbel, 2/373)

İnsan, zahiri orucunu tutsa da orucun manasına ermelidir.

Allah için kalktın, O'nun rızası için oruç tuttun.
Gönlünü O'na döndürdün, akşama kadar yemedin içmedin.
Allah için yaptın, O'na inandın, oruç tuttun.
Hâlis bir gönülle, niyet ettin, sahur ettin, oruç tuttun.
Allah'ı hatırlatan her şey ne güzeldir değil mi?
O'nu hatırlayan gönül, her kötülükten uzak durur değil mi?
Peki, oruç bir ay mıdır, bir ömür müdür?
Oruç yalnızca yemekten içmekten sakınmak mıdır?
Tut orucunu, ama bil ki oruç var oruçtan içeri!
Susmak, dilini tutmak, kimse hakkında konuşmamak da
oruç değil midir?
Gözün, kulağın, dilin, elin, ayağın da orucu yok mudur?
Aklı temizlemek, aklı sadece Allah ile meşgul etmek, oru-
cun ana gayesi değil midir?
Kulluk makamına ulaşmak, Sâlih kul olarak yaşamak,
orucun ana gayesi değil midir?
"Savm-Sıyam" sakınmak, uzak durmak, el çekmek, terk
etmektir.
Gurur, kibir, benlik, fitnelik, hasetlik, yalan söylemek gibi
cehalet hallerinden sakınmaktır.
Kendine varlık nispet etmekten sakınmaktır.
Birine zerre kadar zarar vermekten sakınmaktır.
Her türlü egodan, benlikten, zalimlikten sakınmaktır.
Bakara Sûresi 183: "Yâ eyyuhâllezîne âmenû kutibe aley-
kumus sıyâmu kemâ kutibe alellezîne min kablikum lealle-
kum tettekûn."
Meâli: "Ey iman edenler, sakınmak sizden öncekilere ya-
zıldığı gibi, sizlere de yazıldı. Umulur ki siz fenalardan sakı-
nır, Allah'a ortak koşmazsınız."

Oruçtan maksat, tüm fenalardan sakınmak, uzak durmak değil midir?

Oruçtan maksat, miraç edip, Allah’a teslim olmak değil midir?

Gözün orucu ne olabilir bir düşün?

Eğer kişi; başkalarının ırzına, namusuna, helaline, malına, mülküne, makamına, parasına bakmaktan sakınıyorsa, onun gözleri de oruçludur.

Eğer bir kişinin gözleri; sûretin ardında sîreti görebiliyorsa, sûret bakışından sakınıyor ise, o gözler oruçludur.

Dilin orucu ne olabilir bir düşün?

Eğer bir kişi; başkalarının arkasından konuşmuyor, çekirtmiyor ise, küçük görücü sözler etmekten, hakaret etmekten, yalan sözler etmekten, boş sözler konuşmaktan sakınıyor ise onun dili de oruçludur.

Dilin orucu susma orucudur, insanlarla tartışmaya girmemektir. (Meryem Sûresi 26)

Elin ayağın orucu ne olabilir bir düşün?

Eğer bir kişi; amellerinde, gittiği yolda, gayretlerinde hep kötü haller içinde olmaktan, zarar vermekten sakınıyor ise, onun eli de ayağı da oruçludur.

Bilge bir kişi, yanında dedikodu yapan birine; “Orucum bozuldu” der.

O kişi de; “Efendim bir şey yiyip içmedik” der.

Bilge kişi; “Dedikodu yaptık” der.

O kişi de; “Ben yaptım efendim, siz yapmadınız ki” der.

Kâmil insan; “Ben de duydum ya” der.

Oruç aklını temizlemekle tüm azalarının oruçlu olmasıdır.

Burun orucu ne olabilir bir düşün?

Aldığın nefesin orucuna ulaşabildin mi bir düşün?
Sana nefes alıp verdiren Allah’a nefesini teslim ettin mi?
Ben nefes alıp veriyorum gafletinden sakındın mı?
Kulak orucu ne olabilir bir düşün?
İşitmenin, işittirenin ve zikrin sese dönmüş o boyutunu
bir düşün?

Semi sıfatının oruç boyutunu bir düşün?
“Ben işitiyorum” demenin gafletinden sakındın mı?
Orucun mânâ şehrine adım atılmalıdır.
Gönül orucu ile tanışılmalı, gönlümüzü temizlemeliyiz.
Gönlümüzü, benlikten, gururdan, kibirden arındırmalı,
gönlümüzü gerçek hüviyetine erştirmeliyiz.

Yerlere göklere sığmayan Allah’ı gönlümüze sığdırmalıyız.
Ramazanın mânâsına ermeliyiz.
Ramazan; yanmak demektir, kendi aslını aramadaki ma-
nevi yolculukta Allah aşkıyla yanmanın adıdır.

Allah aşkıyla yanan gönülde hiç benlik, gurur, kibir ka-
labilir mi?

Allah aşkıyla yanan gönülde Allah’tan gayrısı olabilir mi?
İnsan orucun mânâsına ermelidir.
Her türlü kötülükten sakınmalıdır.
Uruç etmelidir, vücûd varlığından geçmelidir.

Allah’ın ulvîyetinin yanında kendine benlik nispet et-
mekten sakınmalıdır.

Sahurun mânâsına ermelidir.

Sahur:

Gece uyanıklılığı yâni gafletten uyanmak demektir.

Gönül uyanışının başlamasıdır.

Allah'ın nurunun gönülde doğuşudur.

Her varlıkta Allah'ın hakikatlerinin bir bir kendini göstermesidir.

İmsakın da mânâsına ermelidir.

İmsak:

Verilen ahde uymaktır.

Allah yolunda, o yolda samimi olmaktır.

Kendini tutmak, el çekmek, kendine benlik isnat etmeye söz vermektir.

Kendini Allah'a hapsetmek demektir.

İftar'ın mânâsına da ermelidir.

İftar:

Fâtır kelimesinden gelir, açmak, yarmak, yaratılış, yaratılış sırrına ulaşmak, yaratanı anlamak demektir.

Vücûdumuzda iftara ulaşmalıyız.

Vücûdumuzda Allah'a ait hakikatlerin olduğunu bilmeliyiz.

Gönlümüz Allah'ın iftar sofrasına açılmalıdır.

Vücûdunun yaratılış hakikatine ulaşmalıyız.

Allah'ın sofrası olan vücûd sofrasına oturmalıyız.

Mâide sofrasıyla tanışmalıyız.

Kâmil insanların ilim, irfan sofrasına oturmalıyız.

Mâide sofrasından sunulan sonsuz hikmeti anlamalıyız.

Halk oluşu anlamalıyız, Halk edeni anlamalıyız.

Haccın şekli ve mânâ boyutu

Şekli boyutu, Mekke'de bulunan Kâbe'ye bedenlen gitmektir.

Mânâ boyutu; şah damarından yakın olan Allah'ı kendi vücûd evinde bulmak, tüm varlığıyla O'na teslim olmaktır.

Kâf Sûresi 16: "Nahnu akrebu ileyhi min hablil verîdiz."

Meâli: "Biz ona şahdamarından daha yakınız."

Bu âyetin derinliğine baktığımızda, Beytullah'ın Mekke'deki Kâbe değil, insanın kendi vücûdu olduğunu anlamaktır.

Cümle kâinatı beytullah bilmektir.

Haccın şekli boyutu, Mekke'de ve Medine'de hac ibadetlerini yerine getirmektir.

Önce Mekke'de tüm elbiseler çıkarılırlar, sonra dikişsiz geniş beyaz elbise giyilir.

Buna ihrama girmek denilir.

Peki, hakikatte ihram nedir?

Tavâf nedir?

Vakfe'ye durmak nedir?

Kâbe nedir?

Kâbe'yi 7 kez dönmek nedir?

Sâfa-Merve nedir?

Sâfa-Merve arasını 7 kez koşmak nedir?

Arafat nedir?

Arafat ile âriflik arasında bir bağ var mıdır?

İbrâhîm makamı nedir?

Hicri İsmâîl makamı nedir?

Zemzem nedir?

Arafat'tan Müzdelife'ye inmek nedir?

Minâ nedir?

Minâ'da taşlanan 3 şeytan nedir?

Gerçekten orada şeytanlar var mıdır?

Neden Arafat'ta, öğlen ve ikinci namazları birleştirilerek sadece farzı kılınır?

Neden Müzdelife'de akşam ve yatsı namazları birleştirilerek sadece farzı kılınır?

Tüm bunları yapmaktaki ana gaye nedir?

Haccın mânâ boyutu, fenâfillah ve bekâbillah hakikatidir.

Tüm yukarıda belirtilen hususlar, Haccın mânâsına erişmek içindir.

Haccın mânâ boyutu, Allah'ın ulviyetinde "fenâfillah" makamına erişmektir.

"Allah'ım! Senden gayrısı yok" teslimiyetinde olmaktır.

Hacc, Mekke ve Medine'de bazı düzenlemeleri yerine getirmektir.

Hacc'ın hakikati, fenâfillah ve bekâbillah sırrıdır.

Fenâfillah sırrı, Allah'ta fâni olmaktır, yâni Allah'ın ulviyetinin yanında kendine benlik isnat etmeyi terk etmektir.

Kişi kendindeki işleyişin sahibini idrâk ettiğinde, nisbetlerini bir bir terk eder.

Kişi vücûdundaki işleyişin sahibi değildir.

Çünkü kişi, vücûdunda olan atomdan hücreye, hücreden dokuya, dokudan organlara ve tüm bedene kadar olan işleyişi yapan değildir.

Bu işleyişi yapan fâil'dir.

Fâil'in vücûdun işleyişi boyutundaki durumu fiil'dir.

Fâil'in fiil boyutundaki adı fiil'dir.

Fiil'in fâil boyutundaki adı fâil'dir.

İşte bu kâinat bir fâil'in fiil'idir.

Fâil kendi aslıyetini fiil'yle ispat eder.

Fiil, fâil'in kendini, fiil'yle ispat etmesidir.

Fiil'i yapan kimdir, fâil'dir.

Ortada bir fiil varsa, bu fâil'in kendini açığa çıkarmasıdır, kendini fiil'iyile ispat etmesidir.

Kişi, kendi vücûdunda fâil olanın, mevsuf olanın, mevcud olanın Allah olduğunu idrâk ettiği an ve ona teslim olduğu an, mağfiret kapıları açılmıştır.

Kişinin vücûdunu her an zâtıyla tutan, her an sıfatlarıyla onu kuşatan, her an vücûdunda işleyen Allah'tır.

Kişi bu hakikate ârif olduğunda fenâfillah makamına erişir.

Kendi bedeninden geçer, bedeninin sahibi olan Allah'ta fâni olur.

Fenâfillah sonucu bekâbillaha erer.

Bekâbillah, Allah'ta bâki olmaktır.

Allah'ın nûruyla nurlanmaktır.

Allah'ın nûruyla nurlanan, artık kirlenmez, gaflete düşse de hemen o gafletten sıyrılır.

Allah'ın nûruyla nurlanan gönül, medeniyete erişmiştir.

İnsan olmuştur, İslâm olmuştur, kulluk mertebesine ermiştir.

Nasıl ki bir vücûdda hücreler her an o vücûda bağlıdır, o vücûddan hiç ayrılmaz.

Yâni her an o vücûda secde hâlinededir.

İşte kulluk mertebesine ulaşan kişi de, aynı vücûdun hücreleri gibi, her an Allah'a bağlı olduğunu bilir ve o şurada yaşar.

O şuurda yaşayan kişinin gönlü, halkta Hakk'a nazar ederek yaşar.

Halk'da Hakk'a nazar ederek yaşayan kimse medeni kimsedir.

Onun gönlü Allah sevgisiyle kuşatılmıştır.

Zekât ibadetinin şekil ve mânâ boyutu ise şöyledir:

Şekli boyutu; sahip olunan mal ve paranın kırkta birinin her yıl sadaka olarak dağıtılması, diye bilinir.

Mânâ boyutu:

Zekât-zekâ-zeki-tezkiye kelimeleri birbirine bağlıdır.

Zekât; akılda olan batıl bilgileri, zekâ ile temizlemek anlamına gelir.

Zekât nedir?

Zekât, neden Kur’ân’da Salât ile birlikte aynı cümle içinde geçer?

Zekât’sız salât, salâtsiz zekât olamaz mı?

Zekât’ın Kur’ânî anlamı nedir?

Salât’ın Kur’ânî anlamı nedir?

Kur’ân’ı dikkatlice incelediğimizde şu anlamlar karşımıza çıkıyor.

Zekât; temizlenmek, arınmak demektir.

Temizlenmek ise, akli tüm bâtil bilgilerden temizlemek demektir.

Hakk ile batılın idrakidir.

Kur’ân’ı dikkatlice incelediğimizde “Zekât” ve Salât” kelimelerinin birlikte kullanıldığını görüyoruz.

Bu bizlere hakikati anlamamız için, çok önemli bir ipucu veriyor.

Zekât, yüzekki, tezekkâ, zekâ, zeki aynı kökten gelen kelimelerdir.

Zekât kelimesinin kökeni; Aramice Süryânice “zky” kökünden gelen “zəkūt- זְכוּת” kelimesinden gelir.

“Zky- zəkūt- זְכוּת”; aklanmak, temizlenmek, arınmak, be-
raat etmek, hayrı paylaşmak demektir.

Anlıyoruz ki zekât; din adına, Allah adına, ibadet adına öğrendiğimiz aslı olmayan, ayrımcılık içeren, üstünlük içeren, zulüm getiren tüm cehalet, tüm bâtil olan bilgilerden aklımızı temizlemektir ve tüm kötülüğe sebebiyet veren düşüncelerden arınmaktır.

Zekâ kelimesi de buradan geliyor.

Kişinin, aklını, halini, temizlemesi, hayra dönüştürmesi; zekâtını vermesidir.

Toplumda öğrendiğimiz zekât ise, dinen zenginlik ölçüsü kabul edilen miktarda (nisap) mala sahip olan kimse-
lerin Allah rızası için ihtiyaç sahibi kişilere vermesi gereken belli miktar, diye bilinir.

Oysa zekât; zengin fakir ayrımı yapmadan, her kim olursa olsun, bâtil bilgilerden, cehalet halinden temizlenmektir.

Zekâtın mal ile mülk ile zenginlik ile alâkası yoktur.

Zaten maldan maksat, insanın beden varlığıdır.

Bu malın sahibi de Allah'tır.

Zekât, malın mülkün sahibi olan yâni malikül mülk olan Allah'a varlığından geçerek teslim olmaktır.

Tezkiye kelimesi de zekât kelimesinden gelir.

Tezkiye; temizlenme, temize çıkarma, aklama, aklanmak demektir.

Yâni tezkiye; tüm bâtil bilgilerden, günahlardan temizlenmektir.

Kur'ân bize bunu çok güzel izah eder.

A'lâ Sûresi 14: “Kad efleha men tezekkâ.”

Meâli: “Cehalet hallerinden temizlenen kimse ise kurtuluşa erer.”

Nûr Sûresi 21: “Ve lakin Allah yuzekki men yeşâu.”

Meâli: “İsteyen kimse Allah’ın hakikatleriyle temizlenir.”

İşte zekât; temizlenmek, arınmak, zekâ sahibi olmak, düşünmek, zekâyı işletmek, zeki olmak ve sonuçta aslı olmayan zulüm getiren tüm bilgilerden temizlenmektir.

Zeki olan kişi; aklını bâtil bilgiden, zulüm getiren bilgiden temizleyen, ilim üzere hareket eden, ilimden değerler üreten kişidir.

Zekât boyutuna gelmeyen, Allah nedir hakikatine ulaşamaz.

Kişinin din adına öğrendiği tüm bâtil bilgileri temizlemesi zekâttır.

Bâtil bilgi yâni aslı olmayan bilgi şudur:

Varlıkta karşılığı olmayan her türlü bilgidir.

İlme dayalı olmayan her türlü söylentidir.

Şâhit olmadan söylenen her türlü bilgidir.

Uydurmalara dayalı her türlü bilgidir.

Ayrımcılık getiren her türlü bilgidir.

Zulüm getiren her türlü bilgidir.

Küçük görmeye götüren her türlü bilgidir.

Allah’ın yüceliğinin yanında, birilerini yüce, seçilmiş gösteren her türlü bilgidir.

Din adına, Allah adına aslı olmayan, ispat edilemeyen her türlü bilgidir.

Kendi inancını, yolunu yüce görüp, başkalarının inancını küçük görmeye dayalı anlatılan her türlü bilgidir.

Yâni kısaca; ilmî temeli olmayan, Tevhîde götürmeyen her türlü inanç ve uygulamalara ait bilgilere bâtil, aslı olmayan, zulüm getiren bilgiler denir.

İşte aklımızdan silinecek olan bunlardır.

Bâtil bilgiler silinmeden yâni zekât vermeden aklımız temizlenmez.

İlim ancak ve ancak temiz akılla bulunur.

Kur'ân'ı incelediğimizde "salâte ve âtûz zekâte" hep birlikte geçer.

Bakara Sûresi 43: "Ve ekîmûs salâte ve âtûz zekâte verkeû mea el râkiîn."

Meâli: "Her an Hakk'a bağlılık şuuru ile hareket edin ve temizlenme içinde olup kendinizdekini paylaşın ve sıfatları anlayanlarla birlikte sıfatları anlayın."

Âyeti incelediğimizde, salât kelimesinin yanında zekât kelimesini ve iki defa da rûkû kelimesinin geçtiğini görüyoruz.

Bunu çok ama çok iyi tefekkür etmeliyiz.

Eğer salâtı namaz kılın diye çevirirsek, namazın içinde rûkû yok mu ki bizlere iki defa ayrıca rûkû kelimesi sunulmuş?

Zekât ve salâtın arasında nasıl yakın bir bağ var ki, bu iki kelime Kur'ân'da yaklaşık 30 âyette birlikte ifade edilmiştir.

Başka bir âyette örnek vermek gerekirse:

Mâide Sûresi 55: "Ellezîne yukîmûnes salâte ve yutûnez zekâte ve hum râkiûn."

Meâli: "O kimseler her an Hakk'a bağlılık şuuruyla hareket ederler ve temizlenme içinde olup kendilerindekini paylaşırlar ve onlar sıfatlarının idrakindedirler."

Bu âyeti incelediğimizde, bir düşünce aklımızı sarıyor!

Eğer salât bildiğimiz namaz ise; “o kimseler namaz kırlarlar, zekât verirler, rükû ederler olarak çevirirsek” namaz diye bildiğimizin içinde zaten rükû var, neden rükû ayrıca verilmiş?

Yoksa salât diye bildiğimiz namaz değil de başka bir mânâ mı içeriyor?

Rükû diye bildiğimiz de, ellerimizi dizlerimize götürmek değil de başka bir mânâ mı içeriyor?

Salât kelimesinin anlamını Kur’ân’ı incelediğimizde yakalıyoruz.

Kur’a’na göre salât: “bağlanmak, birleşmek, bütünleşmek, iletişim içinde olmak, Ulvî bağlılık içinde olmak” anlamındadır.

Bir vücûdda sonsuz hücrenin birbirlerine ve bir vücûda bağlılık içinde olduğu gibi, bu âlemde de sonsuz varlık Allah’a bağlılık içindedir.

İşte bu bağlılık salâttır ve bu bağlılık şuurunda yaşamak da salât şuurudur.

Zekât veren yâni aklını temizleyen kişi, cümle varlığın birbirine bağlılığını anlama yoluna girer ve cümle varlığı tutanın Allah olduğunu idrak eder.

Bu idrak sonucunda kendisi de son nefesine kadar, o bağlılık şuuru ile yaşar.

Ve hakikatlerden ulaştığı bilgileri çevresinde olanlarla paylaşır.

Ve son nefesine kadar tüm varlığın sıfatlarla donatıldığı şuuru ile yaşar.

Lokman Sûresi 4: “Ellezîne yukîmûn el salâte ve yu’tûnez zekâte ve hum bil âhireti hum yûkinûn.”

Meâli: “O kimseler; her an Hakk’a bağıllık şuuru üzere hareket ederler ve temizlenme içinde olup kendilerindekini paylaşırlar ve onlar sonlarına da inanırlar.”

Fussilet sûresi 7: “Ellezîne lâ yûtûnez zekâte ve hum bil âhireti hum kâfirûn.”

Meâli: “O kimseler, zihinlerini temizleyip varlıklarını sahibine teslim etmezler ve onlar sonunda hakikatleri görmezlikten gelip örterler.”

İşte anlıyoruz ki; zekât ve sâlat aynı cümle içinde birbirinden ayıramaz.

Zekât; aklı temizlemek, tüm kötü hallerden arınmaktır.

Salât ise; varlığın birbiriyle olan bağıllığı, birliği, bütünlüğüdür, tüm varlığın Allah’a olan bağıllığıdır.

İşte zekât veren kişi, yâni tüm bâtil bilgilerden aklını temizleyen, tüm kötülük hallerinden temizlenen kişi salât boyutuna ulaşır ve o şuurla yaşar.

İşte zekâtın mânâ boyutu, zekâmızı Allah’ı anlamak üzere çalıştırmak ve Allah’a varlığımızdan geçerek tertemiz teslim olmanın boyutudur.

Kelime-i Şehadet’in lafzi ve mânâ boyutu.

Lafzi boyutu; dilimizle “Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve resûlühü” demektir.

Bu yalnızca bir sözden ibarettir.

Nasıl ki bir kimse diliyle lafzı olarak; ben doktorum dese, tıp eğitimi almadan doktor olamayacağı gibi...

Dil ile kelime-i şehadet getirmekle de Müslüman olamayız.

Bu kelimeyi kâlden idrak etmediğimiz müddetçe bir anlamı yoktur.

Mânâ boyutu:

Allah'a ve O'nun birliğine kendinde ve cümle varlıkta şâhit olmaktır.

O'nun nûrundan nûru olan, Muhammed'e, kendinde ve cümle varlıkta şâhit olmaktır.

Kelime kelime incelersek...

"Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve resûlühü."

Eşhedü:

Şâhitlik boyutudur.

Allah'a şâhitlik, varlığın varoluşundaki tecellileri anlamakla mümkündür.

Lâ ve İllâ boyutu da iyi idrak edilmelidir.

Lâ, yok demektir.

Yok olan nedir?

Yok edilecek olan nedir?

Yok edilmesi gereken nedir?

Lâ sırrına ermeden, İllâ makamına gelinemez.

"İllâ Hû" boyutuna giden yol lâ'dan geçer.

Lâ ilâhe illâ Hû "لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ"

Lâ "yok, terk et, bırak" demektir.

Nedir yok edilecek, terk edilecek olan?

İllâ ya giden yol "Lâ" dan geçer.

Lâ demeden İllâ denilemez.

İnsan, tüm yanlış bilişlerini yok etmelidir.

Zannına göre inandığı Tanrı inancını yok etmelidir.

Öfkesini, nefretini, kinini yok etmelidir.

Dedikodu, arkadan konuşma, çekiştirmeyi yok etmelidir.

Hor bakmayı, küçük görmeyi yok etmelidir

Kendini büyük görmeyi yok etmelidir.

Kötülük düşünmeyi ve kötülük yapmayı yok etmelidir.

Ayrımcılık yapmayı, kimini yüce, kimini küçük görmeyi yok etmelidir.

Yaratılan varlığa hor bakmayı yok etmelidir.

İnsanları inançlarına, ibadetlerine, ibadethanelerine, giysilerine göre yargılamayı yok etmelidir.

Başkasını imansız görmeyi, kâfir görmeyi, cehennemlik görmeyi yok etmelidir.

Bâtıl olan her şeyi yok etmelidir.

Hurafeleri, asılsız olan şeyleri yok etmelidir.

İlimden asla ayrılmamalıdır.

İlimden uzaklaştıran her şeyi terk etmelidir.

Yalan söylemeyi, iftira atmayı...

İnsanların eksikliğini, hatasını aramayı...

İnsanların eksikliğiyle, hatasıyla alay etmeyi yok etmelidir.

Haram yemeyi, haksız kazanç elde etmeyi terk etmelidir.

Ağzından giren yiyeceğin helal olmasına dikkat etmelidir.

Zem, hasetlik, fesatlık, gurur, kibir, gibi şeytani duygularını yok etmelidir.

Laf götürüp getirmeyi, başkasını eksik görmeyi yok etmelidir.

İnat etmeyi, bilmişlik yapmayı, başkasını cahil görmeyi yok etmelidir.

Asla kendini bilmiş görmemelidir.

Kitaplarda yazan bilgileri anlatmayı mârifet saymamalıdır.

Mârifet yâni âriflik, canlı kitâp olan varlık kitâbından şâhit olduğun şeyi anlatmaktır.

İnsanları alaya almayı yok etmelidir.

İsyan etmeyi, karamsarlık yapmayı, umutsuzluğa düşmeyi yok etmelidir.

Makam derdine düşmeyi, şan şöhret istemeyi yok etmelidir.

Kendini kibre düşürecek her duygu ve düşüncüyü yok etmelidir.

Kendini Allah şuurundan uzaklaştıran her şeyi yok etmelidir.

Bilhassa, Allah'ın ulviyetinin yanında kendine varlık isnat etmeyi yok etmelidir.

“Ben de varım” demeyi terk etmelidir.

Allah'a ait olan sıfatları kendine nispet etmeyi yok etmelidir.

Fiil, Fâil hakikatini anlamalı, kendine işleyiş nispet etmeyi terk etmelidir.

Kişi kendi vücûdunda olan işleyişi yapan değildir.

Kâlbini attıran, kanını dolaştıran, nefes alıp verdiren, hücrelerini çalıştıran kendisi değildir.

Gözünden gördüren, kulağından işittiren, dilinden söylediren kendisi değildir.

Ağızından tat aldıran, yutkunduran, sindirimini yapan, boşaltımını yapan kendisi değildir.

Vücûdunda her an olan işleyişi yapan Allah'tır.

Ben işlerim demeyi yok etmelidir.

Sıfat, Mevsûf hakikatini anlamalıdır.

Kendine sıfat nisbet etmeyi terk etmelidir.

Tüm sıfatların sahibinin Allah olduğunu anlamalıdır.

Hayy olanın, Âlim olanın, İrâde sahibinin, Kudret sahibinin, Semi, Basar, Kelâm sahibinin Allah olduğunu anlamalıdır.

Kendini ilim sahibi görmeyi, kudret sahibi görmeyi, irâde sahibi görmeyi yok etmelidir.

Kendine vücûd nisbet etmeyi yok etmelidir.

Benim vücûdum demeyi terk etmelidir.

Vücûdunun ve tüm vücûdların sahibinin Allah olduğunu anlamalıdır.

Bir başkasının vücûduna bakarken, o vücûdun sahibinin Allah olduğunu bilerek bakmalıdır.

Asla kişilerin vücûdlarını, kişilerin kendisine nisbet etmemeli, kişilerin vücûdlarının sahibinin Allah olduğunu bilerek yaşamalıdır.

Sûretlerde kalmayı yok etmelidir.

Sîretlere bakmayı öğrenmelidir.

Sûretlerde kalan, toprak görüp özünü göremeyen, iblis durumuna düşer.

İblis durumuna düşmeyi yok etmelidir.

İşte insan, Allah’a şâhitlik yolunda neleri “Lâ” edeceğini iyi bilmelidir.

Kendimize benlik isnat etmeyi yok etmelidir.

Bilenmelidir ki “Lâ” biziz, “İllâ” Allah’tır.

Allah’ın ülvîyetinde yok olduğumuzu bilelim.

Sadece O’nun olduğunu bilelim, o şuurda yaşayalım.

Gururu kibiri lâ edelim.

Benlik isnat etmeyi terk edelim.

İllâ makamına erişelim.

Bizi Hakk’tan uzaklaştıran her şeyi yok edelim.

Kâlb kırmayı yok edelim.

Hor bakmayı yok edelim.

Yaratılan hiçbir şeye hor bakmayalım.

Bizi gaflete düşüren her şeyi terk edelim.

İblisliğini, şeytanlığını yok edelim.

Zalimliğini yok edelim.

Zalimliğe yol açacak olan her şeyi yok edelim.

Lâ sırrına ermeli, lâ demenin yolunu öğrenmeli ve lâ demelidir.

Lâ denmeden İllâ denilemez

İllâ Hû “لا”

Kendini Allah'ta lâ edemeyen, Allah'ın ulviyetine şâhit olamaz, kelimeyi şehâdetin mânâsına eremez.

İbadetlerin şeklinde kalmamalıyız.

Mânâsına ermeliyiz.

İşte o zaman İslâm makamına erişebiliriz.

Şekilde kalmak, bir eğitimden, bir ilimden, bir idrakten, bir şâhitlikten geçmeden, ben doktorum, ben mühendisim, ben aşçıyım vs demeye benzer.

Bu, kişinin kendini kandırmasından başka bir şey değildir.

Mânâya ulaşmak ise, bir aşk içinde, bir sadakat içinde, bir edep içinde, bir ilim irfan içinde varlığın hakikatine şâhit olmaktır.

İbadetlerin şekli boyutu, her devirde farklı şekillerde vardır.

İmanın ve İslâm'ın şartları diye bilinen şartlar Hazreti Muhammed'den önce de var mıydı?

Bu konu ile ilgili, hadis külliyatında Hazreti Muhammed tarafından bildirildiği iddia edilen bilgiler doğru mudur?

Şimdi tek tek inceleyelim.

1- Allah’a iman:

Kur’ân’ı dikkatlice incelediğimizde birçok âyette Mekkelî müşriklerin de Allah’ın varlığına ve birliğine inandığını görüyoruz.

Birçok âyette onlara; “gökleri ve yeri kim yarattı” diye sorsan

“Allah yarattı derler” âyetlerine rastlıyoruz.

Zuhruf Sûresi 9. âyette ise daha çarpıcı bir örnek veriliyor.

Elbette onlara; “onlara ve yeri kim yarattı” diye sordugunda...

Elbette onlar; “Aziz olan, âlim olan yarattı” derler.

Evet, ne kadar net bir şekilde âyet bize açıklıyor.

O kadar çarpıcı ki Mekkelî müşriklere “gökleri ve yeri kim yarattı” diye sorulduğunda...

Onlar da diyorlar ki; “Aziz olan, âlim olan yarattı.”

Yalnızca “Allah yarattı” demiyorlar...

Allah’a ait olan nitelikleri de anarak, “Aziz olan, âlim olan yarattı” diyorlar.

Acaba bugün Müslümanım diyen kaç kişi bu hassasiyeti gösterebilir.

Mekkelî müşrikler dediğimiz kişiler Hazreti Muhammed’le dini mevzuları konuşacak kadar inançlarına bağlı ve konularına vâkıf idiler.

Yâni onların da Allah inancı vardı ve ibadetlerini yerine getiriyorlardı.

Devam edelim.

2- Meleklerle iman.

Yine Kur'ân'ı dikkatlice incelemeye devam ettiğimizde, birçok âyette belirtildiği gibi Mekkeli müşriklerin de meleklerle inandığını görüyoruz.

Hûd Sûresi 12: “Fe lealleke târikun ba'da mâ yûhâ ileyke ve dâikun bihî sadruke en yekûlû lev lâ unzile aleyhi ken-zun ev câe meahu melek.”

Meâli: “Ona hazineler sunulmalıydı ya da onunla beraber melekler gelmeliydi, demelerinden gönlün sıkıldı diye, vahyedilen şeyleri elbette sen bırakacak değilsin.”

Hicr Sûresi 7: “Lev mâ tetînâ bil melâiketi in kunte minas sâdikîn.”

Meâli: “Eğer sen doğru söyleyenlerdensen bize melekleri getirseydin ya.”

İşte âyetleri incelediğimiz zaman görüyoruzki, o günün müşrikleri Hazreti Muhammed'den melekleri getirmesini istiyor.

Buradan anlıyoruz ki meleklerle iman, o günün müşriklerinde de vardı.

3- Kitâblara iman.

Yine Kur'ân'ı incelemeye devam ettiğimizde, Mekkeli müşriklerin de kitâblara inandığını görüyoruz.

Nisâ Sûresi 153: “Yeseluke ehlul kitâbi en tunezzile aleyhim kitâben mines semâi.”

Meâli: “Aktarılan söylentilerde kalanlar, senden Ulvi Âlem'den bir kitap getirmeni isterler.”

İsrâ Sûresi 93: “Ev yekûne leke beytun min zuhrufin ev terkâ fîs semâ ve len numine li rukıyyike hattâ tunezzile aleynâ kitâben nakreuh.”

Meâli: “Ya da, süslü bir evin olmadıkça, ya da gökyüzüne çıkmadıkça, hatta oradan bize okuyacağımız bir kitap indir-medikçe asla sana inanmayız.”

4- Peygamberlere iman.

Furkân Sûresi 7: “Ve kâlû mâli hâzer resûli yekulit taâme ve yemşî fîl esvâk lev lâ unzile ileyhi melekun fe yekûne me-ahu nezîrâ.”

Meâli: “Dediler ki: “Bu nasıl bir Resûl? Yemek yiyor, çarşılarda dolaşıyor. Ona bir melek indirilseydi ya.”

Evet, buradan da anlıyoruz ki Mekkeli müşriklerin, resûl ve nebî inançlarına sahip oldukları görülüyor.

5- Ahirete iman.

Bakara Sûresi 94: “Kul in kânet lekumud dâru'l âhiretu indallâhi hâlisaten min dûnin nâsi fe temennevûl mevte in kuntum sâdikîn.”

Meâli: “De ki: Sizler kendinizi Allah’ın katında, diğer insanlardan daha temiz olduğunuzu, ahiret yurdunun size ait olduğunu düşünüyorsanız, eğer bundan eminseniz, öyleyse ölümü temenni edin.”

Kur’ân’ı incelemeye devam ettiğimizde, Mekke’li müşriklerin de ahiret inancı ve cennet, cehennem inancı olduğunu görüyoruz.

Hatta müşriklerin şiirlerinde, cennet ve cehennem inancını gösteren ifadeler rastlıyoruz.

6- Kadere iman.

Mekkeli müşriklerin kader inancı, hayrın ve şerrin Allah'tan geldiğine inanmaya dayanır.

Nahl Sûresi 35: “Ve kâlellezîne eşrekû lev şâallâhu mâ abednâ min dûnihî min şey'in nahnu ve lâ âbâunâ ve lâ harremnâ min dûnihi min şey kezâlike fe allellezîne min kablihim.”

Meâli: “Ortak koşan kimseler dediler ki: Eğer Allah isteseydi, biz ondan başka şeylere kul olmazdık ve atalarımızda olmazdı ve biz kötülüklerde olmazdık. İşte onlardan öncekiler de böyle dediler.”

En'âm Sûresi 148: “Seyekûlullezîne eşrekû lev şâallâhu mâ eşreknâ ve lâ âbâunâ ve lâ harremnâ min şey kezâlike kezzebellezîne min kablihim.”

Meâli: “Ortak koşan kimseler derler ki: Eğer Allah isteseydi, biz ve atalarımız ortak koşanlardan olmazdık ve haram şeylerde kalmazdık. İşte onlardan öncekiler de böyle yalanlarda kaldılar.”

Evet, Kur'ân'ı incelediğimizde Mekkeli müşriklerin de kadere inandığını görüyoruz.

Maalesef onların da bugünkü inançlar grubu gibi, hayrın ve şerrin Allah'tan olduğuna inandıklarını görüyoruz.

Hazreti Muhammed; “kölelik yoktur” dediğinde...

Bilal Habeşi'ye; “sen de bizim gibi bir insansın, seni de bizi de yaratan Allah birdir” dediğinde buna en çok Mekkeli müşriklerin ileri gelenleri karşı çıktılar.

Ve dediler ki; “Allah bizi Mekkenin efendisi olarak Bilal'i de köle olarak yaratmış, eğer Allah isteseydi Bilal'de bizim gibi olurdu, demek ki Allah istememiş.”

O günün müşrikleri, köleliğin de Allah'tan olduğunu inanıyorlardı.

Ve bunu kadere bağlıyorlardı.

İşte görüyoruz ki Mekkeli müşriklerin kader inancı aynı bugünkü gibi vardı.

Evet, Kur'ân'ı incelediğimizde imanın şartları diye bilinen şartlar Mekkeli müşrikler tarafından inanılan ve savunulan bir durumdu.

Bunu Kur'ân bize gâyet net bir şekilde açıklıyor.

Anlıyoruz ki bugün de Müslüman dünyasında imanın şartları dediğimiz inanç sistemi aynı şekilde devam ediyor.

İncelediğimizde görüyoruz ki bu inanç sistemi Hazreti Muhammed'den önce de vardı.

Hatta dikkatlice incelediğimizde Mekkeli müşriklerin konularına daha çok vâkıf olduklarını görüyoruz.

Dini konularda gâyet bilgili olduklarını anlıyoruz.

Kur'ân'ı incelediğimizde anlıyoruz ki onlar da Allah'a inanıyorlar ve inançlarına sıkı sıkı bağlılar ve asla Allah'ı inkâr etmiyorlar.

Zuhuruf Sûresi 9: "Ve le in seeltemen men halakas semâvâti vel arda le yekûlunne halakahunne azîzul alîm."

Meâli: "Doğrusu onlara, gökleri ve yerleri kim yarattı diye sorduğunda, elbette varlığın yüce sahibi, ilmin sahibi olan onları yarattı, derler."

Zümer Sûresi 3: "Vellezînettehazû min dûnihî evliyâ mâ nabuduhum illâ li yukarribûnâ ilallâhi zulfâ."

Meâli: "Ondan başka evliya edinenler, biz onlara kulluk etmiyoruz, ancak Allah'a yaklaştırsınlar diye onlara yakın oluyoruz, derler."

Yûnus Sûresi 18: "Ve yekûlûne hâulâi şufeâunâ indallâh."

Meâli: “Derler ki: Bunlar Allah’ın katında bize şefaâtçi olacaklar.”

Ankebût Sûresi 63: “Ve le in seeltehum men nezzele min nes semâi mâen fe ahyâ bihil arda min badi mevthihâ le yekûlunnallâh kulil hamdu lillâh bel ekseruhum lâ yakılûn.”

Meâli: “Eğer onlara; gökten yağmurunu indiren, böylece topraktan hayat veren, sonra da oradan nutfeler çıkaran kimdir, diye sorsan, elbette Allah derler.”

Nisâ Sûresi 153: “En tunezzile aleyhim kitâben mines semâi.”

Meâli: “Senden Ulvî Âlem’den bir kitap getirmeni isterler.”

En’âm Sûresi 148: “Seyekûlullezîne eşrekû lev şâallâhu mâ eşreknâ ve lâ âbâunâ ve lâ harremnâ min şey.”

Meâli: “Ortak koşan kimseler derler ki: Eğer Allah isteseydi, biz ve atalarımız ortak koşanlardan olmazdık ve haram şeyler yemezdik.”

Furkân Sûresi 7: “Ve kâlû mâli hâzer resûli yekulit taâme ve yemşî fîl esvâk lev lâ unzile ileyhi melekun.”

Meâli: “Dediler ki: Bu nasıl bir resûl? Yemek yiyor, çarşılarda dolaşıyor. Ona bir melek indirilseydi ya.”

Furkân Sûresi 8: “Ev tekûnu lehu cennetun yekulu minhâ.”

Meâli: “Ya da devamlı oradan besleneceği cenneti.”

Kur’ân’ı dikkatlice incelediğimizde anlıyoruz ki, Hazreti Muhammed öncesi Arap toplumunda, Allah inancı ve ibadetler kavramı bugünkü İslâm toplumundaki ile hemen hemen aynı olarak vardı.

Kur’ân’ı incelediğimizde Mekkeli müşriklerin;

Allah’a; Zuhruf Sûresi 9, Ankebût Sûresi 63

Kitâba; Nisâ Sûresi 153

Meleklerle; Furkân Sûresi 7

Resûllere; Furkân Sûresi 7

Ahirete; Furkân Sûresi 8

Kadere; En'âm Sûresi 148, inandıklarını görüyoruz.

Mekkeli müşriklerin şiirlerinde Allah inancına rastlıyoruz.

İmanının şartları dediğimiz şartlara rastlıyoruz.

O günün toplumu, Hazreti Muhammed'in Allah'tan ve niteliklerinden bahsetmesini yadırgamadı.

Şimdi sormak gerek, peki değişen nedir?

Hazreti Muhammed insanlara neyi tebliğ etti?

O günün insanları neden Hazreti Muhammed'e karşı çıktılar?

Neden Mekke'den kovdular, Medine'de bile rahatsızlık verdiler?

Müşrikler de Allah'ın varlığına birliğine inanıyorsa, abdest, namaz, hacc, oruç ibadetlerine aynı şekilde yerine getirmişse bizler de aynı inanç sistemine devam ediyorsak değişen nedir?

Yoksa bizler de aynı inanç sistemi üzere mi hareket ediyoruz?

İşte tam burada kendimize sormalıyız.

Din adına aktarılan bilgileri ne kadar iyi analiz edebildik?

Bilgilerin yalan mı gerçek mi olduğunu anlayabildik mi?

Ne kadar mânâ üzere düşündük?

İbadetlerin gerçekten mânâsına ne kadar erebildik?

Allah'ı layıkıyla ne kadar anlayabildik?

O'na layıkıyla ne kadar teslim olabildik?

İslâm'ı layıkıyla ne kadar anlayabildik?

İslâm üzere yaşamayı hayatımıza ne kadar geçirebildik?

DİN VE İSLÂM İNCELİĞİ

Toplumda hep “benim dinim İslâm” sözünü duyduk.

“Benim dinim, onların dini” diyerek kavgaların içinde olduk.

İslâm ve din hakikatinin inceliğini genelde düşünmedik.

Kendi dinimizi hak din, bizim gibi inanmayanları bâtıl din olarak kabul ettik.

Başkalarının inançlarını “onların dini bozuk” diye söyledik.

Onları kâfir ilan ettik, cehennemlik ilan ettik.

Din ve İslâm kavramlarını layıkıyla anlayamadık.

Maalesef meâlleri de ona göre yaptık.

Âl-i İmrân Sûresi 19. âyet, genelde müellifler tarafından, “Allah’ın katında din İslâm’dır” diye meâl edilir.

Diyanet İşleri Meâli: “Şüphesiz Allah katında din İslâm’dır.”

Mustafa İslâmoğlu Meâli: “Allah katında din İslâm’dır.”

Mehmet Okuyan Meâli: “Şüphesiz ki Allah katında din İslâm’dır.”

Elmalılı Hamdi Yazır Meâli: “Doğrusu Allah katında din, İslâm’dır.”

Şimdi, kelime kelime inceleyelim.

Âl-i İmrân Sûresi 19: “İnned dîne indâllâhil İslâm.”

İnne el dîne : Muhakkak ki, din, var oluş yasaları, yasa, kanun,

İnde Allah : O’na ait, O’nun katında, Allah

El İslâmu : Teslimiyet, barış, huzur, selamet, huzura ulaşmak,

Meâli 1: “Muhakkak ki din Allah’a aittir, bunu anlayan İslâm makamına erişir.”

Meâli 2: “Muhakkak ki varlığın yaratılış yasaları Allah’a aittir, bunu anlayan İslâm’a erişecektir.”

Meâli 3: Muhakkak ki varlığın yaratılış yasalarının Allah’a ait olduğunu anlayan, Allah’a teslimiyet içinde olacaktır.

Âyeti incelediğimizde öncelikle dinin ne olduğunu anlamamız gerekir.

Kur’ân’da din Allah’a aittir diye bildirilir.

Mü’min Sûresi 14: “Lehu el dîn-Din O’nundur.”

Mü’min Sûresi 65: “Lehu el dîn-Din O’nundur.”

Zümer Sûresi 11: “Lehu el dîn-Din O’nundur.”

Nahl Sûresi 52: “Ve lehu ed dîni vasıben-Ve din daima O’nundur.”

Din O’nundur ifadesindeki “O” Allah’a işaret eder.

Kur’ân’ı incelediğimiz zaman anlıyoruz ki “din Allah’a aittir.”

Din Allah’a aitse, ‘benim dinim, senin dinin’ kavgası doğru olabilir mi?

Allah’a ait olana benim denilebilir mi?

Kur’ân’da apaçık ‘din Allah’a aittir’ diye bildirilir.

Peki, din nedir?

Bunu da Kur’ân en güzel bir anlamda bizlere sunuyor.

Kur’ân’ı incelediğimizde, Yûsuf Sûresi 76 ve Rum Sûresi 30. âyette “Din nedir?” sorusunun hakikatine ulaşıyoruz.

Yûsuf Sûresi 76: “Fe bedee bi eviyetihim kable viâi ahîhi, summestahrechâ min viâi ahîh kezâlike kidnâ li Yûsuf mâ

kâne li yehuze ehâhu fî dînîl meliki illâ en yeşâAllah nerfeu
derecâtin men neşâ ve fevka kulli zî ilmin alîm.”

Fe bedee	: Böylece, başladı, arama, ilk olarak, bedi, uygunlukla,
Bi eviyeti him	: Heybeleri, torbaları, onlar,
Kabl viâi ahî hi	: Önce, heybe, torba, kap, kardeşinin,
Summe estahrecehâ	: Sonra onu çıkardı,
Min viâi ahî-hi	: Kardeşinin heybesinden,
Kezâlike kidna li Yûsuf	: İşte böylece, düzen, çalışma, hile, çare, Yûsuf için,
Mâ kâne li yehuze	: Olmadı, olmazdı, tutması, alıkoyması,
Ehâ hu	: Kardeşi,
Fî dîni el meliki	: Din, kural, kanun, yasa, Melik, Hükümdar,
İlla en yeşâu Allah	: Ancak, başka, isteme, Allah,
Nerfeu derecatin	: Yücelik, yükselme, derece, makam,
Men neşâu	: Kim, kimse, isterse,
Ve fevka kulli	: Üstünde, her, hepsi,
Zî alîm	: Sahip, zat, ilmin sahibi, bilgi sahibi,
Alîmun	: İlmin sahibi, ilmiyle var eden,

Meâli: “Böylece kardeşinin heybesinden önce, onların heybelerini aramaya başladı. Sonra onu kardeşinin heybesinden çıkardı. İşte böylece Hükümdar’ın yasaları olmasa o kardeşini tutamazdı, bu durum Yûsuf için çare oldu. O ancak Allah’ı anlamayı isteyenlerdendi. Kim isterse O’nu anlamak makam makam yükseltilir. Ve her bilgi sahibinin üstünde ilmin sahibi vardır.”

Burada geçen “dîni el melik” kelimesini inceleyelim.

Yûsuf kıssasında geçen olayda Hükümdarın kâsesi kaybolur.

Kıssada Yûsuf, Hükümdarın kaybolan kâsesini, Yâkûb'ın oğullarının heybelerinde arattı.

Önce kardeşlerinin heybesini bir bir arattı.

Sonra Bünyamin'in heybesinden Hükümdar'ın kaybolan kâsesi bulundu.

Böylece Bünyamin alıkonuldu.

Bu alıkonulma, devleti yöneten Hükümdar'ın yasalarıyla oldu.

Çünkü oluşturulan yasada, biri hırsızlık yaptığında, o kişi artık o devletin malı olurdu.

Devlet onu istediği şekilde kullanırdı, ister savaşa gönderir, ister hapse atar, ister asar, ister sarayda hizmetçi yapar, ister birinin emrine verir, kısacası devlete hizmet ettirecek şekilde o hırsızlık yapanı kullanırdı.

İşte Yûsuf, bu bölümde geçen “Dîni el Melik” âyetiyle, Bünyamin'i alıkoydu.

“İşte böylece Hükümdar'ın yasaları olmasa o kardeşini tutamazdı” âyetiyle bu durum izah ediliyor.

Buradan anlıyoruz ki “Din” kelimesi; yasa, kanun anlamındadır.

Dîni el Melik; Hükümdarın yasaları-kanunları anlamındadır.

“Dîni el Melik” kelimesini çoğu müellif “Hükümdar'ın dini” çeviriyor.

Melik kelimesini, Hükümdar olarak çevriliyor.

Ama din kelimesi olduğu gibi bırakılıyor.

Hükümdarın dini olarak çevirim yapıyor.

Oysa din kelimesi de anlamına göre çevrilmelidir.

Burada geçen “Din” kelimesini, “Yasa-Kanun” olarak çevirmemiz, kelimenin anlamına daha uygun düşüyor.

Çünkü her devletin, kendine göre yasaları vardır ve o devlet o yasalarla yönetilir.

İşte Yûsuf da, kardeşi Bünyamin’i, Mısır’ın yasalarına göre alıkoydu.

“Dîni el Melik” âyetini çok dikkatlice incelediğimizde, Hükümdarın yasaları anlamı karşımıza çıkıyor.

Buradan da anlıyoruz ki din kelimesi Kur’ân’a göre yasadır, kanundur.

Peki, yasa-kanun ne demektir?

Neyin yasası, neyin kanunu?

Kur’ân anlamıyla din kelimesini incelemeye devam edelim.

Rum Sûresi 30. âyette “dîni hanîfâ fitrat Allah” kelimesi vardır.

Burada geçen kelimelerin açılımı şöyledir:

Din; yasa, kanun.

Hanîf; Hân üzere, birlik üzere, Tevhîd üzere, Hân’ın yolu üzere demektir.

Fitrat; açığa çıkma, yaratılış, yaratmak, varoluş, tüm kâinatın açığa çıkması, tohumun kabuğunun yarılp filizin çıkışı anlamındadır.

Hazreti İbrâhîm’e hânîf denilmesinin maksadı, birlik üzere, Tevhîd yolu üzere olmasından dolayıdır.

Bu âyetten de anlıyoruz ki din, Allah’ın fitratı demektir.

Yâni Allah’ın varlığı yaratması.

Allah’ın varlığı bir özden yasalarla açığa çıkarması demektir.

Şimdi Rum Sûresi 30. âyeti kelime kelime inceleyelim.

Rum Sûresi 30: “Fe ekim vecheke lid dîni hanîfâ fitratal-lâhilletî fataran nâse aleyhâ lâ tebdîle li halkılâh zâliked dî-nul kayyimu ve lâkinne ekseren nâsi lâ yâlemûn.”

Fe ekim veche ke	: Artık, öyleyse, o halde durmak, ikame, yüzünü, yönünü,
Li el dîni	: Dine, yaratılış yasaları, hükümleri, incelikleri,
Hanifen	: Tevhîd üzere olan, diri olana, birlik üzere olan,
Fitrata	: Fitrat, varlığın açığa çıkması, yaratılış, yaratmak, varoluş,
Allah	: Allah, her varlıktaki kudret,
Elletî fatara	: Ki o, ondan, vücûda geliş, ortaya çıkış, yarılp çıkmak, varoluş,
El nâs aleyhâ	: İnsanlar, onların üzerinde olan,
Lâ tebdîle	: Yok, değişiklik, değiştirmek,
Li halkı Allah	: Varoluş, yaratılış, halkoluş, Allah
Zalike el dîn	: İşte bu, din, varlığın yaratılış yasaları,
El kayyim	: Değerli, tüm varlıkta diri olan sürüp giden, dosdoğru,
Ve lâkinne eksere	: Lâkin, fakat, çoğu,
El nas lâ yâlemûn	: İnsanlar, bilemiyorlar, hakikatleri bilmiyorlar,

Meâli: “Bundan sonra yüzünü, Allah’ın varlığı yaratma-sına, varlığın yaratılış yasalarına, Tevhîd üzere çevir. İnsan-ların vücûda gelişi O’ndandır. Allah’ın Halkiyetinde bir de-ğişiklik yoktur. İşte dosdoğru din budur. Fakat insanların çoğu dinin hakikatini bilemiyorlar.”

Bu bölümü incelediğimizde anlıyoruz ki din “li el dini ha-nifen fitrata Allah, elleti fatara” Allah’ın fitratıdır.

Yâni varlığı yaratma yasalarıdır.

Yaşamın oluşma kanunlarıdır.

Her bir varlığın bedenlenme kanunlarıdır.

Her bir varlık kendi yazılımındaki fıtrata göre açığa çıkar, şekillenir ve bedenlenir.

İşte her bir varlığın ayrı ayrı şekillenmesi bir yaratılış yasasına göredir.

Varlık mükemmel bir şekilde “Matematik-Fizik-Kimya-Biyoloji” yasalarına göre yaratılır.

Her atom, her hücre, her doku, her organın bir oluşma yasası vardır.

İşte buradan da anlıyoruz ki din, Allah’ın varlığı yaratmadaki yasalarıdır, kanunlarıdır.

Kur’ân incelediğiniz zaman anlıyoruz ki varoluş yasalarına “Din” denilir.

Varlıktaki yaratılış, nitelikten niceliğe, atomdan moleküllere, zerrelerden küreye tüm varlığın varoluşundaki yasalara-kanunlara, Kur’ân’da “Din” diye tanımlanır.

İşte varlığı belli bir nizam içinde yasalarıyla yaratan Allah’tır.

İnsan bir hücre zarı bile yaratamaz.

Bir atomu bile halk edemez.

Yaratıcı Allah’tır.

Yaratma yasalarını düzenleyen Allah’tır.

Bundan dolayı Kur’ân’da birçok yerde “lehu ed dîni” kelimesi geçer.

Yâni din O’nundur.

Yâni din Allah’a aittir.

Onun için insan, “benim dinim” diyemez.

Çünkü insan varlığın var olmasındaki yasalarını oluşturan değildir.

Zerre kadar bir varlığı yaratan, şekillendiren değildir.
Varlığın yaratılışında, şekillenmesinde bir düzen vardır.
Bu düzenin adı “Yasa”dır.

Yasa Allah’a aittir.

Onun için din Allah’a aittir.

Onun için Kur’ân’da birçok yerde “Din O’nundur” diye bildirilir.

Rum Sûresi 30. âyette çok çarpıcı olarak; “zâliked dînul kayyimu ve lâkinne ekseren nâsi lâ yâlemûn-dinin gerçeği budur, lâkin insanların çoğu bilmiyor” diye bildirilir.

Evet dinin gerçeği Kur’ân’da çok güzel târif edilir.

Din yasadır, kanundur.

Yaratılış kanunlarıdır.

Ve bu kanunlar Allah’ın kanunlarıdır.

Bundan dolayı “din Allah’a aittir-lehu ed dîni.”

İşte bundan dolayı insanın dini olmaz.

İnsanın imanı olur.

Varlığın yaratılış hakikatine erişen kimse iman makamına erişir.

İnsan, dini anladığında iman sahibi olur.

Allah’tan emin olur.

Din iyi anlaşılmalıdır.

Dinin Allah’a ait olduğunu anlayamayan, dini kendine nispet eder.

Senin dinin benim dinim kavgasına girer.

Bu durum, Rum Sûresi 32. âyette açıklanmıştır.

Rum Sûresi 32: “Minellezîne ferrakû dînehum ve kânû şiyêâ kullu hızbın bimâ ledeyhim ferihûn.”

Min ellezîne ferrakû	: O kimselerden, fırka, bölmek, ayrılık, partileşmek,
Dîne hum	: Din, varlığın yaratılış yasaları, onlar,
Ve kânû şîyeân	: Târikat mezhep cemâatlere ayrılmak, fırka fırka olmak,
Kullu hızbin	: Bütün hepsi, grup, fırka, bölünmek,
Bimâ ledeyyim	: Kendinde olan, her zümre kendi inançlarıyla,
Ferihûne	: Sevinme, şımarma, azma, avunup övündü,

Meâli: “Onlar dini bölen kimselerden oldular ve bütün hepsi târikatlara, mezheplere, cemâatlere bölündüler. Her zümre kendi inançlarıyla sevinip övündü.”

İşte dini, Kur’ân’a göre anlayamayan kişi, atalardan gelen inançla, bir ayrımcılığın içinde kalır ve böylece “Benim dinim, onun dini” diyerek, dinin hakikatinden uzaklaşır.

Anne babadan öğrendiği din inancını yüce görür, başka din inancında kalanları kâfir görerek, onları cehennemlik sanır.

Dinin hakikatini anlayamayan kişi, din ayrımcılığı içinde hareket eder.

İslâm dini, Hristiyanlık dini, Mûsevilik dini diye bir ayrımcılığın içinde olur.

Ve kendini din savaşlarının içinde, kâfirleri yok etme inancı içinde bulur.

Ayrıca, Rum Sûresi 32. âyette belirtildiği gibi, kendi din edindiği inançta bile, cemâatlere, târikatlara, mezheplere bölünerek, kendi cemâatinde, târikatında, mezhebinde olmanlara hoş bakmaz “Bizden, bizden değil” anlayışıyla bakar.

Kur’ânî ölçüde, din inceliğini anlayan, bir ayrımcılığın içine düşmez.

Senin dinin benim dinim kavgasına girmez.

Tüm varlığa Hakk nazarıyla bakar.
Tüm varlığı yaratanın şekillendirenin Allah olduğunu bilir.
Allah’a varlığın yaratılışında şâhit olur.
Varlığın yasalarla yaratıldığına şâhit olur.
Bu şâhitlikle Allah’tan emin olur.
Mü’min olur, iman sahibi olur.
Asla senlik benlik kavgasına girmez.
Ve bilir ki din; her türlü varlığın, varoluşundaki Allah’a
ait olan yasaların adıdır.
Ve bilir ki din Allah’a aittir.
Asla kendine nispet etmez.
İşte bu durum Beyyine Sûresi 5. âyette çok güzel işa-
ret edilmiştir.

Beyyine Sûresi 5: “Ve mâ umirû illâ li ya’budûllâhe muh-
lisîne lehud dîne hunefâe ve yukîmûs salâte ve yutûz zekâte
ve zâlike dînul kayyimeh.”

Ve mâ umirû	: Şey, ne, değil, emr, iş, hüküm, hükme uymazlar,
İlla li yabudû Allah	: Ancak, Allah’a kul olmak tan başka,
Muhlisîne	: Muhlis, hâlis, samimi, içten, tüm özüyle bağlı olan,
Lehu el dine	: Ona, din, varoluş yasaları,
Hunefâe	: Haniflik, Tevhîd üzere, birlik,
Ve yukîmû el salâte	: Her an salât üzere olmak, Hakk’a bağlılık durumu, bağlılık,
Ve yutû ez zekâte	: Firasetle temizlenmek, kendinde olanı paylaşmak,
Ve zâlike dine	: İşte bu, işte onlar, din, varlığın yaratılış yasaları,
El kayyimet	: Diri, ayakta tutan, doğru, varlığı diri tutan sürüp giden,

Meâli: “Onlar Allah’a kul olmaktan başka hükme uymazlar. En içten davranışlar içindedirler. Dinin O’na ait olduğunu bilirler, Tevhîd şuurundadırlar. Her an Hakk’a bağlılık şuru ile hareket ederler. Firâsetle temizlenirler, kendinde olanı paylaşırlar. İşte bu onların; varlığın yaratılış yasalarını, varlığı diri tutan sürüp gideni bilmelerinden dolayıdır.”

İşte âyette belirtildiği gibi, dosdoğru din; Allah’a kul olarak yaşamaktır, Tevhîd üzere olmaktır, her an Hakk’a bağlılık içinde olmaktır, ihlâslı olmaktır, her an temizlik içinde olmaktır.

İşte, Kur’ân’a göre din Allah’a aittir.

Dinin Allah’a ait olduğunu anlayan kimse, Allah’a teslimiyet içinde olacaktır.

Yâni İslâm makamına erecektir.

Ve asla din ayrımcılığının içine girmeyecektir.

Çünkü dinin Allah’a ait olduğunu bilen ‘benim dinim, senin dinin’ kavgasına girmez.

Âyette belirtildiği gibi varlığın yaratılışını anlayabilmek, kişiyi İslâm şuuruna eriştirecektir.

Yâni varlıkta Hakk’a teslimiyet şuuruna eriştirecektir.

Bu teslimiyet İslâm hakikatidir.

İşte İslâm dini kelimesi, Kur’ân ölçüsüyle doğru değildir.

Din kelimesi kendi içinde ayrı bir anlam taşır.

İslâm kelimesi kendi içinde ayrı bir anlam taşır.

Din tekdir, o da Allah’a aittir.

Din tekdir o da âlemdeki tüm varlığın yaratılışındaki yasadır, kanundur.

Bu yasa kanun da Allah’a aittir.

Bu kanunu bilen İslâm makamına erecektir.

İslâm makamına ermenin yolu dini iyi anlamaktan geçer.

Dini anlayan kimse, Allah’a teslimiyet içinde olacaktır.

Yâni İslâm olacaktır.

İşte İslâm dini değil, dini anlayanın erişeceği makamın adıdır İslâm.

Onun için dünyanın neresinde olursa olsun, varlığın yaratılışını düşünen, bir tefekkür içinde olan kim olursa olsun, onun tanışacağı makam dindir, erişeceği makam İslâmdır.

Dünyanın neresinde olursa olsun varlığın yaratılışını ilmî olarak inceleyen kişi, dini inceliyordur.

Dini inceleyen kişi, mutlaka varlığı yaratanı anlayacaktır ve yaratıcıya teslimiyet içinde olacaktır.

Yâni İslâm makamına erecektir.

İSLÂM MAKAMI

İslâm makamı iyi anlaşılmalıdır.

Müslüman diye atfedilen bir anne babadan doğmakla Müslüman olunmaz.

Nasıl ki bir doktor anne babadan doğmakla doktor olunamayacağı gibi, anne baba Müslüman denilmekle Müslüman olunmaz.

Müslüman, İslâm makamına erişmenin ve o makamın şuuruyla yaşamının adıdır.

İslâm makamı Allah’a teslimiyet makamıdır.

Bu makam Hazreti Muhammed’in makamı olan “Hazret” makamıdır.

Hazret makamına giden yol, varlıkta “Zâkir-Fâil-Mevsûf-Mevcûd” olan Allah’a şahit olmakla açılır.

Her varlıkta zâkir olan Allah’tır.

Yâni her bir varlık bir titreşim içindedir, yâni zikir içindedir.

Her varlıkta fâil olan Allah’tır.

Yâni her varlıkta olan faaliyet, Allah’ın kendi işleyişidir.

Her varlıkta Mevsûf olan Allah’tır.

Yâni varlıktaki tüm sıfatlar Allah’a aittir.

Her varlıkta mevcûd olan Allah’tır.

Yâni her bir varlığın bedenini zâtı ile tutan Allah’tır.

Varlığın beşer boyutuna beden denilir.

Ama varlığın beşer bedenini tutan kudrete vücûd denilir.

İşte bunlara şâhit olan kişi, her varlıkta Allah'a şâhit olur, âriflik makamına erer.

Ve böylece fenâfillah makamında kendi varlığının Allah'ın ulviyeti olduğunu anlar.

Ve bundan sonra bekâ makamı açılır.

Rûhun hakikatine erer ve böylece Hazret makamına dâhil olur.

Hazret makamı, Halk'ta Hakk'a teslimiyet içinde olma makamıdır.

Bu makam varlıkta Hakk'a nazar etme makamıdır.

Varlıkta varlığın sahibini görerek, o sahibe her an teslimiyet içinde olur.

İşte bu teslimiyet, İslâm makamıdır.

Varlığın sahibi Allah'tır.

Her bir varlıkta her an tecelli eden Allah'tır.

İşte bu nazarla bakanlar, teslimiyet içindedir.

Damla deryadan derya damladan asla ayrı değildir.

Bir damla suda denizin mevcudiyetini görenler, teslimiyet makamına erişmişlerdir.

İşte İslâm makamı varlıkta Hakk'a teslim olma makamıdır.

Bu âlem Hakk'ın kendi halkiyetidir.

Bu makama erenlerde asla ayrımcılık, yargılama yoktur.

Onların bakışı her varlığa, her bir insana Hakk üzere bakmaktır.

Onun için Yûnus Emre şöyle söylemiştir.

"72 millete Hakk nazarıyla bak."

"72 millete aynı gözle bakmayan halka müderris olsa Hakk'a asidir"

Kur'ân'da bizlere her bir varlığa Hakk nazarı ile bakmamız bildirilir.

Bakara Sûresi 115: "Fe eynemâ tuvellû fe semme vechî Allah."

Meâli: "Nereye dönerseniz dönün Allah'ın yüzü oradadır."

Kur'ân'da bizlere ulvî öğütler sunulur.

Hakk nazarıyla bak bu âleme.

Her an zâhir olan, görünen Hakk'ın kendisidir.

Bil ki her gelene gösterdiğin saygı Hakk'ın kendisinedir.

Sunduğun sevgi Hakk'ın kendisinedir.

Verdiğin selam Hakk'ın kendisinedir.

Ettiğin hizmet Hakk'ın kendisinedir.

Evvelimiz Hakk'tır.

Âhirimiz Hakk'tır

Görünen Hakk'tır.

Özümüz Hakk'tır.

"Huvel evvelu vel âhiru vez zâhiru vel bâtin" (Hadîd Sûresi 3)

Her gelene Hakk nazarıyla bak.

Herkes Hakk'ça davran.

Saygın, sevgin Hakk'ça olsun

Yâ Mûsâ!

"Hasta idim geldin mi?"

"Aç idim doyurdun mu?"

"Çaresizdim yardım ettin mi?"

"Takatsız idim elimden tutun mu?"

Yâ Rabbi!

"Sen hasta olur musun?"

“Sen aç olur musun?”

“Sen çaresiz olur musun?”

“Sen takatsız kalır mısın?”

Yâ Mûsâ!

“Bir kulum hasta ise ben hastayımdır.”

“Sen ona yardım edersen, Bana yardım etmiş olursun.”

“Bir kulum aç ise, ben açımdır.”

“Onu doyurmakla beni doyurmuş olursun.”

“Çaresiz bir kuluma yardım edersen, bana yardım etmiş olursun.”

“Takatsız bir kulumun elinden tutarsan, benim elimden tutmuş olursun.”

Gönüllerini Hakk’a râbîta edenler, sadık olanlardır.

Sıdkıyet makamına erenler, her yerde Hakk’a nazar edenlerdir.

Hayy olan O’dur.

Zâtıyla bâki olan O’dur.

Her varlığı nûruyla ihâta eden O’dur.

Gir gönlüne aşk gözüyle bak.

Her yerden görünendir Hakk.

Evvel olan âhir olan O’dur mutlak.

Zâhir olan bâtın olan O’dur mutlak.

İşte Kur’ân’da Hakk nazarıyla bakma tavsiye edilir.

İslâm makamının hakikati de budur.

Kendi aslını bil.

Varlığın özüne bak.

Buzun buzluğunda kalma.

Aslı olan suyu gör.

Karın karlığında kalma.
Erir suya döner.
Varlığın sûretinde kalma.
Aslı olan Hakk'ı gör.
Hepimiz Hakk'tan geldik.
Hepimiz Hakk ile beraberiz.
Asla O'ndan ayrı değiliz.
Her an O'nunlayız.
Tenimiz O, cânımız O.
Nefesimiz O, kanımız O.
Her şeyimiz İllâ O.
“Lâ ilâhe İllâ Hû”
O'ndan gayrı hiçbir şey yok.
Zâhir olan, Bâtın olan O'dur.
Ayrı görme kardeşim.
Kesrette kalma kardeşim.
Senlik benlik kavgasına girme.
Öteki görme, hor bakma kardeşim.
Hepimiz aynı ağacın yaprakları gibiyiz.
Hepimiz Allah'ın zâtına bağlıyız.
Hepimiz Allah ile beraberiz.
Her varlık O'nunla sarılıdır.
Her varlıkta Zâtıyla tecelli eden O.
Sıfatlarıyla kuşatan O.
Hiçbir varlık diğerinden üstün değil.
Düşük de değil.
Her varlık Hakk'ın zâtının tecellisi.

Her varlığa Hakk nazarıyla bak.
Halk'ta Hakk'ı gör.
Sûretin Özünü gör.
İnsanları inançlarına göre ayırma.
İnsanları ibadetlerine göre ayırma.
Hiç kimsenin ibadeti diğerinden üstün değil.
Herkes kendi duygusuna göre ibadet eder.
Hepimiz O'nun kuluyuz.
Denizin damlaları gibi, O'na bağlıyız.
Hazreti Muhammed ne güzel söylemiş:
"Ey insanlar! Rabbiniz birdir. Babanız da birdir."
"Hepiniz Âdem'in çocuklarısınız, Âdem ise topraktır."
"Arabın Arap olmayana, Arap olmayanın da Arap üzerine üstünlüğü yoktur."
Gördüğün her şey gün gelecek helâk olacaktır.
O'nun Zâtından gayrı kalmayacaktır.
Gel Hakk nazarıyla bak.
Gel Özü gör.
Dolu, kar, buz, çiğ hepsi sudur.
Gel her şeyin özünü gör.
Kasas Sûresi 88: "Kullu şeyin helâkun illâ veche hu."
Meâli: "Bütün varlık gelir geçer, sadece O'nun Zâtı kalır."
Cümle varlık Allah'ın rahîm boyutundan süzülüp gelmiştir.
O'ndan gelen varlık, O'nunla kuşatılmıştır.
Tüm âlemi, O kendinden Halk eyledi.
Görünen O'nun kendi tezahürüdür.
O "Evvel" idi.

O'nun evveli yok idi.
O evvelsiz idi.
O'ndan gayrı hiçbir şey yok idi.
Kaynak O'dur
Tüm âlem nûrani bir hâlde O'nda idi.
Tüm varlık O'nda bir nûr hâlinde idi.
Tüm varlık O'nun nûrundan süzüldü geldi.
İşte "Evvel" sırrı budur.
O "Âhir"dir.
Her şey O'ndan geldi, O'na aktı.
Her şeyin aslı O idi, O'na döndü.
Buz eridi, kar eridi, dolu eridi suya döndü.
Buzun, karın, dolunun aslı su idi.
Damla O'ndan geldi, O'na döndü.
Damla yeni bir damla olarak gelişe hazırlandı.
İşte "Âhir" sırrı budur.
O "Zâhir"dir.
Görünen her şey O'nun tezâhürü idi.
Görünen O'nun kendidir.
Âşikâr olan O'nun kendidir.
Her yerden vechîni-yüzünü gösteren O'dur.
Kendinden halk eyledi cümle halkı.
Beşer elbisesi giyindi.
Çeşit çeşit göründü.
Çeşit çeşit elbiseye büründü.
Görünen çiçekler, böcekler, hayvanlar, insanlar, nice mâhlukât O'dur.

Tohumdan açığa çıkan ağaç gibi, kendini âşikâr eyledi.

İşte “Zâhir” sırrı budur.

O “Bâtın”dır.

Görünenin içinde görünmeyen de O’dur.

Her şeyin özü O’dur.

Sûretlerin ardı O’dur.

O her insana şah damarından yakındır.

İpek böceği misali, kendinden çıkardığı kozaya kendini gizledi.

Koza varlığın kendi idi.

Görünen varlığın içyüzü O’dur.

İşte “Bâtın” sırrı budur.

Şöyle düşünelim.

Kaynak denizdir, denizden gelen damlalar denizin kendisidir.

Damlalar buhardan buluta, buluttan yağmura dönüşür, yine denize karışır.

İşte deniz Zâtına işaretler.

Damlalar sıfatlarına işaretler.

Damlalar denizden, deniz damlalardan ayrı değildir.

Zâtı sıfatlarından ayrı değildir.

Kaynak O’dur, açığa çıkan O’dur, akıp giden O’dur, görünmeyen O’dur.

İşte Evvel O’dur, Âhir O’dur, Zâhir O’dur, Bâtın O’dur.

Her yerden yüzünü gösteren O’dur.

Tüm yüzlerden görünen yüz O’dur

Hadîd Sûresi 3: “Huvel evvelu vel âhiru vez zâhiru vel bâtin.”

Meâli: “Evvel O’dur, Âhir O’dur, Zâhir O’dur, Bâtın O’dur.”

İşte tüm âleme Hakk nazarıyla bakmak, Hakk’a teslim olmaktır.

Hakk’a teslim olmak İslâm makamıdır.

Toplumda İslâm, Hazreti Muhammed ile başladı zannedilir.

Oysa bu makam Halk’ın aslının Hakk olduğunu anlama makamıdır.

İslâm makamı, Hazreti Muhammed’in temsil ettiği “Hamd-Halk” makamıdır.

Varlığı kuşatan Allah’ın sıfatlarıdır.

Allah’ın sıfatları “Hamd” kelimesi ile belirtilir.

İnsan her zaman İslâm şuurunda yaşamalıdır.

Yâni varlığın aslının Hakk olduğunu unutmamalıdır.

İnsan yaşamındaki İslâm makamına ererse;

Her an yaşantısında olsun...

Para alışverişinde olsun...

Komşuluk ilişkisinde olsun...

Aile ilişkilerinde olsun...

Arkadaşlık ilişkilerinde olsun...

Toplumda olan davranış ve hallerinde olsun...

Konuşmalarında olsun...

Mesleki alanda olsun...

Amellerinde olsun...

Her zaman edeb ve dürüstlük içinde yaşar.

İslâm’ın edebini gösterir.

Bu ahlâkta yaşayana Müslüman denilir.

Hazreti Muhammed sözü olan; “Allah’ın ahlâkıyla ahlâklanın” bu hakikate işaret eder. (İmâm Suyûtî, İmam Kastalânî, İbn-i Hacer el-Heytemî, Ali el-Kârî, Fahu’d-Dîn er-Râzî)

Allah’ın ahlâkıyla ahlâklanmak nedir?

Ahlâk kelimesini kökeni halk kelimesidir.

Halk’ta Hakk’a nazar etmek “Ahlâk” makamına kapı açacaktır.

Halk kelimesi; hakikatte “Muhammed nuru” hakikatinin açılımıdır.

Muhammed nuru, tek olan Allah’ın nurunun her varlıktaki cüz boyutudur.

Yâni tüm kâinatta ki tek nurun adı “Allah”tır.

Her varlıktaki nurun adı ise “Muhammed”dir.

Halk denilen, Muhammed nurunun adıdır.

Hakk ve Halk hakikatinin zevkine erdiğimizde bunu anlarız.

Hakk, üflenen rûh sırrıdır.

Halk ise, her varlıktaki nûrun sırrıdır.

İşte Ahlâk; her varlığın Allah’ın nûruyla sarılı olmasıdır.

Allah’ın ahlâkıyla ahlâklanmak denilen:

Her varlığın Allah’ın nûruyla sarılı olduğun anlamaktır.

Her varlığın içinin, dışının o nûrla ihâta edildiğini görmektir.

Her varlığın Allah’ın sıfatlarıyla işleyişinin sırrına ermektir.

Ahlâk, Halk makamı; Muhammed makamıdır, nûr makamı, İslâm makamıdır.

Kişî, nûr makamına erdiğinde, baktığı her varlıkta Hakk’ın nûrunu seyreder.

Varlığın tenini görmez, orada olan nûru seyreder.

Nûr Sûresi 35: “Allâh nûr el semâvâti ve el ard-yerde ki gökte ki nûr Allah’tır.”

Nûr Sûresi 35: “Nûrun alâ nûrin-nûr üzere nûrdur.”

İşte her varlık o nûrdan var olmuştur.

Ve her varlık o nûrla sarılıdır ve o nûrla işleyip gitmektedir.

Muhammed makamı Halk makamı, nûr makamıdır.

Her kim; Muhammed makamının zevki keyfiyetinin zevkine ererse, o kişi; her varlığın Allah’ın ahlâkıyla, yâni Allah’ın halkiyetiyle sarılı olduğunu anlar.

O zevke eren kişinin varlığa bakması, Halk makamının zevkiyledir.

Halk makamının zevkiyle halkı seyretmesi ise, “Ahlâk’tır.

Ahlâk zevkiyle halkı seyretmek ise, tenleri canları bir olarak görebilmektir.

Yâni buza baktığında buzda suyu görebilmektir.

Buzu sudan suyu buzdan ayrı görmemektir.

İşte bu birlik üzere bakmak “Tevhîd” şuurudur.

İşte Hakk’ın birliğine teslim olmak İslâm makamına er-mektir.

Her varlık birbirine, nûr ünsiyyetiyle bağlıdır.

İşte İslâm makamına eren, Tevhîd şuuruyla yaşar.

Bu âleme Allah’ın birliği üzere bakar.

İşte Müslüman da budur.

Müslümanlık, namaz kılmak, oruç tutmak, hacca gitmek değildir.

Beden boyutunda kalmak değil mânâsına er-mektir.

Müslüman her zaman ahlâk içinde yaşar, dürüsttür.

O kimse, hiçbir kimseye zerre kadar zulüm etmez.

Çünkü o kimsenin bakışı, varlıktaki Hakk'adır.

Hazreti Muhammed; "Allah, sizin namazlarınıza, oruçlarınıza değil, para münâsebetlerinize bakar" demekle Müslüman olanın dürüstlüğüne işaret etmiştir. (bk. Kenzul-Ummal, h. no: 8435, 8436)

Hazreti Muhammed'in yaşantısındaki Müslümanlığı, onun eriştiği İslâm makamından gelir.

İslâm makamı yâni Hazret makamı Hazreti Muhammed'in temsil ettiği makamdır.

Onun için İslâmiyet, Hazreti Muhammed'in temsil ettiği makama dayandırılır.

MÜSLÜMANIN VASIFLARI

- ALLAH'A TESLİMİYET İÇİNDE OLMASI

Müslüman her an Allah'a teslimiyet içinde olandır.

O kişi yönünü her an Allah'a döndürür.

O kişi her varlıkta Allah'a nazar ederek yaşar.

Çünkü o Halk'ta Hakk'a nazar etme makamına ermiştir.

Halk'ın, Hakk'ın kendi halkiyeti olduğunu bilir.

Halk'ta Hakk'a teslimiyet içinde olur.

İşte bu teslimiyet İslâm makamının hakikatidir.

Bakara Sûresi 112: "Belâ men esleme vechehu lillâhi ve huve muhsinun fe lehû ecruhu inde rabbihî ve lâ havfun aleyhim ve lâ hum yahzenûn."

Belâ men esleme	: Hayır, bilakis, evet, kim, teslim etti, oldu,
Veche-hu li Allah	: Vechini, yüzünü, Allah'a
Ve huve muhsinun	: O, muhsin, iyiliklerde olan,
Fe lehû ecru-hu	: Artık, onun, karşılığı,
İnde rabbi hi	: Katında, ona ait, Rabbi, vücûdlandırana,
Ve lâ havfun aleyhim	: Yok, korku, onlara,
Ve lâ hum yahzenûne	: Yok, onlar, mahzun olmak,

Meâli: "Bilakis kim yüzünü Allah'a döner, tüm varlığı ile teslim olursa ve o iyiliklerde olursa, artık onun karşılığı kendini vücûdlandırana ait olan hakikatlerdir ve onlara korku yoktur ve onlara mahzun olmak yoktur."

Âyette belirtildiği gibi yönü her an Allah'a dönüktür.

Her varlıkta o varlığın Zâtını görür.

O zâtın Allah olduğunu bilir.

Her varlığın Allah'ın sıfatları ile donatıldığını görerek yaşar.

Müslüman olan hangi varlığa bakarsa baksın, o varlığın içiyle dışıyla Hakk ile sarıldığını bilir.

Ve bu şuurla yaşar.

Müslüman kişi, hangi alanda olursa olsun bir edeb içinde yaşar.

Güvenilir olandır.

Saygı duyulandır.

Çünkü Müslüman, Allah'a olan saygısını varlığa yansıtır.

Müslüman, Allah'a olan teslimiyetin ne olduğunu bilendir.

Ve o teslimiyete göre yaşayandır.

Teslimiyetin sırrı secde makamıdır.

Secdenin hakikatine eren kimse, her varlığın Allah'a teslimiyet içinde olduğunu anlar.

Ve her dâim secde şuurunda yaşar.

Secdenin hakikati iyi bilinmelidir.

Secde, sadece başını yere değdirmek olarak görülmemelidir.

Secde denilince hemen aklımıza namazda alnımızı yere koymak gelmemelidir.

İnsan, namazda günde seksen defa yaptığı secdenin hakikatini düşünmelidir.

Secdenin nasıl derin bir mânâ taşıdığını anlamalıdır.

Kur'ân'da bildirilen secdenin hakikatine ermelidir.

Peki, Kur'ân'da secde nasıl sunulur.

Rahmân Sûresi 6: "Ve el necmu veş şeceru yescudân."

Meâli: “Yıldızlar ve ağaçlar her an secde halindedirler.”

Rad Sûresi 15: “Ve lillâhi yescudu men fis semâvâti vel ardı tavan ve kerhen ve zilâluhum bil guduvvi vel âsâl.”

Meâli: “Göklerde ve yerde olan ne varsa, istese de ve istemese de ve onların gölgeleri dâhil sabah ve akşam hiç durmadan Allah’a secde ederler.”

Nahl Sûresi 48: “E ve lem yerev ilâ mâ halakallâhu min şeyin yetefeyyeu zilâluhu anil yemîni veş şemâili succeden lillâhi ve hum dâhırûn.”

Meâli: “Onlar Allah’ın halk ettiği şeylerin gölgelerinin dahi sağa sola dönerek, Allah’a secde ettiklerini ve tüm var olanların bir bütünlük içinde olduğunu bakıp da görmezler mi?”

Nahl Sûresi 49: “Ve lillâhi yescudu mâ fîs semâvâti ve mâ fîl ardı min dâbbetin vel melâiketü ve hum lâ yestekbirûn.”

Meâli: “Göklerde olan ve yerde olan bütün varlıklar ve bütün kuvveler Allah’a secde ederler. Bu hakikati anlayanlarda kibirlilik yoktur.”

Hacc Sûresi 18: “E lem tera ennallâhe yescudu lehu men fis semâvâti ve men fîl ardı veş şemsu vel kameru ven nucûmu vel cibâlu veş şeceru ved devabbu ve kesîrun minen nâs ve kesîrun hakka aleyhil azâb ve men yuhinillâhu fe mâ lehu min mukrim innallâhe yefalu mâ yeşâ.”

E lem tera	: Bakıp da görmez misin?
Enne Allah yescud	: Muhakkak Allah, secde eder, teslim olan,
Lehu men fî es semâvâti	: Ne varsa, ona, kimse, olanlar, semâlarda,
Ve men fî el ardı	: Kim, ne varsa, yeryüzünde,
Ve el şemsu ve el kamer	: Güneş ve ay,
Ve en nucûmu	: Yıldızlar,
Ve el cibâlu	: Dağlar,

Ve el şeceru	: Ağaçlar, gelen, soy, takip eden,
Ve el devabbu	: Hayvanlar, yürüyen, canlı, yaşayan, yaşam,
Ve kesîrun min el nasi	: Çoğu, pek çok, insanları,
Ve kesîrun hakk aleyhi azab	: Çoğu, onlara hak, hakikatler, sıkıntı, azap,
Ve men yuhin Allâh	: Kim, gevşek, ilgisiz, zayıf, kayıtsız, Allah,
Fe ma lehu min mukrimin	: Böylece, ona değildir, ikram eden, sunulan,
İnne Allâh yefalu	: Muhakkak, Allah, fâil olan, yapan, işleyen,
Ma yeşau	: Şey, ne, değil, isteyen, isteğiyle,

Meâli: “Bakıp da görmez misin? Göklerde olanlar ve yerde olanlar, güneş ve ay ve yıldızlar, dağlar ve ağaçlar ve hayvanlar, ne varsa muhakkak ki Allah’a secde ederler. İnsanların çoğu, kendilerindeki hakikatleri anlayamadıklarından dolayı sıkıntıdadır. Kim Allah’ı anlamada ilgisiz, kayıtsız olursa, böylece ona sunulan hakikatlere arif olamaz. Muhakkak ki fâil olan Allah’tır, var olan her şey O’nun isteğindendir.”

Kur’ân’ı incelediğimizde anlıyoruz ki her varlık her an Allah’a secde halindedir.

Cümle âlem Allah’a secde içindedir.

Kur’ân’da; “Yıldızlar, ağaçlar secde ederler” diye bildiriliyor.

“Göklerde ne varsa, yerde ne varsa Allah’a secde ederler” diye bildiriliyor.

Hatta “bakıp da görmez misin?” diye sesleniyor.

Tüm varlığın Allah’a secde ettiğini bakıp görebiliyor muyuz gerçekten?

Bizler secdeyi alnımızı yere değdirmek diye biliyoruz.

Secde denilince hemen aklımıza namazdaki secde geliyor.
Ama Kur'ân, her varlığın Allah'a secde ettiğini belirtiyor.
Kâinatta tüm varlık Allah'a nasıl secde ediyor?
Nedir Kur'ân'î mânâda secde?
Bir ağaç Allah'a nasıl secde eder?
Bir yıldızın secdesi nasıldır?
Tüm varlık deyince, zalimler de mi Allah'a secde halindedir?

Hatta Kur'ân; "gölgeleri bile secde halindedir" diyor.
Nedir gölgelerin bile secde halinde olması?
Evet, secdenin hakikati nedir?
Secdedeki derin mânâ nedir?
Secde ile teslimiyetin bağı iyi anlaşılmalıdır.
Kur'ân'da, her bir varlığın Allah'a secde içinde olduğu belirtilir.

Rahmân Sûresi 6: "Ve el necmu veş şeceru yescudân."

Ve el necmu : Yıldızlar, otlar, bitkiler
Ve en şeceru : Ağaçlar, soy, köken,
Yescudu : Secde ederler, güçten tükenme, teslim olma

Meâli 1: "Yıldızlar ve ağaçlar her an secde halindedirler."
Meâli 2: "Her bir varlık geldiği soy ile bir bağ içindedir."
Meâli 3: "Açığa çıkan her bir varlık geldiği soya teslimiyet içindedir."

Âyette "Yescudu" kelimesi geçiyor.

Yâni "Secde" kelimesi geçiyor.

İşte dâim secde hâli teslimiyet haline işaret eder.

Evet, Kur'ân'î mânâda secdenin hakikati teslimiyetin hakikatidir.

Nasıl ki insanın bedeninde her hücre, her doku, her organ, beden ile birlik bütünlük içindeyse...

Bu âlemde olan her varlık da Allah'a secde halindedir, yâni Allah ile birlik içindedir.

Nasıl ki su damlaları bir araya gelince birlik içinde buluşuyorsa, bu âlemde birlik içindedir, birbirine bağılılık içindedir.

Her varlık, Allah'ın efâliyle, sıfatlarıyla, zâtıyla kuşatılmıştır.

İşte buna şâhit olanlar secdenin makamına ereceklerdir.

Secde makamı, tüm vücûdları tutan gücü idrak etmek ve bu güçten ayrı olmadığını bilmek ve her şeyiyle teslim olmanın şuuruna ulaşmaktır.

Bu makamda kişi anlar ki tüm varlığı tutan kudret tek kudrettir.

O tek kudret, içten dışa, dıştan içe, tüm varlığı tutuyor ve tüm varlığı kendine bağlıyor.

Yâni kendine secde ettiriyor.

İşte her bir varlık Allah'a teslimiyet içindedir.

Varlığın sistemindeki işleyiş, nitelikler ve bedenleri tutan güç her an tüm kâinatın sahibi olan Zâta bağılılık içinde yâni secde içindedir.

Yâni teslimiyet halindedir.

Secde makamında kişi, kendi vücûdunu ve tüm varlığı tutan kudreti anlar ve kendinden geçer.

Bedenini terk eder, cümle varlığın Hakk'a secdesine şâhit olur.

Tüm varlıkta Hakk'ın yüzünü görür.

Tüm varlığın her an Hakk'a bağlı olduğunu, teslimiyet içinde olduğunu görür.

Varlıkta varlığı tutan Hakk'ı görür.

Bir damla misali deryadan ayrı olmadığına şâhit olur.

Tüm varlıkta üflenlen ruh hakikatine şâhit olur.

Tüm varlığı tutan tek Zâta şâhit olur.

Tüm mevcudatı her an tutan, her an onu çalıştıran Zâta şâhit olur.

Kesret âlemi gibi görünen âlemin vahdet olduğuna şâhit olur.

Zamandan zamansızlığa geçer.

Bedenden bedensizliğe geçer.

Üflenlen ruh sırrına erer.

Nasıl ki, kulağımız, gözümüz, elimiz, ayağımız yâni tüm organlarımız ve tüm hücrelerimiz her an vücûdumuza bağlıysa...

Secde halindeyse...

İşte bu kâinattaki tüm varlık, her an Zâtı mutlak olan Allah'a bağlıdır.

Yâni secdededir.

Yâni teslimiyet halindedir.

İşte, secde makamına eren kimse, hep o şuurda durur.

Her an Allah'a teslimiyet içinde olur.

Nereye bakarsa baksın cümle varlığın özünün Hakk olduğunu bilir.

İşte bu makamın zevkiyle Muhyiddin İbn Arabi "kim Allah'a gerçekten secde ederse, ebediyen başını secdeden kaldıramaz" demiştir.

İşte Müslüman kimse, İslâm makamına ermiş kimsedir.

Her an Allah'a teslimiyet içinde yaşayan kimsedir.

- VAROLUŞU OKUMASI

Müslüman her dâim varlığın yaratılışını anlamaya çalışır.

Yaşamın oluşunu düşünür.

Yaşamın sırlarını merak eder.

Ve hep bir okuma üzere olur.

Buradaki okuma öncelikle insanların yazdığı kitaplar değil, Allah'ın yazdığı canlı kitâb olan varlık kitâbıdır.

İnsanların yazdığı kitaplar yardımcı kitaplardır.

Ama varlık kitâbı kaynak kitâbıdır.

Kur'ân "İkra-Oku" ile başlar.

Oku kendini, oku varlığı, oku âlemi, seni ve varlığı tutan ilâhi gücü anla.

Bilelim ki hakikate ulaşmak okumakla mümkündür.

Gördüğümüz her varlık okunası bir kitâbtır.

Okumaktan murad, varlığın varoluşunu ve işleyişini anlamaya çalışmaktır.

Kur'ân'da, okumanın, anlamak için bakmanın, gözlemlemenin önemi belirtilir.

Bunlar hep okunacak konulardır.

Varlığı okuyabilecek, ilmî olarak anlayabilecek tek varlık insandır.

Varlığı okumak, varlığın varoluşunu ve varlıktaki nitelikleri okumaktır.

Alâk Sûresi 1: "İkra bismi rabbikellezî halâka."

Ikra	: Oku, idrak et, anla, araştır, incele, analiz et,
Bi ismi	: İle, delilleriyle, ad, işaret, tüm varlıktaki deliller,
Rabbi ke	: Rabbinin, seni vücûdlandırıran,

Ellezi halâka : Hangi, ki o, olan, yaratılış, halk edilme, oluşum,

Meâli: “Seni vücûdlandırmanın delilleriyle, yaratılışı araştı-
tır anla.”

Kendi vücûdumuzu okunacak Kur’ân bilelim.

Her varlığı okunacak Kur’ân bilelim.

Kur’ân diye okuduğumuz Mushâf-ı Şerîf’i de Kur’ân bilelim.

Ve üçünü birbirinden ayırmadan okuyalım.

Birinde olan hakikatin diğerinde de olduğunu idrak edelim.

Varlığı ve kendi vücûdumuzu canlı Kur’ân olarak bilelim
ve ona göre okuyalım.

Eğer kendi vücûdumuzu ve varlığı canlı Kur’ân olarak
okuyamazsak, bilelimki Mushâf-ı Şerîf ölüdür.

Mushâf-ı Şerîf’in de canlanmasını istiyorsak, kendimizi
ve varlığı okuyalım..

Cümle kâinat bir Kur’ân’dır.

Her varlık bir âyettir.

Her varlık hakikatin işaretlerini taşır.

İnsan her varlıktaki nitelikleri Allah’ın âyetleri olarak
görmelidir.

Âyet denilince hemen akla Mushâfta yazılan kelimeler
gelmemelidir.

Öncelikle varlıktaki nitelikler gelmelidir.

Varlık sayfalarında varoluşun hakikatleri gizlidir.

Varlık bir ilim kitabıdır.

Allah’ı ne olduğunu anlamak varlıktaki ilmi okumakla
mümkündür.

İnsan kendini bilme yolunda her an tefekkür içinde ol-
malıdır.

İnsan varlıktaki ilmi takip etmeli ve kendi halk oluşunu anlamalıdır.

Lâkin insan dünya derdine esir olduğundan dolayı, kendine dönüp kendini okumayı, kendini bilmeyi unutmuştur.

Maalesef hepimiz benliğe, dünya çıkarına esir olduk, farkına varmadık.

Hep çıkar, menfaat ilişkileri içinde olduk, aslımızı anlamayı unuttuk.

Kendimizi büyük gördük, kibre düştük, acizliğimizi unuttuk.

Başkasına hor baktık, küçük gördük, onun da kul olduğunu unuttuk

Kendimizi tüm varlıktan yüce görüp, asıl yüce olanı unuttuk.

Bir ağaç insan olmadan da yaşayabilir, ama insan ağaçlar olmadan, ağaçlardan sunulan oksijen olmadan, meyve olmadan yaşayamaz.

Hayvanlar insan olmadan da yaşayabilir, ama insan hayvanlar olmadan yaşayamaz.

Toprak, su, hava, insan olmadan yaşamını devam ettirir, ama insan toprak, su, hava olmadan yaşayamaz.

Yaratılmış en aciz varlık, en muhtaç varlık insandır.

Aynı zamanda insan, varlığın varoluşunu anlayabilecek tek varlıktır.

İnsan, ona verilen akıl, şuurla, varoluşu ve varedeni anlayabilecek kâbiliyettedir.

Yeter ki insan acizliğini unutmasın, yeter ki insan ona verilen akli işletsin.

Yeter ki insan edep, ahlâk içinde yaşasın, birbirine yardım etsin.

Nasıl ki tüm varlık insana yardım ediyorsa, ağaçlar oksijeniyle, meyvesiyle, hayvanlar sütü, eti, gübresiyle, toprak her türlü sebze, meyvesiyle, su, hava, güneş her an insana hizmet ediyorsa, insan da asla bunları unutmadan yaşamalı ve çevresine yardım için koşmalı, derdi olana nasıl درمان olabilirim diye aşk içinde gayret etmelidir.

Bir tohumun içine, en gelişmiş mikroskopla bile baksak, orada filizi, dalı, yaprağı, çiçeği göremeyiz.

Bunlara şahit olmamız için, tohumdan açığa çıkan ağaca bakmalıyız, ağacı tanımalıyız.

Tohumdan ağaç açığa çıkar ve ağaç tüm aslıyetini, yine yeni bir tohumda gizler.

Yâni bu âlem Bakara Sûresi 156. âyetinde belirtildiği gibi “İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn” aslından gelip, aslına dönen bir sistemin içinde sürer gider.

İşte Allah denilen, görmediğimiz bilmediğimiz o güç, aslında görülen varlığın kendinde gizlidir.

Hadîd Sûresi 3. âyeti bu hakikati belirtir:

“Huvel evvelu vel âhiru vez zâhiru vel bâtın ve huve bi kulli şeyin alîm.”

Meâli: “Evvel ve sonsuz olan, zâhir olan ve bâtın O’dur ve O bütün her şeydeki ilmin sahibidir.”

İşte Allah’ı bilmek için, görünen varlığı, varlıktaki ilme dayalı olarak, aşk, samimiyet, sadâkat, teslimiyet içinde okumalıyız.

İnsan kendi hakikatini bilmek için kendine dönmeli, kendini okumalıdır.

İnsan kendini okuduğunda, kendi varoluşunu anladığında, her bir varlığın da varoluşunu anlayacaktır.

İnsanın kendi yaratılışını anlayabilmesi için, kendinin nasıl halk olduğunu anlamak için tefekkür içinde olmalıdır.

İşte bu okumanın sırrıdır.

Kendimizi ve görünen bu varlığı inkâr edemeyiz.

İşte inkâr edemediğimiz kendi vücûdumuzu ve varlığı anlamak için gayret göstermeliyiz.

Kendimizi ve görünen bu varlığı anlamak için, bir aşk, samimiyet, sadâkat, teslimiyet içinde ilmî olarak okuyup incelediğimizde, birçok sorunun cevabına ulaşabiliriz.

Bilmeliyiz ki aradığımız tüm soruların cevabı kendimizde ve cümle varlıktadır.

Resûl, nebî dediğimiz o kâmil insanlar, bizlere hep okumayı, kendini bilmeyi tavsiye etmişlerdir.

Gökte bir tanrıyı değil, bizlere şah damarımızdan yakın olan, her an bize nefes alıp verdiren, kanımızı dolaştıran, kâl-bimizi, tüm vücûd hücrelerimizi çalıştıran ve tüm nitelikleriyle her an bizde olan bir gücü anlamamızı öğütlemişlerdir.

Yâni Kur'ân'ın "İkra" diye başlayan âyetinin, anlamı üzere olmamızı öğütlemişlerdir.

Hazreti Muhammed'e bir bedevi gelir sorar: "Ya Muhammed! Allah nedir, nerededir, ben onu nasıl bilirim?"

O güzel insan da şunu söylemiştir: "Men arefe nefsehu" yâni "Kendini bil."

Evet, asıl olan kendini bilmektir.

İşte Mushâf-ı Şerîf, kendini bilme yolunda tecelli etmiştir.

Kendini bilmek, kendi vücûdunun ve varlığın vücûdunun yaratılışını okumakla tecelli eder.

İnsan her anını tefekkür içinde geçirmelidir.

Aldığı nefesin kıymetini bilmelidir.

Bilmelidir ki, bedenini kendi var etmemiştir, hiçbir varlık da kendini var etmemiştir.

İnsan, kendini ve her bir varlığı var edeni tanımalı ve edep içinde yaşamalıdır.

Komşusu sıkıntı içinde olan kişi, evinde huzur içinde uyuyamaz, ilâhî adalet buna izin vermez.

Nasıl ki insan vücûdunda bir hücre bile rahatsız olduğunda tüm vücûd bunu hissediyorsa, insan da dünyada bir kişi sıkıntı içinde olduğunda, bunu hissedebilmelidir.

Eğer kişi vücûdundaki, varlık ile bağlı olan kanallarını açabilirse bunu anlayacaktır.

Kişi, kendi bedenindeki ilâhî kanalları; benlik, öfke, hiddet, kavga, menfaat, yalan, kibir gibi fena duygularla kapatıyor.

Fakat bunun farkına varamıyor.

İnsan kendini tanımalı ve hayr üzere olmalıdır.

İnsana verilen akıl, tefekkür, tezekkür, feraset, şuur gibi duygularla insan kendini ve Kâinatı okuyabilir tüm sırlara ulaşabilir.

Yeter ki kibir haline düşmesin, hiçbir kimseye kötülük yapmasın.

İnsan, eğer kendindeki özü anlarsa insan olacaktır.

İnsan olan, edep sahibi olandır.

İnsan olan son nefesine kadar çevresine yardımcı olandır, sıkıntısı olana yardım için koşandır.

İnsan her zaman kendi varoluşunu anlamak için gayret içinde olmalıdır.

Her bir varlığın yaratılışını, şekillenmesini varlığın kendinde olan yazılımla okumaya gayret gösteremelidir.

İnsan ayrıca olan her olayı okumalıdır.

Her yönden incelemelidir.
Gerekli dersleri çıkarmalıdır.

- İLÂHÎ AŞK ÜZERE OLMASI

Müslüman olan kimse, ilâhî aşka erişmiş olan kimsedir.
O kimse her dâim, her yerde, her davranışıyla ilâhî aşk
üzeredir.

Aşk, cemâlullah makamıdır.
Aşk, Hakk'ın cemâlinde kendi benliğinden geçmektir.
Âşık bilir ki bedeni Maşuğunun mektubudur.
O mektub, Maşuğun âşığına sırlar dolu mesajları ile ku-
şatılmıştır.

Âşığın beden mektubu, Maşuğun âşığına vahyidir.
Âşık tüm duygularını o vahiyden alır.
Âşık ve Mâşuk ilişkisi aşkın ulvî sırrıdır.
Aşk ve mâşuk aynı harflerle yazılır.
İslâm makamına eren kimsenin gönlü ilâhî aşkla sarılıdır.
O kimse heran aşk üzere yaşar.

Aşk, Hakk'ın cemâlidir.
Aşk, Hakk'ın kendi zâtının nefesidir.
Aşk her varlıktan Hakk'ın nefes alıp verişidir.
Her bir varlık Hakk'ın nefesinden halk olmuştur.
Her an Hakk'ın nefesi ile sarılıdır.
Aşk, yaratan, yaratılan birliğidir.
Aşk, Hakk'tan gayrı bir şeyin olmamasıdır.
Aşk, Hakk'ın ışığıdır.

Tüm varlık o ışıktan yaratılmıştır.

Yaratan aslında yaratıldı.

Yaratılan aslında yaratandı.

Yaratan kendini bâtından zâhire çıkardı.

Yaratan kendini açığa çıkardı, yaratılan kimliğini giydi.

Yaratan yaratılan aynıydı.

O kendinden kendini açığa çıkardı.

Tohum da O'ydu, ağaç da O'ydu.

Öz de O'ydu, özden gelen de O'ydu.

Evvel olan, âhir olan...

Zâhir olan bâtın olan O'ydu.

Hadîd Sûresi 3: "Huvel evvelu vel âhiru vez zâhiru vel bâtın."

Aşkından aşkını açığa çıkardı.

Açığa çıkardığı kendine Muhammed boyutu dendi.

Aşk Muhammed makamıydı.

Aşk Muhammed'di.

Muhammed makamına ermeden hiç aşk hissedilebilir mi?

Aşk hissedilmeden her yerde O'nun vechî seyredilebilir mi?

Aşk hissedilse, vücûd kalır mı hiç?

Aşk hissedilse, ben varım denir mi hiç?

Aşk O'ydu,

O aşktı.

O, aşkı yarattı, aşkından yarattı, aşkla yarattı.

Aşk O'nun nûruydı, ışığıydı, gönüllerin Güneşiydi.

Aşk O'na aitti.

"Aşkın aldı benden beni" dedi Yunus Emre.

Aşk O idi, o yüce his ancak hissedilirdi.

Aşk cümle âlemi saran O'nun ışığıydı.
O'nun aşkıyla aşklanan, O'ndan başka bir şey görebilir mi hiç!

Dil başka bir şey diyebilir mi hiç!

Gönülde başka bir his olabilir mi hiç!

Cümle varlık O'nun aşkıyla var oldu.

Cümle renkler, kokular, şekiller o aşktan var oldu.

Sana nefes olarak gelen hava, aşkla esip geldi.

Sana akıp gelen su, can olan su, aşkla akıp geldi.

Sana akıp gelen ışık aşktı.

Topraktan filizlenen her şey aşkla açığa çıktı.

Aşk, bedeni tutan candı.

Bedenin kendi de aşktı.

Aşkla açıldı vücûddaki tüm boyutlar.

Aşkla geçildi tüm makamlar.

Aşkla geldi tüm lütûflar.

Aşkla sunuldu tüm sırlar.

Aşkla birleşti damla deryayla.

Aşkla başladı her şey.

Aşkla yaratıldı her şey.

Aşkla tutuldu tüm kâinat.

Aşk kesret gibi görünen âlemdeki vahdetti.

Aşk her varlıktaki nûrdur.

Saff Sûresi 13: "Ve uhrâ tuhibbûnehâ nasrun minallâhi ve fethun karîb ve beşşiril mü'minîn."

Meâli: "Allah'ın yardımını anlayın ve her yerde O'nun aşkıyla hareket edin ve O'na olan yakınlığın hakikatine ulaşın ve mü'minlerden olun, ümit verenlerden olun."

Hubb: Aşk, sevgi, muhabbet, ilgi, alaka, ilâhi hissiyat,
Bakara Sûresi 165: “Vellezîne âmenû eşeddu hubben lillâh.”
Meâli: “İmanlarında güçlü olan kimseler, Allah aşkıyla
yaşarlar.”

Aşk Allah’a teslimiyetti.

O teslimiyet İslâm sırrıydı.

O’nun aşkına ulaşan O’ndan gayrısını göremez.

Aşığa gayrısı yoktur, her yerde O vardır.

O’nun aşkına ulaşan O idi.

O’nun aşkına ulaşan aşk idi.

Hakk yolunda aşk gerek.

Aşk ile açılır tüm kapılar.

Aşığa sunulur tüm lütûflar.

Aşkla açığa çıktı her şey.

Aşkla doğdu bebekler.

Tohum aşkla filiz verdi.

Aşkla açtı çiçekler.

Kuzular aşkla meledi.

Kuşlar aşkla uçtu.

Cümle varlık aşkla var oldu, aşkla göründü, aşkla as-
lına yürüdü.

Aşk tutulmaktı, ayrılmamaktı, birlik olmaktı.

Aşk ısınmaktı, sevinmekti, heyecan duymaktı.

Aşk kavuşmaktı, vuslat etmekti, damla olup deryaya ka-
rışmaktı.

Aşk hayret etmekti, seyir etmekti, kendinden geçmekti.

Aşk akıldan geçmekti, gönüle düşmekti, gönülden bak-
maktı.

Aşk cemâli ilâhiydi, vahdetteki O'nun yüzüydü.
Aşk celâli ilahiydi, kesretteki vahdet yüzüydü.
Aşk her yerde kendini seyretmekti.
Aşk Muhammed aynasından Hakk'ın kendi görüntüsü idi.
Aşk cândı, cânandı, cânın tezâhürüydü.
Aşk O'ydu, O'nun nefesiydi.
O aşktı, aşkın kendisiydi.
Aşka erenler O'na erdiler.
O'na erenler aşkı buldular.
O'na teslim olanlar aşkla lütuflandırıldılar.
İslâm makamına erenin kâlbi "İlla aşk, illa aşk" diye atar.
Aşk, Allah'ın ilk tecellisidir.
Âlemin ilk nûrudur.
Varlığın açığa çıkış sebebidir.
Aşk, nûr boyutunda cân bulur.
Cân aşkla beden bulur.
Beden aşkla yaşam bulur.
Beden gün gelir fâni olur.
Ama aşk her an bâkidir.
Aşk yerlere göklere sığmaz.
Aşk ehlinin gönlüne sığar.
Aşk ehlinin kâlbi, illa aşk, illa aşk diye atar.
Aşk makamı nûr makamıdır.
Nûr makamına erişenler, nûr-u aşk ile boyanırlar.
Aşkın nûruna erişenler, gerçek âşka erenlerdir.
Ehl-i aşk, aşkın nûruyla nûrlananlardır.
Aşk bedeni esir alan, götürüp cânâ secde ettiren bir nûrdur.

Aşk, Allah'ın kendine ait bir ulviyettir.
Yunus Emre ne güzel söylemiş.
"Aşkın aldı benden beni"
Yunus'un dediği gibi, aşk kendinden geçmektir.
Aşk, Allah'ın nûruna ait bir ışıktır.
O ışığa kapılan, aşk ile görür, aşk ile duyar, aşk ile yürür.
Allah'ın aşkı, kişiyi kendinden geçirir.
Aşk-ı ilâhiyeye erenler, âşıklardır.
Cennet âşıkların kâlbidir.
Cennet ehl-i âşıkların yeridir.
Cennet ehl-i aşığa secde eder.
Hazreti Muhammed ne güzel söylemiş.
"Allah aşkı ilk yarattı, aşk ile âlemi donattı.
O aşk ile sevenler, yerleri gökleri titretti."
Aşk, Allah'a ait olan nûrun tecellisidir.
Aşkı Güneşin ışığına benzetirsek, aşk her yeri saran Allah'ın ışığıdır.
İlâhi aşka erenin bedeni farklı bir duyguyla çalışır.
O kimsenin aklı, gönlü, duygu ve düşünceleri hep Allah ileler.
İlâhi aşk, her varlıkta Allah'ın güzelliğini seyretmenin duygusudur.
Her nereye dönülürse dönülsün, her yerde Allah'ın ve-chîni görmenin duygusudur.
Aşk içinde olanın gönlü, her dâim seyir hâlinindedir.
Aşkın nûruyla buluşan gönül, tüm bedeni bir gönüle çevirir.
O gönül aşkın gözü olur, her an her yerde sevdiğini görür.
Aşk dünyalık her şeyi yıkar geçer.

Gururu, kibri, benliği kül eyler.

Ben demeyi bıraktırır, “illâ Sen” dedirtir.

İsâ makamı Sevgi makamıdır.

Muhammed makamı Aşk makamıdır.

Sevgi ve aşkın birliği şefkat, merhamet makamıdır.

Muhammedi nûra erişen gönül, gerçek aşkı tadar, aşk ehli olur.

Müslüman her varlıkta Allah'ın tecellilerini, tecellilerindeki güzelliğini görür.

Müslüman aşk ehlidir.

Aşk ehli, o güzelliklerin geldiği nûru görür.

İşte İslâm makamına erenler, Allah'ın ulvî aşkına erişirler.

Onlar her dâim varlığa aşk duygusuyla yaklaşırlar.

Her an sevgi içinde yaşarlar.

Her varlığın Allah'ın muhabbetiyle kuşatıldığını bilirler.

Her varlığın birbiriyle muhabbet ettiğini bilirler.

Müslüman olan da yâni her an Allah'a teslimiyet içinde olan da bu muhabbete katılır.

- İLİMDEN VE EDEBDEN AYRILMAMASI

Müslüman ilim üzere hareket edendir.

Her an, her yerde, her dâim edeb üzere hareket edendir.

Edeb, varlığın ardında Allah'a nazar edebilmektir.

Edeb, her varlığın içiyle dışıyla Allah tarafından kuşatıldığını bilerek yaşamanın duygusudur.

Varlığa olan saygının Allah'a olduğunu bilmenin duygusudur.

Varlığa eğilmenin Allah'a eğilmek olduğunu bilmenin duygusudur.

Çok güzel bir hikâye vardır.

Allah, Hazreti Mûsâ'ya bildirdi.

Açtım doyurdun mu?

Hasta idim koştun mu, baktın mı?

Susuz idim, su verdin mi?

Derdim vardı, geldin mi, derdime çare oldun mu?

Mûsâ seslendi, Yâ Rabbi!

Sen aç olur musun?

Sen hasta olur musun?

Sen susuz kalır mısın?

Sen dertli olur musun?

Allah bildirdi, Yâ Mûsâ!

Bir kulum aç ise, ben açımdır.

Biz kulum hasta ise, ben hastayımdır.

Biz kulum susuz ise, ben susuzumdur.

Bir kulum dertli ise, ben dertliyimdir.

Bir kulumu doyurur isen, beni doyurursun.

Hasta bir kuluma koşar isen, bana koşmuş olursun.

Bir kuluma su verirsen, bana su verirsin.

Dertli bir kulumun derdine çare olur isen, bana çare olursun.

Birine umut olursan, bana umut olursun.

Birini sevindirirsen, beni sevindirmiş olursun.

Yâ Mûsâ! Birine yardım edersen, bana yardım etmiş olursun.

Yâ Musâ! Hep beni ararsın.

Ben dertlilerin gönlündeyim.

Ben mazlumların yanındayım.

Ben çaresizlerin içindeyim.

Yâ Mûsa!

Beni, dertlilerin, mazlumların, çaresizlerin, umutsuzların kâlbinde ara.

Beni, gözyaşı dökenlerin gözyaşında ara.

Beni kırık kâlblerde ara.

Çık kendinden, o gariplere gel Yâ Mûsa!

İşte hikâyede de belirtildiği gibi, ihlâslı olmak, samimi olmak; varlığın ardında Allah'ın olduğunu bilmek ve ona göre hareket etmektir.

İşte edeb duygusu da budur.

Edeb, her an ilâhi aşkla yaşamaktır.

O aşkla, varlığa saygıyla davranmaktır.

Edeb, eğilmektir.

Edeb, tevâzûlu olmaktır.

Edeb, tenezzül etmektir.

Edeb, nâzik olmaktır.

Edeb, nezaketle karşılamaktır.

Edeb, ahlâklı olmaktır.

Ahlâklı davranmaktır.

Varlığın ardında Hakk'a nazar etmektir.

Edeb, gönülden, içten davranmaktır.

Edeb, samimi olmaktır.

Edeb, sâdık olmaktır.

Edeb, vefâlı olmaktır.

Edeb, için dışın bir olmasıdır.

Edeb, dilin gönüle râbîta olmasıdır.

Dilden akan kelâmın, rahîmîyetten rahmânîyete akışıdır.

Edeb, empati yapmaktır.

Edeb, dinlemektir.

Edeb, anlamaya çalışmaktır.

Edeb, saygılı olmaktır.

Edeb, sevgiyle davranmaktır.

Edeb, merhametli olmaktır.

Edeb, şefkatli olmaktır.

Edeb, sevindirmektir.

Edeb, umut vermektir.

Edeb, sarmalamaktır, kuşatmaktır.

Edeb, davet etmektir, sofraya kurmaktır.

Edeb, Hakk'ın mâide sofrasına oturmaktır.

O sofrada nice lütfa erişmektir.

O lütufların, Allah'a ait olduğunu bilerek hareket etmektir.

Edeb, her varlığın yaratılışını görmektir.

Edeb, varlığa fitratı ölçüsüyle davranmaktır.

Edeb, adaletli olmaktır.

Edeb, varlığın hakkına riâyet etmektir.

Edeb, bedenlerde Hakk'ın zâtını görmektir.

Edeb, Halk'ta Hakk'a nazar etmektir.

Edeb, terbiyeli olmaktır.

Edeb, adablı davranmaktır.

Edeb, öğrendiğin ilmi değerleri, mesleğini, kendi çıkarın için kullanmamaktır, insanlığın hayrına için kullanmaktır.

Edeb, her olaya hikmet üzere bakabilmektir.

Edeb, ölümü unutmamaktır.

Alıp verdiğin her nefesin sahibini hiç unutmamaktır.

Edeb, her zaman sâlih amelde olmaktır.

Edeb duygusu nasıl bir duygudur?

Edeb makamı nedir?

Bu makama erişmek için ne yapılmalıdır?

İnsan, edebe nasıl erişir?

Edeb içinde yaşamak nedir?

Edeb içinde yaşayan kimsenin davranışları nasıldır?

Edeb her insanın, her nefesindeki duygusu olmalıdır.

İnsan varlığa, Hakk nazarı ile bakabilmelidir.

İnsan varlığa baktığında, varlığın ardındaki sahibini görebilmelidir.

İnsana şah damarından yakın olan Allah, insanın teninde ve canında gizlidir.

İnsan, Allah'ı göklerde bir yerlerde değil, kendi öz bedeninde aramalıdır.

İnsan, Allah'ın ne olduğunu bilmelidir.

Her varlığın ardında O'na nazar edebilmelidir.

Ve bu duyguyla yaşayabilmelidir.

İşte bu duygu edeb duygusudur.

Edeb, Allah'a teslim olmaktır.

Bu teslimiyetle yaşamaktır.

İşte Müslüman bu teslimiyete erişmiş olandır.

Bu teslimiyetle edeb duygusu içinde yaşıyandır.

Edeb duygusu, Allah'ı unutmadan yaşamanın duygusudur.

Edeb duygusuna erişen, kul olduğunu unutmadan yaşar.

Ölümlü olduğunu unutmadan yaşar.

Şefkat ve rahmet içinde yaşar.

Müslüman, tevâzû ve tenezzül içinde yaşayandır.

Ben duygusuyla değil, biz duygusuyla yaşayandır.

Müslüman, tüm varlığın birbiriyle olan bağını bilerek yaşayandır.

Müslüman insan makamına erendir.

İnsan, derdi olanın derdini gönlünde hissetmelidir.

İnsan, kendini bilmeli ve Allah ile olan bağını anlamalıdır.

İnsan, Allah'a her an râbıta içinde olmalıdır.

İnsanın gönlü, her an rahmet ve şefkat içinde olmalıdır.

İnsan, derdi olanın derdini çözmek için çırpınmalıdır.

Hüzünlü olan birine umut olmalıdır.

Sıkıntısı olanın sıkıntısını çözmek için koşmalıdır.

Hayatın amacını öğrenmeli ve ona göre yaşamalıdır.

Hedefleri için yaşamayı öğrenmelidir.

Yeteneklerini bulmayı öğrenmelidir.

İlgi ve alaka duyduğu konulara râbıta olmayı öğrenmelidir.

İlim ve edeb üzere yaşamayı öğrenmelidir.

Şefkat ve rahmet içinde olmayı öğrenmelidir.

İnsan olmanın o derin duygusunu hissetmeli ve hissettirmelidir.

İnsan olmanın yüce duygusuna erişmek, birinci gayemiz olmalıdır.

Kâmil insanlar topluma hep insan olmayı öğütlemişlerdir.

Yaşamın hakikatini bilmeyi öğütlemişlerdir.

İlim ve edebden ayrılmadan yaşamayı öğütlemişlerdir.

Samimiyet içinde, huzur vererek yaşamayı öğütlemişlerdir.

Edeb ehli samimidir, içtendir, irfân sahibidir.

İrfan sahibi ilim üzere hareket eder.

İlim ifade etmeyen şeye yönelmez.

İsrâ Sûresi 36: “Ve lâ takfu mâ leyse leke bihî ilm.”

Meâli: “Bir ilim ifade etmeyen şeylerin ardına düşmeyin.”

Hacc Sûresi 3: “Ve minen nâsi men yucâdilu fîllâhi bi gayri ilmin ve yettebiu kulle şeytânin merîd.”

Ve min elnâsi	: İnsanlar,
Men yucadilu	: Kim, kimse, mücadele, tartışma,
Fî Allâh bi gayrı ilmin	: Allah için, hakkında, bir ilim olmaksızın, bilgi,
Ve yettebiu kulle	: Tâbi olur, uyarlar, bütün, hepsi,
Şeytan	: Şeytani haller, kötülük halleri, haktan uzaklaşan,
Merid	: Haddi aşan, yoğun, taraftar, destek,

Meâli: “İnsanlardan, Allah hakkında bir ilim olmaksızın mücadele eden bazı kimseler vardır. O hâlde olanların hepsi şeytani hâllere tâbi olurlar.”

Kur’ân’ın öğütleri ne güzeldir.

Allah hakkında konuşabilmen için, Allah’a ait olan ilme tâbi olman gerekir.

Varlık kitâbındaki ilimle buluşman gerekir.

Allah hakikatine ermenin sırrı ilimdir, “Eşhedü” sırrıdır.

İlme dayalı olmayan her bilgi, ikiliğe düşürür, kibre düşürür.

İlim olmadan hakikat bulunmaz.

İlim olmadan şâhitlik olmaz.

Şâhit olmadan eminlik yâni mü’minlik yâni iman gelişmez.

Bilgi, ilim demek değildir.

İlim varlığın özünde olan, varoluşun yazılımı olan varlığın gerçekleridir.

Bilgi ise, bir konu ile ilgili, ama kitaplardan ama dillerden akan sözlerdir.

Bilgiler, ama kitaplardan, ama dillerden sunulur.

Aslı var mıdır yok mudur bilmek gereklidir, düşünülmesi gereklidir.

Allah hakkında bilgiler sunanlar, kendi inançlarını doğru kabul ederek, kendi inançlarına çekmek isterler.

Emirler yasaklar sunarlar.

İnanç boyutunda sadece aktarılan bilgilere inanmak vardır.

İlimde ise şâhit olmak vardır.

Varlığın özünden varoluşa ait bir ilim akar.

O ilimle tanışmak her insana farzdır.

O ilimle hakeket etmek her insana farzdır.

İlim kişiyi şâhitliğe götürür.

İlim kişiyi delillerle, işaretlerle ispata götürür.

Yâni âyet denilen varlıktaki varlığın var oluş izlerine götürür.

İlim olmadan duyuma dayalı sözleri aktaranlar, kişileri şeytani alana teslim ederler.

İspat edemeyeceği şeyleri anlatanlar, sadece inancına dayalı duyumları anlatırlar.

İlimle tanışmak, kişiyi şâhitliğe götürür.

Şâhitlik de imana götür.

İman da İslâm makamının kapısını açar.

İslâm makamına erişen, Allah'a teslimiyet içinde olur.

İslâm makamına erişilmeden edeb sahibi olunamaz.

Çünkü İslâm varlıkta Allah’a teslimiyet sırrıdır.

Edeb varlıkta Allah’a nazar ederek, bir teslimiyetle ya-
şamanın sırrıdır.

İşte Müslüman ilim üzere ve edeb üzere yaşayan kimsedir.

O kimse her varlığa edeb içinde davranır.

Bilir ki her varlık Allah’ın zâtı ile kuşatılmıştır.

- RAHMET EHLİ OLMASI

Müslüman bir kimse, rahmet makamına erişmiş kimsedir.

“Rahmeten lil âlemîn” olan Allah’ın tüm varlıktaki rah-
metine şâhit olmuş kimsedir.

O rahmete teslim olmuş kimsedir.

Bundan dolayı, çevresindeki tüm varlığa merhamet
içinde davranır.

Çevresindeki herkese merhametli davranır.

Hiç kimseyi, hiçbir varlığı hor görmez.

Hiç kimseye kötülük etmez.

Allah’ın merhametini anladığından dolayı, o duyguyla
davranır.

Allah’ın rahmetine ulaşmış kimseler, huzurludur, huşu
içinde yaşar.

Onlar çevrelerine huzur verirler.

Onların gönülleri ilâhi aşkla doludur.

Onlar umutsuza umut olurlar.

Onlar gönüllerden karamsarlığı kaldırırılar.

Onlar sıkıntısı olan kimselere koşarlar.

Onlar ilim, irfan ehilleridir.

Onlar rahîm ve rahmân makamlarına ermiş kimselerdir.

Onlar rahmet makamına ermiş kimselerdir.

Onlar âlemlere rahmet olarak gelmenin ne olduğunu bilirler.

Onlar şefkat ehlidirler.

Onlar koruyucudurlar, sevgi doludurlar.

Onlar ihtiyacı olanın ihtiyacını gidermek için koşarlar.

Onlar tevâzû sahibidirler.

Hiç kimseye, hiçbir varlığa hor bakmazlar.

Onlar tüm varlığın kaynağının Allah olduğunu bilirler.

“İlâ Allah merciu kum-sizin kaynağınız ancak Allah’tır”
(Hûd Sûresi 4)

Onlar rahîm makamına ermişlerdir.

Rahîm makamı, tüm varlığın Allah’ın özünden süzülüp geldiği makamıdır.

Nasıl ki bir ağaç, bir tohumdan açığa çıkıyorsa, bu âlemde Allah’ın özünden açığa çıkmıştır, bu her an da böyle devam etmektedir.

Rahmân makamı da, rahîmden açığa çıkan her şeyin tecellilerle kuşatılmasıdır.

Tohum rahîmdir, ağaç rahmândır.

Tohumda ne varsa o açığa çıkar.

Rahîmde ne varsa, açığa çıkan rahmânda o vardır.

Rahîm de rahmân da Allah’ın rahmetiyle kuşatılmıştır.

Rahîm makamına ve rahmân makamına erenler, rahmet makamına ererler.

Tüm varlığın Allah’ın rahmetiyle kuşatıldığını bilirler.

Rahmet makamına erenlerin tüm davranışları, merhamet üzeredir.

Onlar yaratılan her varlığa rahmet üzere davranırlar.

Çünkü onlar bilirler ki her varlığın evveli de, âhiri de, zâhiri de, bâtını da Allah'tır. (Hadîd Sûresi 3)

Onlar varlığa Hakk nazarıyla bakarlar.

Onlar çevrelerine merhameti hissettirirler.

Onların bedenlerinden çevrelerine rahmet enerjisi yayılır.

Kim onların yanında bulunsa, onlara tanımlanamaz bir huzur akar.

Rahmet ehli bir kişinin bedeninden rahmet enerjisi yayılır.

Onlar çalışkandır, ilim üzeredir, edeb üzeredir.

Onlar ilâhi huzura ermiş kimselerdir.

İlâhi huzura ermek, Allah'ın merhametine kavuşmaktır.

Enbiyâ Sûresi 107:

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ

Ve mâ erselnâke illâ rahmeten lil âlemîn

Ve mâ erselnâ ke : Göndermedik, sunmadık, açığa
çıkarmadık, sen,

İllâ rahmeten li el âlemin : Rahmetten başka, âlemler için,
kimseler,

Meâli 1: "Seni âlemlere rahmet olmaktan başka bir şey için göndermedik."

Meâli 2: "Biz seni bütün her şeye rahmet ile davranmandan başka bir şey için açığa çıkarmadık."

Enbiyâ Sûresi 86: "Ve edhálnâhum fî rahmetinâ innehum mines sâlihîn."

Meâli: "Onlar merhamet makamımıza dâhil oldular, muhakkak ki onlar iyi kimselerden oldular."

Enbiyâ Sûresi 84: “Böylece o da aradığı cevapları Bizde buldu. Böylece sıkıntılı hâllerin içinden geçerek Bizi anlayanlardan oldu. O sunduğumuz hakikatlere ehil olanlardandı ve onunla birlikte onun gibi hareket edenler Bize ait olan rahmet üzere oldular ve hep Bizi anan kullardan oldular.”

Âl-i İmrân Sûresi 107: “Hakikatleri anlamış olanların yüzlerinde huzur vardır. Öyle ki onlar Allah’ın rahmetini içlerinde hissederler, onlar devamlı o halde hareket ederler.”

Kur’ân’ı incelediğimizde anlıyoruz ki, Allah’ı bilenler, ona teslimiyet ve tevekkül içinde olanlar, rahmet makamına eren kimselerdir.

Onlar İslâm makamına erişmiş, kâmil olmuş kimselerdir.

Kâmil kimseler, çevrelerine iyi davranan, insanların huzuru için uğraşan kimselerdir.

Kâmil insanların bedenlerinden akan enerji rahmet enerjisidir.

Onlar Allah’ı hatırlatırlar.

Onların yanında bulunduğumuzda, dünyalık sıkıntılarımızın etkisi azalır.

Dünyalık sıkıntılarımızı aşmak için kendimizi azimli hissederiz.

Çünkü kâmil kimselerin etrafında bulunanlar, hayata daha güçlü sarılırlar.

Onların gönülleri Allah ile meşguldür.

Onların gönülleri hakikatleri anlamak ile meşguldür.

Onlar dünyanın malına, mülküne, şanına, şöhretine esir olmazlar.

Onların gönülleri Allah’a teslim olmuştur.

Onların aklına zerrece birini hor görmek gelmez.

Onların aklına zerrece birine zarar vermek gelmez.

Onların gönüllerine zerrece birini kandırmak, birine çıkar için davranmak asla gelmez.

Rahmet makamı Hazreti Muhammed'in makamıdır.

Halk'ta Hakk'a nazar etmek rahmet makamıdır.

Onun için âyetle "seni çevrene rahmet içinde davranman için açığa çıkardık" diye bildirilir.

Rahîm olan rahmân olan Allah'ı layıkıyla anlayan kim-senin gönlü rahmet içindedir.

Allah'a layıkıyla teslimiyet ve tevekkül içinde olandır.

Kimseye zerrece kadar öteki olarak bakmaz.

Hiçbir varlığa abes bakmaz.

Müslüman kimse, Salih kimsedir.

Enbiyâ Sûresi 86: "Ve edhálnâhum fî rahmetinâ inne-hum mines sâlihîn."

Ve edhal nâ hum : Dâhil olmak, girmek, anladı, hareket eden, biz, onlar,

Fi rahmet nâ : Rahmetimiz, sevgiyle kuçaklamak,

İnne hum min es sâlihîne : Doğrusu onlar, Salih, iyi kimse, güzel hallerde olan,

Meâli: "Onlar rahmetimiz üzere hareket edenlerdendi. Doğrusu onlar da iyi kimselerdi."

Salih kimse, Allah'ın rahmetini hisseden kimsedir.

Çevresine iyilik için koşar.

Allah'a tüm varlıkta şâhit olup, teslimiyet içinde olanların gönülleri Allah'ın rahmetine teslim olmuştur.

Onlar tevekkül içinde olanlardır.

Onlar Sâlih kimselerdir.

Allah'ın rahmetini anlayanlar, iyi insanlardır.

Sâlih kimse, çevresine faydalı olan kimsedir.

Hazreti Muhammed Sâlih bir kimseydi.

Herkesin iyiliği için koşardı.

Mâide Sûresi 2: “Ve teâvenû alel birri vet takva ve lâ teâvenû alel ismi vel udvâni.”

Meâli: “İyilik, doğruluk üzere yardımlaşın, takva üzere olun, kötülük, düşmanlık üzere yardımlaşmayın.”

Âyette ne güzel bildirilmiş.

“İyilik, doğruluk üzere yardımlaşın.”

“Asla kötülük üzere yardımlaşmayın.”

İşte âyette belirtildiği gibi, Müslüman kimse rahmet ehlidir.

Çevresine hep iyilik için koşar.

Hiçbir zaman hiçbir kimseye kötülük yapma duygusu taşımaz.

Müslüman bilir ki her varlık Allah’ın zâtının kürsüsüdür.

Allah hiçbir varlıktan ayrı değildir.

Kâf Sûresinde 16. âyette bildirildiği gibi, her insana şah damarından daha yakındır.

Müslüman olan bunu çok iyi bilir.

Ve her varlığa Allah’ın kürsüsü olarak bakar.

Bundan dolayı, ihtiyacı olana koşar.

Umutsuza umut olur.

Sevgiyle saygıyla davranır.

Kimseye zerre kadar kötülük etmez.

Merhametli davranır, şefkatli davranır.

Merhametli olanların gönülleri huzur içindedir.

Hazreti Muhammed’in makamı olan “Hazret makamı” halkta Hakk’a nazar etme makamıdır.

Halk, Hakk'ın rahmetiyle kuşatılmıştır.

Onun için Hazreti Muhammed rahmet ehlidir.

Onun rahmet dolu sözleri iyi bilinmelidir.

“Kimse aç yatmasın.”

“Komşun aç iken tok yatma.”

“Kimseyi kandırmayın.”

“Kimsenin hakkını yemeyin.”

“Kimseye zulüm etmeyin.”

“Kendinize de zulüm ettirmeyin.”

“Kimseyi öldürmeyin.”

“Kimsenin canını yakmayın.”

“Allah cana kıymayı haram kıldı.”

“Kölelik cariyelik yoktur.”

“Kadın erkek eşittir.”

“Kız çocuklarını okutun.”

“Onlara da ilim öğretin”

“Onları zorla evlendirmeyin.”

“Eşlerini seçme hakkı tanıyın.”

“İlim öğrenmek herkesin hakkıdır.”

“Hurafelerden uzak durun.”

“Aşk ile davranın.”

“Samimi olun.”

Hazreti Muhammed ne güzel söylüyordu.

İnsanlığı huzura çağırıyordu.

O rahmet ehliydi.

O sevgi ehliydi.

O şefkat ehliydi.

Onun her sözü rahmete kapı açıyordu.
O insanlığa rahmeti hissettiriyordu.
Enbiya Sûresi 107. âyet, O'nun gönlünü yansıttı.
“Ve mâ erselnâke illâ rahmeten lil âlemîn.”
“Seni âlemlere rahmet olarak gönderdik.”
Onun gönlü rahmet doluydu.
Öz amcası Hamza'yı öldüren Vahşi'yi affetti.
Hamza'yı öldürten Hind'i affetti.
Hind'i getirenlere gönderin “intikam yok” dedi.
“Kan davası yok” dedi.
Bedir'de elleri bağlanmış esirler getirildiğinde;
“Çözün iplerini.”
“Kimse esir olmamalı” dedi.
“Su verin onlara.”
“Lokmalarınızı eşit olarak paylaşın” dedi.
“Oturduğunuz yerde oturtun.”
“Onlarla birlikte yürüyün” dedi.
Onun rahmet dolu gönlünden, rahmet akıyordu.
“Öldürmeyin, zalim olmayın.”
“Kimseyi aldatmayın.”
“Fitnelik, fâsıklık, yapmayın.”
“Dedikodu yapıp, çekiştirmeyin.”
“İhtiyacı olana yardım edin.”
“Hayr üzere koşun.”
“Kimseyi yargılamayın.”
“Kimseyi kötölemeyin.”
“Kölelik cariyelik yoktur.”

“Kimse kimseden üstün değildir.”

“Konuşacağınız zaman hayr üzere konuşun.”

“Ya da susun, olumsuz söz etmeyin.”

“Güzel sözlerle konuşun.”

“Zulme yol açacak sözler etmeyin.”

“Hepimiz eşitiz.”

“Hepimiz Allah’ın kuluuz.”

“Birbirinizin hakkını gözetin.”

“Adaletle davranın.”

“Kimseyle alay etmeyin.”

“Kimsenin eksliğini gediğini aramayın.”

“Kin ve nefret içinde asla olmayın.”

“Asla kan davası gütmeyin.”

“Hayvanlara eziyet etmeyin.”

“Onlara fazla yük yüklemeyin.”

“Onlara işkence etmeyin.”

“Onlara iyi davranın.”

“Onları da sulayın besleyin.”

“Onları sevin, saygı gösterin.”

Bu rahmet dolu sözler duyulmalı idi.

Kâlbler bu sözlerle dirilmeli idi.

Hazreti Muhammed gönüllerde hissedilmeli idi.

Onun sözleri bedenleri yıkamalı idi.

Onun rahmet dolu sözleri yayılmalı idi.

İşte Müslüman bir kimse, Hazreti Muhammed’in rahmet dolu davranışlarını hayatına geçirendir.

- RÂBITA, SABIR VE TEVEKKÜL EHLİ OLMASI

Müslüman kimse her zaman sabırlıdır.

İsyan içinde olmaz.

Bir anlık isyan etse de isyanını hemen söndürür.

Çünkü o kimse Allah'a tevekkül içinde olan kimsedir.

Kâmil kimseler her zaman sabrı tavsiye etmişlerdir.

Sabret kardeşim.

Sabrın hikmetine er ve sabret.

Hemen karar verme.

Hemen faaliyete geçme.

Hemen olaya kalkışma, şuurlu davran.

Olayların nereye aktığını anla ve öyle faaliyete geç.

Başına gelen olumlu ya da olumsuz her şeye karşı sabret.

Arka yüzünü gör, öyle hareket et.

Başına olumsuz bir şey mi geldi, hemen sinirlenme, öfkelenme, kaygılanma, bekle, bekle, bekle.

Bekle bakalım olay nasıl akacak.

Olay nereye akacak.

Olay karşısında öfkelenedin, öfkeni yut kardeşim.

Öfke ile bir şey söyleme, dilini tut kardeşim.

Sabırlı olursan, olayın sonu, öyle ya da böyle hayra kapı açacaktır.

Sabret, sabret, sabret.

Bil ki sabır; beklemektir, dayanmaktır, karşı koymaktır, direnmektir, sebat etmektir, göğüs germektir.

Bil ki sabır; dilini tutmaktır, öfkeni yutmaktır, hemen karar vermemektir.

Bil ki sabır; olayın nereye gittiğini görebilmektir, iç yüzünü görebilmektir, hikmetine erebilmektir.

Bil ki sabır; olaylar karşısında hemen hareket etmemektir, şuurulu davranmaktır.

Bil ki sabır; Allah'a dayanmaktır.

Bil ki sabır; zamanın akışını görebilmek, o akışa teslim olmaktır.

Sabır, zaman ile alakalı bir boyuttur.

Her şey zamanı gelince açığa çıkar, zamanı gelince gerçekleşir.

Mesela bir ağacın meyve vermesi, zaman dilimi içinde gerçekleşir.

Meyve hemen oluşmaz, önce yapraklar, sonra çiçekler, sonra meyve oluşur.

İşte bu zaman dilimi akışı, her şeyin bir bekleme zamanı sabırdır.

Çiftçi tohumu eker, bakımını yapar ve meyve alıncaya kadar sabreder.

Hemen meyve çıksın istemez, bilir ki meyvenin çıkma zamanı vardır.

İşte o meyveye erişinceye kadar sabreder.

Sabrını emekle, gayretle birleştirir.

Yaprak zamanı gelmeden düşmez.

Civciv zamanı gelmeden doğmaz.

Doğan çocuk hemen büyüzmez.

Güneşin doğması, batması zamanı gelince olur.

Zamanın gelişi ve zamanın akışı ve zaman yolunun sonu vardır.

İşte sabır; zamanın gelişini, zamanın akışını, zamanın sonunu görebilmektir.

İnsan sabrın ne olduğunu anlamalı ve bunu hayatına geçirmelidir.

Her insan sabır makamında yaşamalıdır.

Eğer kişi sabrın ne olduğunu iyi anlarsa, bir şeyin nereye gittiğini ve sonucunun ne olacağını bilir.

Kişi sabrı yakalayamazsa, isyana, öfkeye, hiddete, kav-gaya kayar.

Sabır beklemektir, dayanmaktır, zamanın akışını görebilmektir.

İnsana hep sabretmesi tavsiye edilir.

Âl-i İmrân Sûresi 200: “Yâ eyyuhâllezîne âmenu usbirû ve sâbirû ve râbitû...”

Yâ eyyuhâ ellezine amenu	: Ey iman edenler,
Usbirû	: Dayanmak, sabretmek, sebat etmek, beklemek,
Ve sâbirû	: Sabır, direnmek, sonuç için beklemek,
Ve râbitû	: Alâka, bağlantı, irtibat, varlıktaki hakk bağlantısı,

Meâli: “Ey iman edenler! Sabrın ne olduğunu anlayın ve gönlünüzü Allah’a râbıta ederek sabredin...”

Âyette de belirtildiği gibi, sabrın ne olduğunu iyi anlamalıyız ve gönlümüzü Allah’a râbıta ederek beklemeliyiz.

Kişinin başına ne olay gelirse gelsin, kişi o olaydan gerekli dersi çıkarmak için sabretmelidir ve olayı iyi okumalıdır.

Kişi, olayın iç yüzünü görebilmek için ve olayın nereye aktığını anlayabilmek için sabretmelidir.

Başına bir olay gelen kişinin önünde iki kapı açılır.

Biri sabır kapısıdır.

Biri isyan kapısıdır.

İsyan kapısını açan; öfke, hiddet, kin, nefret, karamsarlık, acelecilik, intikam gibi duygularla karşı karşıya kalır ve kişi akıllı düşünemez, akıllı hareket edemez.

Ama kişi, sabır kapısını açarsa; bekler, olayı çözmeye çalışır, olaydan gerekli dersi çıkarmaya çalışır, olayın hikmetine erer.

Her olaydan gerekli dersi çıkaran, bunu ileride başına gelen başka bir şeyde kullanır, o derse göre hareket eder.

Kâmil kimse, sabrederek, her şeyden ders çıkararak kemâlâta erer.

İşte sabır kişinin hayatında çok önemlidir.

Sabreden, tevekkül sahibidir.

Tevekkül Allah'ı vekil edinmektir.

O'na güvenmektir, O'na sığınmaktır.

Sabretmek beklemektir, zamanı geldiğinde hareket etmektir.

Sabır, râbitasız, tevekkülsüz olmaz.

Allah'ın "El Vekil" esması vardır.

Tevekkül kelimesi, vekil kelimesinden gelir.

Allah'ın "El Vekîl" esmâsı; varlıktan her şeyiyle yetkili olan Allah'tır hakikatine işaret eder.

Vekîl; birinin, işini görmesi için yerine bıraktığı veya yetki verdiği kimseye denir.

Allah'a tevekkül içinde olmak nedir?

Tevekkül sahibi kimlerdir?

Tevekkül makamı neresidir?

Abzâb Sûresi 3: “Ve tevekkel alâllâh ve kefâ billâhi vekîlâ.”

Meâli: “Varlığının sahibinin Allah olduğunu bilip, tüm varlığıyla teslim ol ve her şeyde yetkili olan Allah’a güven.”

Tegâbün Sûresi 13: “Allâhu lâ ilâhe illâ huve ve alâllâhi fel yetevakkilil mûminûn.”

Meâli: “Allah’dan başka bir güç yoktur ve Allah tüm varlıktan yüceliği ile kendini gösterendir. İşte bu hakikati anlayıp tüm varlığıyla teslimiyet içinde olanlar mü’minlerdir.”

Tevekkül içinde olan, isyan etmez, sabreder.

Tevekkül sahibi olan hiç karamsarlığa düşer mi?

Tevekkül sahibi olan dünya menfaati peşinde koşar mı?

Tevekkül sahibi olan hiç birine zarar verebilir mi, birinin hakkını yiyebilir mi?

Peki, tevekkül nedir? Kimdir tevekkül sahibi?

Tevekkül; “El Vekîl” kelimesinden gelir.

Tevekkül; vekîl edinmek, güvenmek, dayanmak, demektir.

Tevekkül; tüm varlığıyla yaratıcısına teslim olmak, her şeyin sahibi olan Allah’tan beklemek, başına ne gelirse gelsin bundan ders çıkarıp, hikmetini aramak, Allah’a bağlanıp ona güvenmek, sonucu Allah’tan beklemek anlamına gelen bir kelimedir.

Kur’ân’da görüyoruz ki; tevekkül sahipleri mü’minlerdir, diye belirtilmiştir.

Tevekkül makamı da, mü’minlik makamıdır.

Mü’min olan sabırlıdır.

Mü’min olan:

Kendi varlığının ve tüm varlığının sahibini bilip, tüm varlığını sahibine teslim edendir.

Hakk’dan emin olandır.

Her an Hakka dayanandır.

Başına gelen her şeye sabredendir.

Asla karamsarlığa düşmeyendir, bir an düşse bile bu halden hemen döndendir.

Tüm varlıkta her an tecelli edenin Allah olduğunu bilendir.

Tüm varlığı sonsuz nitelikleriyle saranın Allah olduğunu bilendir.

Tüm varlıktan her an “Semme Vechullah” olanın Allah olduğunu görendir.

Her an gönlünde Allah sevgisiyle yaşıyandır.

Her an, her şeyleriyle Hakk’a bağlılık üzere hareket edendir, o şuurlarını muhafaza edendir

İşte, tevekkül sahibi olanlar, mü’min olanlardır.

Mü’min olanların gönlü Allah’a râbıta içindedir.

Bu râbıta mü’mini sabırlı yapar.

Tevekkül sahibi olan; karamsarlığa düşmez, karamsarlığa düşeni de o halden kurtarır.

Allah’ı vekil edinmeyi, yâni Allah’a güvenmeyi, dayanmayı öyle güzel anlatır ki anlattığı kişinin içinden karamsarlık dağılır gider.

Ki Allah; her an kâlbimizi attırıyor, her an kanımızı doluşturıyor, her an bize nefes aldırıp verdiriyor, gözümüzden, kulağımızdan her organımızdan her an adeta bize hizmet edip duruyor, bizi bir an bile terk etmiyor.

Bunları bilen kişi, Allah’a tevekkül içindedir.

Vücûdumuzdaki işleyişi idrâk etmediğimiz müddetçe, tevekkül hakikatine eremeyiz.

Kişi, öz kaynağı olan Allah’tan gelir, O’na döner.

Cümle varlığı tutan, cümle varlıkta tecelli eden, cümle varlığın işleyişini yapan, fâil olan Allah'tır.

Kişi, varlığın fâil fiil boyutunu çok iyi tefekkür etmelidir.

Kişi kendine nisbet ettiği vücûdunun işleyişini anladığında, bu işleyiş kendisinin yapmadığını anlayacaktır.

Ve böylelikle fâil olan Allah'a teslimiyet, tevekkül içinde olacaktır.

Kişi, Allah'ın varlıktaki mükemmel işleyişini idrâk ettiğinde, hâl ve hareketlerini ona göre düzenleyecektir.

Kimseye zarar vermeyecek, kimsenin hakkına girmeyecektir.

Her an Allah'a teslimiyet içinde olacak ve o teslimiyet şuurundan ayrılmayacaktır.

İşte sabır, gönlünü Allah'a râbîta ederek, tevekkül içinde beklemektir.

“Ya sabır Allah” diyerek; “Allah'ım bana sabır ver, Allah'ım bana bu olayın nereye çıktığının hikmetini ver” diyerek dua edilmelidir.

Sabır makamı gönünde tecelli eden kimseler;

Sabırlıdırlar, beklerler, hemen karar verip uygulamazlar.

Öfkelenseler de öfkelerini yutarlar.

İsyan etseler de isyanlarını kontrol ederler.

İçlerinde oluşan hüznü taşımayı bilirler, “Allah'ım hüznümü al, hüznümü sevince dönüştür ya Rabbi” diye dua ederler.

Dillerini tutmasını bilirler, ne zaman konuşacaklarını bilirler.

Öfke ile hemen konuşmazlar, ne zaman neyi söyleyeceklerini bilirler.

Söylenen sözün hangi kapıyı açacağını sezerler.

Onlar zaman diliminin akışını çok iyi görebilirler.

Onlar sonuca endekslidirler.

Bir olayda hemen parlamazlar, o olayın nereye akacağını sezerler.

Hepimiz, bir şekilde üzüldük, üzdük, bir şekilde zulme uğradık, zulüm ettik.

Kırdık, kırıldık, kötü söze maruz kaldık, kötü söz söyledik.

Hepimiz bir şekilde isyan ettik, öfkelenedik, öfkeden yerimizde duramadık.

Adalet arayayım derken en büyük adaletsizliği yaptık.

Ey kardeşim! Gel sabrın ne hikmetlere kapı açacağını, ne lütuflar getireceğini bilelim ve sabredebilm.

Hızır, Mûsâ'ya dedi; "Ve keyfe tesbiru alâ mâ lem tuhit bihî hubrâ."

Meâli: "Olayların iç yüzünü, nereye gittiğini bilmek için sabretmelisin."

Burada da belirtildiği gibi, olayların hikmetine erebilmek için, bir tefekkür içinde beklemeliyiz, yâni sabretmeliyiz.

Sabır gayretle süslenmelidir.

Tevekkül ve teslimiyetle zenginleşmelidir.

Allah'a tevekkül ederek şöyle dua edebiliriz.

Allah'ım! Bizlere sabır gücü nasip et.

Allah'ım! Dilimizi tutmayı, öfkemizi yutmayı nasip et.

Allah'ım! İsyan etmemeyi, kavgaya sürüklenmemeyi nasip et.

Allah'ım! Olayların nereye gittiğini görebilmeyi, hikmetine erebilmeyi nasip et.

Allah'ım! Kâlb kırmamayı, kimseyi üzmemeyi, kötü söz söylememeyi nasip et.

Allah'ım! Hemen karar verdirmemeyi, hikmetine erdirmeyi nasip et.

Allah'ım! Başımıza iyi bir şey geldiğinde şımarmamayı, gururlanmamayı nasip et.

Allah'ım! Başımıza kötü bir olay geldiğinde, isyan etmemeyi, kaygıya düşmemeyi, fevri davranmamayı nasip et.

Allah'ım! Başımıza kötü bir şey geldiğinde, birdenbire şuursuzca hareket etmemeyi nasip et.

Allah'ım! Bizlere sabır gücü ver her olay karşısında sabırlı davranmayı nasip et.

İşte Müslüman olanın gönlü Allah'a râbîta içindedir ve o tevekkül ve sabır içinde yaşar.

- HİKMETLERİ ARAMASI

Hikmet, Allah'ın varlıktaki hâkimiyetidir.

O hâkimiyete ait nice sıfatlardır.

Allah varlığa sıfatlarıyla hâkimdir.

İnsan O'nun sıfatları ile donatılmıştır.

Her bir sıfat içinde nice hikmetler taşır.

Her bir varlık hikmetler kitabıdır.

Yaşamdaki olumlu ya da olumsuz her olay hikmetler taşır.

İslâm makamına eren, her dâim her şeye hikmetler üzere bakar.

Varlığın hikmetlerine ermeye çalışır.

Bu âlem mânâ deryasıdır.

Bu deryanın her bir damlası hikmetler taşır.

İslâm makamına eren kimse, varlığa, varlığın hikmetleri üzere bakar.

İnsan her zaman ne olursa olsun, her şeyin, her olayın hikmetlerini aramalıdır.

Olayların hikmetine ermesi kişiyi olgunlaştıracaktır.

Daha ihtiyatlı yaklaşmasına kapılar açacaktır.

Beşeri âlemde insanın başına olumlu ya da olumsuz birçok şey gelir.

İnsan başına gelen, olumlu ya da olumsuz her olaya ibret üzere bakmalıdır, hikmetine erişmelidir.

Rahatsız olduğumuz olayların hikmetlerine erişmezsek, o olaylar bizi rahatsız etmeye devam eder.

Yıllar geçse de o rahatsızlık ortaya çıkmaya devam edecektir.

Olayların hikmetine erdiğimiz an, olaylar bizi rahatsız etmeyi bırakacaktır.

Biz, olaylardan rahatsız olmayı terk ettiğimiz an, olaylar da bizi rahatsız etmeyi terk edecektir.

Olaylardan rahatsız olmayı terk etmemiz, ancak olayların hikmetine erdiğimiz an olacaktır

Tâ ki hikmetlere erelim ki olayların rahatsızlık yönüne sarılmayalım.

Başımıza gelen her şeyden gerekli dersi almalıyız.

Herşeyin hikmetine ermeliyiz.

Hikmet, hüküm aynı kökten gelir.

Tüm varlıktaki hükümler Allah'a aittir.

Yâni varlığın var oluşundaki bilgilerdir.

Var oluştaki bilgiler, tüm varlık kitâbında satır satır yazılıdır.

Bu âlem hikmetler kitabıdır.

Her bir varlığın ortaya çıkışı, hikmetlerin tecellisidir.

Bunu öğrenmek isteyen kimseye, varlık kitâbı apaçıktır.

Varlıktaki nitelikler Allah'ın hikmetleridir.

Hikmet üzere düşünmek, özlü düşünmek, hakikati anlamak için düşünmektir.

Ahzâb Sûresi 34: "Vezkurne mâ yutlâ fî buyûtikunne min âyâtillâhi vel hikmeh innallâhe kâne latîfen habîrâ."

Ve uzkurne	: Zikredin, hatırlayın, unutmayın, anın, anlayın,
Ma yutla	: Okunan şeyler, takip etmek,
Fi buyuti kunne	: Evlerinizin içinde, bulunduğunuz yerde,
Min âyati Allah	: Allah'ın âyetleri, işaretleri, delil,
Ve el hikmet	: Hikmet, derin düşünme, özlü düşünme, varlıktaki ilim,
İnne Allah kane	: Muhakkak ki Allah, oldu,
Latîf habîr	: Güzel, ince bir şekilde, lütuf, zarif, bildiren,

Meâli: "Bulunduğunuz yerlerde Allah'ın âyetlerinden okunan şeyleri anlayın ve özlü düşünün. Muhakkak ki Allah, hakikatlerini her varlıktan en ince bir şekilde bildirir."

Hikmet kelimesi burada, varlığın âyetlerini anlamak için derin, özlü düşünmek anlamında geçer.

Hikmet üzere düşünmek, bir şeyin taşıdığı değere erişmek üzere derin düşünmek demektir.

Bu derin düşüncede, varlığın var oluşunu anlamak üzere ilmî değerlere göre düşünmek vardır.

Olan olayların içyüzünü görebilmek için ise, inceden inceye düşünmek, hikmetine erişmek gerekir.

Mûsâ'nın hakikati arayışı yolculuğunda, Hızır ona hikmetlere erebilmesi için sabretmesi gerektiğini bildirir.

Kehf Sûresi 68: “Ve keyfe tesbiru alâ mâ lem tuhit bihî hubrâ.”

Ve keyfe tesbiru alâ : Nasıl, sabredersin, tahammül edersin,
Mâ lem tuhit : Şey, ne, kavrayamadın, anlayış,
Bihî habir : Onu, haber, bilgi, hikmetler,

Meâli: “Hikmetine eremediğin şeylere nasıl sabredeceksin ki?”

Evet, hem yaratılışın, hem de olayların hikmetine erebilmek için sabretmek gerekir.

Sabır hikmete erişebilmek için, sabır ve gayret yolculuğunda beklemenin adıdır.

Hikmet konusu iyi anlaşılmalıdır.

Mekke’nin müşrikleri de kendilerine hikmet verildiğini iddia ederlerdi.

Çünkü hikmeti mal anlamında da kullanırlardı.

“Allah bize hikmet vermiş, hayır vermiş” derlerdi.

Mekke’nin müşrikleri “Allah bize zenginlik vermiş, mal vermiş onlara kölelik vermiş” derlerdi.

Kendi gibi olmayanları dışarlardı.

Bilal-i Habeşi’yi hor görürlerdi.

“Allah bize mal vermeyi dilemiş, onlara kölelik vermeyi dilemiş” derlerdi

İşte bu anlayışla, Bakara Sûresi 269. âyeti ‘Allah dilediğine hikmet verir’ diye meâl edersek Mekke’nin müşriklerinin anlayışına göre meâl yapmış oluruz.

Diyanet İşleri Meâli: “Allah, hikmeti dilediğine verir. Kime hikmet verilmişse, şüphesiz ona çokça hayır verilmiş demektir. Bunu ancak akıl sahipleri anlar.”

Bakara Sûresi 269: “Yutil hikmete men yeşâu ve men yutel hikmete fe kad ûtiye hayran kesîrâ ve mâ yezzekkeru illâ ulûl elbâb.”

Yuti el hikmet	: Verir, sunar, sunulur, hikmet, var oluşun bilgisi,
Men yeşau	: Kim, kimse, ister, isteyen kimse, kim isterse,
Ve men yute el hikmet	: Kim, kimse, sunulur, verilir, hikmet, var oluş bilgileri,
Fe kad utiye	: Artık, böylece, oldu, olur, sunulur, verilir,
Hayran kesir	: Hayır, iyi olan, çok,
Ve mâ yezzekkeru	: Tezekkür etmez, varoluşu düşünmez, anlamak,
İlla ulû el elbâbi	: Başka, yüce akıl sahipleri, hakk üzere düşünmek,

Meâli: “İsteyen kimse sunulan hikmet üzere olur. Kim sunulan hikmet üzere olmuşsa, böylece o çok hayırlı çalışmalar içinde olur. Hakk üzere aklını işletenlerden başkası varlığın varoluşunu düşünmez.”

Kelime açılımına göre incelersek, varlığın yaratılış hikmetlerini anlamak isteyen kimse, mutlaka hakikatlere erişecektir.

Eğer bir kişi hakikatleri anlamak isterse, o apaçık kitâb olan varlık kitâbına yönünü döner, oradan okur ve hakikatleri anlamaya çalışır.

Allah insana hakikatleri anlaması için akıl vermiştir.

Allah insanda ayırım yapmaz, herkesi eşit olarak yaratmıştır.

Allah dilediğine verir dersek, Allah’ın adil ismine uygun düşmez.

Allah insana, hakikatleri anlayacak şekilde akıl, şuur vermiştir.

İnsana, “akıl et, araştır, düşün, tefekkür et” diye bildirmiştir.

Akleden, tefekkür eden her kimse mutlaka hakikatlere ulaşacaktır.

Eğer dünyaya meyledersek, makam, şan, şöhret peşinde olursak...

Gurur, kibir enaniyet içinde olursak...

Bâtıl bilgilerle, hurafalerle hareket edersek...

Elbette bize verilen akı, hakikatleri anlamak için kullanmamış oluruz.

Ve sonra da Mekkeli müşriklerin dediği gibi “Allah dileydi ben de hikmet üzere olurdum” deriz.

Ne kadar büyük bir gaflet değil mi?

İşte Allah hakikati çok iyi anlaşılmalıdır.

Eşhedü makamına erip, Allah’a şâhit olup, Allah’ı layıkıyla anlamanın tek yolu, varlığın özünde olan yaratılış hikmetlerini iyi anlamaktır.

Bâtıl alandan kurtulmanın hikmeti ilimdir.

Allah’ı anlamanın yolu, varlığın yaratılış hikmetine erişmektir.

İnsanın kendi yaratılışını ve varlığın yaratılışını anlamanın hikmeti akıldır, akli işletmektir.

Müşriklikten kurtulmanın hikmeti, Allah’a şâhit olmaktır, O’nun ulviyetinin yanında kendine varlık isnat etmemektir.

Beşeri alanda olayların hikmetine erişmek, olayların öncesini, çıkış sebebini, sonrasını okuyabilmektir.

Sözlerin hikmeti, taşıdığı anlamlardır.

Hikmetli söz, anlamlı söz demektir.

Anlamalı söz içinde mânâ taşıyan sözdür.

Mânâ varlığın kendinde olan Allah'ın ulvîyetidir.

İşte Müslüman bir kimsenin hem yaşantısı, hem olaylara bakışı, hem de hakikate davet edişi hep hikmet üzeredir.

Nahl Sûresi 125: “Udu ilâ sebîli rabbike bil hikmeti vel mevızatil haseneti ve câdilhum billetî hiye ahsen...”

Udu	: Davet et, çağır, dua et,
İlâ el sebil Rabbike	: Yol, Rabb, bedenlendiren, Rabbinin yolu,
Bi el hikmet	: Hikmet, anlamak, derin düşünmek, varlığı anlamak,
Ve el mevızati	: Öğüt, vaaz, nasihat,
El hasenat	: İyi, güzel, yararlı çalışma, hayırlı olan,
Ve câdil-hum	: Mücadele, gayret, onlar,
Bi elletî hiye ahsenu	: Onunla ki o, en güzel, iyi olan,

Meâli: “Rabbinin yoluna hikmetle davet et. Hayırlı çalışmalar için öğüt ver ve onlara hayırlı olanı anlatmak için gayret göster.”

Kâmil insanlar Müslüman insanlardır.

Yâni onlar her varlıktaki hikmetlere tâbidirler.

Ve böylelikle Allah'a teslimiyet ve şükür içindedirler.

Bakara Sûresi 129: “Rabbenâ vebas fîhim resûlen minhum yetlû aleyhim âyâtike ve yuallimuhumul kitâbe vel hikmete ve yuzekkîhim inneke entel azîzul hakîm.”

Meâli: “Rabbimiz! Onların içinden hakikatleri gösteren, diri olanın sen olduğunu anlatanlar açığa çıksın. Onların üzerlerinde olan senin işaretlerini onlara açıklasın ve onlara her varlığın bir kitâb olduğunu ve her varlıkta ince hikmetler olduğunu ve cehaletten arınmayı öğretsin. Muhakkak

ki sen, varlıktaki tüm niteliklerin yüce sahibisin, tüm varlığa hâkim olansın.”

Nisâ Sûresi 54: “Em yahsudûnen nâse alâ mâ âtâhumul-lâhu min fadlihî fe kad âteynâ âle ibrahîmel kitâbe vel hikmete ve âteynâhum mulken azîmâ.”

Meâli: “Yoksa insanlar, Allah’ın onlara verdiği lütuflara karşı bir hasetlik içinde mi oluyorlar? İbrâhîm; tüm varlığı bir kitâb olarak sunduğumuzu ve onda hikmetler olduğunu anlayanlardandı. O hasetlik içinde olanlara da tüm varlığın yüce hakikatlerini sunduk.”

Sad Sûresi 20: “Ve şedednâ mulkehu ve âteynâhul hikmete ve faslel hitâb.”

Meâli: “O sahip olduğu vücûdunun Bizim gücümüzle hareket ettiğini anladı ve o sunduğumuz hakikatlerdeki hikmeti anladı ve hakk ile batılı fark etti, hakikatleri konuştu.”

İşte Müslüman kimse, yaşantısını hikmetleri aramak üzere geçirir.

Her varlığın yaratılış hikmetlerine erişir.

Ve varlığa Hakk nazarı ile yaklaşır.

- AHLÂKLİ, GÜVENİLİR, DÜRÜST OLMASI

Müslüman ahlâk makamına erişmiş kimsedir.

Yaşantısında ahlâklî olma hâlini gösterir.

Ahlâkın ne olduğu iyi anlaşılmalıdır.

Hazreti Muhammed’in ahlâk ile ilgili söylediği söz iyi te-fekkür edilmelidir.

“Allah’ın ahlâkıyla ahlâklanın.” (İmâm Suyûtî)

Allah’ın ahlâkıyla ahlâklanmak nedir?

Ahlâk, Halk, Halkiyet, Halâk, Hulk aynı kökten gelen kelimelerdir.

Varlığın halk oluşunu anlamak “Ahlâk” hakikatine ermektir.

Her varlığın tek nefisten halk edildiğini anlamak, “Ahlâk” hakikatine kapı açacaktır.

Nisâ Sûresi 1: “Halaka kum min nefsi vâhidetin.”

Meâli: “Sizi tek nefisten halk ettim”

Tüm varlık tek nefis olan Allah’ın nefesinden halk olmuştur.

Nefs sırrı, nefes sırrı, enfüs sırrı iyi düşünülmelidir.

Nefes âlemin sırrıdır.

Nefes O’nun sırrıdır.

O nefesdir

Nefes O’dur.

Nefes henüz doğmamış idi.

Henüz nefes yok idi.

Nefes Ulvî âlemde bir sır idi.

Nefesin o derin sesi henüz yok idi.

Sesin o muhteşem tınısı gelecek idi.

Tüm varlık o tınıdan açığa çıkacak idi.

Nefes nûrun derinliklerinde gizli idi.

Nefes, Ulviyetten nûruna, nûrundan rûhuna üflenecek idi.

O kendini nefesle zâhire çıkaracak idi.

Nefes zikre, zikir nefese dönecek idi.

İşte “Nefesin sırrı zikir” bu idi.

Her bir varlık Allah’ın nefesinden gelecek idi.

Allah rûhundan üfleyecek idi.

O üfleyiş nefes olacak idi.

“Nefahu fîhi min rûhî” âyetinin sırrı bu idi.

İşte Nef, Nefse dönecek idi.
Nefs, bedenlerin sırrı olacak idi.
Tüm varlık “Nefs” olarak bedenlenecek idi.
Önce nefes alınacak idi.
O nefesle zâhire çıkış başlayacak idi.
Nefes kaderin sırrı idi.
Ulvîyetindeki nefes nûruna aktı.
Nûranî bedenler nefes aldılar, nefes aldılar.
Ve nefes vermeyi beklediler.
Çünkü nefesi verecek henüz bedenler yok idi.
Alınan nefes nûrundan idi.
Nûrundan alınan nefes rûhu oluşturmak içindi.
Alınan nefes Allah’ın nefesi idi.
“Infu hû-O’nun nefesi” âyetinin sırrı bu idi.
Cümle varlık Allah’ın nefesinden var olacak idi.
Tüm varlık tek nefesten halk olacak idi.
Allah nefesinden halk edecek idi
İşte “Halakakum min nefsin vâhidet” âyetinin sırrı bu idi.
Tek nefes Allah’ın kendisi idi.
Alınan nefes ışığın nefesi idi.
Alınan nefesle rûhlar oluştu.
Rûhun kaderi nûrdan alınan nefesle yazıldı.
Rûhun kaderi yazıldı, rûhdan üfleniş beklendi.
Aldıkları nefes zaman geldi “Nef” edildi.
Nef edilen nefesten “Nefs’ler-bedenler” oluştu.
Oluşan Nefs’ler nefes verdi.
Nefes verenler, cân olacak idi.

Artık nefes alıp verme zamanı gelmişti.
Çünkü nefesin verileceği bedenler var edilmmişti.
Nûrundan aldılar nefesi, bedenlerden verdiler.
İşte kulların nefes alıp verme sırrı bu idi.
İşte "Allah'ın nefesi" sırrı bu idi.
Nefes O idi.
O nefes idi.
Nefs, nefes, enfüs, nufüs hepsi nefese ait idi.
Nefes Allah'ın nefesi idi.
Tüm âlem her an nefes alıp vermekte idi.
Tüm âlem nefes idi.
Nefes zikrullah sırrı idi.
Nefesden gelen sesleniş, Allah'ın sesi idi.
Allah tüm varlıktan seslenen idi.
Kehf Sûresi 96: "İnfu hû."
Meâli: "O nefestir."
Hicr Sûresi 29: "Fe izâ sevveytuhu, nefahtu fîhi min rûhî."
Meâli: "Rûhundan nefes verdi, o nefesle bedenleri şekillendirdi."
Yâ-Sîn Sûresi 51: "Nufihâ fîs sûri."
Meâli: "Bedeninizde nefes alıp veren O'dur."
Kâmer Sûresi 13: "Fe izâ nufihâ fîs sûri nefhâtun vâhidet."
Meâli: "Göğüslerden nefes alıp veren Biziz, her nefes Bizim tekliğimizi gösterir."
Nisâ Sûresi 1: "Ellezi halakakum min nefsin vâhidetin."
Meâli: "Ki O'dur, tek nefesten-nefisden halk eden."
Her bir varlık her an nefes almaktadır.
Her varlıktaki nefesin sırrı, "Allah'ın nefesi" hakikatidir.

Halk sırrı, halkta nefes alıp verenin Allah olduğunun hakikatidir.

Ahlâk da her varlıktaki nefes sahibini görebilmek, ona göre yaşamak, varlığa ona göre davranmaktır.

Toplumda ahlâk kelimesi; kişinin huyu, tabiatı, davranış tarzı, tutumu, toplumdaki tavırları ile bir tutulur.

Ahlâk; kişilerin etik davranışları, yaşadığı toplumdaki geleneğe uygun olan ya da olmayan davranışları ile bir tutulur.

Kişiler; ahlâklı ya da ahlâksız olarak adlandırılır.

Oysa “Ahlâk” kelimesi mânevî bir anlam taşır.

Ahlâk kelimesini, toplumda kullandığımız anlamda kullanmak, ahlâk kelimesinin taşıdığı mânâyı örtüşmez.

Ahlâk kelimesi, toplumda kişilerin bildiği anlama göre olan bir kelime değildir.

Ahlâk kelimesi, mânevî bir kelime olup, her varlığın yapısında olan Allah’ın nurunu ifade eden bir kelimedir.

Allah, Hakk esmasıyla Halk’a tenezzül ediyor...

Tüm halkta aynılık derecesiyle tevâzû ediyor.

İşte bu hakikate eren kimse ahlâk makamına eriyor.

Halk’a, Hakk nazarıyla bakmak ahlâk makamıdır.

Ahlâk kelimesini, olumsuz bir kelime yapıp, ahlâksız diye kullanmak, ahlâk kelimesine uymaz.

Toplumda ahlâk kelimesinin yerine, “etik” “dürüst” kelimesi de kullanılır.

Ahlâklı, ahlâksız diye kullanılan kelime; etik olan, etik olmayan, dürüst olan, dürüst olmayan diye kullanılması daha doğrudur.

“Etik” kelimesi, Yunanca “ethos-ethikos” sözcüğünden türetildiği sanılır.

Kişinin toplumda davranışları, ilkeleri olarak bilinir.

Etik kelimesi; toplumsal bir davranışın adıdır.

Etik, dürüst kelimesi, toplumdaki örf adetlere uyup uy-
mamakla ilgili olan bir kelimedir.

Ahlâk ise mânevî bir makam olup, o makama eren kişi-
nin varlığa mânevî bakışıdır.

Ahlâk kelimesi “Halk” kelimesinden gelir.

Bu görünen varlığa beşer denir.

Halk ise, beşeriyeti açığa çıkaran sistemdir.

Halk kelimesi; hakikatte “Muhammed nuru” hakikati-
nin açılımıdır.

Muhammed nuru, tek olan Allah’ın nurunun her varlık-
taki cüz boyutudur.

Yâni tüm kâinattaki tek nurun adı “Allah”tır.

Her varlıktaki nurun adı ise”Muhammed”dir.

Halk denilen, Muhammed nurunun adıdır.

Allah, Muhammed boyutuna tenezzül edip, “Muham-
med-Halk-Sıfatlar” olarak zâhir olur.

Allah, tüm halk’ı Hakk esmasıyla ihâta ederek tevâzû
olarak zâhir olur.

Tevâzû tüm varlığın aynılık derecesinde paralel olmasıdır.

Hakk ve Halk hakikatinin zevkine erdiğimizde bunu anlarız.

Hakk, üflenen rûh sırrıdır.

Halk ise, her varlıktaki nûrun sırrıdır.

İşte ahlâk; her varlığın Allah’ın nûruyla sarılı olmasıdır.

Allah’ın ahlâkıyla ahlâklanmak denilen:

Her varlığın Allah’ın nûruyla sarılı olması,

Her varlığın içinin, dışının o nûrla ihâta edilmesi,

Her varlığın Allah'ın sıfatlarıyla işleyişinin sırrıdır.

Ahlâk, Halk makamı; Muhammed makamıdır, sıfatlar makamıdır, nûr makamıdır.

Kişi, nûr makamına erdiğinde, baktığı her varlıkta Hakk'ın nûrunu seyreder.

Varlığın tenini görmez, orada olan nûru seyreder.

Nûr Sûresi 35: "Allâh nûr el semâvâtî ve el ard."

Meâli: "Yerdeki gökteki nûr Allah'tır."

Nûr Sûresi 35: "Nûrun alâ nûr."

Meâli: "Nûr üzere nûrdur."

Denizi düşünelim, denizin tamamını mutlak-tek olan nûr olarak görelim.

Denizden gelen damlaları düşünelim, oradan gelen her bir damlayı da nûrdan gelen nûr damlaları olarak görelim.

İşte her varlık tek olan o nûrdan var olmuştur.

Ve her varlık o nûrla sarılıdır ve o nûrla işleyip gitmektedir.

İşte bu âlem tek nûrdan halk olmuştur.

Halk sırrı, tek nûrdan gelen nûr damlalarıdır.

Mutlak nûr "ehadiyet" sırrıdır.

Mutlak nûrdan gelen damlalar "vahidiyet" sırrıdır.

Yâni şöyle düşünelim.

Deniz "ehadiyet" makamıdır.

Denizden gelen damlalar boyutu "vahidiyet" makamıdır.

Ehadiyet ve vahidiyet makamlarının birliği "Ehadiyetül cem" makamıdır.

İşte Muhammed makamı "Hazret, Hazerât, Halk" nûr makamıdır.

Allah'un nûrunun halktan yansıdığı makamıdır.

Her kim bu makamın zevkine ererse, halk’a Hakk nazarıyla bakar.

Halk’a Hakk nazarıyla bakmak, kişiyi “Ahlâk’ makamına erdirir.

Ahlâk makamında halkı seyretmek, tenleri değil, canları seyretmektir.

Bu zevkle Yunus Emre şöyle seslenmiştir.

“Sûret topraktır diyeni, gönlüm kabul etmez onu,

Bu toprağın cevherini hazrete ergördüm âhi.”

Yunus Emre’nin dediği gibi, varlığın beşer boyutu da nûrun inkişafıdır.

Toprağın özü de nûrdur.

Tüm varlık birbiriyle “âhi-nûr kardeşliği” ile bağlıdır.

İşte bu bağı gören, teni cânı birbirinden ayrı göremez.

Öncelikle varlığın tenini değil canını seyreden, sonra da teni cânıdan ayrı görmeyen “İnsan makamı”na ermiştir.

Yâni her varlığın birbiriyle olan ünsiyyetini anlamıştır.

Her varlık birbirine, nûr ünsiyyetiyle bağlıdır.

Târık Sûresi

1- Ulvî Âlem ve ondan yansıyan nura.

2- İdrak ettin mi o güçlü nûrun ne olduğunu?

3- Sonsuzluğa akıp giden içinde hayat taşıyan o ışığı.

4- Bütün nefisler onunla korunur.

5- İnsan, yaratılışının inceliklerini değerlendirmek üzere baksın.

Nûr makamı, Muhammed makamı, Halk makamı, Ahlâk makamı, aynı makamının incelikleridir.

Her varlıktaki nûrun zevkine eren kişi, yâni varlığın birbirine aynı nûrla bağlı olduğunu anlayan kişi, ahlâk hakikatini anlar.

Bu zevke eren kişi; hiç bir varlığa zerre kadar zarar veremez.

Bu zevke eren kişi; hangi meslekte olursa olsun, hizmet için çalışır.

Para, zenginlik, mal-mülk şan-şöhret için çalışmaz.

Bu zevke eren kişi; herkesin huzuru, mutluluğu için koşar.

Bu zevke eren kişi; kimseyi kandıramaz, kâlb kıramaz, aldatamaz, küçük göremez, dedi-kodu edip arkadan çekiştiremez, başına ne gelirse gelsin sabır eder ve oradan gerekli dersi çıkarır.

Bu zevke eren kişi; cümle varlığa, ahlâk makamının yâni halk makamının, yâni nûr makamının zevkiyle bakar.

İşte ahlâk kelimesi, mânevî bir makam olan “Halk makamı”nın hakikatidir.

İşte Müslüman bu makamın şuuruyla yaşar.

Ahlâk makamının şuuruyla yaşayan Müslüman kişi, emin olunan, güvenilen kimsedir, dürüst kimsedir.

İslâm makamına erişmiş bir kimse toplumda güvenilir olandır.

Emin olunan kimse, yaşantısında çevresine güven veren kimsedir.

Müslüman Halk’da Hakk’a nazar eden kimsedir.

Onun için kimseye zerre kadar zarar veremez.

Her zaman yardıma ihtiyacı olana koşar.

Müslümanın en önemli vasfı “El Emin” “emin olunan, güvenilen” olmasıdır.

Hazreti Muhammed'in dürüstlüğünden dolayı ona "emin olunan, güvenilen" ismi verilmiştir.

İbn Sa'd'ın kayıtlarına göre Hazreti Muhammed ticaretteki ve sosyal alandaki dürüstlüğü, güvenilirliği nedeniyle ona 25 yaşlarında Mekke'de "El Emîn" ismi verildi. (İbnü'l-Esîr, VII, 80)

Hatice, Hazreti Muhammed'in ilimde, irfanda, ticarete doğru sözlü, son derece güvenilir ve güzel ahlâklı olduğunu gördüğünde, ondan çok etkilenmişti.

İşte Müslüman, yaşantısında, hâl ve davranışlarında, güvenilir olan, zerre kadar zarar içinde olmayan kişidir.

Müslüman mü'min olan kimsedir.

Yâni Allah'tan emin olan kimsedir.

Müslüman olan kimse, her yerin Allah'ın zatı ile kuşatıldığından emindir.

Mü'min emin olan demektir.

Allah'tan emin olan, her an her yerde O'na nazar eder.

Nereye dönerse dönsün O'ndan gayrı bir şey görmez.

Mü'min olan, emin olandır.

Müslümanın emin olmasından dolayı, emin olunan kimse denilir.

Emin olunan güvenilir kimse demektir.

Çevresindeki ilişkilerde, iyi huylu, güvenilir, komşuluk haklarını gözetken, kimseyi aldatmayan, dürüst olan, doğru sözlü olan kimse emin olunan kimsedir.

İşte Müslüman bir kimsenin hâli böyledir.

Müslüman halk'da Hakk'a nazar ederek yaşar, bu onu ahlâklı yapar.

Her varlığın yaratılış fitratına göre davranır, bu onu erdemli yapar.

Çevre ilişkilerinde, kimseyi kırmadan, adalet içinde, sorumluluk içinde, iyi haller içinde davranır, bu onu güvenilir yapar.

- VEFÂLİ OLMASI

Müslüman her zaman vefalıdır.

Kendine yapılan iyiliği unutmaz.

Verdiği sözü yerine getirir.

Çevresinde olan kimselere sevgiyle içten davranır.

İslâm makamına eren kimsede birçok rahmâni duygu tecelli eder.

Bunlardan biri de vefâ duygusudur.

Vefâ ile vefât birbirine bağlı kelimelerdir.

Allah'ta vefât etmek, her şeyinle Allah'a olan teslimiyetin sırrıdır.

Fenâfillah makamına erenler, vefât makamıyla tanışırlar.

Allah'a vefâlı olmak, "benim varlığım Senindir" duygusudur.

Kendine varlık nispet etmemek, Allah'ın ulviyetinde yokluğunu bilmektir.

Nasıl ki bir su damlası denize karışır gider, orada yok olur.

İşte vefâ da Allah'ın ulviyetinden kendine beden nispet etmemektir.

Vefâ, O'nu bilmek, O'nu tanımak, O'na tevekkül ve teslimiyet içinde olmak, O'nda kaybolmaktır.

Bu kayboluş O'nda bulunmak demektir.

Kişi bilmezlikle kendine benlik isnat eder.

Allah var ben de varım der.

Vefâ ise, “ben yokum Sen varsın” şuurudur.

Vefât da Allah’ta ölmek demektir.

Allah’ta ölenler, ölümsüzlük şerbetini içeceklerdir.

Allah’ta vefat edenler, ölmeden önce ölenlerdir.

Allah’ta diriliğe erenlerdir.

Allah’ta vefat etmeden, diriliğe kavuşulmaz.

Allah’ta vefat etmeden edeb duygusuna erişilmez.

Eskiden kâmil insanlar, ölen kimselerin ardından, onların yaşantısına göre, onları anarlarmış.

Vefât etti, fâni oldu, bekâya yürüdü, merhum oldu, rücû etti, Hakk’a karıştı, melek oldu, öldü, geberdi gibi sözlerle ölenlerin ardından, onları anarlarmış.

Fenafillâh makamına erip ölen bir kimse için, “vefat etti, fâni oldu” derlermiş.

Bekâbillah makamına eren bir kimse öldüğü zaman, “bekâya yürüdü, bekâ buldu” derlermiş.

Fenâ ve bekâ makamlarını görüp, çevresine rahmetle davranan bir kimse öldüğü zaman “merhum oldu” derlermiş.

Melek gibi tertemiz duygularla, hallerle yaşayan biri öldüğü zaman “melek oldu” derlermiş.

Allah’ı bilmeden ölen bir kimse için “öldü” derlermiş.

Zalim bir kimse öldüğü zaman “geberdi” derlermiş.

Burada geberdi sözü, ölenin şahsı için değil, yaptığı zulümlerden dolayı böyle kullanılmış.

İşte vefat kelimesi, vefâ kelimesinden gelir.

Bir ilim irfan yolunda, Allah’a her varlıkta şâhit olarak, Allah’a teslimiyet içinde olan kimse vefâlı kimsedir.

Allah’a vefâlı olmak, ezanda günde 20 defa okunan “eş-hedü-şâhit olmak” boyutuna erişebilmektir.

Her varlıkta O’nun tecellileriyle O’na şâhit olmak, her yerde O’nun vechîni görmeye kapılar açar.

Allah’a vefâlı olmak, O’nu bilip, O’na teslimiyet içinde olmaktır.

Her yerde O’nun vechîni görerek hareket edebilmektir.

Allah’a vefâlı olan, O’nun var ettiği tüm varlığa vefâlı davranır.

Vefâ duygusu çok iyi bilinmelidir.

Kur’ân’da Hazreti İbrâhîm için “o vefâlıydı” diye bildirilir.

İbrâhîm’in vefâlı olması ne demektir?

Necm Sûresi 37: “Ve İbrâhîm ellezî veffâ.”

Ve İbrâhîm	: İbrâhîm, rahîmiyete bağlı, Öze bağlı,
Ellezi veffâ	: Ki o, kimse, vefâlı, dost, içten, samimi,

Meâli: “Ve İbrâhîm vefâlı bir kimseydi.”

İbrâhîm derin bir duyguyla yaratıcısını aradı.

Toplunun görmeden, bilmeden bir Allah’a inanması ona yetmedi.

O görmek istedi, o şâhit olmak istedi, o bilmek istedi.

Tüm samimiyetiyle bir arayış içine düştü.

Amacı, varlığın nasıl yaratıldığını ve yaratıcısının kim olduğunu anlamaktı.

Duygusunda samimi idi.

Duygusu, şâhit olma duygusu idi.

İbrâhîm’in putları kırıp, Allah’ı arayışı Kur’ân’da örnek gösterilir.

İbrâhîm kırdığı putlar, zahirde taştan, topraktan, tahtadan yapılan putlar olarak düşünülmemelidir.

Onun kırdığı putlar, benlik putu idi.

Gurur putu idi.

Kibir putu idi.

Bilmişlik putu idi.

Senlik benlik putu idi.

Başkasını hor görme, kendini yüce görme putu idi.

Öfke, hiddet, kavga putu idi.

Hasetlik, fesatlık, cimrilik putu idi.

İbrâhîm, kendini hakikatten uzaklaştıran, tüm putları bir bir kırdı.

Aklını gönlünü temizledi, oradaki putlardan bir bir kurtuldu.

Bir vefâ içinde hakikat yolunda, şâhitlik yolculuğu yaptı.

İbrâhîm hakikate erişip, mü'minlerden oldu.

Hazreti İbrâhîm Tevhîd şuurunu insanlığa sundu.

Her yeri birliğiyle kuşatan "El Hû" hakikatini insanlığa sundu.

O'ndan gayri hiçbir şeyin olmadığını insanlığa sundu.

Hazreti İbrâhîm, Tevhîd'in babası olarak bilindi.

Hazreti İbrâhîm, tüm inançların ortak atası olarak bilindi.

İbrâhîm, yaşadığı topluma, bir olan Allah'ı anlatmaya çalışmış ve o yolda büyük mücadeleler vermiştir.

Allah'ın ne olduğunu anlamak için büyük bir tefekkür içinde olmuş, yerlere göklere bakarak yaratılışı ve yaratana anlamak istemiştir.

Hazreti İbrâhîm, yerlere göklere bakarak varlığın nasıl var olduğunu anlamaya çalıştı.

İçine düşen arayış, varlığı var edenin kim olduğu arayışı idi.

Bu arayış, Allah hakikatinin arayışı idi.

Bu arayış insanın kendini bilme arayışı idi.

Önemli olan kişinin kendini bilmesi ve Allah hakikatine erişmesidir.

İşte vefâ duygusunun göstergesi budur.

Allah’a vefâ, O’nda vefat etmeye götürür.

Yâni, O’nun ulviyetine teslimiyete götürür.

“Ben yokmuşum, Sen varmışsın” duygusuna götürür.

“Ben bilmezlikle bedenime benim dermişim, oysa bu beden Sana aitmiş” şuuruna götürür.

Allah’a vefâ duygusu, O’na olan teslimiyetin duygusudur.

Allah’a vefâ duygusu, her yerde O’na nazar ettirir.

Allah’a vefâ duygusu, O’ndan ayrı olmadığını bilmenin duygusudur.

Kul olduğunu bilmenin ve ona göre davranmanın duygusudur.

O’na vefâlı olmak, kulluğunu bilip tevâzû içinde yaşamaktır.

Kulluğunu bilen, her varlığın da kul olduğunu bilir ve varlığa bu şuurla davranır.

Kulluk, denizin damlaları misali gibidir.

Damla denizden ayrı değildir.

İşte insan, bu şuurla yaşarsa kulluk şuuruyla yaşamış olur.

Kulluk şuurı ilâhi aşkın verdiği bir duygudur.

Bu duygu içinde, hem edebi, hem vefâyı, hem de ilâhi aşkı taşır.

Allah aşkına erişmek, vefâ duygusunu getirir.

Allah aşkıyla her yere bakmak, vefâlî davranmayı getirir.

İnsanın o ilâhî aşka erişebilmesi; kendini bilmesi, kâinatın yaratıcısını tanımasıyla, her yerde O'nun tecellilerini görmesiyle mümkündür

İşte vefâlî olmak Allah'a olan teslimiyetin duygusudur.

Her yerde O'nu görmenin duygusudur.

Bu duyguya erenlerin gönülleri vefâ ile dolar.

Gönlü vefâ ile dolan kimse, her dâim çevresine vefâlî davranır.

O kimsenin çevresine vefâlî davranması, varlığın ardında olan Allah'a nazar ederek davranmasıdır.

Allah'a verdiği ahdi yerine getirmesidir.

Allah'a karşı vefâlî olmasıdır.

Rad Sûresi 20: "Ellezîne yûfûne bi ahdillâhi ve lâ yenkudûnel misâk."

Meâli: "O kimseler; Allah'a verdikleri sözleri yerine getirenlerdir, vefâlî olanlardır ve verdikleri sözleri bozmayanlardır."

Rad Sûresi 21: "Vellezîne yasılûne mâ emerallâhu bihî en yûsale ve yahşevne rabbehum ve yehâfûne sûel hisâb."

Meâli: "Ve o kimseler; varlığın işleyişinin ne olduğunu anlarlar, onu anlamakla Allah'ı anlarlar. Onlar kendilerini vücûdlandırana saygı duyarlar ve onlar kötü düşüncelerden çekinirler."

Rad Sûresi 22: "Vellezîne saberûbtigâe vechi rabbihim ve ekâmûs salâte ve enfekû mimmâ rezaknâhum sirren ve

alâniyeten ve yedreûne bil hasenetis seyyiete ulâike lehum ukbed dâr.”

Meâli: “Ve o kimseler; kendilerini vücûdlandırıranın gerçeklerini anlatmayı arzu ederler, sabırlıdırlar ve her an Hakk’a bağlılık şuuruyla hareket ederler. Onlar verdiğimiz rızıklardan gizli veya açık olarak infak ederler. Kötülükleri iyiliklerle önlerler. İşte onlar bulundukları yeri koruyup gözetenlerdir.”

R’ad Sûresi 23: “Cennâtu adnin yedhulûnehâ ve men salaha min âbâihim ve ezvâcihim ve zurriyyâtihim vel melâiketu yedhulûne aleyhim min kulli bâb.”

Meâli: “Tüm tecellilerin sahibine teslim olmanın huzuru içindedirler. Onların ataları da temizlenmiş kimselerdi. Onlarla aynı yolda olanlar da ve onların neslinden gelmiş olanlar da ve onların hepsi hakikatlerin kapılarından geçip, gücün sahibine dâhil olmuşlardır.”

Rad Sûresi 24: “Selâmun aleykum bi mâ sabertum fe nime ukbed dâr.”

Meâli: “Sabırlı olmanız sebebiyle selamete ulaşırsınız. Bundan sonra bulunduğunuz yeri güzelce koruyup gözetin.”

Âyetlerde de belirtildiği gibi, Allah yolunda vefâlı olanlar; akılları ve gönülleri tertemizdirler, sabırlıdırlar, ahdini yerine getirirler, kötü düşüncelerden geçmişlerdir, iyilikler yolundadırlar, varlıkta işleyeni bilirler ve hep bu duygularla yaşarlar.

Onlar her zaman, edebi duyguyla hareket ederler, vefâlı kimselerdir.

İşte edeb ve vefâ iç içedir.

Vefâlı olmak; edebin duygusudur.

Vefâlı olmak; dostluğun duygusudur.

Vefâlı olmak; sadâkatin duygusudur.

Vefâlı olmak; ilâhi sevgiyle aramanın, sormanın, sarılmanın duygusudur.

Vefâlı olmak; sevgi içinde, saygı içinde davranmanın duygusudur.

Vefâlı olmak; kendine yapılan hiçbir iyiliği unutmamak, başkasına yaptığın iyiliği unutmaktır, orada burada bahsetmemektir.

Vefâlı olmak; her varlığın yaşam hakkına, yaşam çevresine zarar vermemektir.

Vefâlı olmak; komşun aç iken ona koşturmak, sıkıntısı var iken sıkıntısını çözmeye çalışmaktır.

Vefâ, bedenlerin ardında Hakk'ın olduğunu bilerek hareket etmektir.

Vefâ, sevgini eksik etmeden ve hiçbir şey beklemeden koşturmak.

Dostluğunu, arkadaşlığını her zaman göstermektir.

İlgili davranmak, alâkadar olmaktır.

Vefâ, ne olursa olsun, ilgini alâkanı koparmamaktır.

Vefâ, bıkmadan iyilik yapmaktır.

Vefâ, benim senin kavgasına girmemektir.

Vefâ, "mülkün sahibi Allah, biz emanetçisiyiz" diyebilmektir.

Vefâ, bizlik şuurunda yaşamaktır.

Vefâ, kötülükten kaçınmak, zulme engel olmaktır.

Vefâ, bir ihtiyacı olana koşturmak, ona yardım etmektir.

Vefâ, ziyaret etmek, hâl hatır sormaktır.

Yaşlıları ziyaret etmek, onların gönüllerini almak, onların ihtiyaçlarını gidermektir.

Vefâ, öğretmenlerini, dostlarını aramaktır, ziyaret etmektir.

Vefâ, iyiliği karşılık beklemeden yapmaktır.

Vefâ, sevap beklemekten yardım etmektir.

Vefâ, anneni, babanı, kardeşlerini, akrabalarını arayıp sormak, onlara ilgiyle, şefkatle davranmaktır.

Hasta olanı ziyaret etmek, onu mutlu etmektir.

Onun iyileşmesi için, onun güçlü olmasını hissettirmektir.

İkramda bulunmak, hediyeleşmektir.

Hazreti Muhammed, ihtiyar bir kadına ikramda bulundu.

Bunu görenler sebebini sordular.

O da dedi ki: “Bu kadın Hazreti Hatice hayatta iken bize gelir giderdi.”

Ve devam etti: “Ahde vefâ imandandır.”

Vefâ, unutmamaktır, gönül almaktır, gülümsemektir, huzur vermektir.

İnsan asla vefâlı olmayı unutmamalıdır.

Her zaman vefâlı olmalıdır.

Kâmil insanlar her zaman, olumlu öğütler vermişlerdir.

Allah’a vefâlı ol.

Anne babana vefâlı ol.

Eşine ve evlatlarına karşı vefâlı ol.

Dostlarına, akrabalarına, komşuna vefâlı ol.

Kardeşlerine vefâlı ol.

Çevrendeki kimselere karşı vefâlı ol.

Ülken için vefâlı ol.

Meslek alanında vefâlı ol.

Çevrende olan hayvanlara ve bitkilere vefâlı ol.

İhtiyarlara karşı vefâlı ol.

Hiç unutmama bir gün gelecek sen de yaşlanacaksın.

Bir tebessüm edeni, bir ziyaret edeni arayacaksın.

Elini öpecek, koşup sana gelip sarılacak torunlar, çocuklar, akrabalar bekleyeceksin.

Birbirimizi arayıp sormanın o ulvî duygusu olan vefâyı toplum olarak neden unuttuk?

Karşılıksız koşmayı neden unuttuk?

Hangimiz üzerimizde emeği olan kişileri arayıp soruyoruz, gönül alıyoruz?

Oysa vefâ hepimizin ihtiyacı olan bir duygu.

Karşılık beklemeden, hangimiz koşuyor, hâl ve hatır soruyor?

Bir tanıdığımızın başına bir sıkıntı geldiğinde, ona koşup gidiyor muyuz?

Hemen “yardım için ne yapabilirim” diyebiliyor muyuz?

İyi günde koşmak değil maksat, dostunun başına kötü bir şey geldiğinde, bir sıkıntıya düştüğünde koşup gitmek tir maksat.

Gerçek dostluğa erişmektir.

Yapılan iyiliği unutmamaktır vefâ.

Kendine yapılan her türlü olumsuz davranışa karşı, olumlu davranmaktır.

Vefâlı olmak, samimi olmaktır.

Dostlarını, akrabalarını unutmamaktır.

Onlara yardım için koşmaktır.

Sâdık olmaktır.

Verdiği sözü yerine getirmektir.

Şefkâtli olmaktır.

Herkese her varlığa sevgiyle davranmaktır.

Merhametli olmaktır.

Koruyucu olmaktır.

Arayıp sormaktır.

İlgilenmek, alâkadar olmaktır.

Yardımcı olmaktır.

Tevâzûlu olmaktır.

Tenezzüllü olmaktır.

Saygı içinde, sevgi içinde davranmaktır.

İçten davranmaktır.

Beklentisiz davranmaktır.

Karşılıksız koşturmaktır.

Tüm bunların ortak duygusu “Vefâlı olmak”tır.

Müslüman her zaman vefâlıdır.

- KUL HAKKINA GİRMEMESİ

Müslüman asla kul hakkına girmez.

Kulluk makamının ne olduğunu bilir.

Her varlığın Allah’ın kulu olduğunu bilir.

Bir kulun hakkına girmenin, Allah’ın hakkına girmek olduğunu bilir.

Kul hakkı; toplumda kişilerle ilgili ya da yaşadığı çevre ile ilgili varlığın yaşama, üreme, yer edinme, ona ait olan mal ile ilgili haklarını gasp etmek, zarar vermek kul hakkıdır.

Bunlara örnek verirsek;

Başkasına ait olan bir şeyi gasp etmek.

Başkasına iftira atmak.

Başkası hakkında yalan söylemek.

Kendi menfaati için başkalarına güzel görünmek, süslü konuşmak, yalan söylemek.

Bir yere menfaat için gitmek.

Toplumda bir kişiyi hor göstermek, küçük düşürmek.

Kişinin, malına ırzına göz dikmek.

Başkasının malına zarar vermek, malını kötülemek.

Fitnelik yapmak, ikilik çıkarmak.

Kişilerin arasını açmak.

İnsanların inançlarını yok saymak.

İnsanları inançlarına göre ayırmak, yargılamak.

İnsanların inançlarını küçük görmek, dışlamak.

Yaratılmış bir varlığı kerih görmek, bir varlığa bilerek zarar vermek.

İnsanların dedikodusunu yapmak, arkasından çekiştirmek.

İnsanlara kötü mahlas, lakap takmak.

Makam, saltanat peşinde olup birlerinin hakkını yemek.

Çalmak, çırpamak, kendine ait olmayanı gasp etmek.

Öldürmek, kavga etmek, dayak atmak.

Kâlb kırmak, bağırarak, toplum içinde birine sesini yükseltmek.

Toplum içinde birini küçük düşürmek.

Toplum içinde kendini biliyor, başkalarını cahil göstermek.

Toplumda terör çıkarmak, kargaşa çıkarmak.

Kişinin yaptığı hatayı, her seferinde dillendirmek.

Yetimin malına göz dikmek, gasp etmek.

Devletin malı yetim malıdır, yani gelecekteki evlatlarımızın malıdır.

Zerre kadar da olsa devletin malından bir şeyi üstüne geçirmek, en büyük kul hakkıdır.

Birinin makamına göz dikmek, hakkı olmadığı halde kendini rüşvetle, torpille bir makama getirtmek.

İnsanların eksikliğini aramak.

insanları alaya almak, kerih görmek.

İnsanların özelini araştırmak ve bunu yaymak.

Kur'ân, başından sonuna kadar adeta, kul hakkına girmeyin diye onlarca yerde uyarılar sunar.

Birçok âyette belirtildiği gibi kim, zerre kadar kul hakkına girerse, muhakkak ki karşılığını bulur, diye bildirilir.

Kul hakkına giren;

Muhakkak ki huzur bulamaz.

Hep stres içindedir.

Her an korku içindedir.

Hep bir panik içindedir.

İçsel korkular içindedir.

Dilinde hep dedikodu, çekıştirme vardır.

Hep dünya menfaati peşindedir.

Mal mülk, saltanat, şan şöhret peşindedir.

Hep birilerinden yararlanma peşindedir.

Şahsi menfaati olanları över.

Menfaat bulamadıklarını kötüler durur.

İnançlarında menfaat peşindedir.

İbadetlerini Allah için değil cennet için yapar.

Dünyaya baktığında hep menfaat üzere bakar, eleştiri üzere bakar, hor hakir üzere bakar.

İnsanların giysilerine, namuslarına laf eder durur.

İnsanların özellerine göz diker, sinsilik yapar.

Kendini hep günahsız görür, başkalarını günahkâr görür durur.

Tüm kâmil insanlar yaşamları boyunca kul hakkı için mücadele etmişlerdir. Toplumda kötülük olmasın, kul hakkı yenmesin diye mücadele etmişlerdir.

Allah'a ârif olan, kulluk makamına eren, zerre kadar da olsa kul hakkına girmez. Zerre kadar da olsa hiçbir kimseye ve hiçbir varlığa kötülük yapamaz.

Müslüman kul hakkına riâyet eder.

Kimsenin hakkını yemez.

Kimsenin malına, mülküne, ırzına göz dikmez.

Asla açgözlü olmaz.

Paraya, mala, mülke esir olmaz.

Paraya, mala, mülke esir olmak çıkar ateşidir.

Bu ateşe düşmemeye gayret gösterir.

Hiçbir kulun hakkına girmez.

Bilir ki kul hakkı, yerleri gökleri sallar.

Kimseye iftira atmaz.

Kimsenin ardından çekistirmez.

Hiç kimseye tuzak kurmaz.

Hiç kimseye tepeden bakmaz.

Kimsenin boynunu eğdirmez.

Kimseye zalimlik yapmaz.

Kimseye ah çekirtmez.

Bilir ki ah, Allah'a varır, ateş olarak döner.

Zalimin zulmü kendine döner, kendini yakar.

Müslüman zerre kadar da olsa kimseye kötülük yapmaz.

Kimseye gözyaşı döktürmez.

Kimseyi aldatmaz.

Kimsenin gönlüyle oynamaz.

Sadakatten ayrılmaz.

Hiç kimseye ihanet etmez.

Sözünün ardında durur.

Kimsenin umudunu yıkmaz.

Kimseye huzursuzluk vermez.

Kimseyi yargılamaz.

Kimseyi aşağılamaz.

Fitnelik yapmaz.

Bakara Sûresi 191: “Vel fitnetu eşeddu minel katli.”

Meâli: “Fitne öldürmekten daha tehlikelidir.”

Bilir ki fitnelik öldürmekten kötüdür.

Adaletten uzaklaşmaz.

Edepten ayrılmaz.

Haktan hukuktan ayrılmaz.

Müslüman iyi insandır.

Sever, sevdirebilir.

Kucaklar, kucaklatır.

Araboymaz, ara yapanlardandır.

Her varlık Allah'ın kuludur.

Hiçbir kulu Allah'tan ayrı görmez.

Allah'ın hiçbir kulunu hor görmez.

Dedikodu, gıybet, fitnelik hep kul hakkıdır.

Kötü düşünmek, aşağılamak, hor bakmak kul hakkıdır.

Yalan söylemek, iftira atmak kul hakkıdır.

İnsanların eksiğini aramak, alay etmek, gizli yönlerini araştırmak kul hakkıdır.

Birine kendi çıkarın için gitmek, kendi çıkarın için te-bessüm bile etmek kul hakkına girmektir.

Zem, haset, fesat, gurur, kibir gibi haller hep kul hakkıdır.

İnsanları inançlarına göre ayırmak, inançlarını küçük görmek kul hakkıdır.

Yaratılmış bir varlığı kerih görmek kul hakkıdır.

İnsanların mallarına, ırzlarına göz dikmek kul hakkıdır.

Müslüman tüm bunlara dikkat eder.

Kul hakkını gözetir.

Kimsenin boynunun eğilmesine izin vermez.

Kul hakkı cehennem ateşidir, yakar insanı baştan ayağa.

Kul hakkına giren, asla huzur ile giremez yatağa.

Müslüman kul hakkına girmez, gönül yıkmaz.

Yunus Emre, kul hakkı ile ilgili ne güzel söylemiş.

“Bir kez gönül kırdın ise

Bu kıldığın namaz değil

Yetmiş iki millet dahi

Elin yüzün yumaz değil”

Hûd Sûresi 85: “Ey kavmim! Ölçüyü ve tartıyı tam olarak yerine getirin ve insanların mallarının karşılığını eksik vermeyin, çalmayın ve yeryüzünde zarar veren olmayın, fesat çıkaran olmayın.”

Hicr Sûresi 3: “Kendi çıkarları peşinde koşanları, kul hakkı yiyenleri, boş hayallerle avunanları bırak. Belki yakında bilirler.”

Nisâ Sûresi 161: “Onlar şahsi menfaat peşinde oldular ve onlar insanları hakikatlerden men ettiler ve onlar insanların

mallarını gasp ettiler, insanları asılsız boş şeylere sürüklediler. Hakikatlerimizi görmezlikten gelip örtenler için, hakir bırakıcı sıkıntılar vardır.”

Nisâ Sûresi 128: “Kim kötülük yaparsa onun karşılığını bulur.”

Hucurât Sûresi:

11: “Ey iman edenler, bir topluluk bir toplulukla alay etmesin, belki de o alay edilenler daha hayırlıdır. Kadınlar da kadınları alaya almasın, bekli de o alaya alınanlar daha hayırlıdır. Birbirinizin ayıbını aramayın, kötü isim, lakaplar takıp çağırmayın. İman ettikten sonra bölücü olan, bozucu olan ve pişman olup dönmeyen, işte onlar zalimlerdir.”

12: “Ey iman edenler, zanlardan çok kaçının. Muhakkak ki zanların bazıları sizleri fenalara sürükleyip günahkâr yapabilir. Bazınız bazınızın arkasından çekirtmesin, dedikodusunu yapmasın, gizli yönlerini, hatalarını araştırmassın. Sizlerden biriniz ölü kardeşinizin etini yemek ister mi? İşte tiksindiniz. Allah’a karşı gelmekten, fenalara düşmekten sakının. Muhakkak ki Allah hatalarını anlayıp pişman olanların tövbelerini kabul edendir, varlığı özünden var edendir.”

13: “Ey insanlar, biz sizi bir erkek ve bir kadından yaratık ve halklar halinde, kabileler halinde çoğalttık, birbirinizi tanımanız, yardım etmeniz için. Muhakkak ki sizden kerem sahibi olan, Allah’a ait olan hakikatleri bilen, fenalara düşmekten sakınandır. Muhakkak ki Allah ilmiyle var edendir, tüm varlıktan hakikatlerini bildirendir.”

Zillal Sûresi 7: “Fe men yamel miskâle zerretin hayren yereh”

Meâli: “Artık kim, zerre kadar iyilik yaparsa onun karşılığını görür.”

Zillal Sûresi 8: “Ve men yamel miskâle zerretin şerren yereh.”

Meâli: “Ve kim, zerre kadar kötülük yaparsa onun karşılığını görür.”

- YALAN, İFTİRA VE İHTİLÂK İÇİNDE OLMAMASI

Müslüman kimse Allah hakkında yalanlar söylemez.

Allah hakkında iftiralar atmaz.

Şahit olmadığı konuları da asla gerçekmiş gibi anlatmaz.

Duyduğu şeyleri de bunlar duyumlar diyerek düşünülmesi gerektiğini dile getirir.

Müslüman kimse aynı zamanda, kimseye iftira atmaz, kimse hakkında yalan söylemez.

Evet, şimdi düşünelim:

Nedir iftira?

Nedir yalan?

Nedir ihtilâk?

İftira, uydurulan şey, demektir.

Aslı olmayan suçlama demektir.

Ortaya atılan aslı olmayan şeyler iftiradır.

Uydurulan şeyler iftiradır.

Allah'ta olmayan şeyi, Allah'ta varmış gibi göstermek, Allah'a iftiradır.

Yani ilk defa birisi tarafından, aslı, temeli, hakikati olmayan uydurulmuş şey iftiradır.

Mesela desek ki Allah'ın 20 ayağı var, işte bu uydurmadır ve bir iftiradır.

Desek ki; kötülükler, zulümler, tecavüzler, gaddarlıklar, işkenceler Allah'tandır, bunlar iftiradır.

Desek ki; fesatlıklar, hasetlikler, gururlar, kibirler Allah'tandır, bunlar iftiradır.

Desek ki; Allah bir inancı diğerinden üstün kıldı, bir varlığı diğerinden üstün kıldı, erkek kadından üstündür, bunlar hep Allah'a iftiradır.

Allah Kur'ân'da bildiriyor ki; "Bende olmayan şeyi bana ithaf edenler, iftiracılarıdır ve onlardan daha zalim yoktur"

Hûd Sûresi 18: "Ve men ezlemu mimmenifterâ alâllâhi kezibâ ulâike yuradûne alâ rabbihim ve yekûlul eşhâdu hâulâil-lezîne kezebû alâ rabbihim e lâ lânetullâhi alâz zâlimîn."

Ve men ezlemu minmen	: Kim, kimse, daha zalim, kimseler,
İfterâ alâ Allah	: İftira, aslı olmayan, uydurma, Allah hakkında,
Keziben	: Yalan, uydurmaları anlatmak,
Ulaïke yuradûn	: İşte onlar, teklif, sunmak, arz ettikleri, bildirdikleri,
Alâ Rabbi him	: Karşı, için, hakkında, Rab, vücudlandıran,
Ve yekûlu el eşhâdu	: Derler, söylerler, şahitler, bilenler,
Haulai ellezîne kezebû	: Bunlar, işte onlar, yalan söyleyen kimseler,
Alâ rabbi him	: Rableri, vücudlandıran, onlar,
E lâ lânet Allah	: Değil mi, rahmetten uzaklaşma, Allah,
Alâ el zâlimîn	: Üzere, zalimler, zalimlik yapan,

Meâli: "Allah hakkında asılsız şeyler söyleyen, o yalanları yayandan daha zalim olan kimdir? İşte onların Rab hakkında bildirdikleri şeyler yalandır. Derler ki: Bilenleriz. İşte onlar kendilerini vücudlandıran hakkında yalan söyleyenlerdir.

Allah'ı idrak edemeyip rahmetten uzaklaşanlar zalimler değil midir?"

Âyette bildirildiği gibi, Allah hakkında bir şey uydurmak iftiradır.

Bu uydurmaları anlatmak yalandır.

Âyette "Allah hakkında bir şeyler uyduran ve bu uydurmaları yayandan daha zalim olan kimdir?" diye bildirilir.

Evet, aslı olmayan şeyler iftiradır.

Bunları ortaya koyanlarda iftiracıdır yâni müfteridir.

Uydurulan şeylere inanmak yalan boyutudur.

Uydurulan, yani aslı olmayan şeyleri esas sanıp aktarmak yalan boyutudur.

Yani iftiraları aktarmak yalan boyutudur.

Yani iftiracının söylediği şeyleri aktarmak yalan boyutudur. Bunu söyleyende yalancıdır.

Bir kimse, birinden bir şeyler dinler, aslında dinlediğinin hakikatine ulaşmaz ve bunu esas sanıp aktarır.

Değer verdiği kimsenin sözüne inanır ve o sözü orada burada esas sanıp aktarır.

Anlatan kişi de bir şey anlatır, anlatan da anlattığının hakikatini bilmez, o da bunu duymuştur, bir yerden okumuştur, bunlar uydurma olabilir.

Aslına ulaşmadan onu esas sanıp aktarmak doğru değildir.

Her zaman duyumların ve kitaplardan okunanların gerçeği araştırılmalıdır.

Eğer bunlar yalanlar ise, bunları aktarmak yalan boyutunun aktarımıdır.

İşte, dinleyen inanır, anlatan inanır, anlatılan inanır, fakat hiç biri anlatılanın hakikatini bilmez.

Esas sanıp anlatırlar, hiç şahit olmadan sadece inanca dayalı bilgiler aktarırlar.

İşte yalan, uydurulmuş şeyleri aktarmaktır.

Aktaran da yalancıdır.

Yalanın yalan olduğunu bilmeden inanmak vardır.

Etrafına bilerek yalan söylemek vardır.

İnanç alanında, yalanların yalan olduğunu bilemeden inanır, ona göre yaşarız.

Din adına duyduğumuz bilgilere hemen inanmamalıyız.

Araştırmalıyız, şahit olmalıyız.

Şahit olmadığımız müddetçe bilgiye dökmemeliyiz, anlatmamalıyız.

Ezanda günde 20 defa okunan “eşhedü” kelimesini buna işaret eder.

Yalanlara inanmak ve o yalanlara göre yaşamak ihtilâktir.

İhtilâk, anlatılan yalanları esas sanıp, onu hayatına geçirmektir.

Yâni anlatılan yalanlara göre hâl edinmek, huy edinmek, ibadet edinmek ve ona göre yaşamaktır.

Yâni yalanla yaşamak, yalanda yaşamak, yalana göre yaşamak, ihtilâktir.

İhtilâk; din adına, ibadet adına anlatılan aslı olmayan şeylerle yâni yalanlarla yaşamaktır.

Aslı olmayan şeyleri esas sanıp, o yalanlarla yaşamak ihtilâk üzere yaşamaktır.

İşte ihtilâk üzere yaşamak, atalarından öğrendikleri inanç sisteminin aslına ulaşmadan yaşamaktır.

Çünkü atalarından öyle görmüşlerdir.

Hiç aslını bilmeden, hiç şahit olmadan yaşarlar.

Ataları, yani anne ve babaları çocuklarına öyle öğretir ve çocukları da bunu gerçek bilip, öyle yaşarlar.

Her çocuk, anne ve babasının inanç sistemi üzere büyür.

Çocuk inancını sorgulamaya kalksa korkutulur.

Düşünmek istese, korkularla düşünme kapısı örtülür.

İşte bir kişi bir şey uydursa, uydurduğu şey iftiradır, uyduran iftiracıdır.

Bir kişinin de uydurulan şeyi esas sanıp aktarması yalandır, bu yalanı aktaran da yalancıdır.

İşte ihtilâk ise; yalanları esas sanıp hayatına geçirmek ve o yalanlarla yaşamaktır.

İşte bunun için Kur'ân'da, En'âm Sûresi 116. âyet çok carpıcıdır.

En'âm Sûresi 116 : “Ve in tutı eksere men fîl ardı yudıl-lûke an sebîlillâh in yettebiûne illez zanne ve in hum illâ yahrusûn.”

Ve in tutı eksere	: Eğer, kulak vermek, dinlemek, itaat, uyma, çoğuna,
Men fî el ardı	: Kim, kimse, yeryüzünde,
Yudılû ke	: Sapan, batıla sapmak, seni saptırırlar,
An sebîl Allah	: Allah'ın yolundan, hakikatlerinden,
İn yettebiûne	: Eğer, tâbi olmak, uyarlar,
İllâ el zann	: Ancak, zanda kalmak, sanmak, yalana dayanmak,
Ve in hum illâ yahrusûn	: Eğer olursa, onlar, ancak, yalanlarda kalan, yanlış,

Meâli: “Yeryüzündeki kimselerin çoğuna uysan, Allah'ın yolundan seni saptırırlar. Çünkü onlar yalanlara-zanlara tâbi olanlardır ve onlar yalanlarla hareket edenlerdir.”

İnsan bu âyeti düşününce, tüyleri diken diken oluyor.

Neyi nasıl düşüneceğini bilemiyoz.

Ne demek? “Yeryüzündeki kimselerin çoğuna uysan, Allah’ın yolundan seni saptırırlar.”

Ne demek? “Çünkü onlar yalanlara-zanlara tâbi olanlardır ve onlar yalanlarla hareket edenlerdir.”

Gerçekten bu âyette akli yalan düşüncelere kapılar açıyor.

İnsanlar inanç alanında yalanlara mı dayanıyor, yalanlarla mı hareket ediyor.

İnsan kendine sormadan edemiyor.

“Bunca yıl yalanlara inanıp, hep ihtilâk üzere mi yaşıyorum.”

“Hep kendi inancımı yüce görüp, başkalarının inançlarına hor mu bakıyorum.”

“Atalarımı bir inanç yolunda buldum ve o inançtan gelen bilgilerle, ibadetlerle hareket ettim, bunlar hep yalan mı?

“Kendim gibi inanmayanı yargıladım, aşağıladım, hor baktım, kâfir ilan ettim, hep bunlar yalan mıydı?”

“Din adına bana anlatılanları hangisi doğru?”

“Yalan ne, doğru ne nasıl bilebilirim?”

“Resûl ve nebîlerin anlattıklarına, o günün toplumu neden karşı çıktı, neden o kâmil insanlara saldırdılar?”

Mü’min Sûresi 5: “Atalarının inancından gidenlerin hepsi, onlara gelen resûllerin anlattıklarını kabul etmeyip, onlara hücum ettiler.”

Zuhruf Sûresi 22: “Bilakis, dediler ki: Biz atalarımızı bir inancın yolu üzerine bulduk ve biz onların gösterdikleri yol üzere, onların adetleri üzere oluruz.”

Evet, hakikatlere ulaşmak için yönümüzü, şahitlik alanı olan varlık kitâbına dönmeliyiz.

Ezanda okunan “Eşhedü” kelimesini cân kulağıyla duymalıyız.

Gece gündüz, görünen varlığı incelemeliyiz.

Kendimizin ve varlığın oluşumunu düşünmeli, bir aşk içinde araştırmalıyız.

Var oluşu ve var edeni anlamaya çalışmalıyız.

Varlıktaki işaretlere, delillere göre hareket etmeliyiz.

Ve çok düşünmeliyiz.

İşte İftira:

Daha önce duyulmamış, ilk defa ortaya konulan aslı olmayan şeylerdir.

Aslı olmayan şeyleri uydurmadır.

Uydurulan şeylerdir.

Yâni ilk defa birisi tarafından aslı, temeli, hakikati olmayan uydurulmuş şeylerdir.

Yalan ise;

İftiraları yaymaktır.

Uydurulan şeyleri esas sanıp aktarmaktır.

Başkasından duyduğu iftiraları, asıl sanıp orada burada anlatmaktır.

İşte yalan uydurulmuş şeyleri aktarmaktır.

İhtilâk ise:

Anlatılan yalanları esas sanıp, onu hayatına geçirmektir.

Yâni anlatılan yalanlara göre huy edinmektir.

Yâni yalanlarla yaşamak, yalanlarda yaşamaktır.

Din adına, ibadet adına anlatılan yalanlarla yaşamaktır.

İşte her zaman kendimize sormalıyız:

Ben, iftiralara mı inandım?

Ben, aktarılan yalanlarda mı kaldım?

Ben, bu yalanları hayatıma geçirdim ve o yalanlar üzere mi yaşıyorum?

Ben, dinin hakikat boyutuna mı, yoksa din adına aktarılan yalanlar boyutuna mı tâbiyim?

Lütfen düşünelim, araştıralım.

Duyduğumuz bir şeye hemen inanmayalım.

Onun hakikatini arayalım.

İlim üzere, irfân üzere, şahitlik üzere hareket edelim.

Kendi vücudumuzu, hakikatlerin kaynağı bilelim.

Ve görünen varlığı, hakikatlerin kaynağı bilelim.

İşte Müslüman, Allah’a şâhit olmakla, Allah’a teslimiyet içinde olandır.

Ve Müslüman ilmî delillerle hareket edendir.

Yalanları bilendir.

İftiraları bilendir.

İhtilâk üzere yaşamayandır.

- MÜCADELECİ ÇALIŞKAN VE ÜRETKEN OLMASI

İslâm şuuruna erişen bir kimse, her dâim çalışır, üretir.

Asla vaktini boş yere geçirmez.

Hayatın içinde devamlı mücadele içindedir.

Kur’ân’da başlı başına “Mücadele Sûresi” vardır.

Mücadele Sûresi 11: “Yâ eyyuhellezîne âmenû izâ kîle lekum tefessehû fîl mecâlisi fefsehû yefsehıllâhu lekum ve izâ kîlenşuzû fenşuzû yerfeillahullezîne âmenû minkum vellezîne ûtûl ilme derecât vallâhu bi mâ tamelûne habîr.”

Meâli: “Ey iman edenler! Meclislerde birbirinizin yolunu açın denildiği zaman, artık birbirinize yardımcı olun. Allah sizlere her türlü imkânı sunandır. Gayretli olun denildiği zaman, artık gayretli olun. Sizlerden Allah’a iman eden kimseler refah bulur ve o kimselere ilimde makamlar sunulur. Allah yaptığınız şeylerden her an hakikatleri bildirir.”

Müslüman kimse her zaman gayretli kimsedir.

Hangi meslekte olursa olsun, insanlara hizmet için gayret içindedir.

Çiftçi tarlasında, doktor hastanede, terzi iş yerinde, berber iş yerinde, aşçı lokantasında, mühendis fabrikasında, pazarcı pazarında, öğretmen okulunda, temizlikçi temizliğinde vs..her zaman gayret içindedir.

İnsanlar birbirine yardım etmek için yaratılmıştır.

Çiftçi tarlasında sebzeler, meyveler yetiştirirken gayret içinde olduğunda, onun gayreti sonucu evlerimize yiyecekler girer.

Müslüman tembel olmaz.

Çalışkan olur, gayretli olur, üretken olur.

Müslüman bir kimse, kendini değersiz, muhtaç görmez, dilencilik yapmaz, başkasına yük olmaz.

Müslüman kendi alın teriyle kazandığından rızıklanır.

Helal kazanç içinde olur, kendi ve ailesinin helal yiyip içmesine gayret eder.

Yeryüzü insanın geçimini sağlayan bir tarladır.

O tarlada gayret içinde olunmalıdır.

Hicr Sûresi 20: “Ve cealnâ lekum fîhâ meâyişe ve men lestum lehu bi râzıkîn.”

Meâli: “Orada sizin yararlanacağınız geçim kaynakları var ettik. Siz rızıkları oluşturan değilsiniz.”

İnsan ne kadar çalışırsa çalışsın, topraktan elde ettiği ürünlerin de sahibinin Allah olduğunu unutmamalıdır.

İnsan tohumu toprağa eker ama o tohumdan sebzeyi, meyveyi çıkaran Allah'tır.

Sebzedeki, meyvedeki rızıkların sahibi Allah'tır.

Onun için âyette "siz rızıkların sahibi değilsiniz" diye bildirilir.

Müslüman her zaman Allah'ı unutmadan, O'na teslimiyet içinde yaşar.

Tevâzû ve tenezzül içinde yaşar.

Müslüman Allah'ın zâtına teslim olduğu gibi, Allah'ın sıfatlarına da teslimiyet içindedir.

Tüm varlık Allah'ın sıfatları boyutudur.

İşte Müslüman Allah'ın sıfatları ile her dâim ilgilenir ve keşifler yapar.

Kâmil insanların sözü olan "Arı gibi çalışkan ol" tavsiyesi, insanların gayretli olması içindir.

İnsan varlığın yaratılış hakikatlerine erişmek için gayret içinde olmalıdır.

Ve eriştiği hakikatlerle hareket etmelidir.

Vaktini hiçbir zaman kayıp içinde geçirmemelidir.

Hakikatleri anlayamayan bir kimse vaktin kıymetini bilemez.

Hakikati anlayan kimse, kendi yaratılışında olan kabiliyeti de anlar ve ona göre üretken olur, çalışkan olur.

İnsan sorumluluk alanını bilmelidir.

Niçin yaratıldım diye kendine sormalı ve insan olarak sorumluluğum nedir, diye düşünmelidir.

İnsan öncelikle varlığın yaratılış hakikatini anlamak için mücadele içinde olmalıdır.

Anladığı kadarıyla da anlatmak için gayret içinde olmalıdır.

İsrâ Sûresi 19: “Ve men erâdel âhirete ve saâ lehâ sa-yehâ ve huve muminun fe ulâike kâne sayuhum meşkûrâ.”

Meâli: “Kim hakikatleri bir gayretle ararsa, sonunda istediğine kavuşur ve o mü’minlerden olur. İşte onlar, gayretli aramalarından dolayı karşılığını alanlardır.”

İşte Müslüman bir kimse, hem beşeri alanda hem ma-nevi yolda, çalışan, gayretli, üretkendir.

Müslüman kimse, karamsarlık içinde olmaz, karam-sarlığa düşse de hemen Allah’a sığınır ve karamsarlıktan umuda döner.

Müslüman bir kimse her zaman iyi niyetle, iş sorumlu-luğu içinde üretken olur.

İyi niyetle çalışan kimselerin amelleri asla israf olmaz.

Salih amelde olan kimseler, iyi kimselerdir.

İyi kimseler, yaptıkları gayretlerin karşılığını, gönülle-rinde hissettikleri huzur olarak alırlar.

Kehf Sûresi 30: “İnnellezîne âmenû ve amilûs sâlihâti innâ lâ nudûu ecre men ahsene amelâ.”

İnne ellezîne amenu : Muhakkak o kimseler, onlar, iman edenler,

Ve amilû es sâlihâti : Dosdoğru hak yoluna çalışanlar, iyi çalışmalar,

İnnâ lâ nudûu ecr : Biz, yok, israf, boş, harcamak, karşılık, bedel,

Men ahsene amel : Kim, en güzel, amel, çalışmak,

Meâli: “Muhakkak ki iman edenler ve dosdoğru hakk yolunda çalışanlar, güzel amellerde olan kimselerdir. Bizi anlayanların karşılıklarını boşa çıkarmayız.”

Müslüman bir kimsenin beyni hedefe rabitalıdır.

Hedefine de Allah’a rabita olarak gayret içinde ilerler.

O hedefinden uzaklaşmaz.

Bir kimsenin de onu hedefinden uzaklaştırmasına izin vermez.

Onun hedefi kabiliyetine bağlıdır.

Kabiliyetine bağlı olarak gece gündüz çalışır, üretken olur.

Onun çalışmasından çevresi için rahmet akar.

- İYİLİĞİ TAVSİYE ETMESİ KÖTÜLÜĞÜ MEN ETMESİ

Müslüman olan kimse, “Emir bi’l ma’rûf ve nehiy anî’l münker” ehlidir.

Yâni kötülüğü men eder, iyiliğe kapı açar.

Müslüman olan kimse her zaman iyilik üzeredir.

Davranışlarıyla iyiliği özendirir.

Müslüman kimse, toplumda kötülük bitsin, kimse kimseye zulüm etmesin ister.

Bir kişi birine kötülük yapmak istese, onu engellemek için büyük gayret gösterir.

Onun için toplumda kötülüklerin anası olan, gurur, kibir, benlik, çıkar içinde olma duygularını yok etmek için gayret gösterir.

Âl-i İmrân Sûresi 104: “Veltekun minkum ummetun ye-dûne ilel hayri ve yemurûne bil marûfi ve yenhevne anil munker ve ulâike humul muflihûn.”

Ve li tekun minkum	: Olsun, vardır, sizden,
Ummet yedune	: Topluluk, kimseler, davet, çağrı, tavsiye,
İla el hayr	: Ancak, sadece, iyi olan, hayra, hayırlı olan, faydalı,
Ve yemurûne	: Emr, iş, hüküm, tavsiye, emretme,
Bi el marûf	: İrfaniyet, bilmek, iyilik, hakikati bilmek,
Ve yenhevne	: Men eder, engeller, nehy eder, uzak durmak,
An el munker	: Kötülük, inkâr eden,
Ve ulaike hum	: İşte onlar,
El muflihûne	: Kurtuluş, felaha eren, başarılı olan, öze ulaşan,

Meâli: “Sizlerden bazı kimseler; hayırlı olan şeylere davet ederler, onlar hakikatlere arif olmak için çalışırlar, kötülüklerden uzak dururlar. İşte onlar felaha erenlerdir.”

Burada geçen “sizlerden bazı kimseler” denilen kesim, İslâm makamına erişmiş kimselerdir.

Onlar âyette de belirtildiği gibi, “Emir bi’l ma’rûf ve nehiy ani’l munker” ehilleridir.

İşte onlar yine âyette belirtildiği gibi “hayırlı olan şeylere davet ederler, onlar hakikatlere ârif olmak için çalışırlar, kötülüklerden uzak dururlar.”

Onlar toplumda kötülük olmasın, irfâniyet olsun, iyilik olsun diye mücadele ederler.

Burada geçen marûf kelimesi, arif kelimesi ile bağlantılıdır.

Marûf; irfaniyet, iyilik, hakikate arif olmak anlamlarındadır.

Emri marûf; irfaniyete, iyiliğe yönlendirmek demektir.

Ârif; anlayan, bilen, şâhit olan, kavrayan, gören demektir.

Ârif; Allah’ı bilen, Allah’a şâhit olan demektir.

Ârif olan kimse, marûf ehlidir.
Yâni insanları irfaniyete, iyiliğe, güzelliğe yönlendirir.
İşte onlar İnsan-ı Kâmillerdir.
Kâmil insan İslâm makamına erişmiş kimsedir.
Onlar, Allah hakikatine erenlerdir.
Allah'ın zâtında fâni olanlardan olanlardır.
Allah'ın rûhunda bâki olanlardan olanlardır.
Allah'ın nûrunu giyinenlerdir.
Tüm resûl nebîlerin makamlarını görenlerdir.
Muhammedî mertebeye erenlerdir.
Hakk deryasına karışanlardır.
Nice mânâyâ erenlerdir.
Hakk'ın vahyinden duyanlardır.
Halkta Hakk'ı seyredenlerdir.
Hakk'ın nûrunu yansıtanlardır.
Sevgi makamına, aşk makamına erenlerdir.
Sevgi makamında dirilenlerdir.
Aşk makamında ölümsüzlerden olanlardır.
Sözü, bakışı, hâli, davranışı hakça olanlardır.
Sabrı, tevekkülü, teslimiyeti tastamam olanlardır.
İhlâslı, samimi, olanlardır.
Güvenilen, emin olunanlardır.
Yaptığın her şeyi, Hakk için yapanlardır.
Her sözünde, her davranışında Hakk'ı hatırlatanlardır.
Her hâli tenezzul, tevâzû içinde olanlardır.
Yüzleri güldürenlerdir.
Karamsarlıkları, kaygıları söndürenlerdir.

Umut verenlerdir, sevindirenlerdir.
Çaresizlere çare olanlardır.
Sorunları çözenlerdir.
Sevdirenlerdir.
Korkuları yok edenlerdir.
Her türlü kötülüğü bitirmek için mücadele edenlerdir.
Fitneliği, fesatlığı bitirenlerdir.
Öfke, nefret ateşini söndürenlerdir.
Kötülükleri rahmetle, irfâniyetle bitirmeyi öğretenlerdir.
İlim ile yol gösterenlerdir.
Hakk'a hakikate yönlendirenlerdir.
Çalışmayı, keşfetmeyi hissettirenlerdir.
Şâhit olmanın yolunu gösterenlerdir.
Gönüllerde nice sırlara kapı açanlardır.
Gönül gözüyle bakmayı öğretenlerdir.
Gönüllere huzur verenlerdir.
Edebe, adalete sevk edenlerdir.
Şefkati, merhameti hissettirenlerdir.
İyiliği, yardımı, hizmet etmeyi, kendileri yaparak örnek olanlardır.
Beden diliyle nice güzellikleri hissettirenlerdir.
Barışı sağlayanlardır.
Tevhîd şuuruna eriştirenlerdir.
İşte onlar, "Emir bi'l ma'rûf ve nehiy ani'l münker" ehil-
leridir.
İşte onlar, İnsan-ı Kâmil olanlardır.
İşte onlar, İslâm makamının şuuruyla yaşayanlardır.

- SEVGİ VE SAYGI ÜZERE OLMASI

Müslüman bir kimse Allah'ın sevgisine erişmiştir.

Her varlığa saygı içinde davranır.

Her varlıktan yansıyan nûrun Allah'ın nuru olduğunu bilir ve davranışı da o ölçüyle olur.

Sevgi, her varlığın Allah'ın vedüd esmasıyla kuşatılmış olduğunu görebilmektir.

Sevgi, korumaktır.

Sevgi, koruyuculuktur.

Sevgi, birliktir.

Sevgi, şuurlu olmaktır.

Sevgi, aşkla sarılmaktır.

Sevgi, şüpheyeye düşmemektir.

Sevgi, imandır.

Sevgi, kâlblerinizin ziynetidir.

Sevgi, kırmamaktır.

Sevgi, kızmamaktır, öfkeni yutmaktır.

Sevgi, hikmetlere kapılar açmaktır.

Sevgi, kibreye düşmemektir.

Sevgi, hor bakmamaktır.

Sevgi, varlığın özünde Hakk'a nazar edebilmektir.

Sevgi, adalettir.

Sevgi, inanmaktır, emin olmaktır, güvenmektir.

Sevgi, sarılmaktır, bırakmamaktır.

Sevgi, sevindirmektir.

Sevgi, umut vermektir.

Sevgi, ilâhi aşka erişmektir.
Sevgi, hevâdan kurtulmaktır.
Sevgi, eğilmektir.
Sevgi, secdede durmaktır.
Sevgi, tebessüm etmektir.
Sevgi, nezakettir.
Sevgi, tenezzüldür.
Sevgi, mütevâzi olmaktır.
Sevgi, hayattır, yaşamın sırrıdır.
Sevgi, muhabbettir.
Sevgi, varlığın muhabbetine gönül vermektir.
Sevgi, tüm varlıktan gelen ilâhi huzurdur.
Sevgi, cennetin nefesidir.
Sevgi, batmayan güneştir.
Sevgi, Allah'ın nefesidir.
Sevgi, gönülde çağılayan bir ırmaktır.
Sevgi, dudaklardan akan Allah kelimidir.
Sevgi, gönülde olan Allah'ın ışığıdır.
Sevgide kendini düşünmek yoktur.
Sevginin yükü ağırdır, herkes çekemez.
Sevgi ehlinin kâlbi hep başkaları için atar.
Sevgi ehlinin kâlbinde Allah bulunur.
Sevgi ehli, her şeye göğüs gerer.
Sevgi ehli, sabırlıdır.
Sevgi ehli, her an tevekkül içindedir.
Sevgi ehli, her an Allah'a teslimiyet içinde yaşayandır.
Sevgi ehli, her türlü yükü çekendir.

Sevgi ehli, herkese koşturandır.

Sevgi ehli, başkasının acısını hissedendir.

Sevgi ehli, acılar bitsin, merhamet tecelli etsin diye koşturur.

Sevgi ehli, sevindirendir, umut verendir, karamsarlığı alandır.

Sevgi ehli, dürüştür, şefkatlidir, adaletlidir.

Sevgiye erişen, kırmaz, üzmez.

Sevgiye erişen, alay etmez, hor bakmaz, kendini yüce görmez.

Sevgiye erişen, dedikodu yapıp kimseyi çekiştirmez.

Sevgiye erişen, sevginin ışığında yürür.

Mümtehin Sûresi 8: "İnnallâhe yuhıbbul muksitîn."

Meâli: "Muhakkak ki Allah sevgisine erişenler, adaletli, dürüst kişilerdir."

Hucurât Sûresi 7: "Allâh habbebe ileykumul îmâne ve zeyyenehu fî kulûbikum"

Meâli: Allah sevgisi, sizi iman sahibi yapar ve sevgi kâlb-lerinizin ziynetidir."

Saygı, varlıkta Hakk'a nazar ederek davranmanın duygusudur.

Müslüman açığa çıkmış her varlığa saygıyla davranır.

Varlığın içiyle dışıyla Allah tarafından kuşatıldığını görür.

Varlığın sûretinde kalmaz, siretini görür.

Varlığa hem sûret cihetiyle hem siret cihetiyle kuşatıcı bakar.

Saygı makamına erişmek varlığın kendinde Hakk'ı görmekle mümkündür.

Saygı makamına erişmek Hâbil sırrına ermekle mümkündür.

Hâbil makamına ermekle mümkündür.

Âdem'in oğullarından olan Kâbil, Hâbile saldırdı ve onu öldürmek istedi.

Hâbil ise Allah'a saygısından dolayı, kardeşine kardeşinin kendine davrandığı gibi davranmadı.

Hâbil ne dedi?

Hâbil gibi söyleyebiliyor muyuz?

Hâbil'in makamına erebiliyor muyuz?

Hâbil neden öyle söyledi, anlayabiliyor muyuz?

Hâbil olmak kolay değildir.

Muhabbetullah makamına ermek kolay değildir.

Hâbil'in gibi söylemek hiç kolay değildir.

Kâbil Hâbil'i öldürmek için geldiğinde, şöyle söyledi:

“Sen beni öldürmek için gelsen de, ben Allah'a saygımdan dolayı seni öldürmek için sana gelmem.” Mâide Sûresi 28

Mâide Sûresi 28: “Lein besadte ileyye yedeke li taktulenî mâ ene bi bâsitın yediye ileyke li aktulek innî ehâful-lâhe rabbel âlemîn.”

Le in besadte	: Gerçekten, eğer sen uzatırsan, gelirsen,
İleyye yede ke	: Bana, elini, gücünü, yaptıklarını,
Li taktule nî	: Öldürmek için, yazık etmek, mahvetmek, ben,
Mâ ene bi bâsitın	: Ben değilim, uzatacak, gelmek,
Yediye ileyke	: Elimi, gücümü, sana,
Li aktule ke	: Öldürmek için, yazık etmek, sen,
İnnî ehâfu	: Ben, çekinmek, korku, saygı,
Allah rabb el âlemîn	: Allah, rabb, âlemler, tüm varlığı vücûdlandırıran,

Meâli: “Eğer sen beni öldürmek için gelirsen, ben tüm varlığı vücûdlandırıran Allah’a saygımdan dolayı seni öldürmek için gelmem.”

Evet, şimdi düşünelim!

Ben de Hâbil gibi söyleyebilir miyim?

Hâbil’in makamına erebilir miyim?

Hâbil gibi saygı makamına erebilir miyim?

Şimdi bunu daha geniş düşünelim.

Bize biri gelse dese ki:

“Şu kişi senin hakkında şöyle şöyle dedikodu yapıyor.”

Ne yaparız, ne düşünürüz?

Şöyle söyleyebilir miyiz?

“O benim hakkımda dedikodu yapsa da, ben onun hakkında dedikodu yapmam.”

“O beni kötülese de, ben onu kötülemem.”

“O beni hor görse de, ben onu hor görmem.”

Evet, düşünelim böyle olabilir miyim diye?

Hâbil ve Kâbil bizim hangi duygularımız?

Hâbîl; sevgi boyutu, muhabbet boyutu, teklîk şuûr boyutudur.

Kâbîl ise; zulûm boyutu, ikilikte kalma boyutu, katletme boyutu, kibir boyutu, kıskançlık boyutudur.

Hâbil boyutunda saygıya erişmek vardır.

Çünkü Hâbil makamında, her varlıkta varlığın sahibini görmek vardır.

Kâbil olan ise, benlik, ego, kibir içinde yaşayacaktır.

Hâbil Kâbil kıssasında her ikisi de aynı Allah’a inanıyorlardı.

Lâkin birinde tevazu vardı.

Diğerinde kibir ve kıskançlık.
Birinde teslimiyet vardı.
Diğerinde öfke ve kin.
Birinde sîretsel bakış vardı.
Diğerinde sûretsel bakış.
Her ikisi de aynı Allah'a inanıyorlardı.
Peki, yeterli miydi inanmak?
Neydi inanmak, neydi iman etmek?
Neydi sözde kalmak, neydi şâhit olmak?
İnanmak değildi maksat, şâhit olmaktı, hissetmekti, her an muhabbetullah teslimiyetiyle yaşamaktı.
Birinin inancı kendi çıkarı içindi.
Diğerinin inancı sadece Allah içindi.
Hâbil; teslimiyet boyutu idi, kulluk boyutu idi, nafile boyutu idi, nefes boyutu idi, sevgi boyutu idi, saygı boyutu idi.
Hâbil, bir gün gelip yok olup gideceğini biliyordu, ama Allah'ın her dâim var olacağını biliyordu.
Onun için Hâbil'e aynı zamanda; boş ve telef olan şey de denilmiştir.
Hâbil olan; her varlıkta varlığın sahibini görendi.
Hâbil olan; Allah hakikatine erendi.
Hâbil olan; varlığa varlık olarak değil, bir elbise olarak bakandı, elbisenin içindeki sahibini görendi.
Bu görüşünden dolayı tüm varlığa saygı duyardı.
Hâbil gibi söyleyebilmenin sırrı, her varlığın ardında varlığın sahibini görmek vardı.
Varlığın birbiriyle olan birlik bağını görmek vardı.
Kulluk şuuru vardı.

Kardeşlik şuuru vardı.

Evet, Hâbil olmak elbet kolay değildir.

Arınmak, temizlenmek, şâhit olmak elbet kolay değildir.

Hakk üzere bakmak, her baktığında Hakk'a nazar etmek elbet kolay değildir.

Akıllar değişmeden, bakışlar değişir miydi hiç?

Hakikate ermeden, davranışlar değişir miydi hiç?

Hâbil olmak kolay mıydı hiç?

Hâbil gibi söylemek için; teslimiyet şarttı, tevekkül şarttı, Tevhîd şuuru şarttı.

Hâbil olan, zerre kadar zarar vermeyi düşünür mü hiç?

Onun için Hâbil Kâbil'e öyle söyledi:

“Eğer sen beni öldürmek için gelsen de, ben seni öldürmek için gelmem.”

Yâni “Sen bana zarar vermeyi düşünsen de, ben sana ve hiç bir varlığa zarar vermeyi düşünemem”

Kolay mıydı böyle söylemek?

Hâbil olan söyleyebilirdi ancak.

Her vücûdda vücûdun sahibini gören söyleyebilirdi ancak.

İşte Hâbil olan söylerdi ancak.

Çünkü Hâbil her vücûdu tutanı biliyordu.

Vücûdun sahibini görüyordu.

Hakk ile Hakk'a nazar ediyordu.

Hâbil olan öyle söylerdi ve Hâbil öyle söyledi.

Peki, biz Hâbil gibi söyleyebilir miyiz?

Hâbil makamını hissedebilir miyiz?

Gelin, Hâbil gibi söyleyelim.

Gelin, Hâbil gibi bakmanın hikmetine erelim.

Gelin, Hâbil gibi söylemenin sırrına erelim

Biri bize iftira atsa da Allah’a havale edelim, hiç karşılık vermeyelim.

Gelin, Hâbil gibi söyleyelim.

“O benim hakkımda dedikodu yapsa da, ben onun hakkında dedikodu yapmam” diyelim.

“O beni kötülese de, ben onun kötülemem” diyelim.

“O beni hor görse de, ben onu hor görmem” diyelim.

“O bana zarar verse de, ben ona zarar vermem” diyelim.

“O benim arkamdan konuşsa da, ben onun ardından konuşmam” diyelim.

“Onun içinde kıskançlık olsa da, benim içimde olmasın” diyelim.

Tüm bunları Allah’a olan saygımızdan dolayı diyelim.

Evet, Hâbil gibi olalım ve Hâbil gibi söyleyelim.

Bilelim ki Hâbil gibi olmanın sırrı:

Elhamdulillâhi rabbil’alemin makamına ermekte gizlidir.

İslâm şuuruna ulaşmakta gizlidir.

Merhamet makamına ermekte gizlidir.

İlâhî sevgiye ulaşmakta gizlidir.

Varlığın ardında Hakk’a nazar etmekte gizlidir.

Varlığa olan saygının Allah’a olduğunu bilmekte gizlidir.

Allah saygısına erişen kimse, kimseye zerre kadar zarar veremez.

Çünkü o bilir ki:

Tüm kâlbleri attıran Allah’tır.

Bedenlerin özünde olan Allah’tır.

Tüm bedenlerde her an işleyen Allah’tır.

Tüm bedenleri her an tecellileri ile kavrayan, ayakta tutan Allah'tır.

Allah tüm kâinatın sahibidir.

Tüm sıfatların sahibidir.

Tüm insanlara şah damarlarından yakındır.

- TEVÂZÛ VE TENEZZÜLLÜ OLMASI

Müslüman her zaman tevâzû ve tenezzül içinde olandır.

Allah'a karşı, tevâzû ve tenezzül içindedir.

Toplumdaki davranışlarında, tevâzû ve tenezzül içindedir.

Konuşmalarında, tevâzû ve tenezzül içindedir.

Mesleğinde, tevâzû ve tenezzül içindedir.

İnsanlara konuşurken tenezzül eder, tevâzu gösterir, sevgi saygı içinde konuşur.

Tenezzül, inzal kelimesinden gelir.

İnzal, inmek demektir.

Menzil de aynı kökten gelir.

Menzile inmek, tenezzüldür.

Menzil, inilen yer demektir.

Menzil, yeryüzüdür, varlık boyutudur.

Tenezzül; varlığın seviyesine inmek, kendini yaratılan varlıktan ayrı görmemek, kendini yüce görmemek demektir.

Tenezzül sahibi yaratılan her varlığa, Allah'ın kulu olarak bakar ve kendini asla yaratılan herhangi bir varlıktan üstün görmez.

Tevâzû; paralel, aynılık, eşitlik demektir.

Yâni, kendini yaratılan diğer varlıkla aynı görmek demektir.

Mütevâzi kişi, tenezzül sahibidir.

Tenezzül sahibi, baktığı her varlığa, kendisi gibi Allah tarafından yaratılan bir varlık olarak bakar.

Tenezzül sahibi, asla kendini yaratılan bir varlıktan daha hayırlı, daha değerli görmez.

Kur’ân’da belirtildiği gibi, yaratılan her varlık Allah’ın yarattığı bir topluluktur.

Tenezzül sahibi her varlığa Hakk nazarıyla bakar.

“Yeryüzünde hiçbir varlık olmasın ki ve gökyüzünde kanatları ile uçan bir kuş yoktur ki, sizin gibi bir topluluk olmasın.” (En’âm Sûresi 38)

“Muhakkak ki siz de o varlıktaki topluluklar gibi bir topluluksunuz.” (Mü’minun Sûresi 52)

Müslüman bir kimse, varlığa her zaman hakk nazarı ile bakar.

Alçakgönüllü bakar.

Alçakta durmak tevâzû ve tenezzüldür.

Tevâzû kelime olarak; Arapça tawâḍuʿ تواضع kelimesinden gelir.

Koyma, aşağı indirme, bırakma, anlamlarına gelir.

Dilimizde de alçakgönüllü olmak yâni saygılı davranmak, gururlanmamak, kibirlenmemek gibi anlamlarda karşımıza çıkar.

Fâtır Sûresi 28: “Muhakkak ki hakikatlerin bilgisine ulaşıp kulluğunu bilen o kimseler, Allah’a karşı tevazu içindedirler. Muhakkak ki Allah tüm değerlerin yüce sahibidir, bağışlayandır.”

Furkân Sûresi 63: “Tüm varlıktan Hakk’tır yansıyan şurunda olup kulluğunu anlayanlar, yeryüzünde tevazulu bir hâlde yürürler.”

Hicr Sûresi 85: “Gökleri ve yeri ve onlarda olan her şeyi, hakikatlerden başka bir şey için yaratmadık. Muhakkak ki o ecel vaktiniz elbette gelecektir. Artık alçakgönüllü ve iyilikler içinde olun.”

Yâni tevâzû makamına ulaşan kişi kendini diğer varlıktan asla üstün görmez.

Kendisi de diğer yaratılan varlık da bir varlıktır ve Allah'ın kuludur.

Bir eşek de, bir at da, bir ayırık otu da bir insan gibi bir kuldur.

İnsan makamına gelen kişi baktığı her varlıkta kendini görür.

Yürürken bastığı taşın bile kendisi gibi bir kul olduğunu bilir.

Ki her gün içtiği o suda taştaki mineraller vardır.

O mineraller olmasa insan yaşayamaz.

İşte tevâzû makamına ulaşan kişi her zaman huzur içindedir.

İşte, kişi Allah'ı layıkıyla idrak ettiğinde O'na karşı tevâzû içinde olur.

Her varlıktan yansıyan nûrun, Allah'ın nûru olduğunu görenler, Er kişidir.

İşte onlar tevâzû içinde yaşarlar.

Yâni hep kulluk makamında yaşarlar.

Her varlığa saygı ve sevgiyle davranırlar.

Tenezzül içindedirler, yâni kendilerini varlıkla eş tutarlar.

Tenzil; inzal, nuzûl, nâzil aynı kökten gelen kelimelerdir.

Tenezzül; inmek, seviyesini bilmek, düşmek, alçakgönüllü olmak, karşısındakinin seviyesine göre tevâzû ile konuşmak demektir.

Nezle kelimesi de buradan gelir.

Kulluk makamına ulaşmak, yukarıdan aşağıya inmek anlamındadır.

Tenzil makamını anlayan, tenezzül sahibi olur.

Tenzil makamı; her varlığın bir özden geldiğini anlamak, açığa çıkan her varlığın, tüm değerlerin yüce sahibinden, tüm varlığı özünden var edene ait olduğunu anlamaktır.

Tenzil makamına gelen “Mü’min”dir.

Yâni Allah’tan ve varlıktaki O’na ait tecellilerden emin olan demektir.

Tenzil makamına gelen, tenezzül sahibi olur.

Tenezzül sahibi olan, tüm varlığı kardeş bilir.

Kendini varlığın seviyesine indirir, onlarla kendi eş, eşit bilir.

Yâ-Sîn Sûresi 1-5: “Yâ Sîn ve el kur’ân el hâkim, inneke le min el mürselin, âlâ sırâtın mustekim, tenzîl el azîz el rahîm.”

Meâli: “Ey kendindeki özü anlayan! Tüm kâinat kitabına hâkim olanı anlayan. Muhakkak ki sen, elbette hakikatleri anlatmak için açığa çıktın. Dosdoğru hakkın yolu üzeresin, açığa çıkan her varlık; tüm değerlerin yüce sahibindendir, tüm varlığı özünden var edendendir.”

Tenzîlî rahîm; rahîmiyetten, özden açığa çıkış, geliş demektir.

İşte tenezzül makamına eren, her varlığın Allah’ın rahîmiyetinden süzülüp geldiğini görür.

İşte bunlar Er kişilerdir.

Er kişiler, hep alçakta durur, yâni tenezzül içinde durur.

Tevâzûyla davranır.

Tenezzül inmek, tevâzû aynı özden geldiğini bilerek davranmaktır.

“Yüksekten bakan göz değil” sözü, Er kimseler asla ve asla ego içinde, gurur içinde olmazlar, asla öteleyici olarak bakmazlar.

Gurur, kibir insanın en büyük düşmanıdır.

Kibir içinde olan insan, başkalarına yüksekte bakar, onları hor görür.

Kendini, yolunu, inancını yüce görenler, ayaklarını Hakk yolunda kullanmazlar.

Onlar ayaklarını kendi çıkarları için kullanırlar.

İşte her insan, varlığın hakikatini görebilmeli ve varlığı Hakk’tan ayrı görmemelidir.

Her kim varlığın hakikatini göremezse, varlığın sûret boyutunda kalırsa, kendini varlıktan ayrı görür ve iblisleşir.

Bir karınca, bir böcek, bir kuş, bir çiçek, bir ağaç, bir taş, bir damla su, hepsi bizler gibi yaratılmış bir varlıktır ve asla bizden aşağı ya da üstün değildir.

Tevâzû içinde olan kendini üstün görmez.

Tevâzû içinde olan hiçbir varlığa hor bakmaz.

Tevâzû içinde olan kendini daha değerli görerek kibre düşmez.

Tevâzû içinde olan hiç kimseye zerre kadar zulüm etmez.

Tevâzû içinde olan iyilik için, yardım için koşar.

Tevâzû içinde olan karamsarlık ekmez, ümit eker.

Tevâzû içinde olan korkutmaz, sevindirir.

Tevâzû içinde olan Halk’ta Hakk’a nazar edendir.

Tevâzû içinde olan kesrette vahdeti görendir.

Tevâzû içinde olan;

Ölümü unutmadan yaşar.

Kâlb kırmaz, gönül yıkmaz.

Kimsenin hakkına girmez.

Kimseye iftira atmaz.
Kimse hakkında yalan söylemez.
Hak etmediği bir şeyi asla istemez, almaz.
Kimseye zarar vermez.
Hep tenezzül içinde yaşar.
Yunus Emre'nin dediği gibi; "sen ayruğa ne sanırsan kendine de onu san" duygusuyla yaşar.
Her varlığın kendisi gibi bir varlık olduğunu bilir.
Yaratılan hiçbir varlıktan üstün olmadığını bilir.
Hiçbir varlık da bizden üstün değildir.
Bu duyguyla yaşar, bu duyguyla davranır.
Hep yardım için koşar ve bir karşılık beklemez.
Müslüman kimse kendini varlıktan, varlığı kendinden ayrı görmeden yaşar.
Ve her dâim varlığın sahibini varlıkta görerek tevâzû içinde yaşar.
Biriyle konuşurken onun da kendi gibi yaratılmış bir kul olduğu bilerek konuşur.
Gönlünü ona rabıta ederek konuşur.

- HAMD VE ŞÜKÜR ÜZERE OLMASI

Müslümanın en önemli özelliği hamd ve şükür üzere olmasıdır.
Çünkü Müslüman başına kötü bir şey gelse de sabreder ve şükreder.
Sabrı Allah'a dayanmasıdır, tevekkül içinde olmasıdır.
Şükrü ise, kötü bir şey yaşasa da gönlünde Allah'ı unutmadığından dolayı şükür içinde olmasıdır.

Allah'ı unutan kendi benliğine düşer, karamsarlık içine düşer.

Önemli olan başına kötü bir şey gelse de Allah'ı unutmak ve gönlündeki Allah duygusuna şükür içinde olabilmektir.

Allah'ı unuttuğumuz an, isyan, öfke, kavga içine düşebiliriz.

Allah'ı unutmayan gönül şükür içinde olur.

Şükrün ve hamdın ne olduğunu iyi bilmeliyiz.

Karnımız doyduğunda veya bir şey kazandığımızda şükür ederiz.

Peki, gerçekten şükrün anlamı bu mudur?

Hamd kelimesi, Hazreti Muhammed'den önce de ve sonra da övmek ve yüceltmek anlamında kullanılmıştır.

Peki, "Hamd" gerçekten bu anlamda mı kullanılmalıdır?

Kur'ân'ı incelediğimizde "Hamd" ve "Şükür" kelimeleri hangi anlamlarda karşımıza çıkıyor?

Şimdi Kur'ân'ı inceleyelim.

Bakara Sûresi 56: "Summe beasnâkum min badi mevti-kum leallekum teşkurûn."

Meâli: 56: "Sizi kendimizden açığa çıkardık, sizi bir özden var ettik. Umulur ki siz, şükredersiniz- varlığınızın sahibini bilip, teslim edenlerden olursunuz."

Mülk Sûresi 23: "Kul huvellezî enşeeukum ve ceale lekumus sem'a vel ebsâre vel ef'ideh kalîlen mâ teşkurûn."

Meâli: "De ki: Sizi varedip ortaya koyan, size iştmei ve görmeyi ve idrak etmeyi veren O'dur. Ne kadar da az şükrediyorsunuz."

Fatiha-Rahîm Sûresi 2: "El hamdu lillâhi rabbil âlemîn."

Meâli: "Allah; tüm varlığı vücûdlandırandır, tüm niteliklerin sahibidir.

Evet, Kur'ân'da şükür ve hamd bambaşka anlamlarda sunuluyor.

Kur'ân'ı incelediğimizde anlıyoruz ki şükür; bize verilen nimetlerin farkına varmak ve sahibini bilip O'na minnettar olmanın duygusudur.

Şükür, başına gelen iyi ya da kötü bir şey de Allah'ı unutmamak, ona dayanmak, gönlünde Allah sevgisinin hissinde olabilmektir.

Hamd ise; varlıktaki tüm niteliklerin sahibinin Allah olduğunun belirtilmesidir.

Evet, Kur'ân'ı incelediğimizde bu kelimenin sadece Allah'a has olarak kullanıldığını anlıyoruz.

İşte şükür:

Bize sunulan nimetlerin farkına varmaktır.

“Verilen nimetleri sunan kimdir?” bunu bilmek sahibine minnettar olmaktır.

Varlığımızın sahibini bilip teslim olma şuurudur.

Allah'a kul olmanın sırrıdır.

Gönlünde Allah sevgisinin hissinin verdiği duygudur.

Tüm varlığımızın kime ait olduğunu bilmek, her an vücûdumuzdaki işleyişin, sıfatların, vücûdumuzun sahibinin Allah olduğunu bilip, teslim olma duygusudur.

Şükür; bedenimizdeki tüm işleyişin sahibini bilip her nefeste itiraf etmektir.

Her şükür O'na dayanmaktır, O'nu itiraf etmektir, kendine varlık isnat etmemektir.

“Sen varsın senden gayrısı yok” idrakidir.

Tüm varlığın Hakk ile bağlantısını anlayıp itiraf edebilmektir.

Gözün şükrü, gözden görme tecellisinin Hakk'a ait olduğunu bilmektir.

Kulağın şükrü, semi esmasının Allah'a ait olduğunun hissiyatıdır.

İnsan tüm varlığının ve her bir organının şükrünü eda edebilmelidir.

Mülk Sûresinde belirtildiği gibi, gözümüzdeki görmeyi, kulağımızdaki işitmeyi, burnumuzdan nefes alıp vermeyi veren, cümle âzâmızdan her an işleyen şüpheş Allah'tır.

İşte biz bunları idrak edip, sahibinin kim olduğunu bilip her an şükür içinde olmalıyız.

Kâlbimizi attıran Allah'tır.

Kanımızı dolaştıran Allah'tır.

Gözümüzden görmeyi, kulağımızdan işitmeyi sağlayan Allah'tır.

Her an hücrelerimizi çalıştıran Allah'tır.

Vücûdumuzun Zâtı Allah'tır.

İşte her an bunları unutmadan yaşamak ve sahibine minnettarlık içinde olmak şükürdür.

Sofraya oturduğumuzda sofradaki tüm rızkların sahibi Allah'tır.

Tarlada yetişen tüm yiyecekleri yetiştiren Allah'tır.

Bize; sütü, eti, yoğurdu, peyniri hep sunan Allah'tır.

Onlardaki tüm besleyici değerleri veren Allah'tır.

İşte biz, aslında yemeğe başlamadan önce Allah'a şükretmeliyiz.

Çünkü soframıza gelen yiyecek ve içecekleri şekillendiren, yetiştiren, tadını veren, şifa özelliğini veren Allah'tır.

Yemek yedikten sonra yine Allah'a şükretmeliyiz.

Çünkü yediğimiz yemeğin ve içtiğimiz suyun sindirimini yine vücûdumuzda yapacak olan, tüm hücreleri, dokuları, organları besleyecek olan Allah'tır.

Hücrelerimize yağları, proteinleri, mineralleri en ince ayarla iletecek olan Allah'tır.

İşte hep bunları bilip her an şükür içinde olmalıyız.

İşte biz hem yemek yemeden önce, hem de yemek yedikten sonra Allah'a şükretmeliyiz.

Ama hepimiz karnımızı doyurduktan sonra şükrediyoruz, şükürün aslı bu değildir.

Bu şükür, kendi çıkarı için şükür içinde olmaktır.

Aslında böyle şükür içinde olan küfür içindedir farkında değildir.

Kendi çıkarı için şükreden, olumsuz bir şey olduğunda hemen isyan eder.

Çünkü şükür gerçek manasına göre anlaşılmamıştır.

Şükür, her şeyinle Allah'a teslim olma sırrıdır.

Şükür, kendi varlığının sahibini, sıfatların sahibini bilmek ve teslim etmek idrakidir.

Şükür her nefeste her tecellinin Hakk'a ait olduğunu itiraf etmektir.

Zamanın kâmillerinden Şakîk-i Belhî ile İbrahim bin Edhem arasında geçtiği söylenen şöyle bir sohbet aktarılır.

Şakîk-i Belhî sorar: "Geçim husûsunda ne yaparsınız?"

İbrahim bin Edhem: "Bulunca şükreder, bulamayınca sabrederiz" der.

Şakîk-i Belhî der ki: "Bunu, Horasan'ın köpekleri de yapar" der.

Bu defa İbrahim bin Edhem sorar: "Ya siz ne yaparsınız?"

Şakîk-i Belhî şu cevabı verir: “Bulursak şükredip infâk ederiz, bulamadığımızda yine şükredip sabrederiz.”

Evet, anlıyoruz ki Şükür; kişinin kendi şahsına sunulan nimetlerin sahibinin Allah olduğunu bilmek ve her an teslimiyet içinde yaşamanın adıdır.

Kendine verilen kendi vücûdundaki sıfatların ve geçimi için sunulan nimetlerin sahibinin Allah olduğunu bilmek ve her an O’na minnettarlık içinde yaşamanın adıdır.

Hamd ise:

Hamd kelimesi, Hazreti Muhammed’den önce de ve sonra da “övmek ve yüceltmek” anlamlarında kullanılmıştır.

Kur’ân’ı incelediğimizde ise bu kelimenin sadece Allah’a has olarak kullanıldığını görüyoruz.

Arapçada “övme” manasında “medh” ve “sena” gibi isimler kullanılır.

Hamd, varlıktaki tüm niteliklerin sahibinin Allah’a ait olması hakikatidir.

İşte varlıktaki ama fiziksel, ama kimyasal, ama biyolojik tüm sonsuz nitelikler Allah’ın zâtına mahsustur.

İşte bu da “Hamd” boyutudur.

Hamd; kâinattaki yaratılmış olan, yaratılmakta olan tüm varlıkların niteliklerinin Allah’ın tecellisi olduğu hakikatini anlatan bir kelimedir.

Hamd, Allah’a mahsustur. Yâni bir varlığın yaratılışında o varlığı fiillendiren, sıfatlandıran, vücûdlandıran bizzat Allah’ın kendisidir.

Varlığın geldiği âlem olan rûh boyutu, nûr boyutu bizzat Allah’a ait olan bir boyuttur.

İşte, varlıktaki sonsuz nitelikler “Hamd” kelimesiyle ifade edilmiş ve o sonsuz niteliklerin Allah’a mahsus olduğu belirtilmiştir.

Bir kişi, Hamd olsun dediğinde; o kişi kâinattaki tüm varlıklarda tecelli eden tüm niteliklerin bizzat Allah’a ait olduğunu zevken ifade etmeye çalışır.

İşte, Fatiha-Rahîm Sûresi 2. âyette: “El hamdu lillâhi rab-bil âlemîn.”

Meâli: “Allah; tüm varlığı vücûdlandırandır, tüm niteliklerin sahibidir.”

Bize bu hakikati belirtir.

Burada Rabb; vücûdlandırır, şekillendiren, bedenın sahibi, bedende işleyen demektir.

Âlem; tüm kâinat, tüm varlık demektir.

Hamd; varlıktaki tüm nitelikler, olarak sunulmuştur.

İşte, Kur’ân’a göre incelediğimizde:

Şükür; kişinin kendi şahsına sunulan sıfatların ve yaşaması için gerekli olan nimetlerin sahibinin Allah olduğunu bilmesi ve her an teslimiyet içinde yaşamasıdır ve Allah’a minnettarlık duygusu içinde olmasıdır.

Hamd ise; varoluştaki ama beşerî cihetiyle ama ûlvî cihetiyle tüm nitelikler “Hamd” kelimesiyle ifade edilmiş ve “Hamd” Allah’a mahsustur denilmiştir.

Yâni “varlıktaki tüm sıfatlar Allah’ın sıfatlarıdır” hamd boyutudur.

İşte bir kişi, şükür olsun dediğinde kendi şahsi ile ilgilidir, kendine sunulanlara minnettarlık duygusudur.

Hamd olsun dediğinde ise, tüm kâinattaki varoluşun niteliklerinin Allah’a ait olduğunun itirafıdır.

Müslüman her zaman, şükür içinde, hamd içinde olur.

Allah'ın varlıktaki lütûflarını asla unutmaz, o lütufların sahibini ve o lütufların faydasını asla unutmaz.

Aldığı, verdiği her nefesin şükrünü eda eder.

Tüm rızıkların Allah'a ait olduğunu unutmaz.

Bilir ki şükür Allah'a teslimiyettir, O'nu unutmamaktır.

İşte Müslüman kişi, her an hamd ve şükür içindedir.

Allah'ı unutmadan yaşar.

Şükür içinde, hamd içinde yaşar.

Müslüman, varlığın yaratılış hikmetlerini düşünür ve bu hikmetlerin sahibine şükür üzere olur.

Bu Lokmân Sûresinde çok güzel izah edilmiştir.

Lokmân Sûresi 12: "Ve lekad âteynâ lukmânel hikmete enişkur lillâh ve men yeşkur fe innemâ yeşkuru li nefsih ve men kefare fe innellâhe ganiyyun hamîd

Ve lekad âteynâ	: Andolsun, verdik, sunduk,
Lukmân el hikmeti	: Lokmana hikmeti, bilgeliği,
En uşkur li Allah	: Şükür, teşekkür, varlığını sahibine teslim etmek, Allah
Ve men yeşkur	: Kim, şükür, varlığının sahibini bilmek, minnet,
Fe innemâ yeşkuru	: Şükür, varlığının sahibine teslimiyet,
Li nefsi hi	: Kendisi için, kendi nefsi için,
Ve men kefare	: Kim, kimse, örterse, hakikati görmemezlikten gelen,
Fe inne Allah	: Muhakkak ki Allah
Ganiyyun	: Gani, zengin, değerlerin sahibi, varlığın sahibi,
Hamîdun	: Tüm niteliklerin sahibi, tecellilerin,

Meâli: "Doğrusu Lokman sunduğumuz hikmet üzereydi ve Allah'a şükür içindeydi, varlığının sahibinin Allah olduğunu

bilip teslim edenlerdendi. Kim şükür içinde olursa, varlığının sahibini bilip teslim ederse, o kendini bilip teslimiyet içinde olur. Hakikatleri görmemezlikten gelen kimse ise, teslimiyet içinde olmaz. Muhakkak ki tüm varlığın sahibi, tüm niteliklerin sahibi Allah'tır."

İşte âyette belirtildiği gibi, şükür Allah'a teslimiyet duygusudur.

Her zaman, hangi durumda olursa olsun, kişinin başına ne gelirse gelsin, Allah'a teslimiyet içinde olmak gerekir.

Gönülde Allah sevgisini hissetmek gerekir.

Ve dâim olarak Allah sevgisine dayanarak yaşamak gerekir.

İşte o zaman şükür makamı açılır.

- YARGILAMAMASI, HOR BAKMAMASI, ABES GÖRMEMESİ

Müslüman, kimseyi yargılamaz, kimseye hor bakmaz.

Allah bir kimsenin bir kimseyi hor görmesini yasaklar.

"Allah, kişinin kendisini üstün görmesini yasaklar" (Nahl Sûresi 90)

"Beyazın siyaha, siyahın da beyaza hiçbir üstünlüğü yoktur-birbirinizden üstün değilsiniz" Hazreti Muhammed.

Nahl Sûresi 90: "İnnallâhe yemuru bil adli vel ihsâni ve îtâi zîl kurbâ ve yenhâ anil fahşâi vel munkeri vel bagy yeizukum leallekum tezekkerûn."

Meâli: "Muhakkak ki Allah; adil olmayı ve iyiliklerde olmayı ve sahip olduklarınızı yakınlarınızla paylaşmayı emreder. Kendini üstün görmeyi ve fenalarda kalmayı, inkâr etmeyi ve hasetlik yapmayı, haksızlık yapmayı, zulümlerde

olmayı ise yasaklar. İşte size böylece öğüt verir. Umulur ki hakikatlere ulaşır o hâl ile davranırsınız.”

Âyette ne güzel belirtilmiş.

Kendini üstün görmek, başkasına hor bakmak yasaktır.

Müslüman asla başkasına hor bakmaz, kendini de üstün görmez.

Her kim başkasına hor bakıyor, kendini üstün görüyorsa o Müslüman değildir.

İslâm makamına erenler, ekber olan Allah'ın varlıktaki ekberiyetine şahit olmuşlardır.

Ezanda günde 30 defa okunan “Allahu Ekber” her varlıkta ekber olan Allah'tır duyurusudur.

Müslüman olan kimse, asla kendini yüce başkasını hor görmez.

İslâm'da erkeğin kadına, kadının erkeğe üstünlüğü yoktur.

Bir milletin, bir millete üstünlüğü yoktur.

Bir inancın, bir inanca üstünlüğü yoktur.

Bir mesleğin, diğer bir mesleğe üstünlüğü yoktur.

Bir mezhebin bir tarikatın, diğerine üstünlüğü yoktur.

Bir ailenin, diğer bir aileye üstünlüğü yoktur.

Bir topluluğun bir topluluğa üstünlüğü yoktur.

Siyahın beyaza, beyazın siyaha üstünlüğü yoktur.

Bir insanın diğer bir insana üstünlüğü yoktur.

İnsan, asla başka bir varlıktan üstün değildir.

Kendini üstün görmek; kendi acizliğini anlamamak, Allah'ı layıkıyla idrak edememek ve içinde Allah sevgisine ulaşamamaktan gelir.

Kâinat'ta en aciz varlık insandır.

İnsan, yeryüzünde olmasa, yaşam yine devam eder.

Lâkin, yeryüzünde ağaçlar, hayvanlar, toprak, su olmasa insanın yaşamı olmaz.

Hidrojen, oksijen, demir, bakır, çinko, azot, sodyum, potasyum gibi atomlardan herhangi bir olmasa insanın yaşamı olmaz.

İnsan en son yaratılan bir varlıktır ve kendinden önce yaratılan tüm varlığa muhtaçtır.

İnsan bunu hiç bir zaman unutmamalı ve yaşamını o şurada geçirmelidir.

İnsan bu hakikati unuttuğu an, kendini üstün görmeye farklı görmeye başlar.

Her varlığın, kâinatın sahibini unutan, kâinattaki tüm sisteminin işleyişini anlayamayan, yâni Allah hakikatini idrak edemeyen kişi kendini üstün görmeye başlar.

Nisâ Sûresi 36: “Muhakkak ki kendini üstün gören, kibirlilik içinde olan kimselerde Allah sevgisi yoktur.”

Arâf Sûresi 12: “Varlığın dış yüzünde kalıp iç yüzünü göremeyen; benlik içinde kalır, yakıp yıkıcı hallerinden dolayı yaratılışı anlayamaz, kendini diğer yaratılanlardan üstün görür ve o yaratılanları bir sûret görür ve sûretini göremez.”

Varlığın dış yüzüne değil, varlığın içyapısındaki işleyişe, niteliklere bakmalıyız.

Varlıktaki nefes, sıfat, zât boyutuna bakmalıyız.

Her varlığın geldiği öze bakmalıyız.

Nasıl ki açığa çıkan bir ağaç bir tohumdan geliyorsa, bu kâinat da bir özden gelir.

Her varlığın enfûs boyutunda her an tecelli eden Allah'tır.

Allah, her varlığı tutan, her varlığı işletendir.

Allah, her varlığa eşit derecede yakındır.

Aynen insanın kendi vücûdundaki sonsuz hücrenin bir bütünlük içinde olduğu gibi, bir vücûd tarafından tutulduğu gibi.

Enfâl Sûresi 59: “Hakikatleri görmemezlikten gelip örtenler, kendilerinin üstün olduklarını sanmasınlar. Doğrusu onlar kendi acizliklerini anlayamadılar.”

Hakikat, bizim vücûdumuzdaki sistem ve o sistemin sahibidir.

Kendi vücûdumuzu işleten biz değiliz.

Kâlbimizi attıran, kanımızı dolaştıran, hücrelerimiz çalıştıran biz değiliz.

Yaşam sürecimizi kontrol eden biz değiliz.

Biz bize ait değiliz.

Bizi biz yapan hakikati unuttuğumuz an, bizde bir kibir, bir üstün görme hâli oluşabilir.

Hakikat; kişinin kendisinin de her varlığın da nereden geldiğini bilmektir.

İnsan olan, hangi Özden açığa çıktığını bilir.

Ve her varlığın kul olduğunu bilir.

İnsan olan; gurur, kibir, üstünlük içinde olmaz, tenez-zül içinde olur.

Tenezzül içinde olan, hangi varlığın yanında olursa olsun, onun da kendisi gibi Allah'ın kulu olduğunu bilir.

Ve asla kendini büyük görmez, hiç bir varlığı da küçük görmez.

İşte Yunus Emre bu zevkle;

“Sen sana ne sanırsan

Ayrığa da onu san

Dört kitabın manası

Budur eğer var ise”

“Yetmiş iki millete bir göz ile bakmayan
Halka müderris olsa da hakikatte âsidir” diye söylemiştir.
Yâni her varlık Allah’ın kuludur.

Biri diğerinden yüce değildir.

Yüce olan, hamd sahibi olan, tüm varlığın sahibi olan, tüm
varlıktaki sıfatların sahibi olan yalnızca ve yalnızca Allah’tır.
İşte “Tenezzül sahibi” asla ve asla bu şuurdan uzaklaşmaz.
İnsan makamına gelen bu şuurda yaşar.

Müslüman insan makamına erendir.

Müslüman, hangi varlığın yanında olursa olsun, o var-
lıktaki “zikri” duyar.

O varlığa selâm verir, o varlığın selâmını alır.

Nahl Sûresi 26: “Böylece kendilerini yüce görmenin, üs-
tün makam sahipleri olarak görmenin halinde yıkılıp git-
tiler ve onlar şuurlu olamadıklarından dolayı sıkıntıların
içinde kaldılar.”

Bulunduğumuz makamlar, topluma, varlığa hizmet içindir.
Kendimizi farklı, üstün görmek için değildir.

Bir doktor, köydeki bir çiftçiden, bir çobandan asla üs-
tün değildir.

Bir çoban, bir çiftçi de bir doktordan asla üstün değildir.
Her ikisi de hizmet için vardır.

Toplumda her meslek birbirine hizmet için vardır.

Hasta olduğumuzda doktora gideriz, yiyeceklerimiz için
çiftçiye gideriz.

Bir başbakan, bir milletvekili, bir müdür asla bir vatan-
daştan üstün değildir.

Onlar o makamlarda hizmet için bulunur.

Allah'ı içinde hisseden herkes, birbiriyle eşit olduğunu bilir ve asla üstünlük taslamaz.

Kâinatta tüm makamların sahibi Allah'tır.

Her varlıkta her an bulunan Allah'tır.

İsrâ Sûresi 3: "Kendilerini bir yücelik içinde görüp, üstünlük taslamalarından uzak durmalarını bildirdik."

İsrâ Sûresi 7: "Kendinize yazık etmemek için üstünlük taslamayın ve kendinize yazık etmeyin."

Rahmân Sûresi 31: "Ey kendilerini bir üstünlük içinde görenler! Sizler neden kendinizi sorgulamazsınız?"

Kendini üstün gören, farklı gören içsel huzura ulaşamaz.

Kendinin ve cümle varlığın var oluşunu, sistemini, sahibini anlayan içsel huzura ulaşır.

Cümle kâinatta, her varlıkta ekber olan, aziz olan Allah'dır.

Cümle kâinatın, her varlığın sahibi O'dur.

Her varlıktaki işleyişin, niteliklerin sahibi O'dur.

Varlığın geldiği öz O'dur.

Cümle vücûdları her an tutan O'dur.

Yüce olan, Kuddüs olan, Mâlik olan sadece O'dur.

İşte Müslüman bir kimse, hiçbir varlığa ve hiçbir kimseye hor bakmaz.

Çünkü o Bilir ki varlığın kendinde zâtı ile tecelli eden Allah'tır.

Müslüman kimseyi yargılamaz.

Hiçbir şeye abes bakmaz.

Kimsenin inancını, ibadetini, ibadethanesini, giysisini, milletini, cinsiyetini, özel hayatını yargılamaz.

Kâmil insanlar hep öğütler vermişler.

“Sakın kimseyi yargılama.”

“Kimseyi hor görme.”

“Hiç kimseyi dışlama.”

“Kimseyle alay etme.”

“Sakın önyargılı olma.”

“Kimsenin inancını, ibadetini yargılama.”

“Kimsenin, milletini, geleneğini yargılama.”

“Kimsenin, kültürünü, adetlerini yargılama.”

“Hiçbir varlığı küçümseme.”

“Hiçbir kimseyle alay etme.”

“Kimseyi aşağılama.”

“Alay etme, yargılama, küçümseme.”

“Başörtülü, başörtüsüz diye ayırma.”

“Namaz kılıyor, kılmıyor diye ayırma.”

“Herkesin inancına göre Allah’a yönelmesi namazdır.”

“Gönülleri Allah bilir, hiç unutma.”

Hazreti Muhammed ne güzel söylemiş...

“Kâlbini açıp da baktın mı?”

“Kâlbini bilemezsin, ancak Allah bilir.”

“İnsanları; bizden, bizden değil diye ayırma.”

“Kendini inanmış başkasını kâfir görme.”

“Erkeği kadından üstün görme, kadını yok sayma.”

“Kadınları başörtülü, başörtüsüz diye ayırma.”

“Başın örtülü olup olmadığına değil...

Başı ve bedeni yaratana bak.”

“Bedendeki Hakk’a nazar et.”

“Halk edenin yüceliğini gör.”

“Örtüye ya da örtüsüzlüğe değil...

Başı kim yarattı, saçları kim yarattı ona bak.”

“Gözleri kim yarattı, ona bak.”

“Kulakları, saçları, kaşları kim yarattı ona bak.”

“Dili, ağzı, dişleri, dudakları kim yarattı, ona bak.”

“Bedeni kim yarattı, hücre hücre kim halk etti, ona bak.”

“Sûrette kalma, sîrete bak.”

“Eşyaya değil, hakikatine bak.”

“Varlığa Hakk nazarıyla bak.

Halk’ta Hakk’ı gör.”

“Yaratılan hiçbir varlığı küçük görme.”

“Sakın abes bakma.”

“Beynine bölücülük, ayrıştırma bilgileri ekilmesine izin verme.”

“Yargılama, alay etme, hor bakma.”

“Gıybet etme, eksik gedik arama.”

Hucurât Sûresi 11:

“Lâ yeshar, lâ telmizû, lâ tenâbezû, el fûsuk,”

“Kimseyi yargılama.”

“Kimseyle alay etme, kimsenin ayıbını arama.”

“Kimseye hor bakma, kimseyi dışlama.”

“Fâsıklık yapma, bölücülük yapma.”

Hucurât Sûresi 12:

“Lâ tecessesû ve lâ yagteb.”

“Eksik gedik arama, gıybet etme.”

“Kimseyi çekiştirme.”

“Kimseyi dışlama.”

“Âyeti gönlünle duy.”

“Âyeti rûhunla duy.”

Bakara Sûresi 256: “Lâ ikrâhe fîd dîn.”

Meâli: “Din yolunda kerih görmek yoktur.”

“Din hakkında zorlama yoktur.”

“Din anlayışının içinde kerih görmek yoktur.”

“Âyeti kâlden duy.”

“Duy ki öyle davran.”

“Din yolunda dışlamak yoktur.”

“Din yolunda hor bakmak yoktur.”

“Herkesi halk eden Allah aynıdır.”

“Allah herkese şah damarından yakındır.”

“Kimsenin inancıyla alay etme hakkımız yoktur.”

“Kimsenin ibadetine laf etme hakkımız yoktur.”

“Herkes gönlünce Allah’a yönelir.”

“Öğrendiği şekliyle ibadet eder.”

“Kimsenin milletiyle alay etme hakkımız yoktur.”

“Kimsenin kültürüne laf etme hakkımız yok.”

Evet, Müslüman olan bir kimse, hiçbir varlığa abes bakmaz.

İslâm makamına eren her zaman varlığa Hakk nazarı ile bakar.

Hiçbir varlığa hor bakmaz.

Yaratılan hiçbir varlığa abes bakmaz.

Yaratılan hiçbir şeyi abes görmez.

Yaratılan hiçbir şeye başını çevirmez.

Hikmet üzere bakar.

Yaratılan her bir varlığın boşuna yaratılmadığını bilir.

Abese Sûresi 1: “Abese ve tevellâ-Abes bakma, başını çevirme.”

Her şeyi önemse, anlamaya çalış, hikmetine ermeye çalış.

Her şey gerekli yaratılmıştır.

Her şey hikmetler üzere yaratılmıştır.

Yaratılan her şeyde ilim gizlidir.

Yaratılan her şeyde Hakk'ın kendi gizlidir.

Yaratılan her şeyde hakikatler gizlidir.

Abes bakma varlığa.

Abes görme yaratılan hiçbir şeyi.

Yaratılana başını çevirme.

Her şeyi önemse, incele, hayretle bak, heyecanla bak.

Mü'minûn Sûresi 115: “E fe hasibtum ennemâ halaknâ-kum abes.”

Meâli: “Sizi abes-gereksiz yere yarattığımızı mı sandınız.”

Hiçbir varlığın yaratılışı gereksiz değildir.

Allah her varlıkta kendine ait işaretleri sunar.

Allah her varlıkta nice sırları sunar.

Allah her varlıktan kendini zâhir eyler.

Her varlık özünde nice hakikatleri taşır.

Varlığa abes bakma.

Hiçbir şey abes-gereksiz değildir.

Yaratılan her şey bir şekilde sana hikmet sunar, fayda sunar.

Bastığın toprağa taş bak.

Onlardaki mineraller senin bedeninde vardır.

O mineraller senin yaşaman için gereklidir.

İçtiğin suyun içindeki mineraller, taştan gelir, topraktan gelir.

İçtiğin suyun içindeki mineraller senin yaşamın için faydalıdır.

Toprağa selam vererek bas.

Taşlara selam vererek bas.

Minnettarlık duygusu ile bas.

Her şeye ibretle bak.

Arılar olmasa yaşam olmaz.

Ağaçlar olmasa yaşam olmaz.

Kuşlar olmasa yaşam olmaz.

Solucan deyip abes bakma.

Topraktaki solucanlar nice faydalar sunar.

Toprağın havalanmasına, verimliliğine, gübrelenmesine yardımcı olur.

Karınca deyip abes bakma.

Süleyman'a yol gösteren karıncayı düşün.

Kur'ân'da başlı başına "Neml-Karınca Sûresi" vardır.

Doğanın dengesini korurlar.

Çevreyi temizlerler.

Karıncalar tohumları taşırlar, farklı yerlerde onların fertilizlenmesine ve çoğalmasına katkı sağlarlar.

Toprağı havalandırırlar, toprağın nefes almasını sağlarlar.

Sinekleri de abes görme.

Allah, Kur'ân'da sineklerden bahseden âyetleri sunmuştur.

Birçok küçük canlıyı yiyerek doğal dengeyi korurlar.

Fazla üreyen, zarar verici hâle dönen canlıları yiyerek onların fazla üremesinin önüne geçerler.

Ölmüş canlıları yiyerek hastalıkların ortaya çıkmasına engel olurlar.

Bilhassa karasinekler müthiş temizleyicidirler.

Bazı canlıların da besinleridir.

Kurbağaları da abes görme.

Suyun ekolojisini korurlar.

Doğal dengeyi korurlar.

Tırtıllar, küçük kurtlar, çekirgeler, sümüklü böcekler gibi birçok bitkiye zararı olan böceklerle beslenirler.

Tek bir kurbağa bir gecede 100'den fazla böcek yiyebilir.

Derilerinde bulunan farklı farklı 70'e yakın antimikro-biyal peptit vardır.

Bu peptitler, insanda bazı hastalıklara sebep olan bakterileri engellemek için elzendir.

Yılan deyip de geçme.

Yılana da abes bakma.

Nice faydaları vardır.

Farelerin fazla çoğalmasına engel olurlar.

Toprağı havalandırırlar.

Zehirleri ilaç sanayinde çok faydalıdır.

Nûh'un gemisinin deliğini bir yılan kapatmadı mı?

Nedir o delik, nedir o yılan?

Hayvan kelimesi, "hayevân-hyy-hyv-diri olan, canlı olan" kelimesinden gelir.

Hayvan kelimesi, Allah'ın hayy kelimesinden gelir.

Allah diriliğini her şeyden gösterir.

Her şeyde diri olan Allah'tır.

Müslüman hiçbir varlığa abes bakmaz, gereksiz görmez.

Köstebek işte deyip geçme.
O toprağı adeta eler, verimli hale getirir, havalandırır.
Kanı, eti, insandaki bazı hastalıklara şifadır.
Kanser olmayan bir hayvandır.
Nedir bunun bilimdeki hikmeti?
Her hayvanın insana bir şekilde faydası vardır.
Sakın abes görme hiç bir hayvanı.
Sakın zarar verme o masumlara.
Yaptığın büyük abdestin bile, nice bitkiye müthiş bir gübredir.
Hayatta hiçbir şey boşuna yaratılmamıştır.
Hiçbir şeyi abes görme.
Hiçbir olaya abes bakma.
Her şeyden dersler çıkar, hikmetler çıkar.
Sakın hiçbir varlığa hor bakıp kibre düşme.
Sakın hiçbir kimseye dışlayıp kibre düşme.
Her şeyin bir dersi vardır.
Her şeyin özünde kimyasal bir akış vardır.
O akışla nice lütûflar sunulur.
Müslüman olan, abes bakmaz.
Müslüman olan, hor görmez.
Müslüman olan, hiçbir varlığa “gereksiz yere yaratıldı” demez.
Her varlık özünde ilim taşır, sırlar taşır.
En abes gördüğün şey senin sağlığın için gerekli olabilir.
Allah hiçbir şeyi gereksiz yaratmadı.
Müslüman olan, hikmet üzere bakar.
Müslüman olan, ilim üzere bakar.

Baktığı bir şeye “Allah’ım sen bunu gereksiz yaratmadın, hikmetini nasip et” diye bakar.

Her varlığa selam verir, varlığın kişiyi duyduğunu bilir.

Varlığın rahmet enerjisi, sevgi enerjisi yaydığını bilir.

Onun için hiçbir varlığa abes bakmaz.

Onun için hiçbir kimseye abes bakmaz, hor bakmaz.

Ağaca, taş, kuşa, her şeye selam verir.

Her şeye verdiği selamın Allah’a olduğunu bilir.

Abes bakmaz, gereksiz görmez.

Her şeyin özünde hikmetler gizli, ilimler gizli olduğunu bilir.

Edeble bakar, huzurla bakar.

Sevgiyle bakar, saygıyla bakar.

Müslüman olan selam makamında yaşar.

Varlığa selam verir.

Çünkü o, varlıktan süzülüp geldiğini bilir.

Bilir ki bedeninde olan her niteliğin varlıkta karşılığı vardır.

Doğaya olan saygı Allah’adır.

Doğaya olan saygı kendisinedir.

Doğayı sevmesi kendisini sevmesidir.

Evet, Müslüman, abes bakmaz, hor görmez, yargılamaz.

Hikmet üzere bakar, ilim üzere bakar, Hakk üzere bakar.

Evet, kâmil insanlar nice güzel öğütler vermişler.

Kur’ân’da insanlık için nice güzel öğütler vardır.

Müslüman olan, bu öğütleri kâlbene duyar.

Yaşamına, davranışlarına, duygularına, düşüncelerine, hallerine geçirir.

- ANLAMAK ÜZERE DİNLEYİCİ OLMASI

Müslüman olan bir kimse, herkesi saygıyla dinler.
Ve karşısındaki kişiyi anlamak üzere kâlbten dinler.
Yargılamadan dinler, dışlamadan dinler.
Kimsenin sözünü kesmez.
Kimsenin sesini, kendi sesini yükselterek bastırmaz.
Sesini yükseltmez.
Bağırıp çağırır.
Bilir ki sesini yükselten, bağırıp çağıran içsel öfkeleri olan kişidir.
Bağırıp çağıran, bir şeyleri örten kişidir.
Bağırıp çağıran, kendini haklı göstermeye çalışan kişidir.
Bağırıp çağırmakla haklılığını ispat edemezsin.
Zaten bir kimseye de haklılığını ispat etmek derdin olmamalı.
İnsanlarla konuşurken onların konuşmasını kesmez.
İnsanları anlamak için sessizce dinler.
Öğrenme isteği duygusundan dolayı susar ve dinler.
Bağırıp çağırmakla, sesini yükseltmekle, başkasının sesini kesmekle, hakikate erilmez.
Bağırıp çağıran duyamaz, düşünemez, anlayamaz.
Birini dinlerken sözünü kesmek, ille de ben konuşacağım duygusundan kurtulmak gerekir.
İnsanların konuşmasına izin vermek gerekir.
İnsanları dinlemek, anlamaya çalışmak gerekir.
İslâm makamına eren, birinin sesini kesmez, ona sesini yükseltmez.

Sesini yükselterek kimsenin sesini bastırmaz.

Tevâzûlu davranır.

Tevâzû içinde dinler.

Tevâzû içinde sorar.

Lokman Sûresi 19: “Vaksid fî meşyike vagdud min sav-tik inne enkerel asvâti le savtul hamîr.”

Meâli: “Tevâzû içinde davran. Sesini yükseltme, doğrusu sesini yükselterek, başka sesleri bastırmak doğru değildir.”

Bilmişlik içinde olan kişi sesini yükseltir.

Başkasının düşüncesine saygısı olmayan kişi sesini yükseltir, onun konuşmasına izin vermez.

Bağırıp başkasının sesini kesen, hakikatleri işitemez.

Onlar sadece kendi içsel öfkelerinin sesini duyarlar.

Onlar başkalarını dinlemedikleri gibi varlıktan gelen ilâhi seslenişi de duymazlar.

Kur’â’nda ne güzel belirtilmiş.

Bakara Sûresi 171: “Ve meselullezîne keferû ke mese-lillezî yenıku bi mâ lâ yesmeû illâ duâen ve nidââ summun bukmun umyun fe hum lâ yakılûn.”

Meâli: “Hakikati görmemezlikten gelip örtenlerin durumu; hep bağırıp çağırmaktan başkasını işitemeyen kimsenin durumu gibidir. Onlar duyarlar işitemezler, hakikatleri konuşamazlar, bakıp göremezler ve onlar akıl edip düşünemezler.”

Müslüman olan bir kimse, kimseye bağırıp çağırmaz.

Bilmişlik içinde olmaz.

Bilir ki, bilmişlik ısrarında olan kimsenin gözleri varlığa hikmet nazarıyla bakamaz.

İlle de benim bildiğim doğru inadında durmaz.

Ya senin bildiğin hakikat değilse?

Başkasını dinle ki düşünesin, araştırasın.

Sesini yükselten, bağırıp çağıran kimse, gönlünü öğrenmeye kapatmış olan kimsedir.

O kimsenin, öğrenmeye anlamaya derdi yoktur, o kimse kendi bildiğinin inadında olan kimsedir.

Kendi bildiğinin inadıyla hareket eden bir kimse, mânâ deryasına dalmaktan uzak olan kimsedir.

Hucurât Sûresi 2: “Lâ techerû lehu bil kavli ke cehri ba’dı-kum li ba’dın.”

Meâli: “Söylemlerinizde sesinizi yükseltmeyin, birbirinize karşı bağırıp çağırarak konuşmayın.”

Kur’ân ne güzel öğütler vermiş.

Söylemlerinde sesini yükseltme.

Hiç kimseye karşı bağırarak konuşma.

Bil ki boş testiden, boş tenekeden, boş bardaktan çok ses çıkar.

Dolu bardaktan, dolu testiden, dolu tenekeden tok ses çıkar.

Bağırıp çağıranın içinde; kin, nefret, düşmanlık vardır.

Onlar çevrelerine zarar verirler.

Onların anlamaya, düşünmeye gönülleri yoktur.

Onlar Allah’ı anlamaktan uzaktırlar.

Munâfıkûn Sûresi 4: “Ve izâ reeytehum tu’cibuke ecsâ-muhum ve in yekûlû tesma li kavlihim ke ennehum huşu-bun musennedeh yahsebûne kulle sayhatin aleyhim humul aduvvu fahzerhum kâtelehumullâhu ennâ yûfekûn.”

Meâli: “Onları gördüğün zaman, onların görünüşleri ve eğer söylediklerini dinlersen, onların sözleri seni şaşırtır. Sanki onlar biliyor gibidirler, ama onlar bir şuursuzluk içinde söylediklerinin manalarını anlamaktan uzaktırlar.

Hep zanlarına dayanırlar. Onlar kendilerini haklı göstermek için bağıarak konuşurlar. Onlar hep bir düşmanlık içindedirler. Onlar hep zarar veren hâller içindedirler. Onların tüm o hallerinden sakın. Onlar Allah'ı anlamaktan uzaktırlar.”

Âyette belirtildiği gibi, biliyorum zannında olmak doğru değildir.

Bu zanda kalırsak, kendimizi haklı göstermek için bağıarak konuşma durumuna düşebiliriz.

Bilmişlik zannıyla hareket eden kimseler tartışırlar, kavga ederler.

Oysa ilim yolunda tevâzû içinde dinlemek, anlamaya çalışmak vardır.

Kavga olan yerden uzak durmak gerekir.

Bağırıp çağıran kimselerin yanından sessizce ayrılmak gerekir.

Aklı, bilmişlik içinde olan kimseler, bağıarak konuşur.

İçlerinde kin, nefret olan kimseler seslerini yükseltir, bağıırır.

Sesini yükseltenler başkalarını duymazlar.

Bağırıp çağıranlar, doğanın sesini duymaktan uzak olanlardır.

Gönlü hakikatlerle dolu olan;

Sesini yükseltmez, kimseye karşı bağıırmaz.

İnsanları tevâzû içinde dinler.

Onları anlamaya çalışır.

Onlara, belli bir ölçü içinde anlatmaya ve onları düşündürmeye çalışır.

Müslüman olan, sesini kimseye yükseltmez.

Kimseye bağırıp çağıırmaz.

Karşısındaki kişiyi dinler, anlamaya çalışır.
Müslüman her varlığı duymaya çalışır.
O bilir ki varlıktan kelimeden Allah'tır.
Doğadan gelen seslenişini gönül kulağıyla duymaya çalışır.
Bilelim ki susan duyar.
Bilelim ki duyan düşünür.
Bilelim ki düşünen anlar.
Bilelim ki anlayan şahit olmuştur, hakikate ermiştir.
Bilelim ki hakikate eren kâmil insan olmuştur.
Müslüman olan kimse, sükût eder ve dinler.
Bilir ki sükût, içsel sesini susturmak ve karşısındaki kimseyi dinlemeye koyulmaktır.
Müslüman olan bir kimse her zaman dinleyici ve analiz edicidir.
Bilir ki her varlıktan kelâm eden Hakk'tır.
Bilir ki her varlıktan gelen kelâm, Hayy'dan gelir, vâhiy'dir.
O kelâmı duymak, ancak susup dinlemeye geçmekle başarılabilir.
O kelâmı duyan, kemâlât yolunda yol alabilir.
Gönül dili, o kemâlât yolunda açılır.
Dinlemeyen, çok konuşan, her şeyi konuşan susuz kalır.
Susup dinleyen, suya kavuşur.
Çok konuşan, çok şey kaybedebilir.
Ama susan, çok şey kazanabilir.
Sus, susmadan duyulmaz.
Duymak susmakta gizlidir.
Bil ki susmak, dilini tutmakta gizlidir.
Bil ki dinlemek, susmakta gizlidir.

Bil ki anlamak, dinlemekte gizlidir.

Bil ki uygulamak, anlamakta gizlidir.

Bil ki insan olmak, hepsinde gizlidir.

Bin söz söyleyip, bir titreteceğin yerde, bir söz söyle,
bin titret.

Bil ki huzur; dilini tutmakta ve sözü, kime, ne zaman,
hangi ortamda, nasıl bir açılımda söylemekte gizlidir.

Tevbe Sûresi 61: “De ki: Dinlemek sizin için hayırdır.”

Tâ-Hâ Sûresi 13: “Öyleyse tüm kâinattan vahyolunan
şeyi dinle.”

Kıyâme Sûresi 16: “Dilini tutsun, o hakikatleri sabırla
dinlesin, konuşmak için acele etmesin.”

İsrâ Sûresi 23: “Rabbin farz kıldı, “hep güzel sözler söy-
lemenizi.”

İsrâ Sûresi 53: “De ki: Kulluğunuzu bilin, birbirinize gü-
zel sözler söyleyin.”

Hucurât Sûresi 12: “Bazınız bazınızın arkasından çekiş-
tirmesin, dedikodusunu yapmasın, gizli yönlerini, hatalarını
araştırmassın. Sizlerden biriniz ölü kardeşinizin etini yemek
ister mi? İşte tiksindiniz.”

Hakikati anlamak isteyen susar ve dinler.

Susmak ve dinlemek hakikat yolunda atılan ilk adımdır.

Varlıktan gelen ilâhî sesi dinlemek, hakikate erişmeye
kapılar açar.

Sus, susmadan duyulmaz.

Duymak, susmakta gizlidir

İç sesini de, dış sesini de sustur.

Hakk'ı duymak susmakta gizlidir.

Dış sesini susturmak,

Dilini tutmakta gizlidir.
İç sesini susturmak,
Bildiğini unutmakta gizlidir.
Dilini tutmak kolay değil elbet.
Ya bildiğini unutmak, o da kolay değil elbet.
Gönlüne ilâhî bir ışık yansır ise, hepsi kolaydır.
Dilini tutmak, bilmişlikten vazgeçmekle mümkün olur.
Bildiğini unutmak, ilmi hakikatler geldiğinde mümkün olur.
Onun için, varlıktan gelen ilmi akışı dinle.
Baş kulağıyla değil,
Gönül kulağıyla dinle.
Dinlediğini anlamak,
İşitmekte gizlidir.
Sus ve Dinle.
Varlıktan gelen ilâhî sesi dinle.
Duyduğun seste,
Hakk'ın zikri gizlidir.
Hakikati duymak,
Hakk'ın zikrini, dinlemekte gizlidir.
Gönlünü aç da dinle.
Cân kulağıyla dinle.
Ses olarak dinleme.
Varlıktan gelen ilâhî sesi dinle.
Sesin içindeki kelâmı dinle.
Seslerin içinde nice anlam gizlidir.
Anlam nice mânâyâ kapı açar.
Hakikat, sesin içindeki mânâda gizlidir

İlim irfân susmakta gizlidir.

İnsan olmak, susmakta gizlidir.

Edep bulmak, susmakta gizlidir.

Ahlak, susmakta gizlidir.

Susarsan duyarsın.

Susarsan dinlersin.

Susarsan anlarsın.

İşte Müslüman iyi bir dinleyicidir.

O anlamak için dinler.

Karşısındaki kişinin bedeninde Hakk'ın olduğunu bile-
rek, saygı içinde dinler.

- İYİLİK VE YARDIM ÜZERE OLMASI

Kur'ân'da insanların, birbirine yardım etmesi için yaratıldığı bildirilir.

Hucurât Sûresi 13: "Yâ eyyuhên nâsu innâ halaknâkum min zekêrin ve unsâ ve cealnâkum şuûben ve kabâile li teâ-refû inne ekremekum."

Yâ eyyuhâ en nasu	: Ey insanlar,
İnnâ halakna kum	: Biz, yarattık, halk ettik, siz,
Min zekêrin ve unsa	: Bir erkek ve bir kadın,
Ve cealnâ-kum	: Sizi kıldık, yaptık, çoğalttık,
Şuûben	: Şube, neseb, halk, sınıflar, aynı soya mensup topluluk,
Ve kabâile	: Kabileler, topluluklar,
Li teârefû	: Tanımanız için, arif olmanız için,
İnne ekreme kum	: Muhakkak ki, yardımcı olmak, eli açık olmak, erdemli,

Meâli: “Ey insanlar! Biz sizi, bir erkek ve bir kadından yarattık ve halklar halinde, kabileler halinde çoğalttık, birbirinizi tanımanız ve yardım etmeniz için.”

Kur’ân’da belirtildiği gibi, insan çevresindeki insanlara ve varlığa her zaman yardımcı olmalıdır.

Müslüman kimse çevresinde ihtiyaç sahiplerine yardım için koşar.

Öncelikle annesi, babası, yakınları için koşar.

Onlara yardım için koşar.

Çevresinde olan çaresiz, hasta, yolda kalmış, ihtiyaç sahipleri için koşar, onlara yardım etmeye çalışır, kendisi edemese de edecek olanları bulur.

Müslüman bir insan, çevresinde biri sıkıntılı olduğu zaman, onun sıkıntısını hisseder ve o sıkıntıyı bitirmek için gayret içinde olur.

Çevresinde yaşlı, kimsesiz biri varsa ona koşar, evini temizler, ona yardım eder, elini öper, duasını alır.

Müslüman bir insan evlatlarını yetiştirirken, onlara örnek olması için, onları da alır çevresinde yaşlı, hasta, kimsesiz kimselere yardım için koşar.

Bunu gören evlatlarına yardımın kutsal olduğunu hissetirir.

O çocuklar da büyüdüğünde anne babasından aldığı terbiye ile onlar da çevresine yardım için koşar.

Müslüman olan kimse çevresinde olan varlığa da yardım etmek için koşar.

Aç hasta hayvanlar var mı bakar, susuz bakımsız bitkiler var mı bakar, onlara da yardım eder.

Varlığa yardımın Allah’a yardım olduğunu bilerek hareket eder.

Varlığa eğilmenin Allah'a eğilmek olduğunu bilir.
Her bir varlık bir şekilde insana yardım eder.
Çevremizde olan her şeyin insanla bağlantısı vardır.
İnsan her an nefes alıp vermektedir.
İnsana çevresinde olan her şey yaşaması için yardım eder.
İnsan aldığı nefesi düşünmelidir.
Hava, insanın nefes alması için yardım eder.
Ağaçlar oksijen sunar.
Ağaçlar insana meyve sunar, bitkiler her türlü gıda sunar.
Su, kişinin bedeninin dörtte üçünü oluşturur.
Su, insanın yaşaması için akar.
Gökten yağın yağmur, toprak için rahmet olur, toprak
çeşit çeşit gıda sunar.
Güneşe ışııyla yaşam sunar.
Ay, yıldızlar hepsi beden için etkiler sunar.
İnsan yaşadığı dünyayı her zaman düşünmelidir.
Dünya insanı besler, büyütür, analık yapar, babalık yapar.
Hayvanları insana nice hizmetler sunar.
Çiçekler, renk renk nitelikleri ile nice güzellikler, ilaç-
lar, sunar.
Arılar da çiçek çiçek dolaşarak, çiçeklerin polenlerini ta-
şıyarak meyvelerin oluşumunda, balın yapımında nice yar-
dımlar eder.
İnsan doğa ile bağını hiç unutmamalıdır.
Şimdi düşünelim, hava, toprak, su, ateş bize yardım
ederken...
Doğa, bize yardım ederken...
Güneş, Ay, yıldızlar yardım ederken...

Biz çevremizde olan insanlar ve varlık için ne yapıyoruz?
İnsanlara iyilikler için mi yardım ediyoruz, kötülükler
için mi yardım ediyoruz?

Allah bizleri, birbirimize yardım edelim diye halk etti.

“Asla kötülükler için yardımlaşmayın” diye bildirdi.

“Yardıminız iyilikler için olmalı” diye bildirdi.

Mâide Sûresi 2: “İyilikler üzere yardımlaşın, asla kötülükler üzere yardımlaşmayın.”

Şimdi düşünelim!

Birbirimize yardım ediyor muyuz?

Ediyorsak, iyilik için mi, kötülük için mi?

Bir dedikoduya ortak olmak, nasıl bir yardımdır?

Biri hakkında gıybet etmek, çevremizde olan insanlara nasıl bir yardımdır?

Gıybet, dedikodu, kötülüğün yayılmasına yardımcı olmaktır.

Bir kimsenin inancını aşağılamak, onu hor görmek, onu kâfir ilan etmek, fitneliğin yayılmasına yardım etmektir.

Kur’ân; “fitnelik öldürmekten daha tehlikelidir” diye bildiriyor. (Bakara Sûresi 191)

Toplumda kargaşa, kaos çıkarmak fitnelik değil midir?

Dedikodu, gıybet, hasetlik, fesatlık, fitnelik değil midir?

Birinin, birine kötülük yapması için yardım etmek zalimlik değil midir?

Yardım, iyiliklere kapı açmalıdır.

Gönlü temiz olanlar, iman sahibi olanlar, iyilikler üzere yardımlaşırlar.

Kötülükler üzere yardımlaşanlar, iman sahibi değildirler, onlar sadece kendi çıkarları için yaşarlar.

Hazreti Muhammed; “komşun aç iken tok yatma, birbirinize yardım edin” diyerek, yardımın önemini bildirmiştir.

İhtiyacı, sıkıntısı, karamsarlığı, umutsuzluğu olan bir insana, hiçbir şey beklemeden yardım etmek, Allah’ın rızasına uymaktır.

Bir kimseye yardım edene, elbette Allah da ona yardım eder.

Hacc Sûresi 40: “Elbette Allah, bir kimseye yardım edene, yardım eder.”

Yardım etmek, insan olmaktır.

“Nas” makamına erenler, insan olurlar.

İnsan olanlar, “Nasr” makamına ererler.

Nasr makamına erenler, yardım etmenin ulviyetine ererler.

İnsan niçin yaratıldığını bilmelidir.

İnsanlar birbirine yardım etmeli, birbirlerinin sıkıntılarını çözmelidir.

İnsan olarak yaratılmanın hikmeti budur.

Sıkıntılar içinde olan insanlar her zaman vardır.

Karnı aç olanlar, işsiz olanlar, umutsuz olanlar her zaman olacaktır.

Hasta olanlar, çaresiz kalanlar, umutsuzluğa, karamsarlığa düşünler her zaman olacaktır.

Gelin, birbirimize umut olalım.

Gelin, birbirimize iyilikler üzere yardım edelim.

Gelin, çevremizde ihtiyaç sahiplerine yardım edelim.

Bilelim ki yardım edersek yardım buluruz.

Kimseye, fakir, muhtaç, kimsesiz, diye bakmadan yardım edelim.

Kimseye hor bakmadan, onları utandırmadan yardım edelim.

Hepimiz çaresizliğe düşeriz, o anda o çaresizlikten kurtulmak isteriz.

Çaresize yardım etmek, ona elini uzatmak, ona moral olmak, Allah'ın rızası üzere hareket etmektir.

Hazreti Muhammed; "bir tebessüm bile ibadettir, yardımdır" diye bildirmiş.

Ve şunu asla unutmayalım, gönlünde Allah sevgisi, şuuru olan insan zengin insandır.

Gönlünde Allah sevgisi, şuuru olmayan insan, paralar içinde olsa da, fakir insandır.

Asıl yardım, Allah'ın ne olduğunu hissettirmek, ona şâhit ettirmektir.

Gelin, birbirimize yardımcı olalım.

Çaresize çare olalım.

Umutsuza umut olalım.

Karanlıkta olana güneş olalım.

Allah sevgisini hissettirelim, birbirimizi güçlü kılalım.

İşte Müslüman her dâim yardım severdir.

İyilikler için yardım edendir, kötülükler için değil.

İyilik iyiliktir.

Kötülük kötülüktür.

Yapılan kötülüklerde zulüm vardır, acı çekmek vardır.

Yapılan iyiliklerde mutluluk vardır, rahmet vardır.

Rahmet ile zulüm bir olabilir mi?

Acı vermek, huzur vermek bir olabilir mi?

İyilik yapmak, kötülük yapmak bir olabilir mi?

Umut vermek, karamsarlık kaygı vermek bir olabilir mi?

Kur’ân’da net belirtilmiştir.

İyilik kötülük asla bir değildir.

Fussilet Sûresi 34: “Ve lâ testevîl hasenetu ve les seyyieh.”

Meâli: “İyilik ve kötülük bir değildir.”

Hiçbir resûl nebî, iyilik kötülük birdir dememiştir.

Tam tersi onlar toplumda kötülük olmasın, huzur olsun, selamet olsun, mutluluk olsun, rahmet olsun diye mücadele etmişlerdir.

Hiç biri kötülük de olsa olur dememişlerdir.

Âyetle ne güzel belirtilmiş.

Fussilet Sûresi 34: “Ve lâ testevîl hasenetu ve les seyyieh idfa billetî hiye ahsenu fe izellezî beyneke ve beynehu adâvetun ke ennehu veliyyun hamîm.”

“İyilik kötülük bir değildir- ve lâ testevîl hasenetu ve les seyyieh.”

“Kötülüğü en güzel şekilde önle-idfa billetî hiye ahsenu.”

“Önle ki, aranızda olan düşmanlık, sıcak bir dostluğa dönüşsün-fe izellezî beyneke ve beynehu adâvetun ke ennehu veliyyun hamîm.”

İşte yardımlaşma iyilik ve rahmete kapı açmak için olmalıdır.

1- İyilik kötülük bir değildir.

2- Kötülüğe kötülükle karşılık vermemek gerekir.

3- Kötülüğe iyilikle karşılık ver ki karşı taraf yaptığı kötülükten utansın ve pişman olsun ve bir daha kimseye kötülük yapmamaya gayret göstere sin.

4- Kötülüğü en güzel bir şekilde önle, önle ki yapılan kötülüğün sonucu büyük bir ders alınsın ve bir daha kötülük yapma eylemi olmasın.

Lütfen unutmayalım.

Hakk bâtil bir değildir.

İyilik kötülük bir değildir.

Zalim amel, Salih amel bir değildir.

Cennet cehennem bir değildir.

İyilik kötülük bir diyenlere kanmamak gerekir.

Kötülük de Allah'tandır diyenlere kanmamak gerekir.

Varlığın birliğini bir görmek başka bir şeydir.

Amelleri iyi okumak başka bir şeydir.

Bedenleri yaratanı bir görmek başka bir şeydir.

Kişilerin yaptığı zulmü iyi okumak başka bir şeydir.

Bedenlerin geldiği kaynağın bir olduğunu anlamak başka bir şeydir.

Zalimlerin yaptığı zulmü nedenleriyle okumak başka bir şeydir.

Bedenlerdeki fiil başka, bedenlerdeki o fiile dayalı amelleri yapmak başka bir şeydir.

Müslüman hiçbir zaman "iyilik kötülük birdir, kötülük de Allah'tandır demez."

Zulüm gören kimselerin yanında olur, onlara umut olur, onlara çare olur.

Bir yerde kötülük varsa, onu en iyi bir şekilde nasıl önlerim diye düşünür.

İyi bir şekilde önlemeye çalışır ki kötülük düşüncesi beyinlerden yok olsun.

İyilik yapmanın duygusu nereden geliyor?

Kötülük yapmanın duygusu nereden geliyor?

İyilikten ya da yapılan kötülüklerden nasıl dersler çıkarmalıyız?

Gerekli dersi alalım ki kötülüklerin önüne geçelim.

Lütfen Kur'ân'ı iyi anlayalım.

İyilik kötülük asla bir değildir.

Allah insanı, çevresine rahmet olsun diye yarattı.

Zulüm etsin diye değil.

Enbiyâ Sûresi 107: "Biz seni, çevrene rahmetten başka bir şey içinde olma diye gönderdik."

Nisâ Sûresi 40: "Şüphesiz Allah zerre kadar kötülük vermez. İyi amellerde olanlara kat kat karşılıklar vardır ve O, kendine ait olan yüce karşılıkları her zaman verir."

Hazretin Muhammed'in, gece gündüz Hazreti Ali'ye olan ilgisini bilenler, bir gün Hazreti Muhammed'e sormuşlar:

- Ali'yi neden bu kadar çok seversin Ey Resûlullah.

Hazreti Muhammed:

- Neden çok sevdiğimi anlatayım mı?

- Anlat derler.

Sizlere sormak isterim, birisi size kötülük yapsa ne yaparsınız?

- İyilik yaparız efendim.

- Yine kötülük yaparsa?

- Yine iyilik yaparız.

- Yine kötülüğüne devam ederse?

- Düşünürüz efendim derler.

- Çağırın Ali'yi diye buyurur.

Ali gelir, Hazreti Muhammed Ali'ye sorar:

- Yâ Ali! Birisi sana kötülük yaparsa sen ne yaparsın?

Hazreti Ali : “İyilik yaparım” der.

Hazreti Muhammed 7 kez aynı soruyu sorar.

Hazreti Ali de 7 kez “iyilik yaparım” der.

Son defa sorunca da, şu ibret verici cevabı verir:

“Ya Resûlullah. Kötülük yapan kötülüğünden usanmıyorsa, ben iyilik yapmaktan niye usanayım ki” der.

Hazreti Muhammed, Hazreti Ali’ye olan ilgisi ile ilgili soru soranlara döner ve “Aliye olan sevgimi anladınız mı” der.

Evet, Müslüman her dâim iyilik, yardım, rahmet içinde olur.

Kötülük yapılmaması için mücadele eder.

İyi amellerle hareket eder.

Çevresine, iyilikler çoğalsın diye koşar.

Çevresine fitnelik ekmez, zalimlik çoğalsın diye yardımcı olmaz.

- NAZİK, TATLI DİLLİ, GÜLER YÜZLÜ OLMASI

Müslüman her zaman tatlı dillidir.

Dili sevgi doludur.

Konuştuğu zaman hakikati hissettirir.

Davranışları naziktir.

Nezaket içinde davranır.

Umut verir.

Allah’ın rahmetini hissettirir.

Allah’ın rahmetine erişen kimse, çevresine merhametli olur.

Onun için Kur’ân’da “çevrene tatlı dili, yumuşak davran” diye bildirilir.

Âl-i İmrân Sûresi 159: “Fe bimâ rahmetin minallâhi linte lehum ve lev kunte fazzan galîzal kâlbi lenfaddû min havlik fafu anhum vestagfir lehum ve şâvirhum fîl emr fe izâ azamte fe tevekkel alâllâh innallâhe yuhibbul mutevekkilîn.”

Fe bimâ rahmet minAllah	: Artık, o zaman, sebebiyle, rahmet, Allah
Linte lehum	: Mülâyim, yumuşak davrandın, onlar,
Ve lev kunte fazzan	: Eğer, olsaydın, kaba, edep dışı,
Galîza el kâlbi	: Katı kâlbli, sert,
Le infaddû	: Mutlaka, elbette, dağılırlardı,
Min havli ke	: Etrafindan,
Fe afu an hum	: Artık, affet, pişman olup dönen, onlar,
Ve istagfir lehum	: Mağfîret dile, onlar,
Ve şâvir hum	: Muşavere, karşılıklı danışmak, istişare,
Fî el emr	: İşleyiş hakkında, varlığın işleyişi, hüküm,
Fe izâ azamte	: Artık, olduğunda, kararlılık, belirleme, karar verme,
Fe tevekkel alâ Allah	: Artık, tevekkül, varlığın sahibini bilip teslim etme, Allah
İnne Allah yuhibbu	: Muhakkak, Allah, sevgi, sever,
El mutevekkilîne	: Tevekkül edenler, varlığının sahibini bilip teslim olan,

Meâli: “Allah’ın rahmetini anlatmak için onlara yumuşak davran. Eğer onlara kaba, katı kâlbli davranırsan, elbette etrafından dağılırlar. Onlara karşı affedici ol ve onlara mağfîreti anlamalarını söyle ve onlarla varlığın işleyişi hakkında karşılıklı istişare yap. Böylece kararlı ol. Varlığın sahibinin Allah olduğunu bilip teslimiyet içinde ol. Muhakkak ki varlığın sahibini bilip teslim olanlarda Allah sevgisi vardır.”

İşte görüldüğü gibi Kur'ân'da katı kâlbli davranılmaması gerektiği, tatlı dilli olunması gerektiği bildirilir.

Atalarımız "kişi dilinin altında gizlidir" diye söylemişler.

"Ağzından ne söz çıkıyorsa sen O sun" demişler.

Katı kâlbî olup birini kırmak, sonra da özür dilemek erdemlilik değildir.

Özür dilemeyi gerektirecek şeyi yapmamak erdemliliktir.

Hazreti Muhammed: "Özür dilemeni gerektiren bir sözü söyleme." (İbn-i Mâce, Zühd, 15)

Beled Sûresi 9: "Ve lisânen ve şefeteyn- Dil ve dudaklar verdik."

Dudaklar açıldığında dilden hangi sözler dökülecek?

Ağızdan hangi sözler akacak?

Ağızdan çıkan sözler, sert, kırıcı, hor görücü mü olacak?

Yoksa tatlı dilli, sevgiyi hissettirici, rahmeti hissettirici mi olacak?

Kişinin ağzından akan sözler Salih insan mı, zalim biri mi olduğunu belirleyecek.

Kişinin ağzından çıkan sözler hayırlara mı vesile oluyor?

Yoksa fitneliğe, fesatlığa, fasıklığa, ayrımcılığa, kibre, yâni kötülüğe mi vesile oluyor?

Müslüman diliyle ve yaşantısıyla belli olur, yaptığı ibadetlerle değil.

Müslümanın dilinde dedikodu çekiştirme olmaz. (Hucurât Sûresi 12)

Müslümanın dilinde, gıybet, alay etme, hor görme olmaz. (Hucurât Sûresi 12)

Müslüman dilinde bağırma olmaz. (Hucurât Sûresi 11)

Müslümanın dilinde ayrımcılık, yargılama, fitnelik, fesatlık olmaz. (Bakara Sûresi 191)

Müslümanın dilinde cana kıymak ile ilgili algılar olmaz. (En'âm Sûresi 151)

Müslümanın dilinde insanların eksiğini aramak, hatalarından bahsetmek, gizli yönlerini araştırmak olmaz. (Hucurât Sûresi 12)

Müslümanın dilinde, övünmek, büyüklenmek olmaz. (Lokman Sûresi 18)

Müslümanın dilinde başkasının sesini kesme, kendi sesini yükseltme olmaz. (Lokman Sûresi 19)

Müslümanın dilinde, gösteriş, caka satma, şan, şöhret, dünya süsü, para, mal, mülk olmaz. (Hûd Sûresi)

Müslümanın dilinde, bölücülük, ayrımcılık, öteki görme olmaz. (Rûm Sûresi)

Müslümanın dilinde hep hayra dayalı, iyilik getiren, sevgiye kapı açan sözler olur. (Rûm Sûresi)

Müslümanın dilinde, ıslah edici, ara bulucu, barıştıracı, sözler olur. (Â'râf Sûresi)

Bir gün Muâz bin Cebel, Hazreti Muhammed'e sordu.

"Ya Muhammed! Sen bizden önce vefât edersen, Sen'den sonra hangi ibâdetleri yapalım?"

Hazreti Muhammed sustu cevap vermedi.

Muâz bin Cebel: "Allah yolunda cihâd mı edelim?" diye sordu.

Hazreti Muhammed: "Allah yolunda cihâd güzel şeydir; ama insanlar için bundan daha hayırlısı vardır" buyurdu.

Muaz Bin Cebel: "Yâni oruç tutmak, zekât vermek mi?"

Hazreti Muhammed: “Oruç tutmak, zekât vermek de güzeldir.”

Muâz bin Cebel insanın yaptığı tüm ibadetleri sayıp döktü.

Hazreti Muhammed her seferinde: “İnsanlar için bundan daha hayırlısı vardır” buyuruyordu.

Muâz bin Cebel: “Anam-babam Sana kurban olsun, insanlar için bunlardan daha hayırlı olan nedir?” diye sorunca.

Hazreti Muhammed: “Hayır konuşmayacaksa susmak” buyurdu. (Hâkim, IV, 319/7774)

Kur’ân’a dayalı Hazreti Muhammed’in gelen muhteşem öğütler asla unutulmamalıdır.

Müslüman her zaman tatlı dille konuşur, tebessümle konuşur.

Sevdirerek konuşur.

Çünkü onun gönlü Allah’ın sevgisiyle kuşatılmıştır.

Hiç kimseye suratını asma.

Hiç kimseyi küçümseme.

Yüzünde hâkir bakıcı davranış olmasın.

Yüzünde öfke, kızgınlık, dargınlık olmasın.

Her kime bakarsan bak, Allah’ın kulu olduğunu ve onun bedenini tutanın Allah olduğunu unutma.

Lokman Sûresi 18: “Ve lâ tusair haddeke lin nâsi ve lâ temşî fîl ardı merakâ innellâhe lâ yuhıbbu kulle muhtâlin fehûr.”

Meâli: “İnsanlara suratını asma, yeryüzünde böbürlenerek yürüme. Muhakkak ki büyüklenme, övünme hallerinde olanların hiçbirinde Allah sevgisi yoktur.”

Lokman Sûresi 19: “Vaksid fî meşyike vagdud min savtik inne enkerel asvâti le savtul hamîr.”

Meâli: “Tevazulu bir şekilde yürü. Sesini yükseltme, doğrusu sesini yükselterek, başka sesleri bastırmak doğru değildir.”

İnsanlara kırııcı davranma.

Suratını asma.

Yürürken kibir ve gurur içinde olma.

Büyüklik hallerinden hep uzak dur.

Konuşurken asla ve asla övünme.

Yaptıklarını anlatma.

Yaptığın iyilikleri unut ki onları anlatma durumun olmasın.

Hatalarını asla unutma.

Hatalarını hep sıcacık tut ki bir daha o hatalara dönme.

Hatalarına dönmemek için hep tevbe şuurunda dur.

Şunu unutma ki tövbe hatalarından gerekli dersi almaktır.

Bil ki bir kâlb kırmak, gönlündeki ilâhi kapıları kapatır.

Konuşurken asla bilmişlik durumu sergileme.

Talebelik hüviyetinden bir an bile ayrılma.

Konuşurken kendi bildiğinin inadında durma.

Konuşurken sesini yükseltme.

Sesini yükseltmekle senin söylediğin doğru demek değildir.

Biri konuşurken onu can kulağıyla dinle.

Bir sohbete gittiğinde dinle ki gönlün başka kapıları açsın.

Birini dinlerken başka bir şey düşünme.

Birini dinlerken onun eksik dediğini arama.

Birini dinlerken onu tartma.

Birini dinlerken yüzünden samimiyeti eksiltme.

Tüm kâlbınle dinle ki anlatılanlardaki derslere eresin.

Yüzünden tebessümü eksiltme.

İnsanlara ümit verenlerden ol.

Asla büyüklenme.

Asla övünme.

Asla suratını asma.

Asla kimseyi ve hiçbir varlığı küçümseme.

Bil ki sen:

Bir sineğin kanadını bile halk edemezsin.

Ağacın bir yaprağını bile şekillendiremezsin.

Gözündeki bir hücreyi bile oluşturmazsın.

Yaratıcını unutma ve O'na her yerde nazarı ilâhi ile bak.

Tevâzûdan asla ayrılma.

“Allah'ın ulvîyetinin yanında ben de varım deme.”

“Allah'a ait olan nitelikleri kendine nispet etme.”

“Senin teninin de cânının da sahibi O'dur, benlikte kalma.”

“Bak vücûduna, vücûdundaki işleyişin sahibi sen misin?”

“Bak vücûduna, vücûdundaki sıfatların sahibi sen misin?”

“Bak vücûduna, vücûdunun Zâtı sen misin?”

“Sen mi kendini dünyaya getirdin?”

“Sen mi vücûdunu şekillendirdin?”

“Bak vücûduna onu sen var etmedin.”

“Bak tüm organlarına, onları belli bir ölçüde, belli mi-zan içinde sen var etmedin.”

“Gözünü, kulağını, elini, ayağını, cümle hücreni ve or-ganlarını sen mi bir araya getirdin, sen mi onların işleyi-şini yapmaktasın?”

“Vücûdunda olan nice sıfatların sahibi sen misin?”

“Hayy olan diri olan sen misin?”

“Hayy olan, diri olan, sürüp giden O'dur.”

“Sakın kendini bilmiş, başkasını câhil görme.”

“Bil ki ilmin sahibi Allah’tır.”

“İnne Allâh ya’lemu ve entum lâ talemûn- Allah ilmin sahibidir, siz ilmin sahibi değilsiniz.” (Nahl Sûresi 74)

“Sakın kendini ilim sahibi görüp de şirke düşme.”

“Her zaman tevâzû içinde ol.”

Her zaman talebe hüviyetinde dur, öğrenme derdine düş, bildim egosuna kapılma.”

“Sakın kendini yüce görme.”

“Ekber- Yüce olan Allah’tır, kendine yücelik nispet etme.”

“Sakın kendini hâkir de görme.”

“Sakın kimseyi de hâkir görme.”

“Baktığın her varlığın özü Allah’ın ulvîyetidir.”

“Baktığın her varlık Allah’ın yüceliğini taşır, o yücelik Allah’a aittir, varlığın kendine ait değil.”

“Baktığın her varlık O’nun tecelli tezâhürüdür.”

“Halk’a Hakk nazarıyla bak, sakın bu bakıştan düşme.”

“Bil ki ortak koşmak, ama kendini, ama birini yüce görmek, ama kendine ama birinde Allah’ın yüceliğini göremektir.”

“Allah hepimize şah damarından yakındır, O hepimizin vücûdunu sıfatlarıyla ihâta etmiştir, bu nazardan asla ayrılma.”

“Hiçbir varlığı O’ndan ayrı görme.”

“Hepimizin kaynağı O’dur.”

“İlâ Allâh merciu kum cemîân- sizin, bütün her şeyin kaynağı ancak Allah’tır.” (Mâide Sûresi 105)

“Kânâllah ve lem yekûn meahû şey’a- bütün her şey O’nunla beraberdir, hiçbir şey O’ndan ayrı değildir, her şeyin kaynağı Allah’tır.”

“Huvel evvelu vel âhiru vez zâhiru vel bâtin.” (Hadîd Sûresi 3)

“Evveli olmayan, sonsuz olan, görünen ve görünmeyen O’dur.”

“Sakın bu şuurdan ayrılma.”

“Sakın kendini O’ndan ayrı sanma.”

“Sakın, Allah’ın ulvîyetinin yanında ben de varım deme.”

Bil ki, kavga ortamında büyüyen insanın sözleri hep kavga ve fâsıklık üzere olur.

Bil ki, huzur ortamında büyüyen insanın sözleri hep sevgi ve huzur üzere olur.

İşte kardeşim; seni var eden, seni şekillendiren Allah’ı asla unutma.

Allah seni nasıl var ettiyse, şekillendirdiyse, sana nasıl şah damarından yakınsa, çevrende olan herkesi de O var etmiştir, O şekillendirmiştir.

Hep bu şuurda ol ve asla suratını asma.

Hiç kimseyi küçümseme.

Bil ki birini küçümseyen, Allah’ı küçümsemiştir.

Kur’ân’da Hazreti Mûsâ’nın firavuna gittiğinde, tatlı dille, nezaketle hakikatleri bildirilmesi bildirilir.

Tâ-Hâ Sûresi 44: “Fe kûlâ lehu kavlen leyyinen leallehu yetezekkeru ev yahşâ.”

Fe kula lehu	: Sonra, söyle, anlat, ona,
Kavlen leyyinen	: Söz, yumuşak, nezaket, tatlı dil,
Lealle hu yetezekkeru	: Umulur ki o, varlığın sahibini anlar,
Ev yahşa	: Veya saygı duyar,

Meâli: “Sonra da ona nezaketle-tatlı dille hakikatleri söyle. Umulur ki o varlığın sahibini anlamak için düşünür ya da saygı duyar.

Âyette çarpıcı şekilde belirtildiği gibi, firavun dahi olsa tatlı dille, nezaket içinde konuşulması belirtilir.

İşte İslâm makamına erişmiş olan kimsenin, davranışı naziktir, dili tatlıdır, güler yüzlüdür, güzel sözlüdür.

Çünkü o bilir ki bedenlerin zâtı Allah’tır.

Bedenlere olan saygı Allah’adır.

Mücadele, beyinlerdeki bilgilerin batıl mı hakk mı olduğu üzeredir.

Çocuk tertemiz doğar, ama beyinlere ekilen bilgiler iyiliklere mi kapı açıyor, zulme mi kapı açıyor?

İşte asıl mücadele, beyinlere ne ekiliyor ve beyinlere ekilen zulmani bilgilerin nasıl temizleneceğidir.

Müslüman her zaman çevresindeki kimselere ve varlığa nezaket içinde davranır.

- GIYBET, HASET, FESAT, ALAY ETME İÇİNDE OLMAMASI

Müslüman bir kimse gıybet içinde olmaz.

Onda hasetlik fesatlık duyguları sönmüştür.

Hiç kimseyi çekistirmez, kimsenin ardından konuşmaz.

Kimsenin hatasını arayıp, casusluk yapmaz.

Kimseyi çekistirip, gıybet etmez.

Kimsenin özelini araştırmaz.

Kimseyi aşağılamaz.

Birileri günahlâr görmez.

Kimseyi cehennemlik ilan etmez.

Kimseye cahil avam demez.

Kimseyi çekiştirmez.

Kimsenin eksliğini gediğini aramaz.

Kur'ân'ı cân kulağıyla duyar, onu hayatına uygulamaya çalışır.

Hucurât Sûresi 12: "Lâ tecessesû ve lâ yagteb."

Meâli: "Kimsenin hatasını arama, gıybet içinde olma."

Kimse hakkında gıybet etmez.

Toplumda kimseyi kötülemez.

Kimseye hor görücü sözler etmez.

Birine incitici sözler etmez.

Kâlb kırmaz.

Kimsenin ibadetini yargılamaz.

Kimsenin inancını aşağılamaz.

Kimsenin özelini araştırmaz.

Kur'ân'ı cân kulağıyla duyar.

"Lâ tecessüs-kimsenin özelini kurcalama" (Hucurât Sûresi 12)

Kur'ân "birilerini çekiştirmek, ölü kardeşinin etini yemek gibidir." der. (Hucurât Sûresi 12)

Müslüman kendini başkasından daha hayırlı görmez.

Kimseye karşı aşağılayıcı olmaz.

İblis "ene hayrun min hu-ben ondan hayırlıyım" dedi, iblis oldu. (Sad Sûresi 76)

Kim, kime hor bakarsa, aşağılarsa, küçük görürse, o iblistir.

Müslüman kimse, iblisini teslim alan kimsedir.

İblislik halimizi teslim alamazsak, şeytanlaşırız.

Benlik içinde kalırız.

Senlik benlik kavgasında oluruz.

Müslüman her varlıkta Hakk'a nazar eder.

Kimseyi aşağılamaz.

Kimseyi toplumda çekiştirmez.

Kimseyi yargılamaz.

Başkasını günahkâr görüp, kendini günahsız görmez.

Kendini günahsız görmek, ne büyük bir kibirdir.

İnsan kendi noksanını aramalıdır.

İnsan kendini muhasebe etmelidir.

İnsan başkasına asla hor bakmamalıdır.

İnsan kimsenin dedikodusunu yapmamalıdır.

Tüm bunlar Kur'ân öğütleridir.

Bunları cân kulağıyla duymalıdır.

Bunları hayatına geçirmelidir.

Edeb üzere yaşamalıdır.

Hucurât Sûresi 12: "En yekule lahme ahîhi meyten."

Meâli: "Dedikodu yapıp çekiştirmek, ölü kardeşinin etini yemek gibidir."

Hasetlik, fesatlık içinde olan, hep başkalarının arkasından çekiştirir.

Müslüman bu duygularını teslim almış kişidir.

Kimseyle alay etmez.

"Kul beşerdır şaşar" duygusuyla yaşar.

"Lâ yeshar" "Alay etme" (Hucurât Sûresi 11)

Müslüman bu âyeti de kâlbîyle duyar.

Vicdanıyla duyar, rûhuyla duyar.

Kimseyle alay etmez.

Kimseyi hor görmez.
Kimseyi hiçe saymaz.
Kimseyi dışlamaz.
Kimseye karşı böbürlenmez.
Birinin eksikliğini arayıp, onu alaya almaz.
Birini kusurlu görüp, ondan iğrenmez.
Kimsenin inancıyla ibadetiyle alay etmez.
Kimsenin giysisi ile alay etmez.
Kimsenin örfü, âdeti, geleneğiyle alay etmez.
Kimsenin şekliyle, diliyle, mesleğiyle, yoksulluğuyla alay etmez.

Kimsenin hatasını arayıp, orada burada kötülümez.
Kimseye alaycı bakışlarla bakmaz, kimseyi horlamaz.
Bilir ki biriyle alay etmek, kişinin kibridir.
Bilir ki birine hor bakmak, kişiyi şeytanlaştırır.
Birinin kusurunu aramak, fitneci durumuna düşmektir.

İnsan insanla eğlenir mi hiç?
İnsan insanı aşağılar mı hiç?
İnsan insanla alay eder mi hiç?
Neden birini küçük görürsün?
Neden biriyle alay edersin?
Sen Allah'ın kulusun da o değil mi?
Seni yaratan Allah da onu yaratan değil mi?
Şeytan Âdem'i hor görüp, şeytan olmadı mı?
Firavun, Mûsâ'ya hor bakıp, onu alaya alıp, kendi kibrinde boğulmadı mı?
Nemrut, İbrâhîm'i küçük görerek, ona tepeden bakarak, kendi başını yakmadı mı?

Nedir bir düşün, Nemrut'un burnundan giren onu ölü-
müne sebep olan sinek?

İnsanları ya da bir varlığı hor görmek, alaya almak, in-
san olana yakışır mı hiç?

Birini alaya alıp, onun kâlbini incitmek kadar kötü bir
şey olabilir mi?

Birinin eksiğini arayıp, onun eksiğiyle alay etme.

Birinin hatasını görüp, onun hatasını birine anlatıp, onu
alaya alma, onu küçük görme.

Hiç unutma, sen de beşersin, her zaman hataya düşersin.

Birini alaya alarak düştüğün durumu bir düşün.

Alaya aldığın kişinin bedenini sen mi yarattın?

Onun bedenini sen mi şekillendirdin?

Ona nefes aldırıp verdiren sen misin?

Onların kâlbini attıran, kanını dolaştıran sen misin?

Yaratılan her şeyi anlama içinde ol, hiçbir varlığı hor
görme, alaya alma.

Ağaçlara, taşlara, kuşlara, arılara, solucanlara, farelere,
sineklere her bir mahlukâta muhtaçtır insanoğlu.

Onlar olmazsa insanın yaşamı olmaz.

Yaratılan her şey birbirine bağlıdır.

Gel bu bağın ne olduğunu anla ve her varlığa karşı saygı
içinde ol.

Saffat Sûresi 12-13: "Bel acibte ve yesharûn."

"Festeftihim e hum eşeddu halkan em men halaknâ, innâ
halaknâhum min tînin lâzib. Bel acibte ve yesharûn."

Meâli: "Artık onlar araştırsınlar; halk oluştaki güç onla-
rın mı, yoksa her şeyi halk eden Bizim mi? Muhakkak ki onla-
rı bir özden, bir bütünlük içinde Biz halk ettik. Bilakis sen

yaratılışı anlamada hayret içindesin. Onlar ise alay ederler, önemsemezler.”

Bakara Sûresi 212: “Dünya hayatının çıkarı için koşanlar, hakikatleri anlamak istemediler, hakikati anlamak için koşanlarla da alay ettiler.”

Mütaffifin Sûresi 30: “Bi him yetegâmezûne-alaycı bakışlarla bakmak”

İşte Müslüman olan kimse;

Kimseyle alay etmez.

Kimseye hor bakmaz.

İnsanların inançlarıyla, ibadetleriyle alay etmez.

İnsanların inançlarını, ibadetlerini hor görmez.

Herkes kendi inandığı şekliyle Allah’a yönelir.

Kendi duygusuyla Allah’a inanır ve O’nu gönlünde hisseder.

İnanç ve ibadet, Allah ile kul arasında bir bağıdır.

Kimseyi namazlı namazsız diye ayırmaz, kimseye hor bakmaz.

Bil ki gönülleri ancak Allah bilir.

Hucurât Sûresi 11: “Bir topluluk bir toplulukla alay etmesin, belki de o alay edilenler daha hayırlıdır. Kadınlar da kadınları alaya almasın, belki de o alaya alınanlar daha hayırlıdır. Birbirinizin ayıbını aramayın. Birbirinize kötü isimler, kötü lakaplar takıp çağırmayın.”

- KAN DÖKMESİ, KÖTÜLÜK YAPMAMASI

Müslümanın gönlünde kimseye kötülük yapma düşüncesi olmaz.

Onun gönlü barış ve selamet üzeredir.

Müslüman olan kimse, insanlığın rahmeti, huzuru için koşar.

Barış olsun, kan dökülmesin, kötülük olmasın ister.

Müslüman içindeki kötülük düşüncelerini teslim alan kimsedir.

İslâm makamına eren kimse, kan dökücü, zarar verici, kötülük yapıcı duygularını esir alan kimsedir.

Kur'ân kan dökmeyi, yâni birine zarar vermeyi haram kılmıştır.

“Lâ tesfikûne dimâekum--kan dökmeyin.” (Bakara Sûresi 84)

“Lâ taktulûn nefselletî harremallâhu-bir cana kıymayın ki onu Allah haram kıldı-yasakladı.” (En'âm Sûresi 151)

“El fitnetu eşeddu minel katli- fitne öldürmekten daha tehlikelidir.” (Bakara Sûresi 191)

Kur'ân'da bildirildi:

Kimseye kötülük yapmayın, zarar vermeyin.

Kan dökmeyin, bir cana kıymayın.

Fitnelik yapmayın, fâsıklık, bozgunculuk, arabozculuk yapmayın.

Kur'ân'da nice edebi öğütler sunuldu.

Ama insanoğlu bunu can kulağıyla duymadı.

İnsanoğlu bunu yaşamına geçirmedi.

İnsanoğlu tam tersini yaptı.

Kan döktü, cana kıydı, zarar verdi, kötülük yaptı.

İnsanoğlu zalimlik yaptı.

İnsanoğlu bu kadar zulmün içindeyken kendini iman sahibi saydı.

Allah'a iman ettiğini sandı.

Allah’a ibadet ettiğini sandı.

Kendini Müslüman saydı.

Oysa Müslüman olan, bunların zerresini bile yapmazdı.

Müslümanlık, zalim olmamaktı, kötülük yapmamaktı.

Müslümanlık, Sâlih kimse olmaktı.

Müslümanlık, Allah’ı tanımak, O’na teslimiyet içinde olmaktı.

Ama insanoğlu Allah’ı tanımadı, zannına göre var ettiği Allah’a inandı, ona kulluk etti.

Zannına göre inandığı Allah ile kendisi gibi olmayana saldırdı, onu küçümsedi, onun kanını döktü, onu cehennemlik gördü ve bunu inancının gereği saydı.

Kan neydi?

Kan, cân idi.

Kan, yaşam idi, yaşamın sahibi idi.

Kan, hayat, hayatın sahibi idi.

Kan, diri olanın işareti idi.

Kan dökmek neydi?

Cânı, yaşamın sahibini, diri olanı, hayy sahibini yok saymak idi, görmezden gelmek idi.

Bir dedikodu bile kan dökmek idi.

Fitnelik, kan dökmek idi.

Hor görmek, kan dökmek idi.

Hor bakmak, kan dökmek idi.

Kan dökmek zulüm idi.

Kan dökmek cânı kıymak idi.

Kan dökmek Allah’a baş kaldırmak idi.

Kur'ân'da fitnelik kan dökmekten daha tehlikeli olarak bildirilmiş.

Hangimiz fitnelik içinde olmadık ki?

Fitnelik nedir bilebildik mi?

Neden Kur'ân'da fitnelik bu kadar tehlikeli olarak bildirilmiş?

Kan dökmenin, zulmün geldiği yer fitnelik olarak bildirilmiş.

Bakara Sûresi 191: "Vel fitnetu eşeddu minel katli."

Meâli: "Fitne öldürmekten daha tehlikelidir"

Fitnelik, gerçek olanın, ekber olanın Allah olduğunu anlamamak, kendine yücelik nispet etmektir.

Fitnelik, insanların arasını açmak için söylenen her sözdür.

Fitnelik, ayrımcılık ifade eden her sözdür.

Fitnelik, kargaşa çıkarmak için söylenen her sözdür.

Fitnelik, hor bakmaktır, birini küçük görmektir, kendini büyük görmektir.

Fitnelik, insanların ayıbını aramaktır, insanlarla alay etmektir.

Fitnelik, insanların inancını ibadetini hor görmek, kendi inancını ibadetini makbul saymaktır.

Fitnelik, Allah'ı unutmak dünyaya meyletmektir.

Fitnelik, insanları hurafelere, yalanlara boğmaktır.

Fitnelik, insanların hakkına girmektir.

Fitnelik yapan kişi, yaptığı dedikodularla, birilerini hedef gösteren, onlara zulüm edilmesinin önünü açan kişidir.

Fitnelik kan dökücü olmaktır.

Fitnelik zalim olmaktır.

Hangimiz fitnelik içinde olmadık ki?

Hangimiz dedikodu yapmadı?

Hangimiz hor bakmadı, küçük görmedi?

Hangimiz alay etmedi, alaysı bakmadı?

Hangimiz kan dökücü olmadı?

Fitnelik bir toplumun:

İlimden, adaletten, haktan, hukuktan uzaklaşmasına...

Dedikodu, çekiştirme hastalığının artmasına...

Hor bakma, küçük görme, görmezden gelme duygularının artmasına...

Şefkatin, saygının, sevginin yok olmasına...

Merhametin, yardımın, koruyuculuğun azalmasına...

Benliğin, gururun, kibrin artmasına yol açan bir hastalıktır.

Onun için Kur'ân'da fitneliğin tehlikesi belirtilir.

Evet, Kur'ân'da kan dökmeyin, fitnelik içinde olmayın diye bildirildi.

Bunu cân kulağıyla duyabildik mi?

Bunu hayatımıza geçirebildik mi?

Kan dökmek zalim olmaktır.

Kan dökmek karşımdaki kişide hayy olanı diri olanı görmemektir.

Kan dökmek, bedenleri tutan Zâtı yok saymaktır.

Kan dökmek, Allah'ı inkâr etmektir.

Kan dökmek, Allah'a baş kaldırmak, O'na asi olmak, O'na savaş açmaktır.

Müslüman olan, zarar verebilir mi kan dökebilir mi?

Fitnelik, fâsıklık, fesatlık, hasetlik içinde olabilir mi?

Evet, Müslüman her zaman olumlu vasıflar içinde olandır.

Nice güzel vasıflarla topluma örnek olandır.

Müslüman toplumda her zaman, ahlaklı, erdemli, ilim ve edeb dolu davranışlarıyla gelecek nesillere örnek olandır.

Hazreti Muhammed bunları çok güzel açıklamıştır.

- Müslüman İyi Geçimli Kimsedir

Müslüman olan bir kimse kavgacı olmaz.

Çevresine karşı hep iyi geçimlidir.

Her zaman sakın davranır.

Yapıcıdır, yıkıcı değildir.

Şöyle bir hikâye vardır.

İmâm-ı Âzam'ın bir komşusu vardı.

Gece gündüz içer sarhoş olur, komşularını rahatsız ederdi.

İmâm-ı Âzam, komşusuna bir gün bile öf demezdi.

Bir gece komşunun attığı nâralar kesildi.

İmam-ı Âzam; “acaba komşumuzun başına bir şey mi deldi” diyerek komşusunun kapısını çalar.

Komşusunun eşi; “beyim çarşıda içkiyi fazla kaçırınca ortalığı karıştırmış, zabitler onu hapse atmış” deyince.

İmâm-ı Âzam karakola gider ve komşusunun kefaletle salıverilmesini sağlar.

Oradaki zabitler sarhoş olan kimseye, “komşun İmâm-ı Âzam sana kefil oldu” derler.

Komşu çok utanır ve İmâm-ı Âzam'ın evine gider.

Ve der ki; “komşum komşum 30 sene nara attım bir gün öf bile demedin, bir gün kayboldum, of dedin, benim komşum nerde dedin.”

“Bu edeb nedir lütfen bana öğret deyince.”

İmâm-ı Âzam, “bu İslâm edebidir, komşuluk hakkıdır” der.

Ve komşu İmâm-ı Âzam’a; “lütfen bana İslâm’ın hakikatini öğretir misin” der.

Hazreti Muhammed; “Müslüman elinden ve dilinden davranışlarından emin olunan kimsedir.” (Müslim, İman. 14. I, 65)

- Müslüman Kötülüğe Karşı İyilikle Karşılık Verendir

Fussilet Sûresi 34: “İyilik ve kötülük bir değildir. Kötülüğü en güzel şekilde önle. Sonra öyle olur ki, seninle o kimse arasındaki düşmanlık, samimi içten dostluk haline dönüşmüş olur.”

- Küskünlüğe Dargınlığa Ve Düşmanlığa Son Verir.

Hazreti Muhammed; Ey Allah’ın kulları kardeş olduğunuzu bilin. Bir Müslümanın kardeşine üç günden fazla küsmesi helâl olmaz.” (Buhârî, Edeb, 62)

Hucurât Sûresi 10: “Kardeşlik üzere olanlar ancak müminlerdir. Bundan sonra kardeşlerinizin arasında uzlaştırıcı olun.”

- İnsanların Kusurlarını Araştırmaz, Bilakis Kusurları Örtmeye Çalışır.

Müslüman insanların kusurlarını ortaya çıkarmaz.

Tam tersi insanların güzel yönlerini ortaya koyar.

Ki toplumda iyilikler artsın ister.

Şöyle bir kıssa vardır.

Bu kıssa Hazreti Muhammed’e ve Hazreti İsa’ya isnat edilir.

Bir gün Hazreti Muhammed ve arkadaşları bir yerde yürürlerken bir köpek ölüsü görmüşler.

Bazıları, ne zayıf...

Bazılarını, kemikleri görünüyor...

Bazıları, uyuz...

Bazıları ne kötü kokuyor...

Dediklerinde Hazreti Muhammed; “Köpeğin ne güzel dişleri var” demiş.

İşte bu kıssadan da anlaşılacağı gibi insanların iyi yönlerini ortaya çıkarmak toplumda rahmet duygusunu arttıracaktır.

Hazreti Muhammed ;”Kim bir Müslümanın bir ayıbını örterse Allah da onun kıyamette bir ayıbını örter” (Buhârî, Mezalim, 3. III, 98)

“Lâ telmizû-kimsenin ayıbını, kusurunu aramayın” (Hucurât Sûresi 11)

- Müslüman Kimse Kötü Zanda Bulunmaz.

Müslüman bir kimse hiç kimse hakkında kötü zanda bulunmaz, kimseye iftira atmaz.

Hazret, Muhammed; “Zandan sakının. Zira zan, sözlerin en yalanıdır. Tecessüs etmeyin, haber koklamayın, birbirinize benlik yarışına girmeyin etmeyin, birbirinize haset etmeyin, birbirinize buğzetmeyin, birbirinize sırt çevirmeyin, ey Allah’ın kulları, Allah’ın emrettiği şekilde kardeş olun.”

- Müslüman Bir Kimse Büyüklere Saygı, Küçüklere Şefkat Gösterir.

Toplumda büyüklerimizin ellerinden öpmek, onlara saygı göstermek en önemli toplumsal değerlerdendir.

Büyüklerin de küçükleri ilim ve edeb üzere yetiştirmesi, onlara şefkat göstermesi Müslümanlığın şiarıdır.

Hazreti Muhammed; “Küçüklerimize merhamet etmeyen, büyüklerimizin hakkını tanımayan bizi anlamamıştır.” (Ebu Dâvud, Edeb, 66, V, 233.)

- Müslüman Selamlaşır Hâl Hatır Sorar

Müslüman bir kimse varlıkta Allah'ın zâtının olduğunu bilen kimsedir.

O her dâim çevresine selam içinde olur.

O bilir ki varlığa selam Allah'a selamdır.

Selam kelimesi, İslâm kelimesi ile birdir.

Selâm içinde olmak Allah'a teslimiyetin duygusudur.

Bir varlığa ya da bir insana selam veren şöyle duyguyla seslenir;

Ey kardeşim! Bilirim ki senin bedenini de zâtıyla tutan Allah'tır, bu duyguyla sana bakarım, bu duyguyla sana selam veririm."

Nisâ Sûresi 86: "Bir selam ile karşılandığınızda, siz de ona daha güzel karşılık verin ya da onun aynı ile cevap verin."

Hazreti Muhammed "Müslüman biriyle karşılaşır musâfahada bulununca, ayrılmalarından önce (küçük günahları) mutlaka affedilir." (Tirmizî, İsti'zân 31. V,74.)

- Müslüman Her Zaman Güzel Giyinir

Müslüman bir kimse giyimine kuşamına dikkat eder.

Giyimin temiz olmasına dikkat eder.

Başka bir kültürden gelen kimsenin kültürüne göre giyinir, onun sevdiği yemekleri hazırlar, ortamı hazırlar.

Hazreti Muhammed; "Sizler kardeşlerinizin yanına varacaksınız; binek hayvanlarınızı düzene koyun, elbiselerinize çeki düzen veriniz ki, insanlar arasında yüzdeki güzellik timsali ben gibi olunuz. Çünkü Allah sevgisinde, çirkin görünüşlü ve kötü sözlü olmak yoktur. (Ebu Davud, İbn Hanbel.)

Müslüman bir kimse her dâim bir yere girerken edeb içinde girer ve oradan çıkarken edeb içinde çıkar.

Nûr Sûresi 28: “Eğer gittiğiniz yerde birini bulamazsanız, oraya dâhil olmayın. Hatta size izin verilinceye kadar oraya dâhil olmayın. Eğer size dönün denirse, o zaman dönün. Sizin için uygun olan budur. Allah yaptığınız şeylerdeki ilmin sahibidir.”

İnsanların akli seviyesine göre konuşur.

Kimseyi incitmez.

Ahde vefâlıdır.

Aşırı gitmez, haddi aşmaz.

Ölçülü hareket eder.

Makamını bilir.

Mesleğini insanlık için yapar.

Para hırsı yoktur.

Mesleğini kaliteli yapar.

Dengeli beslenir.

Dengeli uyur.

Her zaman ilâhi aşk üzere hareket eder.

İslâm'ın ışığı olan Hazreti Muhammed'i asla unutmaz.

Onun yaşantısını kendine örnek alır.

MÜSLÜMAN BÖLMEZ

Müslüman toplumda asla bölücülük yapmaz.
İnsanlara arasında asla arabozmaz, bölücü olmaz.
Ayrıştırma yapmaz, dışlamaz, ötelemez.
Müslüman birleyendir, birleştirendir.
Müslüman toplayandır, bir arada tutandır.
Müslüman barış ve huzuru sunandır.
Bölmeyendir, bozmayandır, dağıtmayandır, kaygı ver-meyendir.
Kur'ân'da bölünmeyin diye bildirilir.
Fâsıklık içinde olmayın diye bildirilir.
İslâm üzere olan Tevhîd şuurundadır.
Tüm âleme birlik üzer bakar.
Kur'ân'da, dini layıkıyla anlayan bir bölünme içinde ol-maz, diye bildirilir.
Kur'ân'da, bölünmeyin, Tevhîd üzere, yâni birlik üzere olun, diye bildirilir.
İslâmın hakikatine ereler, cemâat, târîkatlara bölünmezler.
Onlar birlik inancı içinde, Allah'a inanırlar, ibadetlerini yaparlar ve mesleklerini insanlığa hizmet içinde yaparlar.
İnanç grupları, târîkat, cemâat, mezheplere bölünmüştür.
Ve her grupta, bir ayrımcılık, bir üstünlük algıları vardır.
Bizden, bizden değil...

Onlar kâfir...

Onlar dinsiz...

Onların yolu doğru değil...

Bizim yolumuz hidâyet yolu...

Bizim yolumuz şefâat yolu...

Şeriatlı, şeriatsız...

Namazlı, namazsız...

Onlar İslâm dışı...

Onlar cehennemlik...

Böyle beyanlarla kendileri gibi olmayanları dışlayan ve kendilerini yüce gören sözlere rastlıyoruz.

Hatta kendi şeyhlerini o kadar yüce görüyorlar ki, adeta Allah yerine koyuyorlar. Allah'ı anmaktan çok şeyhlerini anıyorlar, övüyorlar, Allah'a ait nitelikleri şeyhlerine isnat ediyorlar.

Kur'ân bizlere bölünmenin tehlikelerini, târîkat, cemâtlere ayrılmanın tehlikelerini birçok âyette ortaya koyuyor.

Rûm Sûresi 32: "Minellezîne ferrakû dînehum ve kânû şîyeâ kullu hızbin bimâ ledeyhim ferihûn."

Min ellezîne ferraku	: O kimselerden, fırka, bölmek, ayrılık, partileşmek,
Dine hum	: Din, varlığın yaratılış yasaları, onlar,
Ve kanu şîyeân	: Tarîkat, mezhep, cemaatlere ayrılmak, fırka fırka olmak,
Kullu hızbin	: Bütün hepsi, grup, fırka, bölünmek,
Bima ledeyyim	: Kendinde olan, her zümre kendi inançlarıyla,
Ferihûne	: Sevinme, şımarma, azma, avunup övündü,

Meâli: “Onlar dini bölen kimselerden oldular ve bütün hepsi târîkatlara, mezheplere, cemâatlere bölündüler. Her zümre kendi inançlarıyla avunup övündü.”

Mü'minûn Sûresi 53: “Fe tekattaû emrehum beynehum zuburâ kullu hızbin bimâ ledeyhim ferihûn.”

Meâli: “Fakat onlar aralarında hakikatler hakkında bölündüler. Mezheplere, târîkatlara, cemâatlere ayrıldılar. Her zümre kendi inançlarıyla avunup övündü.”

Kur'ân'da; Kasas Sûresi 4. âyette, firavunun halkını cemâatlere böldüğü belirtilir.

Kasas Sûresi 4: “İnne firavne alâ fîl ardı ve ceale ehlehâ şıyeen yestadıf taifeten minhum.”

İnne firavne	: Doğrusu, firavun, kibirli olan,
Ala fi el ard	: Yüce, büyük, yeryüzünde, bulunduğu yerde,
Ve ceale ehle ha	: Kıldı, yaptı, halkını, sahip,
Şıyeen	: Cemaat, tarikatlara bölünmek, fırka fırka,
Yestadıf	: Güçsüz, zayıf,
Taifeten min hum	: Taife, sınıf, gurup, birkaç kişi, onlardan,

Meâli: “Firavun toplumunu cemaat tarikatlara böldü, onları zayıf bıraktı.”

Tâ-Hâ Sûresi 63. âyette ise kendi târîkatını-yolunu yüce gördüğü belirtiliyor. (Ve yezhebâ bi tarîkatikumul muslâ)

Kur'ân'ı dikkatlice incelediğimizde, cemâat, târîkat gibi bölünmelerin firavun zihniyetinde olan kişilerden kaynaklı olduğu anlaşılıyor.

Çünkü halkı bölmek ve onları birbirine düşürmek, kaos çıkarmak isteyenler kendilerine saltanat yapma planları içinde olanlardır.

Aslında târîkat, cemâat kelimeleri, çok özel anmalar taşır.

Târîkat, târîk kökünden gelir.

Târik; yol, vasıta, tarz, usûl anlamına gelir.

Yâni hakikate götüren yol anlamındadır.

Kur’ân bize her varlığın Allah’a şâhitlik açısından bir yol olduğunu, bir vasıta olduğunu belirtir.

Her varlık Allah’a açılan bir yoldur.

Her varlıktaki hakikati gösteren işaretler, âyetlerdir.

Her varlık kendindeki sonsuz âyetlerle, yâni sonsuz işaretlerle hakikatleri sunar.

Onun için Yûsuf Sûresi 105. âyette: “Ve keeyyin min âyetin fîs semâvâti vel ardı yemurrûne aleyhâ ve hum anhâ muridûn.”

Meâli: “Göklerde ve yerde nice âyetler vardır ki yanından gelip geçerler ve onlar onun farkına varmazlar.”

Câsiye Sûresi 3: “İnne fîs semâvâti vel ardı le âyâtin lil mûminîn”

Meâli: “Muhakkak ki göklerde ve yerde ne varsa elbette mü’minler için âyettir.”

Lokmân Sûresi 31: “Elem tere ennel fulke tecrî fîl bahri bi ni’metillâhi li yuriyekum min âyâtih inne fî zâlike le âyâtin li kulli sabbârin şekûr.”

Meâli: “Göklerde olanların bir sonsuzluk içinde akıp gittiğini görmez misin? O âyetlerini size her an gösterir. Allah’ın nimetlerini anlayanlar bilgelik içindedirler. İşte bu âlemdeki her şey, sabredenler, varlığın sahibini bilip teslim edenler için elbette bir âyettir.”

Yâ-Sîn Sûresi 33: “Ve âyetun lehumul ardul meyteh ahyeynâhâ ve ahrecnâ minhâ habben fe minhu yekulûn.”

Meâli: “Yeryüzü onlar için bir âyettir. Biz orada nutfelerden hayat vereniz ve ondan bitkiler, daneler çıkartırız. Böylece onlardan beslenirler.”

Kur'ân'ı incelediğiniz zaman anlıyoruz ki her bir varlık Hakk'a açılan bir tarikât-yoldur.

Her varlık, dosdoğru Hakk'a giden bir yoldur.

Her varlık sıratı müstakim'dir.

İnsanın kendi vücûdu sıratı müstakim'dir.

Ayrıca, tüm resûl ve nebîlerin yolu olan İlm-i Tevhîd, sıratı müstakim'dir.

Yâni Hakk'a giden dosdoğru yoldur.

Bir varlığı târikat yâni Hakk'ı gösteren yol olarak değerlendiresek, tüm varlığın çıktığı ana yol "sıratı müstakim"dir

Müstakim; istikâmet, doğruluk, dosdoğru, hedef, gidilecek yer demektir.

Sıratı müstakim; hedefe götüren yol, dosdoğru yol, hakikate erdiren yol demektir.

Sıratı müstakim, tüm yolların birleştiği yol demektir.

Her varlık sırât ise yâni bir yol ise, tüm yolların vardığı ana yol, sıratı müstakim'dir.

İnsanın vücûdu da her varlığın vücûdu da bir yoldur.

Tüm yollar Allah'a çıkar.

İnsan hakikate ermek isterse, kendi vücûduna dönmeli, vücûdunu hakikatlere götüren yol bilmelidir.

İnsanın vücûdu, Hakk'ı ispat eden bir âyetler şehridir.

İnsan, vücûdunun nasıl var olduğunu düşünmeye başladığı an, sıratı müstakime adım atar.

İşte insan, her varlığı Allah'ın tarikatı bilmelidir.

Tarikatçılık, cemaatçılık yapmamalıdır, bölünmemelidir.

Cemâat, cem kelime kökünden gelir.

Birlik, beraberlik, topluluk, halkiyat anlamına gelir.

Tüm kâinattaki tüm varlık bir cemâattir.

Tüm varlığı birlik içinde tutan da Allah'tır.

İnsan vücûdunda olan sonsuz hücre cemâttir ve tüm hücreleri birlik içinde tutan vücûddur.

Vücûdun sahibi de Allah'tır.

Kâmil kişi bilir ki bu kâinat Allah'ın cemâatidir, birliğidir, halkiyatıdır.

Tüm kâinat cami, tüm varlık cemâattir.

Kur'ân bizlere; târîkatlaşmayın, ceamâatleşmeyin, der.

Yâni, Kur'ân bizlere, bölünmeyin, der.

Çünkü bölünmek, bölmek, şeytanlaşmaktır.

Bölücülük içinde olmak şeytanlaşmaktır.

Mücadele Sûresi 19: "İstahveze aleyhimuş şeytânü fe ensâhum zikrallâh ulâike hizbuş şeytân elâ inne hizbeşşeytânî humul hâsirûn."

İstahveze aleyhim	: Akıllarını esir aldı, istila, kuşattı, onları,
El şeytan	: Kötü haller, şeytani haller,
Fe ensâ-hum	: Böylece, unuttular, uzaklaştılar,
Zikre Allah	: Anmak, hatırlamak, zikir, Allah
Ulâike hizbu el şeytan	: İşte onlar, hizip, bölük, ayrılık, fırka, şeytan, kötü haller,
Elâ inne hizbe el şeytani	: Değil mi, hizip, bölük, ayrılık, fırka, şeytani haller,
Hum el hasirune	: Onlar, hüsranda, kayıpta, kaybeden, zarar,

Meâli 1: "Şeytani halleri onların akıllarını esir aldı. Böylece onlar Allah'ı anmaktan uzaklaştılar. İşte şeytani hallerde kalan bölendir, bölen ancak şeytani hallerde kalandır. Onlar kaybedenlerdir."

Meâli 2: “Şeytani duygular ve düşünceler onların akıllarını esir alır. Böylece onlar Allah’ı anlamaktan, anmaktan uzaklaşırlar. İşte şeytani duygular ve düşünceler bölendir, bölen ancak şeytani duygular ve düşüncelerde kalandır. İşte o hallerde olanlar kaybedenlerdir.”

Kur’ân’da net bir şekilde ifade edildiği gibi, bölmek de bölünmek de şeytanlaşmaktır.

Şeytan diye ayrı bir varlık yoktur.

Zalimleşmeye, kibirleşmeye yol açan duygulara, kendi çıkarı için zulüm etme duygularına şeytan denilir.

Şeytani hallerde kalan kimse bölendir, bölen ancak şeytani hallerde kalandır.

Kur’ân’da “Onlar kaybedenlerdir” diye bildirilir.

Kâinat kitabını okumayı terk eden, yâni târîk, cemâat hakikatini başka anlamlara getiren, bölücülük haline getirenler aklını şeytana teslim edenlerdir.

Gurur, kibir, benlik, kendini farklı görmek, kötülük yapmak gibi haller, aklımızı hakikatleri düşünmekten uzaklaştırır ve bizleri şeytanlaştırır ve bölünmeye götürür.

Oysa İslâm makamına eren, birlik üzere hareket eder, asla bölücülük yapmaz.

İslâm’ın hakikatine eren kâmil insanlar, toplumda bölücülük yapmamışlardır.

Toplumu cemaat, tarikatlara bölmemişlerdir.

Bahâeddin Nakşibend Hazretleri, nakşilik diye bir yol kurmamıştır.

“Nakkaş Allah’tır, bu kâinat da O’nun nakşıdır” diye hep hakikatleri anlatmaya gayret etmiştir.

Maalesef bugün İslâm dünyasında onlarca farklı nakşi târîkati vardır.

Abdülkâdir Geylânî, Kâdirilik diye bir târîkat kurmamıştır.

Ahmed er Rûfâî, Rûfâilik diye bir yol kurmamıştır.

Mevlana, mevlevilik diye bir yol kurmamıştır.

Bu örnekleri çoğaltabiliriz.

İslâm makamına ermiş kâmil insanlar, gece-gündüz hakikatleri idrak etmeye çalışmışlar ve hakikati anlamak isteyenlere de yol göstermişlerdir.

Maalesef o kâmil insanlar vefat ettikten sonra, onlar adına yol kurmuşlardır.

Aynı yolda olanlar da birbirlerine girmişler, kendi aralarında onlarca ayrı yola bölünmüşlerdir.

Her biri benim yolum doğru deyip bölünmeye devam etmiştir.

Hazreti Mûsâ, Mûsevilik...

Hazreti İsâ İsevilik...

Hazreti Muhammed' de Müslümanlık diye bir din kurmamıştır.

İslâm Hazreti Âdem'den beri vardır.

İslâm üzere olana da Müslüman denilir.

Hiç bir kâmil kişi toplumu bölmemiştir, bölücülük içinde olmamıştır.

Onlar kâmil insanlardı, İslâm'ın hakikatinde birleşmişlerdi.

Bir bedeninin hücreleri gibi Allah yolunda kenetlenmişlerdi.

Tek amaçları vardı, varoluşu ve var edeni anlatmak.

Her varlığı Hakk'a giden bir târîkat olduğunu anlattılar.

Tüm varlığın birlik içinde cemâat olduğunu anlattılar.

Kâmil insanlar Hakk yolunun öğretmenleridir.

Ve aynı zamanda son nefeslerine kadar Hakk kapısının talebeleridir.

Hakk'ı idrak etmek isteyenlere onlar yol gösterirler.

Ve derler ki; yol da sensin, yolcu da sensin, aradığın tüm cevaplar senin vücûd kitabında ve her varlıkta yazılıdır.

Oku; tenezzül, edep, samimiyet, teslimiyet içinde.

Oku; hiç bir çıkar beklemeden, bir makam beklemeden.

Bil ki kişinin bir tek makamı vardır.

O da kulluktur.

Kulluk makamına gelen İnsan olur.

İnsan olana, İslâm elbisesi giydirilir.

İslâm olan yaşantısında Müslüman olarak yaşar.

Hâl ve yaşantısında da bunu her an gösterir.

Evet, Kur'ân birlik üzere olmayı, bölünmemeyi, yardım etmeyi, birbirini kucaklamayı emreder.

Evet, Kur'ân bölünmeyin, fâsıklık içinde olmayın der.

Çünkü bölünen şeytanın tuzağına düşer.

Kâmil insanlar topluma hep şöyle seslenmişlerdir:

Ayrı görme kardeşim.

Bölme kardeşim, bölücülük yapma.

Öteki görme, hor bakma kardeşim.

İnsanları inançlarına göre ayırma.

İnsanları ibadetlerine göre ayırma.

Kendi inancını üstün görüp, başka inançlara hor bakma.

Kendi inancını büyük görüp, başkasının inancını, ibadetini hor görme.

Hiç kimsenin inancını, ibadetini yargılama.

Her insan, anne babasından ibadet etmeyi nasıl öğrendiyse öyle yapar.

Bir kimsenin ibadeti diğerinden üstün değildir.

Her insan, Allah'a kendi inandığı şekilde niyaz eder.

İnsanların ibadethanelerine saldırma, saldırtma.

İnsanları şu inançtan bu inançtan diyerek küçük görme.

Yaratılan her varlık, Allah'ın indinde O'nun kuludur.

Bir varlık diğerinden üstün değildir.

Her varlık kendi içinde değerler taşır.

O değerler Allah'ın değerleridir.

Bir değer, diğer değerden daha az ya da daha çok değerli diye adlandırılmaz.

Yaratılan hiçbir kimse, ya da topluluk diğerinden üstün değildir.

İnsan, yaratılan bir kuştan, bir karıncadan, bir ağaçtan bir çiçekten üstün değildir.

En'âm Sûresi 38: "Ve mâ min dâbbetin fîl ardı ve lâ tâîrin yatîru bi cenâhayhi illâ umemun emsâlukum."

Meâli: "Yeryüzünde hiçbir varlık olmasın ki ve gökyüzünde kanatları ile uçan bir kuş yoktur ki, sizin gibi bir topluluk olmasın."

Bölücülük yapma kardeşim.

Sohbet toplantılarında, tertemiz beyinlere ikilik, bölücülük, ayrımcılık, ötekileştirme ekme.

İnsanları kışkırtma.

Tüm toplumlar ille de senin gibi mi ibadet edecekler, senin gibi mi inanacaklar?

İlle de senin ibadetin mi doğru?

Başkalarının ibadetlerini hor görmek niye?

Başkalarının ibadetlerini Allah kabul etmiyor mu?
Allah kendine yönelmiş bir kulu geri mi çeviriyor?
Niye bu kabullenememe, niye bu ayrıştırma.
İnsanların Allah’a olan inançlarının farklılıklarını kö-
tüleme.

Beyinlere bölücülük ekip, ibadethanelere saldırtma.
Bölücülük yapma kardeşim.
İnsanları, ateist, deist, kâfir, dinsiz deyip bölme.
Şu inançtan bu inançtan deyip, akıllara bölücülük ekme.
Bil ki bu bölücülük, saldırılara yol açacaktır, zulme yol
açacaktır.

Kimse kimseden üstün değildir.
Kimse kimseden daha değerli değildir.
Yaratılan her varlık kendi içinde değerler taşır.
Yaratılan her şeyden dersler alınır.
Bölücülük yapıp, birilerine zulüm kapılarını açma kar-
deşim.

Hazreti Muhammed ne güzel söylemiş:
“Ey insanlar! Rabbiniz birdir. Babanız da birdir. Hepi-
niz Âdem’in çocuklarısınız, Âdem ise topraktanır. Arabın
Arap olmayana, Arap olmayanın da Arap üzerine üstünlüğü
olmadığı gibi; kırmızı tenlinin siyah üzerine, siyahın da kır-
mızı tenli üzerinde bir üstünlüğü yoktur.” (Veda Hutbesi)

Hiç birimiz diğerinden üstün değiliz.
Hepimiz, Allah’a kendi öğrendiğimiz şekilde yönelir, O’na
ibadet ederiz.

Allah’a samimi bir şekilde yönelen gönül namazın içindedir.
Hepimizi yaratan aynı Allah değil mi?

Hepimizi nitelikleriyle kuşatan aynı Allah değil mi?

Hepimiz O'ndan gelip O'na dönmüyor muyuz?

Yapma kardeşim.

İnsanları; firkalara, gruplara bölme, kendi yolunu üstün görme başkalarına hor bakma.

İnsanları; dinlerine, inançlarına, ibadetlerine göre ayırma, kendi inancını üstün görme.

İnsanları; renklerine, milletlerine, cinsiyetlerine göre ayırma, kendi milletini, kendi geleneklerini, kendi rengini üstün görme.

İnsanları; bizden, bizden değil diye ayırma.

Kendini cennetlik, başkasını cehennemlik görme.

Erkeği kadından üstün görme, kadını yok sayma.

Yaratılan her varlığa Hakk nazarıyla bak.

Yaratılan hiçbir varlığı küçük görme.

Beynine bölücülük, ayrıştırma bilgileri ekilmesine izin verme.

Gittiğin toplantılarda anlatılan bilgilere dikkat et.

Ve asla unutma, Allah'ın indinde hepimiz biriz.

Ve asla unutma, gönülleri ancak O bilir.

Müslüman bölünmez, bölmez, bölücülük içeren ifadeler asla kullanmaz.

MÜSLÜMAN ZALİM OLMAZ

Müslüman zerre kadar zalimlik yapmaz.
Müslüman içindeki öfkeyi söndüren kimsedir.
Öfkesini, kinini bastıran kimsedir.
Öfke ve kinin zalimliğe yol açan cehennem ateşi olduğunu bilen kimsedir.
Zalimlik, ateştir, bedenleri yakıp bitiren ateş.
Zalimlik, ateştir, gönülleri yakıp, kâlbleri karartan ateş.
Zalimlik, mutluluğu, huzuru bitiren bir ateştir.
Müslüman, zalimliğini, içindeki öfkesini, kinini, bastıran, yutan, esir alandır.
Çünkü Müslüman, kendini yaratana teslim olmuş kimsedir.
Kendini Allah'a infak eden kimsedir.
Öfkesini yutmuş nefretini bastırmış kimsedir.
İçinde zulme kapı açacak duyguları teslim alan kimsedir.
Aklını nefretle, öfkeyle meşgul etmeyen kimsedir.
Aklını, gönlünü, kendini yaratan Allah'ı anlamakla meşgul eden kimsedir.
Varlığın yaratılışını anlamaya, ilme tabi olmaya çalışan kimsedir.
Bir kişinin aklında öfke, kin, zalimlik varsa, o akıl ilim üzere, tefekkür üzere olamaz, Allah'ı anlamakla ilgili duygular içinde olamaz.
Âyette ne güzel belirtilmiş.

Âl-i İmrân Sûresi 134: “Vel kâzımînel gayza-İsyanını-öfkeni-kinini her zaman bastır.”

Âl-i İmrân Sûresi 134: “Ellezîne yunfikûne fîs serrâi ved darrâi vel kâzımînel gayza vel âfîne anin nâs vallâhu yuhibbul muhsinîn.”

Ellezine yunfikûne	: Onlar, infak, varlığın sahibini bilip teslim eden,
Fî el serrâi	: Büyük konak, vücut varlığı, bolluk içinde, genişlik, rahat
Ve el darrâi	: Sıkıntı, güçlük, müşkil, darlık,
Ve el kazimine	: Bastıran, tutan, yutanlar,
El gayza	: Öfke, kin,
Ve el âfîne an el nas	: Affedenler, af edici olan, insanlar,
Ve Allâh yuhib	: Allah, sevgi, aşk,
El muhsinin	: İyi çalışmalarda olan, içten samimi olan, özüyle bağlı olan,

Meâli: “Vücûdunu Allah’a infak eden o kimseler; sıkıntılı ya da rahat zamanlarında başlarına gelen olaylar karşısında oluşan, kinlerini- öfkelerini bastırırlar ve affeden insanlardan olurlar. Tüm özüyle hakikatlere bağlı olanlarda Allah sevgisi vardır.”

Âyette ne güzel belirtilmiş, akıl Allah’a şâhit olmakla meşgul olmalıdır.

Sıkıntıda da rahatlıkta da Allah’a sığınmak nedir bilmelidir.

Âyette belirtildiği gibi, tüm özüyle Allah’a bağlı olanlar Allah sevgisine erişmişlerdir.

İşte onlar her ne halde olursa olsun, oluşacak olan öfkelerini, kinlerini, bastırırlar.

Allah sevgisi, öfkenin bastırılmasına yardımcı olur.

İnsanın içindeki öfke, kin ve nefret duygusu, insanı esir alan bir duygudur.

Cehennemnin ateşi; kin ve nefret, düşünce ve duygularıyla ateşlenir.

Şeytanın doğuş yeri; kin, nefret, düşmanlık gibi duygulardır.

Şeytan diye ayrı bir varlık yoktur.

Şeytan, kin, nefret, düşmanlık duygularını giyen insandan başkası değildir.

Kibir bu duyguları besleyen bir zehirdir.

Kin ve nefret duygusu, insanın içinde yanan bir ateştir.

Kin ve nefret, düşmanlık duygularını getirir.

İçinde kin ve nefret olan kişi:

Allah idrakinden uzaktır.

Allah'ı anlamaktan uzaktır.

Onun inancı sadece kuru bir inançtan başka bir şey değildir.

İnsan olmaktan uzaktır.

İçinde kin ve nefret duygusu olan kişide, Allah sevgisi yoktur.

İçinde Allah sevgisi olmayan kimse İslâm makamına erememiştir.

Kin ve nefret duygusu nereden gelir?

Çocuk doğduğunda, asla içinde kin ve nefret duygusu ve düşüncesi yoktur.

Aile ve toplum, çocuğun aklına, başka birine karşı ya da başka topluluklara karşı, ayrımcılık, öteleyici, hor görücü, yargılayıcı bilgiler ekerek, kin ve nefret duygularının oluşmasına yol açar.

Bilhassa bu inanç alanında çok görülür.

Kişi, inanç bakımından, kendi gibi inanmayan kişileri, toplulukları, cehennemlik görecektik kadar, onları ateşte yakacak kadar, içinde öfke ve kin taşır.

Kin ve nefret duyguları ve bu duyguların söyleme dökülmesi; insanları inanç boyutunda, ırk boyutunda, millet boyutunda ayrımcılığa sürükler.

Bu ayrımcılık, insanları ya da toplulukları, aşağılamaya, hor bakmaya, düşmanca davranmaya kapılar açar.

Bu ayrımcılık en çok inanç ve millet alanında kendini gösterir.

İnanç alanındaki ayrımcılık, kendi gibi inanmayan kimseleri, kâfir görmeye, zındık görmeye, cehennemlik görmeye yol açar.

Millet alanındaki ayrımcılık ise, maalesef, başka milletleri aşağılamaya, kötülemeye yol açar.

İkinci Dünya savaşında, başka inançtan ve başka bir milletten diye, 6 milyon Musevi, çoluk çocuk demeden gazlı odalarda yakıldı.

Küçük çocuklar canlı canlı yakıldılar.

İnsan yazarken bile tüyleri diken diken oluyor.

Bu nasıl bir öfkedir, nefrettir, kindir.

İşte, kin ve nefret duygusu, dünyanın başına bela olan duygu ve düşüncelerdir.

Aslında, Kur'ân incelendiğinde anlaşılıyor ki, içlerinde kin ve nefret taşıyan kimseler:

Allah idrakinden uzaktırlar.

Allah sevgisinden uzaktırlar.

Şefkatten, merhametten uzaktırlar.

Sevgiden saygıdan uzaktırlar.

Düşünceden tefekkürden uzaktırlar.

Tevhîd şuurundan uzaktırlar.

Şimdi bu konu ile ilgili, Kur'ân âyetlerini inceleyelim:

Mâide Sûresi 8: “Kin, nefret gibi sizi baştan çıkaracak hâlleri yok edin.”

Mâide Sûresi 64: “Onlar Bizi anlayamadıklarından dolayı, son vakitlerine kadar düşmanlık ve nefret içindeki o hallerinde kalırlar. Allah'ın içlerinizdeki söndürün dediği o savaşın ateşini her zaman yakarlar ve onlar yeryüzünde ikilik, bozgunculuk çıkaran halleriyle dolanırlar. İkilik, bozgunculuk çıkaranlarda Allah sevgisi yoktur.”

Mâide Sûresi 91: “Adâvete vel bagdâe fîl hamri vel meysiri ve yasuddekum an zikrillâhi ve anis salâh fe hel entum muntehûn”

Meâli: “Düşmanlık ve nefret, sizi Allah'ı anlamaktan ve anlatmaktan ve her an O'na bağlı olma şuurundan uzak tutar. Artık siz o hallerden kaçınmaz mısınız?”

Mâide Sûresinde görüldüğü gibi:

Kin ve nefret düşünce ve duyguları, insanı baştan çıkarıcı duygu ve düşüncelerdir.

İkilik, bozgunculuk çıkaran duygu ve düşüncelerdir.

İnsanın içinde devamlı yanan, cehennem ateşidir.

Savaşın kıvılcımıdır.

Allah'ı anlamaktan uzaklaştıran duygu ve düşüncelerdir.

Salât boyutuna iletmeyen, duygu ve düşünceledir.

Mâide Sûresi 91. âyette: “Zikrillâhi ve anis salât fe hel entum muntehûn” işaret edilen muhteşem hakikat; içinde kin ve nefret duygusu olanlar, Allah'ın zikrinden ve namaz boyutundan uzaktırlar.

İçlerinden kin ve nefret olanlar namaz kılsalar bile onları namazı boştur, yâni onlar “Salât-ı sahun”dadırlar.

Âl-i İmrân Sûresi 118: “Kad bedetil bagdâu min efvâhihim ve mâ tuhfî sudûruhum ekber.”

Meâli: “Nefret, kin hâlinde olanlar ağızlarından çıkan sözlerle belli olurlar ve onlar daha fazlasını içlerinde saklarlar.”

Âyetle muhteşem bir şekilde belirtildiği gibi; nefret ve kin duygusu olanların ağzından çıkan sözler, hep ayrımcılık, hep hor görücü, hep öteleyici söylemler içerir.

Nûr Sûresi 33: “Birliğin hakikatine ulaşamayanlar; tüm varlığın Allah’ın olduğunun erdemliliğine ulaşıncaya kadar bir temizlenme içinde olsunlar. Kendilerindeki gücün sahibini anlamış, ilahi kelâma tâbi olmuş kimseleri bulsunlar. Bundan sonra onlar hakikatleri bilmek isterlerse, onlara hakikatlerin sözlerini sunun, hayırlar içinde olmasını tavsiye edin ve anladığınız ölçüde Allah’ın değerlerini onlara verin ve sevgisizlik etmeyin. Artık onlar hakikatlere bağlandıkça, yaşamı ve sûretlerin hakikatlerini anlamak istedikleri müddetçe, onları benliğe düşmekten koruyun. Kim bir sevgisizlik içinde olursa, artık muhakkak ki o; nefret, küçük görme gibi hallerinden dolayı gafur olan, rahim olan Allah’ı anlamaktan uzaklaşır. “

Nûr Sûresi 33. âyetle muhteşem bir şekilde belirtildiği gibi; kin ne nefret duyguları;

Allah’ı anlamaktan uzaklaştırır.

Küçük görme, hor görmeye kapı açar.

Sevgisizlik içine sürükler.

Saff Sûresi 8-9:

8- “Onların konuştukları yalandır, kendi istedikleri o yalanlar Allah’ın hakikatlerini anlamaya engel olan şeylerdir.

Allah hakikatlerini her an apaçık ortaya çıkarır. Eğer hakikatleri görmemezlikten gelenler nefret hallerinde olmasalardı, hakikatleri anlarlardı.”

9: “Ki o Resûl; hakikatin yolunu göstermek ve bütün dinlere karşı, dinin hakikatini anlatmak için ortaya çıktı. Eğer ortak koşanlar nefret hallerinde olmasalardı, din hakikatini anlarlardı.”

Bu âyetlerde belirtildiği gibi:

İçlerinde kin ve nefret olanlar, başkalarını dinlemezler bile.

Onların düşüncelerine asla önem vermezler.

Kendileri gibi düşünmeyenlere karşı içlerinde gizli nefret ve kin taşırlar.

Onların kendi inançları, hakikatleri anlamaya engeldir.

Kur’ân’ı dikkatlice incelediğimizde anlıyoruz ki:

Kin ve nefret insanı esir alan, şeytanlaştıran duygu ve düşüncelerdir.

Kin ve nefret duygusu, aklın işletilmesine engel olur.

Düşünmeye, şâhit olmaya engel olur.

Şefkate, merhamete engel olur.

Kur’ân’ı incelediğimizde anlıyoruz ki, içinde kin ve nefret duygusu olan kişi, kesinlikle Müslüman değildir.

İnsan öncelikle kin ve nefret gibi duygulardan arınmalıdır.

Ve bilmelidir ki, kin ve nefret duygusu, zulmün, zarar vermenin ana kaynağıdır.

Ve bilmelidir ki, kin ve nefret duygusu şeytanlığın ana kaynağıdır.

Ve bilmelidir ki, kin ve nefret duygusu, kişinin Allah ile arasına koyduğu ateşten bir perdedir.

İnsan makamına ulaşmanın önündeki engel, kin ve nefret duygusu ve düşüncesidir.

Müslümanın içinde başkasına zulüm duygusu olmaz.

O, zalimlik duygularını kontrol edebilen kimsedir.

Başkasına karşı içinde onu yakıp bitiren öfke, nefret gibi duyguları esir alan kimsedir.

Peki, gerçekten öyle miyiz?

Nedir birbirimize olan bu öfke?

Bu hiddet, bu kin, bu nefret nedir?

Bu kadar gaddarlık nereden geliyor?

Hiç acımadan yapılan zalimlikler nedir?

Neden zalimleştik?

Neden gaddarlaştık?

Nedir bu acımasızlık?

Nedir bu nefret?

Müslüman zalim olabilir mi?

Her gün televizyonlarda onlarca zalimlik olayını duyar olduk.

Haberlere yansıyor, kucağında çocuğu olan kadın eşi tarafından sokak ortasında başından vurularak öldürülüyor.

Çocuklarının gözü önünde dövülen, öldürülen anneler.

Sokak ortasında nice kadın eşleri tarafından dövülüyor, vuruluyor.

Eşi babasına geri döndü diye, ev basılıyor, ev de kim varsa öldürülüyor.

Ufacık çocuklar anne ya da baba tarafından neden dövülür?

Ufacık çocuklar neden azarlanır, neden tokatlanır?

Sokak ortasında ufacık çocuklara neden bağırılır, neden o çocuklar tokatlanır?

Neden zalimleştik?

Neden acımasız olduk?

Neden birbirimizin sözüne bile tahammül edemez olduk?

Neden birbirimizi dinlemez olduk?

Neden birbirimizi anlamak için davranmadık?

Neden birbirimizin eksikliğini arar durumuna düştük?

İnsanoğlu neyi unuttu?

İnsanoğlu neden bencilleşti?

İnsanoğlu İslâm'ın hakikatini öğrenemedi mi?

Müslüman olamadı mı?

Eşlerine zulüm edenler.

Çocuklarına zulüm edenler.

Hayvanlara işkence edenler, acımasızca öldürenler.

Neden bu öfke?

Bu kadar nefret nereden geliyor?

Neden zalimleştik?

Neden gaddarlaştık?

Gözleri önünde annesi dövülen, öldürülen o çocuklar nasıl kendine gelecek?

Bir ömür o çocukların psikolojik durumu ne olacak?

Sokak ortasında dövülen kadının psikolojisi bir ömür nasıl olacak?

Sokak ortasında azarlanan, tokatlanan bir çocuğun kâlbî nasıl tamir edilecek?

Kırılan onur nasıl düzeltilecek?

Bir yerde sevgi içindeymiş gibi görünürken, diğer yerde zalimleşmek niye?

Zulüm etmek niye, kâlb kırmak niye, gözyaşı döktürmek niye, acı çektirmek niye, için için ağlatmak niye?

Niye içimiz başka dışımız başka olduk?

Neden birbirimizi ötekileştirdik?

Neden birbirimizin eksikliğini arar olduk?

Neden kendimizi üstün sandık, başkasına hor baktık?

Neden fesatlıklar, hasetlikler, fitnelikler içinde olduk?

Neden çevremize fitnelikler eker olduk?

Neden birbirimizle alay eder olduk?

Birbirimizin yüzüne güldük, ama arkasından alay ettik.

Neden iki kişi bir araya gelsek, birileri hakkında onları kötüleyerek alay ederek konuşur olduk?

Sabır niye unutuldu?

Yoksa sabır denen erdemle hiç tanışmadık mı?

Sevgi niye unutuldu?

Yoksa sevgi denen o ulvî duyguyla hiç tanışmadık mı?

Hevâları, bedensel çıkarları, dünya çıkarını sevgi mi sandık?

Allah'a tevekkül etmeyi, O'na teslim olmayı niye unuttuk?

Yoksa tevekkül denen, teslimiyet denen o hakikatle hiç tanışmadık mı?

Yoksa Allah denilen o ulviyete hiç şâhit olmadık mı?

Yoksa Allah inancımız, sadece anne babadan öğrendiğimiz, kendi çıkarımıza göre yöneldiğimiz bir inançtan mı oluşuyor?

Allah inancımız niye imana dönmedi?

Yoksa mü'minlik nedir, bilemedik mi?

Allah inancımız zandan mı ibaretti?

Sadece O'na inandık, O'na sadece çıkarlarımız için mi yöneldik?

Allah'a inandık ama onu layığıyla bilemedik mi?

Topluma nasıl bir Allah inancı anlattık?

Nasıl bir İslâm anlattık?

Din adına, Allah adına topluma nasıl bilgiler aktardık?

Atalarımızın "insanın kâlbini kıran Allah'ın kâlbini kırar" sözünü niye unuttuk.

Kur'ân'da "sesini yükseltme, insanlarla tartışma, kimseye zulüm etme" uyarılarını neden duyamıyoruz?

Kur'ân'da "dedikodu yapma, kimsenin arkasından çekiştirme, kimseyle alay etme, kimseyi hor görme" uyarılarını neden duyamıyoruz?

Kur'ân'da "kul hakkı yeme, kimseyi aldatma, kimseye öf bile deme" uyarılarını neden duyamıyoruz?

Kur'ân'da "oku, düşün, tefekkür et, anla, şahit ol" uyarılarını niye duyamıyoruz?

Din adına insanlara neler anlatıyoruz?

Allah adına insanlara neler anlatıyoruz?

Neden, zalimlik, kötülük Allah'tan diye öğretiyoruz?

Oysa, Kur'ân'da onlarca âyette bambaşka hakikat sunuluyor.

"Allah zerre kadar zalimlik, kötülük vermez." (Nisâ Sûresi 40)

"Kötülük, zalimlik asla Allah'tan değildir" (Nisâ Sûresi 79)

"Allah kulları için kötülüğü, zalimliği irade eden değildir." (Mü'min Sûresi 31)

Böyle onlarca âyet sunuluyorken neden bunları cân kulağıyla duymuyoruz?

Neden birbirimize hor bakıyoruz?

Neden kendimizi diğerinden hayırlı görüyoruz?

Neden kendimizi doğru sanıyor, başkasını hatada olarak görüyoruz?

Neden vücûdların sahibinin Allah olduğunu unutuyoruz?

Neden Allah'ın hepimize şah damarımızdan yakın olduğunu unutuyoruz?

Neden birbirimizin vücûdlarında Allah'ı göremiyoruz?

Yoksa bizleri zalimleştiren, başkasına hor baktıran, din adına anlatılan doğru olmayan bilgiler mi?

Yoksa bizi gaddarlaştıran, içimize kin ve nefret duyguları sokan, Allah adına anlatılan doğru olmayan bilgiler mi?

Yoksa biz aşk denen o ulvi hisle hiç tanışmadık mı?

Varlığa, birbirimize Allah aşkıyla bakmayı hiç öğrenmedik mi?

Gönlünde Allah aşkı olan:

Hiç zulüm edebilir mi?

Sokakta ya da evde hiç birine kötülük edebilir mi?

Sokakta ya da evde bir anne çocuğunu azarlayabilir mi, tokatlayabilir mi?

Bir eş, eşini hiç dövebilir mi, hiç öldürebilir mi?

Hiç kâlb kırabilir mi?

Hiç birini kandırabilir mi?

Hiç biriyle alay edebilir mi?

Bir kimseye ya da bir varlığa hor bakabilir mi?

Evet, lütfen çok düşünelim.

Neden zalimleştik?

Neden hiç acımadan kâlb kırar olduk?

Neden gaddarlaştık?

Neden tahammülsüz olduk?

Neden bu kadar dünya çıkarına esir olduk?

Neden bu kadar bencilleştik?

Kimse kimseye zulüm etmesin.

Kimse kimseyi aldatmasın.

Çocuklar tokatlanmasın, azarlanmasın.

Kadınlar dövülmesin, öldürülmesin.

Kimse kimseyle alay etmesin.

Bir kimse diğer bir kimseye asla hor bakmasın.

Kimse kimsenin hakkına girmesin.

Hayvanlar zulüm görmesin.

Oysa Müslüman, sevgi, aşk, iyilik, yardımlaşmak, merhamet, tenezzül, tevazu, tevekkül, teslimiyet, içinde olan kimse değil midir?

Müslüman “biz seni âlemlere rahmet olmaktan başka bir şey için göndermedik” âyetinin muhatabı değil midir? (Enbiyâ Sûresi 107)

İşte Müslüman olan kimse kimseye hiçbir varlığa karşı için zalimlik duygusu beslemeyen kimsedir.

Müslümanın gönlü, rahmet doludur, şefkat doludur.

İSLÂM RAHMETTİR, ŞEFKATTİR, SAMİMİYETTİR

İslâm makamına eren, rahmet makamına erer.

O kimse Allah'ın şefkatine nâil olmuştur.

O kimsenin gönlü şefkatle yoğrulmuştur.

Herkese şefkatli davranır.

Sevgi dolu davranır.

Samimi davranır.

İç i dışı birdir.

Saygı doludur.

Sadıktır, dürüştür

Mütevâzidir.

Sevecendir, mütebessimdir.

Kucaklayıcıdır, yardımseverdir.

İnsan önce kendine şefkatli olmalıdır.

Sonra çevresine şefkatli olmalıdır

Doğaya, hayvanlara şefkatli olmalıdır.

Ahzâb Sûresi 72: "Eşfekne-Şefkatli ol."

"Şefkat, rahmet duygusunun kuşatıcılığıdır."

İslâm makamına eren, merhametlidir.

Masumları korur.

Zalimlik olmaması için koşar.

Toplumda sevgi, saygı oluşsun diye koşar.
Gönül yolunda koşar.
Kimsenin canını yakmaz.
Kimseyi üzmez.
Kimseye gözyaşı döktürmez.
Asla incitmez.
Gaddar olmaz.
Kırıcı olmaz
Çevresine, umut olur, şifa olur, moral olur.
Nazik olur, alçakgönüllü olur.
Şefkat ehli merhametlidir.
Şefkat ehli dürüştür.
Şefkat ehli koruyucudur.
Şefkat ehli duygu yüklüdür.
Şefkatli ehli samimidir.
Şefkatli ehli ihlâslıdır.
Şefkat ehli tevekkül sahibidir.
Şefkat, gönüllere dokunmaktır.
Şefkat, huzur vermektir, mutlu etmektir.
Şefkat, dertlinin derdine derman olmaktır.
Şefkat; kuşatma, koruma, sarmalama, hissetme, her an
bir olma duygusudur.
Şefkat, annenin bebeğine sarıldığı gibi, rahmet duygu-
larının bedenleri kuşatmasıdır.
Kelime “Şef” kelimesinden gelir.
Tüm âlemin Şef’i, Hâkimi, Lideri, Sultani Allah’tır.
Allah her bir varlığı, tecellileri ile sarmalar, korur.

Allah her bir varlığı, ehâdiyet esmasıyla ihâta eder, yâni birliğiyle kuşatır.

İşte şefkat, merhametin kuşatma duygusudur.

Gönüllerin bir olma duygusudur.

Şefkat ehli, birlik şuuruyla hareket eder.

Onun için karşısındaki kişinin her şeyini hisseder ve koruma duygusu çok yüksektir.

Şefkat ehli, çevresine hep iyilik için koşar.

Kimsenin sıkıntısı olmasın ister.

Kimsenin kâlbini kırılmasını istemez.

Derdi olanların derdine koşmak için çırpınır.

İslâm makamına eren, ilim irfan yolunda mücadele eder.

Çevresine sevgi dolu, merhamet dolu duygular eker.

İnsanlığın huzuru için koşar.

Yüzünden tebessümü eksik etmez.

Çevresine güçlü olmayı hissettirir.

Allah insanları, birbirine merhamet içinde davransın diye yarattı. (Enbiyâ Sûresi 107)

Merhamet, aşkın ışığından gelen duygudur.

İnsanı insan yapan duygudur.

Her varlığa şefkatle davrandıran duygudur.

Gönülleri sarıp sarmalayan duygudur.

Herkesi koşturan duygudur.

Samimi eyleyen, içten eyleyen duygudur.

Senlik benlikten kurtaran duygudur.

İslâm makamına eren, merhamet makamına da erer.

Allah'ın insana, "sen insansın merhametli ol" diye verdiği duygunun adıdır merhamet.

Allah'ın rahîmiyetinden rahmânîyetine akan duygudur merhamet.

Gönül sevgiyle, aşkla donansın.

Sevginin ışığında yürüyelim.

Sevelim, sevdirelim.

Gönüllere rahmet olalım.

Gönül âleminin semâsında yürüyelim.

Gel kardeşim merhametli olalım.

Birbirimize samimi davranalım.

İçten, gönülden aşkla davranalım.

Dürüst olalım, erdemli olalım.

Birbirimize huzur verelim.

İhtiyacı olanın umudu olalım.

Karamsarlıkları, kaygıları bitiren olalım.

Sevindiren olalım, yüzleri güldüren olalım.

Sevdiren olalım, örnek olalım.

Gönül dilimizle baş dilimiz bir olsun.

Gönül gözümüzle, baş gözümüz bir görsün.

Davranışlarımız, aşk içinde merhamet içinde olsun.

Dilimizden bal damlasın.

Halimizden şefkat aksın.

Halimizden merhametin o yüce duygusu yansısın.

Kur'ân'da ne güzel bildirilmiş.

Enbiya Sûresi 107: "Biz seni herkese rahmet içinde davran diye gönderdik."

İşte Müslüman rahmet ehlidir, şefkat ehlidir, samimidir.

Rahmet ehli, güneş gibi ısıtır, su gibi besler, hava gibi nefes olur.

Allah'ın rahîm, rahmân esmalarının tecellisidir rahmet.
Müslümanın her davranışı rahmeti hissettirir.
İhtiyacı olana koşar, "benim de yanımda da dostlar var"
duygusunu hissettirir.
İnsanlara umut olmak ne güzel bir duygudur.
Sıkıntısı olana koşmak ne güzel bir duygudur.
Atalarımız ne güzel söylemiş; "Baba gibi koş, ana gibi koş."
Baban, annen senin için koştu, çırpındı.
Bir karşılık mı bekledi, elbette hayır.
İhtiyacı olana hiçbir karşılık beklemeden koşmak ne güzel bir duygudur.
Kimsenin eksliği arama.
İnsanların iyi yönlerine bak.
Bırak insan kendi eksliğini bulsun ve onu tamir etsin.
İnsanları uyarırken bile onları utandırma.
Öyle konuş ki kendini düzeltme gücünü ona hissettir.
Kimseyi kırma.
Kimseye bağırıp, çağırma.
Kimseye hor bakma.
Kimseyi cahil görme.
Kendini cahil bil.
Güvenilir ol.
İnanılır ol.
Emin olunan ol.
Yüzünden tebessüm eksik olmasın.
Dilinden sevgi sözcükleri eksik olmasın.
Mütevâzi ol, tevâzûlu davran.
Sabırlı ol, tevekkül sahibi ol.

Her şeyin iç yüzüne bak.

Hiç unutma sen; âlemlere rahmet olarak gönderildin.

Sen; insan olarak gönderildin.

Sen, şefkat duygusuyla, rahmet duygusuyla davranmak için gönderildin.

Gel samimi davran.

Gel dürüst davran.

Gel erdemli davran.

Gel insanlara huzur ver.

Onların umudu ol.

Onlara rahmeti hissettir.

Tevbe Sûresi 71: “Mümin olanlar ve müminlik yolunda olanlar; birbirlerine dostluğu, arif olmayı işlerler ve inkârı engellerler ve her an Hakk’a bağlılık şuuruyla hareket ederler ve temizlenme içinde olup kendilerindekini paylaşırlar ve Allah’a itaat ederler ve o resule uyarlar. İşte onlar Allah’ın merhametini anlarlar. Muhakkak ki Allah tüm değerlerin yüce sahibidir, tüm varlığa hâkim olandır.”

Tevbe Sûresi 128: “Yüce olanı anlatan, müşkillerinizi çözen, sizi korumaya çalışan, müminlerden olan, anne şefkati olan, içinizden bir resûl doğrusu size geldi.”

Bakara Sûresi 105: “Allah’ın rahmetini anlamayı kim isterse, o ona ulaşır. Allah bütün lütufların sahibidir, tüm varlığın işleyişinde karar sahibidir.”

Bakara Sûresi 268: “Allah sizi, kendinden olan merhameti üzere olmaya ve erdemli olmaya ve bütün her şeyi ilmiyle kuşatanın Allah olduğunu bilmeye, davet eder.”

Âl-i İmrân Sûresi 74: “Kim isterse O’nun rahmetini anlar. Allah lütufların sahibidir, işleyişteki karar sahibidir.”

Âl-i İmrân Sûresi 107: “Hakikatleri anlamış olanların yüzlerinde huzur vardır. Öyle ki onlar Allah’ın rahmetini içlerinde hissederler, onlar devamlı o halde hareket ederler.”

Âl-i İmrân Sûresi 132: “Allah’a itaat edin ve resulü anlayın. Umulur ki siz rahmeti anlarsınız.”

Âl-i İmrân Sûresi 159: “Allah’ın rahmetini anlatmak için onlara yumuşak davran. Eğer onlara kaba, katı kalbli davranırsan, elbette etrafından dağılırlar. Onlara karşı affedici ol ve onlara mağfireti anlamalarını söyle ve onlarla varlığın işleyişi hakkında karşılıklı istişare yap. Böylece kararlı ol. Varlığın sahibinin Allah olduğunu bilip teslimiyet içinde ol. Muhakkak ki varlığın sahibini bilip teslim olanlarda Allah sevgisi vardır.”

Nahl Sûresi 64: “Her varlığı bir kitâb olarak sana sunduk. Onun içinde ihtilafa düştüğünüz konuların hakikati vardır ve onda hakikatlere yol gösterme vardır ve inanan kimse-ler için rahmet vardır.”

Enbiyâ Sûresi 86: “Onlar merhamet makamımıza dâhil oldular, muhakkak ki onlar iyi kimselerden oldular.”

Müslüman her zaman samimi olandır.

İhlâslıdır ve samimidir.

Samimiyet, içi dışı bir olmaktır.

Samimiyet, karşısındaki kişinin vücûdunda Allah’ın olduğunu bilerek hareket etmektir.

Bakara Sûresi 40: “Ey Hakk yolunda yürüyenler! Nimetleri anlayın. Tüm varlığınızın sahibi Benim. Sözlerinizde samimi olun, siz verdiğiniz sözleri yerine getirin ve yalnızca Bana yönelin ve saygılı olun.”

Bakara Sûresi 158: “Kim hayırlar yolunda; samimi, içten olursa, böylece o, ilmin sahibinin, her şeyiyle teslim olunacak olanın Allah olduğunu bilir.”

Müslüman, hangi durumda olursa olsun Allah'ı unutmadan yaşar, O'na teslimiyet içinde yaşar.

Ve onun gönlü samimiyet içindedir.

Samimiyet, gönlünde ilâhi aşkı taşımaktır.

O aşk ile davranmaktır.

Nasıl ki ilâhi aşk sarmalar, kuşatır, samimiyet de çevresinde olan her şeyi sarmalatır, kuşattırır.

Samimiyet, Tevhîd şuuruyla hareket etmektir.

Samimiyet, Zâtıyla bir olan, sıfatlarıyla tek olan Allah'a bağlılık içinde yaşamaktır.

Her varlığın sahibinin Allah olduğunu bilerek hareket etmektir.

Samimiyet, karşısındaki kişide Allah'a nazar ederek hareket etmektir.

Samimiyet, her varlığı kuşatan Allah'a şâhit olmak, o şuhûdla yaşamaktır.

İnsan Allah'a samimi olursa, çevresine de samimi olur.

Kendine samimi olmayan kimse, başkasına samimi olamaz.

Başkasına samimi olmayan kimse, kendine samimi değildir.

Müslüman, samimiyet nedir bilendir.

Vefâ nedir bilendir, sadakat nedir bilendir.

Samimiyet; gönlünü Allah'a rabıta eden kimselerde tecelli eder.

Samimiyet; vefâdır, ihlâstır, sadakattir, sarılmaktır, kopmamaktır.

Samimiyet; içten davranmaktır, kâlbten davranmaktır.

Samimiyet; Allah aşkıyla sarılmaktır, eş olmaktır, dost olmaktır.

Samimiyet; menfaat beklemeden koşmaktır, gönüllere şifa olmaktır.

Samimiyet; niyetin hâlisane olmasıdır, niyetin Allah rızası için olmasıdır.

Samimiyet; için dışın bir olmasıdır, ten ile cân gibi olmaktır.

Samimiyet; her zaman Allah aşkına dayalı hareket etmektir.

Allah’a sadakatin ne olduğunu bilenler, samimiyet makamına ererler.

Allah’a sadık olan; vefalı olandır, samimi olandır.

“Ulâikellezîne sadakû-Onlar sadıktırlar, samimidirler.”
(Bakara Sûresi 177)

İşte onlar, tüm içtenlikleri ile Allah’a bağlanırlar.

Onlar Muhsin olanlardır.

Onlar İhlâs sahibi olanlardır.

Onlar vefâlı olanlardır.

Onlar iyi kimselerdir.

“Min hayrin yuveffe-Vefâlı olan kimseler iyi kimselerdir.” (Bakara Sûresi 272)

Onların dostluğu hâlisanedir.

Onlar en içten davranırlar.

Samimiyetleri kâlbendir.

Çünkü onların kâlb-i Allah aşkıyla kuşatılmıştır.

“Ahlâsnâ hum bi hâlisatin-Onlar ihlâslıdırlar, hâlistirler.” (Sad Sûresi 46)

Allah’ın aşkına erişenin kâlb-i selimdir, samimidir.

“Kâlb-i selim-samimi, dürüst kâlb.” (Şuarâ Sûresi 89)

Samimiyet ve sadakat makamına erişmeyenler kendilerine samimi olamazlar.

Kendilerine samimi olmayanlar, sadık ve samimi olmayan kimseleri bulurlar.

Âyette ne güzel belirtilmiş.

“Ve lâ sadîkîn hamîm-sadakatleri, samimiyetleri yoktur.” (Şuarâ Sûresi 101)

Gurur, kibir içinde olanların gönüllerinde samimiyet yoktur.

Onlar her şeyi kendi çıkarları için yaparlar.

Senlik benlik kavgasında olanlardır.

Bundan dolayı âyette, “Allah’a teslimiyet içinde olmayanların, gönüllerinde sadakat, samimiyet, aşk yoktur” diye bildirilir.

Allah aşkı kâlblerinde tecelli edenler ise, benlikten kurtulmuş olanlardır.

İşte onlar samimi olanlardır.

İşte onlar İslâm makamına erişmiş kimselerdir.

Müslüman her zaman çevresine samimiyetle davranır.

İçten davranır, gönülden davranır.

Allah aşkıyla davranır.

Her varlığı içiyle dışıyla Allah’ın kuşattığını bilir, ona göre davranır.

Varlığa olan saygının Allah’a olduğunu bilir.

HALK'TA HAKKA NAZAR ETMEK

Hakk Halk bir idi.
Deniz ve damlaları gibi iç içe idi.
Denizden gelen damlalar da denizin kendisiydi.
Damlada deniz gizlidir.
Deniz, damla bir idi, birbirinden ayrı değildi.
Damlalar denizde gizli idi.
Halkiyete çıkmayı diledi.
Kendinden kendini var eyledi.
Kendisi Hakk idi.
Kendinden açığa çıkan kendi Halk idi.
Halk'ın adı Muhammed idi.
Muhammed, Hakk'ın hamd-sıfatlar boyutu idi.
Muhammed nûr idi.
O'nun elbisesi nûrdan idi.
Nûr henüz beşer denen elbiseye bürünmemiş idi.
Nûrun toprak boyutuna beşer denilecek idi.
Halk zâhire çıkacak idi.
Hakk O idi.
Halk O idi.
Hakk'tan açığa çıkana Halk dendi.
Açığa çıkan Halk, Hakk'tan ayrı değildi.
Halk Hakk'a teslimiyet içindeydi.

Kendi kendinde gizli idi.
İradesi açığa çıkmak idi.
Ulvîyeti Hakk idi.
Ulvîyetinden akan nûru Halk idi.
Hakk Ulvîyetinin sırrı idi.
Halk Nûraniyetinin sırrı idi.
Hakk Vahdet olan nûr idi.
Halk kesret olan nûr idi.
İşte “nûr alâ nûr” sırrı bu idi.
Her varlıktaki nûr Hakk’ın kendisiydi.
Bâtın yönü Hakk idi.
Zâhir yönü Halk idi.
Rahîm yönü Hakk idi
Râhman yönü Halk idi.
Râhimden çıkan yönü râhman idi.
Kendisi kendini Halk etti.
Halk olan Hakk’ın kendi idi.
Hakk Halk’ı teslim alan idi.
Hakk râhîm sırrı idi
Halk râhman sırrı idi.
Halk olan O’nun kendi idi
Bunu yazan şifreli yazmış idi.
Halk “خَلَقَ”
Lam harfi Hakk kelimesinin içine yerleştirilmiş idi.
Lam kalkınca Hakk kelimesi ortaya çıkıyor idi.
Hakk “حَقُّ”
İşte Halk, Hakk’ın içinden süzülüp gelmiş idi.

Bunu yazan böyle şifrelemiş idi.
Yazılan tüm kelimeler şifrelerle bezenmiş idi.
Hakk, Halk'ı şifrelerle bezemiş idi.
Tüm varlık Matematik meleşinin şifrelerini taşıyor idi.
İşte Halk, Hakk'ın nûrunun tecellisi idi.
Halk'ın elbisesi nûr elbisesi idi.
Nûr letafetten kesâfete akacak idi.
Kendini şifrelendirdi.
O şifrelere göre Halk edecek idi.
İşte o şifreler Kaderin sırrı idi.
İşte zaman gelmişti.
"Kün fe yekûn" denmişti.
Denizden damlalar süzölmeye hazırды.
Halk, Hakk'tan süzölmeye hazırды.
"Kün fe yekûn" âyetinin sırrı bu idi.
Tohum Hakk'tır.
Tohumdan açığa çıkan ağaç Halk'tır.
Tohum ağaç birbirinden ayrı değil idi.
Ağaçta olan her şey tohumun özünden gelmişti.
Özü Hakk'tı.
Özünden gelen her şey Halk'tı.
Ve nûrundan nûr süzölmeye başladı.
Nûr toprak olarak göründü.
Adına beşer dendi.
"Ene beşere mislikûm" sırrı bu idi.
İşte her bir beşerin özü-nûru Halk idi.
İşte tüm beşeri âlemin tek özü Hakk idi.

Kesret Halk idi.

Vahdet Hakk idi.

Kesret “Nûr-u Muhammed” idi.

Vahdet “Nûr-u Hakk” idi.

Kesret Vahdet bir idi, Hakk idi.

Tüm Halk, Hakk’a teslimiyet içindeydi.

Suyun kalıbı yok idi.

Su elbise giyecek buz olacak idi.

Buzun aslı su idi.

Halk’ın aslı Hakk idi.

İşte bunu anlayan İnsan olacak idi.

İşte ey İnsan!

Sen, O’ndan açığa çıkmış O’nun kendisisin.

A’lâ Sûresi 2: “Ellezî halâka”

Meâli: “Ki O’dur kendinden kendini Halk eden.”

İşte, İslâm sırrı buydu.

Halk’ta Hakk’a nazar etmekti.

Halk’ta Hakk’a teslim olmağı.

Bu teslimiyet İslâm sırrı idi.

Cümle âlemin sahibine teslim olma sırrı idi.

İslâm olan, mü’min oldu.

Mü’min olan, Hakk’tan emin oldu.

Mü’minûn Sûresi:

9- Müminler; her an, her şeyleriyle Hakk’a bağlılık üzere hareket ederler, o şuurlarını muhafaza ederler.

10- İşte onlar Tevhîd ilminin varisleridirler.

11- Halkta Hakk zevki o kimseleri teslim almıştır. Onlar devamlı o haledirler.

Sad Sûresi:

51- Onlar aradıkları hakikate ulaşmanın rahatlığındadırlar, kesretin hakikatini anlamışlardır ve ilmin zevkindedirler.

52- Ve onlar her an Hakk'ın seyrindedirler, baktıkları her yerde tüm varlığa ayırım yapmadan Hakk ciheti ile bakarlar.

İşte Kur'ân'da görüldüğü gibi, Allah'tan emin olan, İslâm makamına ermiştir.

Müslüman her an Halk'ta Hakk'a nazar eder.

Damlada deryayı seyreder.

Deryada damlayı seyreder.

Bütün âlemi Tevhîd şuuru ile seyreder.

Allah'ın birliğinin ne olduğuna şâhit olmuştur.

Bütüm âlemin "Bir İçinde" olduğunu idrâk etmiştir.

Açığa çıkan her şeyin O bir'den geldiğini bilir.

O bir'e döndüğünü bilir.

Bir İçinde

Cümle âlem Bir'den geldi

Gelen O'nun kendi oldu

O'ndan geldi O'na döndü

Cümle âlem Bir içinde

Teni cândan ayrı bilme

Özünü gör tende kalma

Kendini bil gâfil olma

Cümle tenler Bir içinde

Allah senden ayrı sanma

Kibre düşüp sakın yanma

*Bâtıl söze sakın kanma
O'nun sırrı cân içinde*

*Tecellisi hem tendedir
Hayat sırrı hem kandadır
Rûhun sırrı hem cândadır
O'nun Zâtı ten içinde*

*O evveldir başı yoktur
O âhirdir sonu yoktur
Gelip giden illâ Hakk'tır
Hakk halktadır nûr içinde*

*O zâhirdir gayrı yoktur
Hem bâtındır ayrı yoktur
O'ndan gayrı bir şey yoktur
Cümle cânlar Bir içinde*

*Âşık olan O'nu bulur
O'ndan gayrı görmez olur
Candan geçer teslim olur
Secde eder aşk içinde*

KURÂN'DA İSLÂM ÂYETLERİ

Bakara Sûresi 208: “Yâ eyyuhâllezîne âmenûdhulû fîs silmi kâffeten ve lâ tettebiû hutuvâtîş şeytân innehu lekum aduvvun mubîn.”

Yâ eyyuhâ ellezine âmenu	: Ey iman edenler,
Udhulû	: Girin, dâhil olun,
Fi el slam	: Teslimiyet, İslâm, selamet, huzura teslim olmak,
Kaffet	: Hepiniz, topluca, her şeyinizle,
Ve lâ tettebiû	: Yok, uymak, tabi olmayın, uymayın,
Hutuvâtî el şeytan	: Adımlar, halleri, şeytani haller, kötülükler,
İnne hu lekum aduv mubin	: Muhakkak ki o, sizin, düşman, apaçık,

Meâli: “Ey iman edenler! Her şeyinizle İslâm’ın içinde olun. Sakın şeytani hallere tâbi olmayın. Muhakkak ki sizin o halleriniz apaçık düşmanınızdır.”

Bu âyette insanlığa sunulan tavsiye, İslâm’ın hakikatine erişmeleri ve o şuurda yaşamalarıdır.

İslâm’ın hakikatine erişemeyen ise, Allah’a değil kendi kibrine, kendi çıkarına tabi olur.

Yâni şeytanlaşır ve çevresine zulüm etmeye başlar.

Bakara Sûresi 132: “Ve vassâ bihâ ibrâhîmu benîhi ve yakûb yâ beniyye innallâhestafâ lekumud dîne fe lâ temûtunne illâ ve entum muslimûn.”

Ve vassâ bihâ İbrâhîm	: Vasiyet, öğüt, o hakikatler, onunla, İbrâhîm,
Benî hi	: Evlatlarına, çocuk, o
Ve yakûbu yâ beniyye	: Yâkûb, ey evlatlarım, çocuk,
İnne Allâh ıstafâ	: Muhakkak, Allah, seçmek, seçicilik, fark etme, süzme,
Lekum el dîn	: Sizin, din, varlığın yaratılış yasaları,
Fe lâ temûtunne	: Artık, yok, ölmeden,
İlla ve entum muslimin	: Ancak ve siz, İslâm, teslim olan, barış huzur üzere olan,

Meâli: “İbrâhîm evlatlarına hakikatleri anlamalarını vasiyet etti. Yâkûb da: Ey evlatlarım! Muhakkak ki Allah size, varlığın yaratılış yasalarını anlamanız için fark etme yeteneği verdi. Artık siz ölmeden önce, varlığınızın sahibini bilip İslâm üzere olun, teslim olun, barış ve huzur üzere olanlardan olun, dedi.”

Bu bölümde de görüldüğü gibi Hazreti İbrâhîm, Hazreti Yakûb zamanında da İslâm hakikati vardır.

Onlar evlatlarına İslâm üzere olmalarını vasiyet etmiştir.

Bakara Sûresi 132: “Em kuntum şuhedâe iz hadara yakûbel mevту iz kâle li benîhi mâ tabudûne min badî kâlû nabudu ilâheke ve ilâhe âbâike ibrâhîme ve ismâîle ve ishâka ilâhen vâhidâ ve nahnu lehu muslimûn.”

Em kuntum şuhedâe	: Yoksa, veya, ya da, öyleki, siz oldunuz, bilip gören, şahit,
-------------------	--

İz hadara	: Katıldığında, hazır, bulunduğunda, geldiğinde,
Yâkûbe el mevt	: Yâkûb, ölüm, nutfe, öz,
İz kale li benî hi	: Demişti, evlatlarına, çocuk,
Mâ tabudûne min badi	: Ne, şey, değil, kulluk, sonra,
Kâlû nabudu ilahe ke	: Dediler, kul olmak, ilah, sen,
Ve ilahe âbâi ke	: İlâh, senin ataların,
İbrâhîme ve İsmâîl	: İbrâhîm ve İsmâîl,
Ve ishak ilâhen vahiden	: İshâk, ilah, tek, bir,
Ve nahnu lehu muslimin	: Biz, ona, İslâm, tüm varlığıyla teslim olan, barış huzur üzere olan,

Meâli: Öyle ki sizler bilip görenlerden olun, dedi. Yâkûb'a ölüm geldiği zaman, o evlatlarına dedi ki: Benden sonra neye kul olacaksınız? Dediler ki: Senin ilahına, senin ataların İbrâhîm ve İsmâîl'in ilahına ve İshâk'ın inandığı tek ilaha kul olacağız. Bizler de onlar gibi İslâm-Allah'a tüm varlığımızla teslim olup, barış ve huzur üzere olanlardan olacağız.

Burada da muhteşem uyarı vardır.

Yâkûb evlatlarına, "Allah'a mı kul olacaksınız, Allah'a İslâm-teslimiyet üzere mi olacaksınız, yoksa kendi egonuza mı?" diye uyarı yapar.

Evlatları da "İslâm-Allah'a tüm varlığımızla teslim olup, barış ve huzur üzere olanlardan olacağız" derler.

İşte burada da görüyoruz ki İslâm tüm resûl ve nebîlerin yoludur.

Saff Sûresi 7: "Ve men azlemu mimmenifterâ alallâhil kezibe ve huve yud'â ilel islâm vallâhu lâ yehdîl kavmez zâlimîn."

Ve men azlemu mimmen	: Kim, kimse, daha zalim, karanlıkta olan, zalim olanlar,
İfterâ ala Allah	: Uyduran, iftira atan, Allah'a karşı, Allah hakkında,
El kezibe	: Yalan, yalanlarda kalan, yalanları aktaran,
Ve huve yuda	: O, davet edilen, çağrılan,
Îlâ el islâmi	: Barış huzur üzere olmak, selamet, esenlik,
Ve Allah lâ yehdi	: Allah, yok, yol bulmak, kılavuz, doğru yol,
El kavme ez zâlimine	: Zalim kimseler, zalim kavim,

Meâli: "İslâma-Allah olan teslimiyete, davet edildiği halde; Allah hakkında bir şey uyduran, o yalanları aktaran kimse-den daha zalim kim olabilir. Zalim kimseler Allah'a yol bulamazlar."

Allah'a şâhit olmaya ve teslim olmaya davet edildiği halde, kendi zanlarına göre inandığı Allah'a yönelenler, Allah'a teslimiyet içinde olamazlar.

Kendi kibrinde ve zalimliğinde olanlar, Allah'ı kendilerinde bulamazlar.

Allah hakkında yalanlarda kalırlar ve Tevhîd şuuruna erişemezler.

Nûr Sûresi: "Yâ eyyuhâllezîne âmenû lâ tedhulû buyûten gayra buyûtikum hattâ testenisû ve tusellimû alâ ehlihâ zâlikum hayrun lekum leallekum tezekkerûn."

Ya eyyuha ellezîne amenû	: Ey iman edenler,
Lâ tedhulu	: Girmeyin, dâhil olmayın, karışmayın,

Buyuten gayr	: Ev, oda, hane, beden, başka, diğer,
Buyuti kum	: Sizin evleriniz, kendi eviniz,
Hatta testenisû	: Hatta, izin isteyin,
Ve tusellimû	: Selam verin, teslim olun, barış içinde olun,
Alâ ehli ha	: Ehli, halkına karşı, sahibine, oranın,
Zalikum hayrun lekum	: İşte bu, hayırlı, iyi olan, sizin için
Lealle kum	: Umulur ki siz,
Tezekkerûn	: Tezekkür, ulaştığı hakikatlerle yaşama, varoluşu anlama,

Meâli: “Ey iman edenler! Kendi evinizden başka evlere dâhil olmayın. Hatta izin isteyerek hareket edin ve oranın halkına karşı barış içinde olun. İşte bu sizin için daha hayırlıdır. Umulur ki varlığın varoluşunu anlar, o hakikatlerle bu âleme bakarsınız.”

Bu bölümde geçen, “tusellim” kelimesi, İslâm kelimesinden gelir.

Burada, bulunduğumuz yerlerde barış ve huzur üzere olmamız için öğüt vardır.

Halkın birbiriyle barış içinde yaşaması İslâm hakikatidir.

İslâm’ın ana temeli birliktelik, barış ve huzur içinde yaşamdır.

Fussilet Sûresi 33: “Ve men ahsenu kavlen mimmen deâ ilâllâhi ve amile sâlihan ve kâle innenî minel muslimîn.”

Ve men ahsenu	: Kim, güzel, çok güzel,
Kavlen mimmen	: Söz, söyleyenlerden, kimseden,
Dea ilâ Allah	: Davetine, uymak, Allah’ın,
Ve amile sâliha	: Salih amel, Hakk yolunda dosdoğru çalışmak,

Ve kâle inne ni : Der, ben, muhakkak,
Min el muslimîn : Barış, huzur üzere olan, teslimiyet,

Meâli: “Allah’ın hakikatlerine davet eden ve iyi çalışmalar-
larda olan ve muhakkak ki ben Müslümanım-Allah’a tesli-
miyet içindeyim, barış ve huzur üzere olanlardanım, diyen
kimseden daha güzel sözlü kim vardır.”

Burada, Allah’a davet eden, Sâlih amelde olan kimsenin
Müslüman olduğu bildirilir.

Müslüman olan kimse, her dâim insanları Allah’a şâ-
hit olmaya, Allah’a ekberiyetini bilmeye, Allah’a teslimiyet
içinde olmaya çağırır.

Hazreti Muhammed’in düzenlediği ezan, insanlığı İslâm
şuurunda olmaya davettir.

İslâm’ın hakikatine erişen, çevresine huzur sunan kimsedir.

Furkân Sûresi 63: “Ve ibâdur rahmânillezîne yemşûne
alel ardı hevnen ve izâ hâtabehumul câhilûne kâlû selâmâ.”

Ve abâdu : Kullar, kulluk,
El rahmân ellezin : Rahman, tüm varlıktan haktır yansıyan,
onlar,
Yemşûn ela el ardı : Yürürler, yeryüzünde,
Hevnen : Tevâzûlu, mütevazı, sevgi ile,
Ve izâ hatabe-hum : Onlara hitap ettiğinde, seslenme,
El câhilûne : Cahiller, bilmeyenler,
Kalu selamen : Dediler, esenlik, selamet, barış sizinle
olsun derler,

Meâli: “Tüm varlıktan Hakk’tır yansıyan şuurunda olup
kulluğunu anlayanlar, yeryüzünde tevazulu bir hâlde yürürler

ve cahillikte olanlar onlara seslendikleri zaman, selametle kalın, derler.”

Allah’a teslimiyet içinde olan bir kimse, kendine saldırılsa bile, o saldıran olmaz.

Kendini savunur lâkin o saldırganlık içinde olmaz.

Burada geçen “selamen” kelimesi de İslâm kelimesinden gelir.

İslâm makamına erişmiş kimse, herkesin Allah’ın kulu olduğunu bilir ve senlik benlik kavgasına girmez.

Tartışma ortamında bulunmaz, kavga ortamında bulunmaz, oradan güzellikle ayrılır.

Enbiyâ Sûresi 108: “Kul innemâ yûhâ ileyye ennemâ ilâhukum ilâhun vâhid fe hel entum muslimûn.”

Kul innemâ yûhâ ileyye	: Anlat, sadece, ancak, sadece, vahy,
	bana
Ennemâ ilâhu kum	: Olduğu, sizin ilâhınız,
İlâhun vâhidin	: Bir ilâhtır, tek güç,
Fe hel entum muslimûn	: Öyleyse, hâlâ, teslim olmak, barış
	huzur üzere olmak,

Meâli: “De ki: Sizin yönelmeniz gereken yaratıcı, tek bir yaratıcıdır. Öyleyse hâlâ O tek yaratıcıya teslim olmaz mısınız-Müslüman olmaz mısınız?”

Mü’min Sûresi 66: “Kul innî nuhîtu en abudellezîne tedûne min dûnillâhi lemmâ câeniyel beyyinâtu min rabbî ve umirtu en uslîme li rabbil âlemîn.”

Kul inni nuhitu	: Anlat, de ki, ben, men edildim, uzak durdum,
En el abudu	: Kul olmak,
Ellezîne tedune	: Ki onlar, tapmak, yönelmek,
Min duni Allah	: Allah'tan başka,
Lemma caeniy	: Geldiğim zaman, anladığım zaman,
El beyyinâtu	: Apaçık deliller,
Min rabbî	: Rabbinden, beni vücûdlandırıran,
Ve umirtu en uslime	: Emrolundum, işleyişine teslim olmak,
Li rabbi el âlemîne	: Âlemlerin Rabbine, tüm varlığı vücûdlandırıran,

Meâli: “De ki: Beni vücûdlandırıranın apaçık delillerini anladığım zaman, şüphesiz ben Allah’tan başkasına yönelenlerin kulluk ettiği şeylerden uzak durdum ve ben tüm varlığı vücûdlandırıranın, tüm varlıktaki işleyişine teslim oldum.”

Burada geçen “uslime” kelimesi de İslâm kelimesi ile bağlantılıdır.

Burada geçen kelime, tüm varlıkta her an işlemekte olan Allah’a teslimiyeti açıklıyor.

Ve Müslümanın teslimiyet içinde olduğu belirtiliyor.

Burada İslâm olma yolunda, kişiye engel olan kendi edindiği ilahlardır.

Allah’a kulu olduğunu bilmek varken, Allah’ı bırakıp çıkara göre edinilen ilahlara yönelmek, kişiyi İslâm olma yolundan uzaklaştıracaktır.

İşte burada da geçtiği gibi “uslime li rabbil âlemîn” Müslüman âlemlerin rabbine teslim olandır.

Her varlığı vücûdlandırıran Allah’a teslimiyet şahitlik mertebesine erişmekle mümkündür.

Evet, Kur'ân'da geçen İslâm ile ilgili âyetlerin hepsi, teslimiyete işarettir.

İslâm makamına eren, kendini yaratana teslim olur, kul olduğunu anlar.

Ve onun gönlü huzur içinde olur.

Onun hayatı, çevresine örnek davranışlar içinde olur.

Müslüman bir kimse, yaşantısıyla çevresine örnek olursa, İslâm'ın hakikatini hissettirenlerden olur.

MÜSLÜMAN MIYIM

Kur'ân'ın sunduğu hakikatlere göre hepimiz kendimize sormalıyız, "Müslüman mıyım?"

Tüm resûl, nebîlerin sunduğu hakikatlere göre hepimiz kendimize sormalıyız, "Müslüman mıyım?"

Gerçekten Müslüman olabildim mi?

İslâm makamının ışığı bir Güneş misali gönlümüzde doğdu mu?

O Güneşin ışığı gönlümüzden çevremize yansıdı mı?

Hep Müslümanız dedik.

Peki, yaşantımız İslâm şuuru üzere midir?

Müslüman, kendinde ve varlıkta Allah'a şâhit olandır.

Bu şâhitlik sonrası Allah'a teslimiyet içinde olandır.

Bizler gerçekten Müslüman mıyız?

Allah'a şâhit olabildik mi?

Allah hakikatının ne olduğunu anlayabildik mi?

İnançlarımızdan gelen zannımıza göre bir Allah'a mı inanıyoruz?

Yoksa şâhit olduğumuz bir Allah'a iman içinde miyiz?

Allah dediğimiz nedir?

Var mıdır, yok mudur?

Varsa nerededir?

Peki yoksa, Allah denilen nedir o zaman?

Bedensel bir boyut mudur, bir güç müdür, beyaz bulut
misali bir nûr mudur?

Şekli, şemâli var mıdır?

Onu biz mi var ettik, biz mi isimlendirdik?

Korkularımız, ihtiyaçlarımız sonucu sığınacağımız bir
güç mü hayal ettik?

O mu bizi var etti, biz mi onu var ettik?

Bizi var eden kimdir?

Varsa onu var eden kimdir?

Bu evren nasıl var olmuştur?

Yoksa! Evren hep var mıydı?

Bu evren kendiliğinden mi olmuştur?

Biz nasıl var olduk?

Biz de hep var mıydık?

Biz de kendiliğimizden mi oluştuk?

Bu evreni de bizi de var eden midir?

O da var ise, o da var olmuş mudur?

Varsa onu kim var etmiştir?

Evet, nedir Allah?

Hiç görünmeyen midir?

Yoksa! Her an görünüp duran mıdır?

Gökte bir yerde midir?

Yoksa! Her an her varlıkta olan mıdır?

Varlığın dışında mıdır, içinde midir?

Varlığın içini de dışını da saran mıdır?

Şekli, şemâli, gözü, kulağı, bir vücûdu var mıdır?

Görür, işitir mi?

Görür, işitirse, görmesi işitmesi nasıldır?

Kızması, öfkelenmesi olur mu?
Onun da bizim gibi ihtiyaçları olur mu?
Gökte midir, yerde midir, nerededir?
Gökte ise, nerededir, evrenin içinde midir, dışında mıdır?
Yalnız başına mıdır?
Yanında yardımcıları var mıdır?
Evet, nedir Allah?
İyiliği de kötülüğü de veren midir?
Kötülük nereden gelmiştir?
Her varlığa bir kader çizmiş ise, varlık da o kaderi mi oynuyordu?
Hâl ve davranışlarımız, amellerimiz, tercihlerimiz, kararlarımız, tembelliğimiz ya da çalışkanlığımız, hep onlar da mı kaderdi?
Küçük bir çocuğa yapılan zulmü, vahşice öldürülen kadına yapılan zulmü de mi o yazmıştı?
Kötülükler nereden geliyordu peki?
Kötülükler bizden miydi, O'ndan mıydı?
Ona isnat ederek, dinler, peygamberler, kitaplar, cennetler, cehennemler, oluşturduğumuz muydu?
Yoksa! Bunların başka karşılıkları var mıydı?
Allah ismini sunan kimdi, O muydu?
Yoksa! Bu ismi insanoğlu mu koymuştur?
İnsanoğlu neyi gördü de Allah dedi?
Doğumlar, ölümler nedir?
Bu geliş bu gidiş nereyedir?
Bu varlıktaki işleyiş nedir?
Bu nasıl olmaktadır, bunu kim yapmaktadır?

Yoksa! Kendiliğinden mi olmaktadır?
Zamandan önce zaman var mıydı?
Mekandan önce mekan var mıydı?
Bizden ayrı mıydı?
Her an bizimle miydi?
Görünen şu vücûdlarımız nasıl çalışmaktadır?
Kalplerimiz nasıl atmaktadır?
Nefes alıp veren biz miyiz?
Kanımız her an nasıl vücûdumuzu dolaşmaktadır?
Hücrelerimiz her an nasıl bir işleyişle çalışmaktadır?
Bunlar hep nasıl olmaktadır?
Tasadüfen mi olmaktadır, yoksa bir güç mü yapmaktadır?
Kendi vücûdumuza neden hâkim değiliz?
Yaşlanmayı ölümü neden durduramıyoruz?
Akan zamana neden hükmümüz yok?
Kendi vücûdumuzda olan işleyişte bile, zerrece bizim yaptığımız bir şey yok.
Evet, nedir Allah?
Var mıydı, yok muydu, Allah dediğimiz neydi?
Neden kendini hiç göstermedi?
Yoksa! Hep gösterip duruyor da biz mi göremiyoruz?
Her inancın inandığı Allah ayrı mıydı?
Müslümanın, Mûsevinin, İsevinin, Budistin vs Allah'ı ayrı mıydı?
Her inancın Allah'ı, o inançta olanı cennete alıyor, diğerlerini kâfir sayıyor, onları cehenneme mi atıyordu?
Her inançta olana farklı bir kitap mı sunuyordu?

Kur'ân, Müslümanların, İncil Hristiyanların, Tevrat Mûsevilerin miydi?

Kitaplar tüm insanlara ortak olarak değil de, bir gruba mı gelmişti?

Kendi gönderdiği kitabı koruyamamış, o kitap bozulunca, onun yerine yeni bir kitap mı göndermişti?

Müslüman ülkede doğan bir çocuğa iltimas geçiyor, diğerlerini kâfir mi yaratıyordu?

Ya da diğer inançta olanlara iltimas geçiyor, diğerlerini kâfir mi yaratıyordu?

Evet, nedir Allah?

Farklı dinler, inançlar, ibadetler, ibadethaneler sunan mıydı?

Yoksa! O'nun adına, farklı dinler, farklı inançlar, farklı ibadetler, farklı ibadethaneler kurduğumuz muydu?

Farklı inançta olanlara, farklı ibadetler öğreten miydi?

Kitap gönderen, sonra da ona bozulmuş deyip, yeni bir kitap gönderen miydi?

Cennet, cehennem, huri, gılman sunan mıydı?

İmam, müftü, papaz, haham gibi kurumlar sunan mıydı?

Yoksa! O'nun adına bunları hep biz mi yaptık?

Kendi elçisi diyerek, insanlar arasından seçerek resûl, nebîler mi gönderdi?

Yoksa! Resûl nebî başka bir mânâ mı içeriyordu?

Erkeği, kadından üstün mü yarattı?

Birini diğerinden üstün mü kıldı?

Kendi yarattığı kullar arasında ayrımcılık mı yaptı?

Kimilerini seven, kimilerini sevmeyen miydi?

Yoksa! Tüm bunları, O'nun adına kendi inancını üstün görenler mi söyledi?

Evet, nedir Allah?

Kadını insan yerine koymayan mıydı?

Kadını dövdüren, ikişer, üçer, dörder eş aldırان, cariye olarak sunan mıydı?

İstediginde boşattırان, yerine başkasını aldırان, kadını eşya yerine koyan mıydı?

Kadınların çoğunu, cehennemlik ilan eden miydi?

Cennette de erkeklere sayısızca sunan mıydı?

Yoksa! Bunlar birilerinin uydurması mıydı?

Evet, nedir Allah?

İstedigine hidâyet veren, istediğini saptırان mıydı?

İstedigine çocuk veren, istediğini kısır yapan mıydı?

Kimini zengin kılan, kimini fakir eden miydi?

Kiminin başını örttüren, kimini açık bıraktırان mıydı?

Kimini kâfir ilan edip, cihat adı altında kendi yarattığı kulların katline fetva veren miydi?

Bu kadar savaşı, gözyaşını, açlığı, yoksulluğu, hırsızlığı, hak yemeyi, varlığa zulüm etmeyi, işkenceyi, vahşice öldürülmeleri, insanların mallarına mülklerine, ırzlarına çökme-yi O'mu kader olarak sundu?

Yoksa! Bizler mi kaderi zalimce yorumladık?

Hep rahmetten bahseden bir Allah, ufacık bir çocuğa, zalimce öldürölen bir kadına rahmetini çok mu gördü?

Tüm bu zulümler neydi, nasıl yorumlanmalıydı?

Evet, nedir Allah?

Hep bize bilgiler verdiler, her inanç kendine göre yorumladı.

Her inanç kendi inandığı Allah'ı anlattı.

Hep korkular verdiler, emirler verdiler.
Her inancın emirleri farklıydı.
Oysa hiç şâhit olmadık.
Hiç görmediğimiz bir Allah'a inandık.
Hiç aramadık, hiç sorgulamadık.
Hiç merak da etmedik.
İşte varlık ortadaydı, görünüyordu.
Vücûdumuz ortadaydı, görünüyordu.
Duygularımız vardı, ihtiyaçlarımız vardı.
Doğuş vardı, ölüm vardı.
Geliş gidiş vardı.
Neydi tüm bunlar?
Bu âlem nereye akıyordu?
Bu âlem ne gibi sırları saklıyordu?
Bu âlem nasıl bir âleme dönüşüyordu?
Hiç derinlemesine bakmadık, hiç anlamak için incelemedik.
Neydi tüm bunlar?
Neydi bu görünen âlem?
Nasıl var olmuştu?
Tesadüfen mi oldu, bir güç mü var etti?
O güç âlemden ayrı mıydı, âlem ile aynı mıydı?
Evet, neydi Allah dediğimiz?
Varsa neredeydi, nasıldı, şekli şemâli var mıydı?
Görünen bu âlem onun kendisi miydi?
Yoksa! Bu âlemin dışında bir yerde miydi?
Kendinden kendini mi açığa çıkardı?
Nasıl bir boyutta, nasıl bir şekilde açığa çıkış oldu?

Görünen bu âlemi inkâr etmek mümkün müdür?

Peki, görünen bu âlemi anlarsak, neye Allah dendiğini anlayabilir miyiz?

Geçmiş zamanda yaşamış, o derin düşünen kâmil kişiler bu âlemde neye şahit oldular, neyi gördüler?

Evet, nedir Allah?

İbrânîce’de “Hû El” olarak kelâma döküldü.

Arapça’ya “Allah” diye dönüştü.

“Hû El” diye söylenmesi mi “Allah” diye söylenmesi mi daha doğrudur?

“Hû” da dense “Allah” da dense neydi Allah?

“Lâ”nın sırrı, “İllâ”nın sırrı neydi?

Var mıydı, yok muydu?

Varsa neredeydi, yoksa Allah denilen neydi?

Hep dillerde söylendi, ama hangimizde şahitlik oluştu?

Evet, neydi Allah?

Yoksa, biz O muyuz?

Yoksa, O biz mi?

Yoksa, O hiç bir şey mi, O her şey mi?

Evet, neydi Allah?

Müslüman olan tüm bunların cevabını bilendi.

Allah’a şahit olundu.

Allah’a teslimiyet içinde olundu.

İslâm makamına erendi.

Müslüman olarak yaşayandı.

İslâm makamının değerlerini hayatımıza yansıtabiliyor muyuz?

Müslümanlık; kelime olarak kullanılan bir kelime midir?

Yoksa bir kişinin; düşünce olarak, duygu olarak, ilmî olarak, hâl olarak, amel olarak, davranış olarak yaşam biçimi midir?

İslâm makamına ermeden Müslüman olunabilir mi?

“Ben Müslümanım” demekle Müslüman olunabilir mi?

Bize öğretilen şekliyle; ibadet etmekle, hiç anlamadan se-vap diyerek Arapça Kur’ân okumakla Müslüman olunabilir mi?

Bize öğretilen şekliyle; hiç mânâsına ermeden, oruç tutmakla, hacca gitmekle, kelime-i şahadet getirmekle Müslüman olunabilir mi?

Sadece söz olarak kelime-i şahadet getirmekle Müslüman olunur mu?

Yoksa şâhitlik makamına ermekle mi Müslüman olunur?

Kişi bir anneden babadan doğdu diye hemen İslâm olabilir mi?

İki rekât namaz kıldık diye Müslüman olunur mu?

Oruç tuttuk, Hacca gittik diye Müslüman olunur mu?

“Elhamdülillah Müslümanım” demekle Müslüman olunur mu?

Müslüman bir anne babadan doğdum diye, hemen Müslüman mı sayılırız?

Mânâsına ermeden Müslüman olabilir miyiz?

Biz gerçekten Müslüman mıyız?

Hep dilimizle “Elhamdülillah Müslümanım” dedik.

Dil ile demekle Müslüman olunur mu?

Dil ile doktorum, mühendisim desek, hemen olur muyuz?

Bir okula gitmeden, yıllarca eğitim görmeden, mesleğini icra etmeden doktor, mühendis olunabilir mi?

Sadece, kelime-i şahadet getirmekle, namaz kılmakla, oruç tutmakla, Müslüman olunur sandık.

Dil ile “Elhamdülillah Müslümanım” demekle Müslüman olduk sandık.

Oysa kişi, yaşantısında göstermeliydi Müslümanlığını.

Oysa kişi, hâl ve davranışlarında göstermeliydi Müslümanlığını.

Oysa kişi, komşuluğunda, para ilişkisinde, arkadaşlıkta, alış verişte, ikili ilişkilerde göstermeliydi Müslümanlığını.

Ahlâklı, erdemli, iyi insan olmalıydı.

İslâm ahlâkı neydi?

Müslüman yaşantısında nasıl olmalıydı?

Müslüman olmak, sadece kelime-i şahadet, namaz kılmak, oruç tutmak, zekât vermek, Hacca gitmek midir?

Bunların ulvî boyutu ne olabilir?

Hem dedikodu yapıp, hem de Müslümanım demek, Allah'ın indinde kabul oluyor muydu?

Hem alay edip, hem hor görüp, hem de Müslüman oluyor muydu?

Hem çalıp-çırpıp, hem hak yiyip, hem de Müslüman gibi görünmek, Müslüman olmak mıydı?

Kâlb kırmak, karamsarlık vermek, sıkıntıya sokmak, aldatmak Müslümanın yapacağı şeyler miydi?

Kendini yüce görmek, kibir içinde yaşamak, dünya hırslıyla, dünyanın şanı şöhretiyle yaşamak Müslümanlıkla bağdaşıyor muydu?

Zalim olmak, birilerine zulüm etmek var mıydı Müslümanlıkta?

Kur'ân bizlere nasıl bir İslâm ahlâkı sunuyordu?

Hiç düşündük mü, hiç araştırdık mı?

Toplum olarak Kur’ân okuduk mu?

Toplum olarak Kur’ân’ı anladık mı?

Evet, neydi Kur’ân’ın tarif ettiği İslâm ahlâkı.

Neydi Kur’ân’ın tarif ettiği İslâm makamı?

Âl-i İmrân Sûresi 67. âyette Hazreti İbrâhîm’in Müslümanlığı örnek gösterilir.

İbrâhîm, kendini yalnız ben yol gösteririm, yalnız ben yardım ederim diyenlerden olmadı.

İbrâhîm, Tevhîd şuuruyla hareket etti, İslâm şuuruyla yaşadı, asla Allah’a ortak koşmadı.

Âl-i İmrân Sûresi 67: “Mâ kâne ibrâhîmu yahûdiyyen ve lâ nasrâniyyen ve lâkin kâne hanîfen muslimâ ve mâ kâne minel müşrikîn.”

Meâli: “İbrâhîm; yalnız biz yol gösteririz diyenlerden de, bizden başka yardımcı olacak yoktur diyenlerden de olmadı. Fakat o; Tevhîd üzere oldu, tüm varlığıyla teslim olup barış ve huzur üzereydi ve o, Allah’ın niteliklerini kendine isnat eden olmadı.”

İslâm, Allah’a ortak koşmamaktır.

Kendinden çıkıp, hiçlik derecesinde Allah’a teslim olmaktır.

Yâni Allah’ın ulviyetinin yanında kendine varlık nispet etmemektir.

İslâm, hanif olmaktır, yâni baktığı her yerde Hakk’ı görmekti.

Yâni Tevhîd üzere olmaktır.

İslâm; kendini seçilmiş görmemektir, kendini yol gösterici, yardım edici olarak görmemektir, kendi inancını başka inançlardan üstün görmemektir.

İslâm, her an Allah’a teslimiyet içinde yaşamaktır.

İslâm, ahlâk makamına erişmekti.

Yâni Halk'ta Hakk'a nazar etmekti.

İslâm ahlâkı, her an Halk'ta Hakk'a nazar ederek yaşamaktı.

Yâni Tevhîd şuuruyla yaşamaktı.

Bu şuurla yaşayan, zulüm edebilir mi?

Kimseye hor bakabilir mi?

Alay edebilir mi?

Dedikodu yapıp çekiştirebilir mi?

Kur'ân ölçüsüyle bizler gerçekten Müslüman mıyız?

Bizler, İslâm'ın hakikatine ermeden mi yaşıyoruz?

Dilimizle söyleyip, hayatımıza geçiriyor muyuz?

Nedir İslâm ve nedir İslâm'a ulaştıran basamaklar.

Ve nedir İslâm'a ulaşanın Müslüman olarak yaşantısı?

İslâm kelimesi “سَلَام: Slam, Seleme” kökünden gelir.

Slam “إِسْلَام, İslâm سلام”

Slam, İslâm, Seleme; selamete ermiş, teslim olmuş, bağlanmış, huzura ulaşmış, sulha ulaşmış demektir.

İslâm; kendi vücûd hakikatini idrak etmiş, vücûdunun sahibine teslim olmuş demektir.

Kendini, yaratıcısı olan Allah'a teslim etmiş demektir.

İçsel kavgalarını bitirmiş, ilâhî huzura ulaşmış demektir.

İslâm'a ermek, ilmi ve gönlü bir eğitimle mümkündür.

Müslüman bir anne babadan doğuldu diye Müslüman olunmaz.

Hucurât Sûresinde de belirtildiği gibi İslâm makamı, Allah'ı anlamakla açılacaktır.

Hucurât Sûresi 14: “Kâletil arâbu âmennâ, kul lem tuminû ve lâkin kûlû eslemnâ ve lemmâ yedhulil îmânû fî kulûbikum ve in tutîullâhe ve resûlehu lâ yelitkum min amâlikum şeyâ innallâhe gafûrun rahîm.”

Meâli: “Rabb yoluna gelenler, inandık dediler. Henüz emin olmadılar, sadece teslim oldular, eminlik henüz kâlblerinde oluşmadı. Eğer resûlün gösterdiği yolda, Allah’a itaat ederlerse, gayretlerinin karşılığını alacaklardır. Muhakkak ki Allah mağfiret edendir, varlığı özünden var edendir.”

Âyette de belirtildiği gibi önemli olan eminliktir.

“Muhammed’ül emin” denilmesinin maksadı, Hazreti Muhammed’in Allah’a olan imanının eminlik derecesidir.

Anne babadan doğmakla İslâm olunmaz.

İslâm makamına ermeden Müslüman olunmaz.

Hazreti Muhammed’in İslâm anlayışını anlamamız için, İslâm hakikatini iyi anlamalıyız.

İslâm makamına erişmeliyiz.

İslâm makamına giden yolun basamakları şunlardır:

- 1- Merak ve sorgulamak.
- 2- Aktarılan asılsız bilgilerden kopmak.
- 3- Tövbe edip, edebe ulaşmak.
- 4- İlimle hareket etmek ve varoluşu ilimsel olarak incelemek.
- 5- Tefekkür etmek ve şâhit olmak.
- 6- İman makamına ermek, yâni mü’min olmak, yâni emin olmak.
- 7- Allah hakikatine ermek, O’nun her yerden kendini zahir ettiğini anlamak.
- 8- Sâlih amele ulaşmak.

Sâlih amel İslâm makamıdır.

İslâm makamına eren, İslâm şuuru üzere yaşar, işte bu şuur üzere yaşamaya da “Müslümanlık” denir.

Teslim kelimesi de, İslâm kelimesiyle aynı kökten gelir.

Teslim; İslâm makamına ulaşmış, İslâm makamına ermiş, Allah’a teslim olmuş olan demektir.

Müslüman; ulaştığı İslâm makamının şuurunu yaşantısına geçirmiş demektir.

Merak ve sorgulamak, kişinin görünen varlığın hakikatini anlama isteğidir.

Meraklı ve sorgulayan kişi; hem gördüklerini anlamak için sorgular, hem de duyduklarını sorgular.

Merak ve sorgulamak için; atalardan gelen inançsal kayıtlardan, emirlerden, korkulardan, dünya esaretinden, bilmişlik egosundan sıyrılmak şarttır.

Merak ve sorgulamanın saflığına ulaşmak için, Tövbenin hakikatine ermeli ve edeb ile hareket etmelidir.

Tövbe; yaptığı hataları anlayıp, bir daha o hatalara dönmek demektir.

Edeb; kimsenin kâlbini kırmamak, dilini tutmak, sabretmek, kimseye zarar vermemek ve ilimden ayrılmamak demektir.

Varoluşu anlamak için ilim şarttır.

İlim; varlığın varoluşunun sıfatlarından biridir.

İlim; insandaki Âdem’den Muhammed’e uzanan boyutların anlaşılabilmesi için şarttır.

İlim; varlığın varoluşunu ve var edeni anlamak için şarttır.

Ve ilimden ayrılmadan hareket etmek şarttır.

Bu âlem; Matematik, Fizik, Kimya, Biyoloji ilminin bir tecellisidir.

İlimden ayrılmayan kişi, varoluşu ve var edeni mutlak hissedecektir.

Tefekkür, kişiyi şâhit olmaya götürür.

Şâhit olmadan iman olmaz.

İman ile inanç inceliği kısaca şöyledir.

İnanç; atalardan gelen bilgilere, ibadetlere inanmak, oraya bağlanmak, o bilgilere, ibadetlere göre yaşamak demektir.

İman ise; görünen varlığın içini dışını anlamak için yapılan tefekkürle, şâhit olunarak emin olma durumudur.

İslâm yolunda şâhitlik şarttır.

Onun için Ezan'da, günde 20 defa "Eşhedü" kelimesi söylenir.

Şâhit olan kişi, emin olur, yâni mü'min olur.

Mü'min, İslâm makamıyla şereflenir.

Müslüman olabilmek, İslâm makamına erişmekle mümkündür.

Yoksa dil ile "ben Müslümanım" demekle Müslüman olunmaz.

Yâni dil ile "ben doktorum" demekle doktor olunamayacağı gibi.

Doktorluk için nasıl ki tıp eğitimi şartsa, Müslüman olabilmek için de İslâm eğitimi şarttır.

Lâkin İslâm eğitimi denilen şeyin ne olduğu çok önemlidir.

Müslüman olan kişi, yaşantısında bunu gösterir.

Ve Müslüman, her an Sâlih amel üzere yaşayan kişidir.

Sâlih amele ulaşan kişi; hep hayr üzere koşan kişi demektir.

O kişi, çevresinde ihtiyacı olan kişiye koşar, sıkıntıları çözmek için, huzur için, adeta çırpınır.

Müslümanlık, gönülde ilâhî bir duygudur.

Dilde ya da akılda olan bir bilgi ya da bir söz değildir.

Dil ile “ben Müslümanım” demek değildir.

Akılda, anne babadan öğrendiğimiz bir inancın bilgisel alanı değildir.

Müslümanlık öyle bir duygudur ki; gönülde ilâhî huzuru hissetmek, ölmeden önce cennete girmek, kendinden olan cehennemi söndürmektir.

Bu duyguyu hisseden kişiler; her zaman huzurludurlar, dünyanın sıkıntılarına sabrederler, çevresine huzur, umut ve sevinç aşırlar.

Müslüman olmanın sırrı; eşyanın hakikatine ermek, varoluşu ve var edeni idrak etmekle mümkündür.

Acaba bizler:

Müslümanlık nedir, idrak edebildik mi?

İslâm hakikatine erebildik mi?

Müslüman olabildik mi?

Yaşamımıza geçirebildik mi?

İslâm olma yolunda Kur’ân’ın ebedi öğütlerini hangimiz biliyor?

Hazreti Muhammed’in insanlara anlattığı edebi davranışları hangimiz kâlden duyuyoruz?

Allah’ın emri diye inanç topluluğumuzdan öğrendiğimiz ibadetleri gösteriyoruz da Kur’ân’ın ebedi öğütlerinden neden bahsetmiyoruz?

Lütfen düşünelim.

Kur’ân:

“Kimsenin dedikodusunu yapıp çekiştirmeyin” der.

Bunu yapanın da ölü kardeşinin etini yemek gibi olduğunu belirtir.

(Hucurât Sûresi 12)

Peki, biz bunu yaşamımızda uygulayabiliyor muyuz?

Yâni İslâm şuuruyla hareket edebiliyor muyuz?

Yâni Müslüman mıyız?

Kur’ân:

“Kimsenin gizli yönlerini, hatalarını araştırmayın” der.

(Hucurât Sûresi 12)

Peki, biz bunu yaşamımızda uygulayabiliyor muyuz?

Yâni İslâm şuuruyla hareket edebiliyor muyuz?

Yâni Müslüman mıyız?

Kur’ân:

Gıybet içinde olmayın.

Çekiştirme içinde olmayın.

Kimsenin özelini kurcalamayın.

Kimseyle alay etmeyin.

Kimsenin ayıbını aramayın.

Kimseyi küçük görmeyin, hor görmeyin.

Kimsenin inancını, ibadetini aşağılamayın.

Toplumda bir kişi veya bir topluluğu kötülemeyin.

Kimsenin özelini araştırarak onun ayıbını aramayın der.

(Hucurât Sûresi 11)

Peki, biz bunu yaşamımızda uygulayabiliyor muyuz?

Yâni İslâm şuuruyla hareket edebiliyor muyuz?

Yâni Müslüman mıyız?

Kur'ân:

“Birbirinize kötü isimler, kötü lakaplar takıp çağırmanın” der.

(Hucurât Sûresi 11)

Peki, biz bunu yaşamımızda uygulayabiliyor muyuz?

Yâni İslâm şuuruyla hareket edebiliyor muyuz?

Yâni Müslüman mıyız?

Kur'ân:

“Size bir bilgi geldiğinde hemen inanmayın aslı var mı yok mu, emin oluncaya kadar araştırın” der.

(Hucurât Sûresi 6)

Peki, biz bunu yaşamımızda uygulayabiliyor muyuz?

Yâni İslâm şuuruyla hareket edebiliyor muyuz?

Yâni Müslüman mıyız?

Kur'ân:

Kendi bildiklerinizle inatlaşmayın.

Birbirinize karşı da bağırarak konuşmayın.

İnsanları edeb içinde dinleyin.

Çalışmalarınızı boşa geçirmeyin.

“Kendinizi ve çevrenizi anlamayı terk etmeyin” der.

(Hucurât Sûresi 2)

Peki, biz bunu yaşamımızda uygulayabiliyor muyuz?

Yâni İslâm şuuruyla hareket edebiliyor muyuz?

Yâni Müslüman mıyız?

Kur'ân:

Kibirlenmeyin.

Bilginiz olmadığı şeyler hakkında konuşmayın.

Kimseyi ve hiçbir varlığı küçük görmeyin.

Anne babanıza iyi davranın.

İnsanlara suratınızı asmayın.

Böbürlenerek yürümeyin.

Övünmeyin, büyüklenmeyin.

Hep tevazulu olun.

Asla kendi çıkarınızda olmayın, insanları aldatmayın, der.

(Lokman Sûresi)

Peki, biz bunu yaşamımızda uygulayabiliyor muyuz?

Yâni İslâm şuuruyla hareket edebiliyor muyuz?

Yâni Müslüman mıyız?

Kur'ân:

Asla çalıp çırpmayın.

Verdiğiniz sözü yerine getirin.

Zerre kadar da olsa zarar vermeyin, hep iyi haller içinde olun.

Fedakârlıktan vazgeçmeyin.

Gösteriş peşinde olmayın.

Kan dökmeyin.

Kötülük için yardımlaşmayın.

İyilik üzere yardımlaşın.

Zerre kadar da olsa düşmanlık içinde olmayın.

Öfkeyle hareket etmeyin.

Vurup zarar vermeyin.

Bozup dağıtmayın.

Fakir bırakmayın.

Sıkıntılar, kederler vermeyin.

Gereğinden fazla yemeyin, içmeyin.

Büyü, fal gibi asılsız şeylerle uğraşmayın.

Adalet üzere hareket edin, hiç adaletten ayrılmayın der.

(Mâide Sûresi)

Peki, biz bunu yaşamımızda uygulayabiliyor muyuz?

Yâni İslâm şuuruyla hareket edebiliyor muyuz?

Yâni Müslüman mıyız?

Kur'ân:

Varlığın suretinde kalmayın.

Ümitsizlik içinde olmayın.

Huzur dolu, sevgi dolu, merhamet dolu hallerle hareket edin.

Dinin Allah'a ait olduğu şuuruyla yaşayın.

Tevhîd üzere yaşayın.

Dini bölen kimselerden olmayın.

İnsanları dine göre ayırmayın.

İnsanları tarikatlara, mezheplere, cemaatlara bölmeyin.

Benim inancım doğru seninki yanlış demeyin.

Kendi inancınızla böbürlenmeyin der.

(Rûm Sûresi)

Peki, biz bunu yaşamımızda uygulayabiliyor muyuz?

Yâni İslâm şuuruyla hareket edebiliyor muyuz?

Yâni Müslüman mıyız?

Kur'ân:

Hep iyi haller, güzel haller içinde olun.

Kimsenin ırzına namusuna tasallut etmeyin.

Haddi aşmayın.

Kimseyi küçük görmeyin.

Benlik içinde olmayın.

Arabozucu olmayın.

İslah edici olun, ara bulucu olun, barıştırın der.

(Â'râf Sûresi)

Peki, biz bunu yaşamımızda uygulayabiliyor muyuz?

Yâni İslâm şuuruyla hareket edebiliyor muyuz?

Yâni Müslüman mıyız?

Kur'ân:

Dini alanda ücret almayın, zerre kadar karşılık beklemeyin.

Bir ilim ifade etmeyen şeyin ardına düşmeyin.

Aslı olmayan şeylere yönelmeyin.

Anne babanıza öf bile demeyin.

Zinâ etmeyin.

Cana kıymayın.

Alışverişte kimseyi aldatmayın, adaletle davranın.

Dosdoğru hareket edin.

Cemaat, tarikat, mezheplere bölünmeyin.

Allah ismini alet ederek kimseyi aldatmayın.

Edepli, ahlâklı, tevâzûlu, alçak gönüllü olun.

Hayvanları sevin, varlığı sevin, der.

Peki, biz bunları yaşamımızda uygulayabiliyor muyuz?

Yâni İslâm şuuruyla hareket edebiliyor muyuz?

Yâni Müslüman mıyız?

Evet, böyle yüzlerce Kur'ân'ın emrini, hangimiz hayatımıza geçiriyoruz?

Hangimiz bunları okuduğumuzda sarsılarak düşünüyoruz?

Evet, biz bu emirlerin hangisine uyuyoruz?

Allah'ın emri diye, niye ibadetleri gösteriyoruz da bunları anlatmıyoruz?

Evet, biz gerçekten Müslüman mıyız?

Hazreti Muhammed'in İslâm anlayışını anlayabildik mi?

Onun gibi Müslüman olabildik mi?

İslâm'ı hayatımıza geçirebildik mi?

Kendimizdeki şeytanı bulmadan, o şeytanı teslim almadan Müslüman olmak mümkün müdür?

Bir kişi İslâm şuuruna erişmişse; o kişi huzurludur, umutludur, çalışkandır, yardım severdir.

Bir kişi İslâm şuuruna erişmişse; huzur verendir, umut verendir, sevindirendir, güç verendir.

Bir kişi İslâm şuuruna erişmişse; çalışkandır, üretkendir, ilimden ayrılmayandır.

Anne babadan; İslâm adına bir inanç, bir ibadet, bir ibadethane öğrendik ve onlara inandık diye Müslüman olabilir miyiz?

Yaptığımız ibadetlerin mânâsına ermeden, Müslüman olabilir miyiz?

Kur'ân bizlere; "inandık, ben Müslümanım" demekle kurtuluşa eremeyeceğimizi belirtir.

Hucurât Sûresi 14: "Kâletil arâbu âmennâ, kul lem tuminû ve lâkin kûlû eslemnâ ve lemmâ yedhulil îmânu fî kulûbikum."

Meâli: "Kendi inançlarından gelenler: Biz iman ettik, dediler. Henüz iman etmediklerini anlat. Lâkin teslim olduk, desinler. İman henüz kâlblerinize girmedi."

Ankebût Sûresi 2: "E hasiben nâsu en yutrekû en yekûlû âmennâ ve hum lâ yuftenûn."

Meâli: “İnsanlar, inandık demeleriyle kurtulduklarını mı sanıyorlar? Fakat onlar varoluşu anlamak için dikkatlice düşünmüyorlar.”

Kur’ân’da ne güzel bildiriliyor.

Varoluşunu anlamak için düşünme içinde olmak!

Var edeni anlamak ve O’na teslimiyet içinde olmak!

Varoluşu anlamak ancak ilim üzeredir.

Kâlbten tastik, ilim üzere şâhit olmak ve şâhitlikle gelen eminlikle mümkündür.

Kâlbten tastik etmedikçe, iman sırrına erebilir miyiz?

Kâlbten tastik, şâhit olmakla mümkün olacaktır.

İslâm bir makamdır.

Mü’minlik makamıyla açılan bir kapıdır.

Mü’min olmadan İslâm olunamaz.

Mü’min olan varlığın açığa çıkışının sırrına ermiştir ve var edicinin hakikatine ermiştir.

Dil Müslümanı, bilgi Müslümanı, Müslüman olabilir mi?

İbadette kalıp, mânâsına ermeyen Müslüman olabilir mi?

İslâm, toplumun bildiği şekliyle; peygamberin sünneti, hadisler, Arapça Kur’ân, ibadetlerden mi öğrenilir?

Yoksa İslâm makamına ermek için;

“Canlı kitâb” olan varlığı okumak, yâni Kur’ân okumak...

“Sünnetullah” denilen, varlığın işleyişini okumak...

“Hadise” denilen, varlığın işleyiş olaylarını, evrenin olaylarını okumak...

“Abd” denilen kulluk hakikatine ermekle mi mümkündür?

Evet, İslâm şuuruna ulaşmak çok önemlidir.

Çünkü İslâm şuuruna ulaşmadan Müslüman olunmaz.

Bu şuura ulaşmadan, kişinin kendini Müslüman görmesi, onun kendini kandırması demektir.

Kişi, hakikatte Müslüman ise bunu yaşantısı ile belli eder.

Müslüman denen toplumlara baktığımız zaman, toplumun yaşantısında İslâm şuurunu görebiliyor muyuz, çok düşünmemiz gerekir?

Müslüman olan kişi;

Hiç kibirlenebilir mi?

Hiçbir kimseye, bir varlığa zarar verebilir mi?

Öfke hiddet içinde olabilir mi?

Birini aldatabilir mi?

Karamsarlık aşılayabilir mi?

İslâm'a ermiş, yaşantısına bunu geçirmiş yâni Müslüman olmuş kişinin gönlü hep, Allah sevgisiyle, Allah rahmetiyle doludur.

Gönlünde Allah şuru olanın, hiç öfkesi, hiddeti, kavgası, kini, nefreti, zarar verme niyeti olabilir mi?

Dilinde Allah olup da, gönlünde Allah şuru olmayan kişide olur bunlar.

İslâm makamına ermiş, bunu hayatına geçirmiş kişinin yaşantısını Kur'ân çok güzel açıklar.

İşte bunlardan bazı örnekler.

Hûd Sûresi:

Sabreder.

Dosdoğru hak yolunda çalışır, yâni Sâlih ameldedir.

Dünya hayatının süsünde, yâni makam, şan, şöhret peşinde olmaz.

İftira atmaz, yalanları aktarmaz.

Ölçüyü ve tartıyı tam olarak yerine getirir.

İnsanların mallarının karşılığını eksik vermez.
Çalıp, çırpamaz.
Zarar vermez, fesatlık çıkarmaz.
Hucurât Sûresi:
Kimseyi alaya almaz.
Kimsenin ayıbını aramaz.
Birilerine kötü isim, lakaplar takıp çağırılmaz.
Kimsenin arkasından çekistirmez, dedikodusunu yapmaz, gizli yönlerini, hatalarını araştırmaz.
Birbirine yardım için koşar.
Kendi bildiğinin inadında durmaz.
Aslı olmayan şeylere inanmaz.
Lokmân Sûresi:
Her an Hakk'a bağlılık şuuru üzere hareket eder.
Temizlenme içinde olup, kendinde olanı paylaşır.
Öleceğini bilerek yaşar.
Bilgisi olmadığı şeyler hakkında konuşmaz.
Kibirlenmez.
Kimseyi ve hiçbir varlığı küçük görmez.
Allah'a ait nitelikleri kendine nisbet etmez, yâni asla şirk içinde olmaz.
Anne babasına her zaman minnettarlık içindedir.
Hep iyi haller içinde yaşar.
Hep hakikatlere arif olmaya çalışıp, hakikatleri inkâr etmez.
İnsanlara suratını asmaz.
Yeryüzünde böbürlenerek yürümez.
Büyükleme, övünme hallerinde olmaz.

Hep tevazu içinde hareket eder.

Konuşurken sesini yükseltmez.

Asla kendi çıkarına göre hareket etmez.

Her an saygı içindedir.

Dünya hayatına aldanmaz.

Mâide Sûresi:

Verdiği sözü yerine getirir.

Hep yararlı haller içindedir, zerre kadar da olsa zarar vermez.

Varoluşu araştırır, hep hakikatler peşinde koşar.

Hep fenalardan uzak durur.

Fedakârlıktan vazgeçmez.

Gösteriş peşinde olmaz.

Kan dökmez.

Kötülük için yardımlaşmaz.

İyilik üzere yardımlaşır.

Asla düşmanlık içinde olmaz.

Öfkeyle hareket etmez.

Vurup zarar vermez.

Bozup dağıtmaz.

Fakir bırakmaz.

Sıkıntılar, kederler vermez.

Gereğinden fazla yemez, içmez.

Büyü, fal gibi asılsız şeylerle uğraşmaz.

Adalet üzere hareket eder, hiç adaletten ayrılmaz.

Asla çalıp çırpamaz.

Rûm Sûresi:

Varlığın suretinde kalmaz.

Ümitsizlik içinde olmaz.

Huzur dolu, sevgi dolu, merhamet dolu hallerle hareket eder.

Dinin Allah'a ait olduğu şuuruyla yaşar.

Tevhîd üzere yaşar.

Dini bölen kimselerden olmaz, din ayrımcılığı yapmaz.

İnsanları; tarikatlara, mezheplere, cemaatlara bölmez.

Benim inancım doğru seninki yanlış demez.

Evet, Kur'ân'da yüzlerce örneklerden bazıları böyle.

Şimdi düşünelim:

İslâm nedir anlayabildik mi?

İslâm makamına erebildik mi?

İslâm şuurunu hissedebildik mi?

Ve bu şuru yaşantımıza geçirebildik mi, yâni bu şuurda yaşayabildik mi?

Yâni Müslüman olabildik mi?

Biz gerçekten Müslüman mıyız?

Hazreti Muhammed'in İslâm anlayışı Kur'ân ile sabittir.

Onun ahlâkı, İslâm hakikatinin şuurundan gelir.

Kur'ân'ın belirttiği ilkeleri anlayan mutlaka İslâm hakikatine erecektir.

İslâm hakikatine eren mutlaka gönlünde Hazreti Muhammed'i bulacaktır.

Mutlaka ahlâk duygusuna erişecektir.

Müslüman ahlâklı olandır.

Müslüman; barış ve huzur üzere olan, selâmet üzere olan, zerre kadar zarar vermeyen, hep çevresine huzur sunan kişidir.

Acaba bizler gerçekten böyle miyiz?

Gerçekten Müslüman mıyız?

Kur’ân başından sonuna kadar, kâinatı okumayı, araştırmayı, anlamayı tavsiye eder.

Ve “Salih amel”de olmayı emreder.

Yâni iyi çalışmalarda olmayı, iyi insan olmayı, kimseye zerre kadar zarar vermemeyi emreder.

Yâni “İslâm” şuuruna ulaşmayı ve o şuurda yaşamayı emreder.

Şimdi hepimiz kendimize soralım, “Ben Müslüman mıyım?”

Müslümanlığın vasıflarını hayatıma geçirebildim mi?

Müslüman kimdir?

Kur’ân şöyle tarif ediyor:

Kâinatı okuyan, inceleyen, varoluşu ve var edeni anlayan.

Allah nedir bilen.

Kulluk şuuruna ulaşan, o şuurdan asla ayrılmayan.

Allah’a güvenen.

Allah’ın adaleti üzere hareket eden.

Karamsarlığa, ümitsizliğe kapılmayan, kapılsa da hemen Allah’a sığınan.

Hâl ve yaşantısı “İslâm” üzere, yâni çevresine huzur veren, herkesle barışık yaşayan, kavga halinde olmayan.

Anne babasına öf bile demeyen, yakınlarına yardım için hep koşan.

Kibirli olmayan, kendini büyük görmeyen.

Bölücülük, fâsıklık, arabozuculuk içinde olmayan.

İnsanların ardından dedikodu yapmayan, onları çekiştirmeyen.

Kimini küçük görüp, kimini yüce görmeyen.

Kimseyi kırmayan, bağırmayan, kavga etmeyen, bilmişlik içinde olmayan.

Dünya malı, mülkü, şanı, şöhreti için yaşamayan, bir makama gelmek için düzen içine girmeyen, insanları kullanmayan.

Birilerinin hakkını yemeyen, malını mülkünü çalmayan.

İnsanların sıkıntılarında, samimi olarak hiçbir beklentiye girmeden onlara yardıma koşan.

İnsanları inançlarına, ibadetlerine göre ayırmayan, onların inançlarını, ibadetlerini hor görmeyen, onları cehennemlik görmeyen.

İnsanlara kötü lakaplar takmayan, ayıbını aramayan.

İnsanlarla alay etmeyen, hatalarını aramayan, özelini araştırmayan.

İnsanlara güler yüzlü davranan, onların hâl, hatırlarını soran.

Tartıda, alıp vermede dürüst davranan.

Otoriteye çıkar için yakın olmayan.

Devlet yönetiminde halkın çıkarlarını koruyan, kendi şahsi çıkarı içinde olmayan, rüşvet yemeyen, bahşiş bile kabul etmeyen.

İnsanlar için ve çevresi için koşan, bir şeyler üreten, insanların yaşamlarını kolay kılan, onlara hep faydalı olan, hiç bir beklenti içinde olmadan yardım eden.

Evet, Kur'ân başından sonuna kadar Müslüman olmanın vasıflarından bahseder.

Kur'ân'dan bazı örnekler vermek gerekirse:

Hûd Sûresi:

Sabredenlerdir.

Dosdoğru hak yolunda çalışanlardır.

Dünya hayatını süsünü, yâni makam şan, şöhret peşinde olmayanlardır.

İftira atmayanlardır.

Yalanları aktarmayanlardır.

Ölçüyü ve tartıyı tam olarak yerine getirenlerdir

İnsanların mallarının karşılığını eksik vermeyenlerdir

Çalmayanlardır

Zarar vermeyenlerdir.

Fesatlık çıkarmayanlardır.

Hucurât Sûresi:

Kimseyi alaya almayandır.

Kimsenin ayıbını aramayandır.

Birbirine kötü isim, lakaplar takıp çağırmayandır.

Kimsenin arkasından çekiştirmeyendir, dedikodusunu yapmayandır, gizli yönlerini, hatalarını araştırmayandır.

Birbirine yardım için koşandır.

Kendi bildiğinin inadında durmayandır.

Aslı olmayan şeylere inanmayandır.

Lokmân Sûresi:

Her an Hakk'a bağlılık şuuru üzere hareket edendir.

Temizlenme içinde olup, kendilerindekini paylaşanlardır.

Sonlarının geleceğini bilerek yaşayanlardır.

Bilgisi olmadığı şeyler hakkında konuşmayanlardır.

Kibirlenmeyenlerdir.

Kimseyi ve hiç bir varlığı küçük görmeyenlerdir.

Varlığının sahibini bilip teslim edenlerdir.

Allah'a ait nitelikleri kendine nisbet etmeyenlerdir yâni asla şirk içinde olmayanlardır.

Anne, babasına her zaman minnettarlık içinde olanlardır.

Hep iyi haller içinde yaşayanlardır.

Hep hakikatlere arif olmaya çalışıp hakikatleri inkâr etmeyenlerdir.

İnsanlara suratını asmayandır.

Yeryüzünde böbürlenerek yürümeyendir.

Büyüklenme, övünme halleri olmayandır.

Hep tevazulu bir şekilde hareket edendir.

Konuşurken sesini yükseltmeyendir.

Asla kendi çıkarına göre hareket etmeyendir.

Her an saygı içinde olanlardır.

Dünya hayatına aldanmayandır.

Mâide Sûresi:

Verdiği sözü yerine getirenlerdir.

Hep yararlı haller içinde olanlardır, zerre kadar da olsa zarar vermeyenlerdir.

Varoluş araştıranlar, hep hakikatler peşinde olanlardır.

Hep fenalardan uzak duranlardır.

Fedakârlıktan vazgeçmeyenlerdir.

Gösteriş peşinde olmayanlardır.

Kan dökmeyenlerdir.

Kötülük için yardımlaşmayanlardır.

İyilik üzere yardımlaşanlardır.

Zerre kadar da olsa düşmanlık içinde olmayanlardır.

Öfkeyle hareket etmeyenlerdir.

Vurup zarar vermeyenlerdir.

Bozup dağıtmayanlardır.
Fakir bırakmayanlardır.
Sıkıntılar, kederler vermeyenlerdir.
Gereğinden fazla yemeyenlerdir, içmeyenlerdir.
Büyü, fal gibi asılsız şeylerle uğraşmayanlardır.
Adalet üzere hareket edenler hiç adaletten ayrılmayanlardır.

Asla çalıp çırpmayanlardır.
Rûm Sûresi:
Varlığın suretinde kalmayındır.
Ümitsizlik içinde olmayanlardır.
Huzur dolu, sevgi dolu, merhamet dolu hallerle hareket edenlerdir.

Dinin Allah'a ait olduğu şuuruyla yaşayanlardır.
Tevhîd üzere yaşayanlardır.
Dini bölen kimselerden olmayanlardır.
İnsanları dine göre ayırmayanlardır.
İnsanları tarikatlara, mezheplere, cemaatlara bölmeyenlerdir.
Benim inancım doğru senin ki yanlış demeyenlerdir.
Kendi inancıyla böbürlenmeyenlerdir.

A'râf Sûresi:
Şeytani hallere uymayanlardır.
İblislik halinde yâni varlığın dış suretine bakmayanlardır.
Asla kibirlilik içinde olmayandır.
Hep iyi, güzel haller içinde olanlardır.
Kimsenin ırzına namusuna tasallut etmeyenlerdir.
Haddi aşmayanlardır.

Evet, şimdi hepimiz kendimize soralım biz gerçekten bu âyetleri yaşantımıza uyarladık mı?

Biz gerçekten bu emirlere uygun mu yaşıyoruz?

Biz gerçekten Müslüman mıyız?

Yoksa lafzında kaldık da, kâlbî bir yaşantı içine girmedik mi?

Hep telafûzunda kaldık da, kâlbî bir şekilde imanî ve İslâmî boyuta geçemedik mi?

Evet, telafûzda kaldığımızda, yâni dil ile ikrarda kaldığımızda iman etmiş, Müslüman olmuş sayılır mıyız?

Mesela günde bin kez doktorum desem, doktor olur muyum?

Elbette olmam.

Doktorluk eğitimini almadan, o eğitimi başarı ile geçmeden ve hayata yansıtmadan yâni hasta tedavi etmeden doktor olunamaz.

İşte dil ile ikrar kâlb ile tasdik de böyle bir şeydir.

Dilimizle istediğimiz kadar Müslümanım diyelim, yaşantımızda bunu göstermediğimiz müddetçe Müslüman olamayız.

İnsanlık olarak İslâmın hakikatini ne kadar anladık düşünmeliyiz.

Yaşantımıza ne kadar geçirdik düşünmeliyiz.

Hepimiz, dünya malı, makamı, şanı şöhreti peşine düştük.

İbadetlerimizi bile nefsimiz için yapıyoruz, yâni cennete varmak, cehennemden korunmak için yapıyoruz.

Bedenimizin derdine düştük, sahibini anlayamadık, ona teslim olamadık.

Evet, hepimiz kendimize soralım:

Ben gerçekten Müslüman mıyım?
Ben İslâm şuuruna ulaşabildim mi?
O şuuru yaşantıma geçirebildim mi?
Ben gerçekten İslâm'ın hakikatine erişebildim mi?
Yaşantımda Müslümanlığı gösterebiliyor muyum?
Hazreti Muhammed'in yaşantısını anlayabiliyor muyum?
Kâlbî cihetle Müslüman olarak yaşamanın hakikatine
erebildim mi?

Hazreti Muhammed'in insanlığa sunduğu İslâm hakika-
tini anlayabildim mi?

Dil ile ikrar kâlb ile tasdik dediğimiz hakikat nedir?

Hucurât Sûresi 14: "Kendi inançlarından gelenler: Biz
iman ettik, dediler. Henüz iman etmediklerini anlat. Lâkin
teslim olduk, desinler. İman henüz kâlblerinize girmedi."

Kâlb ile tasdikten amaç: İmân ve İslâm şuuru, yaşantı-
sına yansımsı olma durumudur.

Yâni hâl, hareket ve eylemleriyle yaşantısında, İslâm şu-
urunu göstermiş demektir.

Müslüman, barış ve huzur veren, selâmet içinde olan, za-
rar vermeyen, kavga etmeyen, çevresine huzur veren kişidir.

Müslüman, her an Allah'a teslimiyet içinde olan demektir.

Allah'a teslim olmayanlar kendi benliklerine ve çıkarla-
rına hizmet ederler.

Ve böylelikle dünya hep bir kavga, çıkar, savaş peşindedir.

Savaş, yağma, öldürme dönemlerinde ortaya çıkan bir ke-
lime olan "İslâm" kelimesi, savaş ve yağmalara karşı çıkan
resûl ve nebîler, "İslâm" kelimesini insanlığa sunmuşlardır.

"Hepimizi yaratan Allah'a teslimiyet içinde olun, barış
ve huzur içinde yaşayın" demişlerdir.

Dilimizle “Müslümanın Elhamdülillah” demekle Müslüman olur muyuz?

İslâm şuurunu yaşıntımızda gösterebiliyor muyuz?

Duygu ve düşüncelerimiz...

Hâl ve davranışlarımız...

İlimle hareket etmemiz...

Edeb üzere olmamız, İslâm şuru üzere mi?

Evet, hepimiz kendimize sormalıyız.

Ben gerçekten İslâm şuru üzere yaşayabiliyor muyum?

Yaşıntımda olumlu vasıflar gösterebiliyor muyum?

Müzzemmil Sûresi 20:

“İnne rabbeke ya’lemu enneke tekûmu ednâ min suluse-yil leyli ve nısfehu ve sulusehu ve tâifetun minellezîne meak vallâhu yukaddirul leyle ven nehâr alime en len tuhsûhu fe tâbe aleykum, fakreû mâ teyessere minel kur’ân alime en seyekûnu minkum merdâ ve âharûne yadribûne fil’ardı yebte-gûne min fadlillâhi ve âharûne yukâtilûne fî sebîlillâhi fakreû mâ teyessere minhu ve ekîmus salâte ve âtûz zekâte ve akridullâhe kardan hasenâ ve mâ tukaddimû li enfusikum min hayrin tecidûhu indallâhi huve hayren ve a’zame ecrâ vestagfirûllâh, innellâhe gafûrun rahîm.”

Meâli:

- “Muhakkak ki ilmin sahibi seni vücûdlandırandır.”

- “Doğrusu sen; cehaletin karanlığından kısım kısım, sonra çoğundan, sonra tüm cehalet hallerinden kurtulup, hakikatlere yakın olmalısın.”

- “Seninle birlikte olan kimseler, bütün her şeyin varoluşunda takdir sahibinin Allah olduğunu anlasınlar.”

- “Gece ve gündüz hakikatleri bilmeye çalışın, varlığını-
zın sahibini tanımamazlık yapmayın.”
- “Bundan sonra dönüp hakikatlere yönelin.”
- “Artık her varlığı bir kitâb bilin.”
- “Zorlaştırmayın.”
- “Hep anlamaya çalışın.”
- “Elbette hakikatleri bileceksiniz.”
- “Sizden şüphe hastalığı olanlar ve cehaletin hâllerinde
olanlar, yeryüzünü dolaşırlar, Allah’ın lütuflarına baksınlar.”
- “Allah yolunda hakikatleri anlayanlar gibi gayret gös-
tersinler.”
- “Bundan sonra zorlaştırmayın.”
- “Hep anlamaya çalışın.”
- “Her an Hakk’a bağlılık şuuruyla hareket edin ve temiz-
lenme içinde olup kendinizde olanı paylaşın.”
- “Varlığınızın sahibi olan Allah’a varlığınızı güzelce tes-
lim edin.”
- “Takdim edeceğiniz her şey kendi hayrınız içindir.”
- “O hayırlı olan şeyler ve yüce karşılıklar Allah’ın ka-
tındandır.”
- “Allah’ın mağfiretini anlayın.”
- “Muhakkak ki Allah mağfiret edendir, tüm varlığı özün-
den var edendir.”

SON DEĞERLENDİRME

Bu kitabımızda İslâm'ın hakikatini yazmaya gayret gösterdik.

Kur'ân'a göre İslâm tanımlamasını anlamaya gayret gösterdik.

İslâm üzere yaşamamanın Müslümanlık olduğunu idrak etmeye çalıştık.

Anladık ki İslâm Hazreti Muhammed ile başlamamış.

Ama O'nun temsil ettiği makamın sırrıymış.

Tüm resûl ve nebî dediğimiz kâmil insanların, İslâm üzere olduğunu Kur'ân'ı inceleyerek anladık.

Anladık ki İslâm sadece bir inanç değil, Allah'a şâhit olup, O'na teslimiyetle gelen bir yaşam biçimiymiş.

Anladık ki İslâm duygusu ile yaşamamanın adı Müslümanlıktır.

Müslüman insan, zerre kadar kimseye zarar vermeyendir.

Çevresine sevgi saygı içinde davranandır.

Güvenilir olandır.

Çevresine yardım edendir, umut verendir.

Zulmü bitirmek için, rahmet boyutunu yeşertmeye çalışandır.

İyilik yapmaktan vazgeçmeyendir.

Kendine kötülük yapılsa bile, enerjisini kendine yapılan kötülüğe değil, merhameti hissettirmeye harcarandır.

Müslüman kimse ilâhi aşka erişmiş, o aşkla yaşayan kimsedir.

Çevresine her dâim ilâhi aşk duygusuyla yaklaşır.

Gönlünde Allah'ın en büyük lütfu olan aşk duygusunu taşır.

Müslüman aşkın sevgisine erişmiş kimsedir.

Her anını, her gününü, tüm ömrünü, aşkın ilâhi duygusuyla geçirir.

Aşk bulmuşsan ruhunda...

Her nefesin aşkın nefesidir...

Aşk, ruhunda aşığını bulmandır.

Sevgi, o aşkın yolunda Mecnun olmandır.

Sevgi, rûhunu saran aşkın duygusudur.

Aşk, rûhun ışığıdır.

Aşk, Allah'ın birliği gibi tektir.

Sevgi, canına can olandır.

Aşk, meleklerin secdesidir.

Sevgi, gönlünün sevdiğine secde etmesidir.

Her yerde sevdiğinin cemâlini görmendir.

O cemâlden başka görmemendir.

Aşk, ruhların birliğidir.

Sevgi nefeslerin birliğidir.

Sevgi, seviyorum diyebildiğin her varlığın sahibine olan sesleniştir.

Sevgi, sevdiğini her varlığın kendinde görebilmendir.

Aşk, Allah'ın en ulvî lütfûdur.

Sevgi, o lütfâ şükür içinde olmaktır.

İşte Müslümanın şükrü, her varlıkta Allah'ın cemâlini seyretmektir.

Her nefesinde şükür içinde olmaktır.

O kimse ilâhi huzura erişmiş kimsedir.

O kimse varlığın huzurunda Allah'a nazar eder.

Bilir ki her bir varlık Allah'ın kendi tezahürüdür.

Allah'a teslimiyet içinde, hep huzur içindedir.

Hep huzur içinde olan kimse, etrafındaki insanlara hep huzur verir.

Allah'ın rahmetini kendinde bulan ve hep bu rahmetle hareket eden kişi, hiçbir kimseye zarar veremez.

Kem gözle bakamaz, çünkü artık o gözlerden rahmet akıyordur.

Kem söz edemez, çünkü o dillerden rahmet akıyordur.

Allah'ın rahmetini içinde hisseder.

Komşusu aç iken tok yatamaz.

Biri acı çekiyorken, o eğlenemez.

Biri hüznü iken o gülemez.

Hiçbir varlığa zerre kadar zarar veremez.

Müslüman, Allah'ın nûrundan doğandır.

O nûr ile sarmalayandır.

Müslüman olan kimse, Halk'ta Hakk'a nazar ederek yaşar.

Her varlığın, bizzat Allah'ın kendi ulviyeti olduğunu bilerek yaşar.

Her varlığın, ardında Allah'ın zâtının olduğunu bilerek yaşar.

Müslüman olan kimse, varlığa baktığında varlığın sûretinde kalmaz.

Varlığın özünü görür.

Her varlığa saygının Allah'a olduğunu bilir.

Gönül yapar, gönül yıkmaz.
Kırılrsa da kırmaz.
Onu üzselerde o üzmez.
Karamsarlık vermez.
Umut verenlerden olur.
Kendine kötülük edilse de, o kimseye kötülük edemez.
Kimseye hüznün vermez, hüznüleri alanlardan olur.
Moral verenlerden olur, sevindirenlerden olur.
Kedere sürüklemez.
Kederleri alanlardan olur.
Her şeyden ders çıkarır.
Her şeyin hikmetini arar.
Her zaman her ortamda samimi, gönülden davranır.
Sevgisini, saygını hiç eksik etmez.
Çünkü Müslüman, bedenlerin kendinde, o bedenin sahibinin Allah olduğunu bilerek yaşar.
Göstereceğin saygının, Hakk'ın kendisine olduğunu bilir.
Toplumda barış olsun, huzur olsun diye koşar.
İnsanlar mutlu olsun, evlerinde karnı doysun ister.
Kimse kimseye muhtaç olmasın ister.
Toplumda zalimlik olmasın diye mücede eder.
Zalimliğin, rahmet duygusu arttığı zaman biteceğini bilir.
Allah hakikati iyi anlaşılсын diye gece gündüz koşar.
İşte bu kitabımızda, İslâm'ın Kur'ân ölçüsüyle hakikatini öncelikle kendimiz anlamaya ve anladığımız kadarıyla anlatmaya gayret gösterdik.
Eksiğimiz hatamız elbet olmuştur.
Affola...

Gönlünüzden Allah sevgisi eksik olmasın.

Yaşantınız ilâhi aşk üzere olsun.

Hakikati anlamanın ilâhi heyecanı gönlünüzden eksik olmasın.

Bizi var eden, bizlerde kendi tecelli eden Allah'ı hiç unutmayalım.

Her varlıkta tecellileri ile kendini gösteren Allah'ı hiç unutmayalım.

İslâm makamına erenlerden olalım.

İslâm şuuru ile yaşayanlardan olalım.

Sabırla, sükûtle kalın.

Rahmet ve şefkatle kalın.

Tevekkül ve teslimiyet içinde olun.

Gönlünüzden ilâhi aşk eksik olmasın.

Rahmet duygusu gönlünüzden eksik olmasın.

Gönlünüzden şefkat, merhamet duygusu eksik olmasın.

Gönlünde hakikatin güneşi doğanlardan olun.

O güneşin ışığını her dâim yansıtanlardan olun.

Yaşantınızda, Müslümanlık işte budur diye örnek gösterilenlerden olun.

Halk'a Hakk nazarı ile bakanlardan olun.

Aşkla kalın, sevgiyle kalın.

Saygıyla kalın.

Edeble kalın.

Allah'ı hiç unutmadan yaşayın.

Allah sevgisiyle yaşayanlardan olun.

Müslümanlık şuuru ile yaşayanlardan olun.

İsmail Dinçer

18-2-2026